

اساس جمشیدی

تاریخ عمومی

تصنیف لاویس

ترجمہ کریم خان معاون نظام

طهران چاپ اول

حق طبع محفوظ

۱۳۲۱

سسه مبارک و تعالی

پس از شناسش بزدان پاک و درو در خواجه لولاک و اوصیاء و آل او
 و ناسپاس شهریار تاجدار ابوالمظفر سلطان احمد شاه قاجار خلد الله
 ملکه و سلطنته چنین گوید بنده جانی حمید بن ساعد الله و له تنگانی در این
 عصر فرخنده که آفتاب معرفت از افق مملکت ایران تابنده و عموم ملت در طلب
 علم تابنده میسبانه وزارت جلیله معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه بجهت ترتیب و
 مدارس مرتب و مقنن فرموده و تکلیف تحصیلات مشخص و معین گشته آرزوی
 ویرین این بند که سالها در خیال آن بودم تجدد و حصول آمال ابشارت و
 نوید شنیدم غرم قدیم خویش تقصیر و ادم که با بصاعت مزاجه خدمتی در
 معارف تقدیم نمایم و پس از اندیشه و تأمل هیچ خدمت ابرتر از آن ندانم که
 یک دوره از کتب درسی را از برای نونهالان وطن عزیز تهیه نمایم و در این باره
 از فضل و دانش جناب آقای معاون نظام اسعادت جنم و با اعتمادی

که بنش و اهتمام ایشان دیشتم باین عمل شرف آید ام نمودم یعنی بعضی
 علوم متداوله را از قبیل حساب هندسه و شیمی و فیزیک و غیر آن توسط
 پرداخته بعون الله در صد و طبع و انتشار آن بستم و کلیه این دوره را با
 جمشیدی موسوم نمودم و چون تاریخ عمومی معموله در محل متدنه را پیش
 لزوم و نسخه آن را در این مملکت ناماب معدوم دیدم ابتدا بطبع آن
 نمودم و امیدوار بفضل الهی چنانکه تکمیل این مرام موفق گشته باشد
 بانجام رسانم و چنانچه عسر و حرج خودم و فائز نماید از باز ماندگان خویش جای
 و اثنی دارم که در اتمام این مشروع مقدس سعی و اهتمام فرموده و معاونت
 عالی و مالی را از جناب معاون نظام دریغ نمایند
 شاید یکن از انبای وطن از این کتب بهره مند گشته این بنده را
 بدعای خیر یار کنند و باقیه التوفیق و هو التوفیق
 والمُعین

(بسم الله الرحمن الرحيم)

تاریخ عمومی

مختصری از تاریخ قدیم و متوسط و عصر جدید

کتاب اول

قرون قدیمه
از ابتدای عالم تا اضمحلال امپراطوری روم در ۳۹۵ میلادی
فصل اول

(۱) - ملت مصری - پنج هزار سال است که اروپا مسکن این است
ولی طرز زندگی و گذران اهل عصر قدیم با زندگی اهل این عصر هیچ
شباهت نداشته زیرا که در آن عصر در غارها سکنی داشتند یا در خانه‌ها
که از نی و گل می‌باختند حیوانات اشکار کرده گوشت آنها را
میخوردند و پوستشان را لباس میکردند در حقیقت مردمانی وحشی بودند
در همان عصر و زمان کسانی که در ملک مصر ساکن بودند طبقه

بستن و شهر ساختن و زراعت کردن را میدنستند و نیز با یکدیگر
اتفاق نموده سلطنتی تشکیل داده بودند پس در واقع اشخاصی شهری
طبیعت بودند یعنی تمدن

سؤالات

در اروپا پنج هزار سال پیش که مسکن داشت - امالی از واپا چگونه زندگی میکردند -
در آن زمان ساکنین مصر در چه حال بودند -

۲ - هوای مصر - هوای مملکت مصر بسیار گرم است و بایکی
در آنجا بعد رمی کم است که میتوان گفت در مصر باران نمیبارد
آب آن ملک از شطرنیل است که رودی عظیم است و آبی بسیار دارد
در ماه جوزا که برف قلعه کوه نایاب میشود شطرنیل طغیان نموده از
الی ده میر بالا میاید و اراضی کنار شط آب فرو میگيرد و تا ماه شعبه
آن زمین ها در زیر آب پوشیده میماند
دلت و آبادیها که در بلندی واقع شده مدت سه ماه مثل خیره ها
دریا بنظر میاید

و بعد از آنکه آب فرو رفت یک طبقه از گل و لای آب بر روی زمین
باقی مانده کوه زمین میشود و ملک را حاصل خیز نموده حاجتی بکوت

در شوه دیگر نمیشود و این معنی فایده بزرگی است که بجهت بزرگراهی
مصرفه حاصل شود

سوالیات

از آب و هوای مصر حرف بزنید - اراضی مصر را چه رودخانه مشروب میکند -
در ماه جوزا در مصر چه واقع شود - مملکت مصر در آن وقت چه حالی دارد - رود نیل بچه کجا میرسد

(۳۲) - فراعنه - امالی مصر اطاعت پادشاهانی میکردند
که هر یک ملقب بفرعون بودند فرعون قهرمانی عالی داشت و در
آن قصر بر تخت می نشست و او را پسر آفتاب میخواندند - هر کس بدربار
فرعون میرفت او را مثل خداوند ستایش میکرد و چون فرعون فوت
میشد از برای او بقعه ساخته مذورات و خیرات از برای او
قرار میدادند

از طوایف مصری بیت و شش طایفه سلطنت یافتند پس سلاطین
مصر بیت و شش سلسله بوده که در آن مملکت حکمرانی نمودند و مدت
سلطنت آنها کلیه زیاده از دو هزار و پانصد سال بطول انجامید
مقر سلطنت و وارده سلسله اول از این سلاطین در منفیس بود

که در نزدیکی شهر فابره واقع است و باقی در رتب، سکنی داشته
در طرف علیای مصر است و خرابه های عمارات و مکان آثار آنها
امروز موجب حیرت و تعجب بینندگان میباشد

سؤالات

در مملکت مصر که حکمرانی میکرد - پادشاه مصر چگونه زندگانی میکرد - مردم با او چه قسم قیام میکردند - فراغه مصر چند طایفه بودند - مفر سلطت آنها کجا بوده - چه آثار آنها باقی مانده

(۴) - جنگ - اسلحه قشون مصر در انهد نیزه و تیر و
کمان بود و در وقت جنگ بر غارده های می نشستند - نزاع و جنگ
مصریها غالباً با سیاهان افریقا یا االی شامات بود - مصریها
اسیرانی که از قشون دشمن میگرفتند باریمان بسته به همراه میآوردند
و ایشان را با ساختن عمارات و بنای خود میکاشتند
مشهورترین سلاطین مصر یک نفر از سلسله میجد هم است که او را
(رامسس) ثانی و اروپائیان (نرسرتیس) میامیند و در مراد
چهار صد سال قبل از میلاد در آن مملکت سلطنت داشته

سؤالات

اسلحه قتون مصر در آن عهد چه بوده - پادشاهان چگونه جنگ میکردند - جنگ مصر با
 باجه طایفه بود - با اسیران جنگ چگونه رفتار میکردند - عقاب مصریان در باجه
 فراخ چه بوده - مشهورترین سلاطین مصر که در چه تاریخ بوده است

(۵۱) مقابر - مصریان قدم را عقیده این بود که
 روح انسان بعد از مرگ پرواز نموده روزی خواهد آمد که آن روح همان
 خود عود نماید و زاین جهت اجساد اموات را محفوظ میداشتند و از برای
 حفظ آنها قبرا را باریق مخصوص بر بدن مردگان مالیده بانوار نامی می پوشیدند

و آنها را در سرداب ها که از سنگ بنا نموده میگذراشتند و لباس
و تخت و میراث و جواهرات و خدایا در سرداب آنها قرار میدادند در
عصر جدید بسیاری از آن سرداب ها را کشف کرده و به سئوز بهم
بستند و اسباب و اجساد و سنگ زیاد از آنجا بدست میآوردند

سئوالات - عقیده مصریان در باب روح انسان چه بود
با احیاء اموات خود چه میکردند

ع - کتیبه های هرمان که کتب معروف هرمان در نزد
قاهره از برای دفن اموات نداشتند و به سئوز برپاست - میان
آنها خالی است و برین دفن سلاطین مصر بوده بزرگترین آنها کتیبه
شصت متر ارتفاع دارد و از جمله بنیه عظیمه عالم شمرده میشود اشخاصی
که این بنا را برپا داشته اند آلات و لوازم بتائی مثل این عصر مانند
و از برای اینکه سنگهای بزرگ را بالای بنا برسانند قلی از خاک
قرار داده حدت سر بالائی آنرا کم و ملایم میسوزند و سنگهای بزرگ
از روی آن قلی بالا برده بعد از اتمام بنا قلی خاک را از زمین بر میداشتن
و تمام این کار را پادشاهان بتوسط اسیران مغلوب خود انجام میدادند

سوالا

شرح کنید ای برمان را کیوید — در آنها که دفن است — تزییناتی مصریان چگونه بوده است — مصطفی این خود را بتوطه که انجام میدادند

(۱۶) صنایع مصریان — مصریها معبد های بزرگ بنا نموده در جلو دربانها و سایر عمارات ستونهای سنگی قرار میدادند
ستون معروف (لوکور)

که در میدان (کنکورد) پاریس منصوب است از خرابه یکی از معبد های شهربان آنجا حمل شده و نیز مصریان صوت جبه شیر از سنگ چینه و سرامیک شکل سرن حجاری کرده در طول خیابانها در دو طرف قرار

میدادند و آنها را در سقائس می‌نمایند - مصرها با کادامین می‌نم
 شخم نموده زراعت و تحبیل غله می‌کنند در قبرهای کنه مصریان دایم
 یافت شده که با کندم معنوی این زمان قضاوتی نداشته و بر مصریان
 کله‌های بز و گاو و قاز و خوک تربیت می‌کردند و پارچه‌کشان می‌سابقند
 و اربابها از فقره می‌باختند شیشه‌گری و چینی‌سازی می‌کردند
 از گلیایی که در کنار نهرهای مصر می‌رویده قسمی از مقواس خسته با قلم‌نی
 روی آنها خط می‌نوشتند و چون آن گیاه موسوم به (پایروس)
 بود باین مناسبت در اروپا کاغذ را پامیه می‌نامند

سوالات

صنایع مصریان چه بوده - سنون لوکر امورک از کجا آمده - رقیب زراعت
 مصریان را گوئید - چه حیوانات اهلی در مصر داشته‌اند - خطوط خود را بر روی چه
 می‌نوشتند

(۱) - نوشتجات - مصرها خطی اختراع کرده بودند معروف

- (هبر و غلیف) و این خط بسیار مثل و در هم بود از برای هر کلمه
 علامتی اختراع کرده بودند که غیر از دیگری بود و بواسطه زیادتی
 کلمات نوشتن آن خط دشوار بود چون چندی گذشت بنی تصرفات

در خافور نمودند و آسانتر شد بعد از آن در حدود شامات جمعیتی معروف
 فیینیکی، نگیل یافت که در چند شهر سکنی داشتند معروفترین آنها را
 دیر، میگفتند و این طایفه مردمانی تجارت پیشه بودند از برای دفع تجارت
 خود خطی لازم داشتند که خواندن و نوشتن آن آسان باشد پس بیست
 عدد از حروف مصریها را اخذ نموده مطالب خودشان را با آن حروف
 می نوشتند چون حرف اول و دوم تیم آن حروف (الف و د) (تبا) نام
 داشت یونانیان بهم حرف اول و دوم خط خودشان را الف و بتا می نامیدند
 بعد از آن خطوط دیگر شعب گشته بمثل حاکک اروپا نام حروف خود را
 از یونانی اخذ نمودند پس تمام حروف الفبائی که در اروپا با آنها گشت
 میکنند از روی خط مصریهاست که فیینیکی با آن را مختصر کردند

سئوالات

تاریخ خط هیروغليف ایبان کنید - مصریان خط خود را بر روی چه می نوشتند -
 طایفه فیینیکی با خط مصریها چه کردند -
 وجه تسمیه الف دبارا بگویند -

(۹) تا صد سال قبل علمای اروپا از حال مردمان قدیم
 مصر خندان اطلاعی نبود در عصر شورش فرانسه قشونی از آن دولت

بر داری ناپلیون بنا پارت مصر را مستحبات در سال ۱۲۹۱ میلادی
 دانشمندی چند همراه آن قشون بودند در مصر جستجوی آثار قدیمه کردند
 و در قبرهای قدیمی مصریان آثار بسیار بدست آوردند ولی خط هیرو
 غلیف که بر روی سنگها و آثار دیگر نوشته شده بود کسی نمیوانست
 بخواند تا یک نفر از معلمین فرانسه شامپولین نام در سال ۱۸۲۲ حروف
 خط را شناخت و از آن زمان جمعی در صد و یک سال علم این خط برآمده تمام عمر
 خودشان را بخواندن خط مصرها صرف میکنند و آنها را ازین جهت
 (اثر فیلو لوك) میخوانند

سوالات

از چه زمان شروع با کشف آثار قدیمه مصر شد — اول کسی که خط هیرو و کلف را خواند
 آیا در صد سال قبل مصر را می شناختند — در زمان شروعش فرانسه در مصر چه شایه می
 (۱۰) — اهمیت مصر — مصرها خد متبهای بزرگ بهیئت جامع مصر
 از جهت تمدن نموده اند از آنجهه اینکه پیش از تمام ملل بزرگت زمین اطراف
 کرد و همچنین در بافتن پارچه و آهن کرمی و نویسنده کی و کد اختراع ظرافت
 و مجاری بر متهای دیگر تقدم داشته اند و تمام روپ این صنایع را
 از آنها آموخته اند در میان ملل قدیمه مصرها از همه مشهورتر و با بریت تر

بوده اند معاصرین همین عصر مصریان که ذکر شد مملکت بزرگ و در شرق
 زمین موجود بود مانند مملکت پارسیان و مملکت طایفه اسیری و بابلی که تحت
 بی نیسواد و دگیری بابل بوده ولی چون آن طوایف مثل مصر به احدی
 بهیئت انسانی نگردیده اند در اینجا به گرانها نمیپردازیم و بعد از این معلوم
 خواهد شد که مملکت مصر اول بتصرف دولت ایران درآمد و بعد منقرض زمان

سوالات

اهمیت مصر را بیان کنید مملکت معاصر مصریان قدیم را بگویند
 چرا از مملکت معاصر مصر گفتگو نمی شود

خلاصه

اولاً - مصریان قدیم ترین مردمان تمدن عالم بوده اند ابرج هزار سال قبل
شهر ماقن در زراعت کردن زمین را میبداستند

ثانیاً - امانی مصر در سرزمین بسیار گرمی منوال دارند و آب آن اراضی از رود
نیل است که بواسطه طغیان آن اراضی مصر حاصل خیز می شود

ثالثاً - امانی مصر اطاعت پادشاهی که ایشان را فرعون می نامیدند و
ایشان را مثل خداستایش می نمودند و بیت شش سلسله از فرعون در ملک مصر
سلطنت کرده اند

رابعاً - فرعون چندین نوبت بجنگ رفته

خامساً - مصریان اجداد مردگان خود را می می کردند و در قبرهای بزرگ می گذاشتند
سادساً - سه هیرمان بزرگ در مصر قسور سلاطین است

سابعاً - مصرها معبد های بزرگ ساخته آنها را با مجسمه های سنگی زینت میدادند
باعزاده حرکت میکردند زراعت کندم و کله و کوسفه و غیره داشتند ساجی
و حدادی میداشتند از برگ پاپروس کاغذ تریب داده بر روی آن خط می نوشتند
ثامناً - خط میر و غلیف را اختراع کرده بودند و چون آن خط بسیار مشکل بود و بنویسند

صلی الله علیه و آله

نصیر باد از آن خطیر و نادر

بسیار باشد ایلادی بیت مصر و اعمال مصریان شناخته شده بود

در آن سینه کیمیز فرانسوی شامپولین نام در صدد خواندن خط مصر و غنیف برآید

و از آن زمان خواننده کان خط مصری یاد شد

عاشق - مصریان بواسطه آنکه تمدن را پیشربایر ملل تعلیم نموده در عالم معروف

مامی روی رود نیل مفرستاده ۱۲ سلسله اول داده - تباهی روی رود نیل پستی تخت پیا
 مصر است - نیوار روی رود دجله پای تخت عجمت امیری است - بابل روی فرات پای
 عجمت بابلیاست که سیروس پادشاه ایران تصرف کرد - بیت المقدس پای تخت
 عجمت شده است که سلاطین بنواد بابل گرفتند (۵۸۹ قبل از مسیح) و بعد رومن ها گرفتند
 (۷۰ بعد از مسیح) سامانی پای تخت امیران است که سلاطین بنواد بابل گرفتند (۱۰۱۱ قبل از مسیح)

فصل دوم طایفه بنی اسرائیل

(۱۱) - بزرگان قبایل - در میانه شطرات و کوستان لبنان سرزمینی واقع است که بواسطه بسیار گرم و زرخیز و تقرباً به نزرع است در دو هزار سال قبل از میلاد الهی آن فکات صحرائین بوده و در شهری و دهی مسکن نداشتند بلکه همیشه با کاه و کوفند و شتر خود از مکانی به مکان دیگر کوچ میکرد و مساکن آنها چادرهای بود که از پوست حیوانات تزیین میدادند و سرچامیرفتند با خود میبردند این اشخاص قبایل بسیار تقسیم شده بودند و پدر هر قبیله بر زن و فرزند و اقوام و کسان و اتباع خود حکومت داشت و اورا بزرگ قبیله میامید

سوالات

ما بین شطرات و کوستان لیبن که ساکن بود بزرگان قبایل کیان بودند
مسکن ایشان در کجا بود

(۱۲) - قبیله بنی اسرائیل - مشهورترین بزرگان قبایل اسرائیل
بود که در فلسطین نزدیک اردن مسکن و منزل داشت الهی قبیله اسرائیل مستقیم

خداوند به ابراهیم وعده کرده است شماره اولاد او را از ستاره های
 آسمان بشمارد و ابراهیم در مقابل این موعبت تمام احکام الهی را اطاعت
 از نسل ابراهیم دو قبیله بزرگ ظهور رسید یکی قبیله عرب که اولاد اسمعیل
 بودند و دیگری قبیله اسرائیل که از نژاد پسر دیگر ابراهیم یعنی هاجر
 در عصری که یعقوب بزرگ قبیله بنی اسرائیل بود قحط و غلامی شدیدی
 در فلسطین رخ داد و یعقوب با تمام قبیله خود بسوی مصر مهاجرت
 نمود و در آنجا بزرگوار شدند و عده ایشان افزونی گرفت

سوالات

شهرت‌ترین برادران قایل که بود شرح بی اسرائیل را بیان کنید
 در عصر یعقوب در فلسطین چه امری رخ داد و یعقوب چه کرد

(۱۳) - موسی در مصر پادشاهی بود که طایفه بنی اسرائیل را عبد ملک
 خود می‌پنداشت و ایشان را مجبوراً بساختن ابنیه و عمارات خود می‌گذاشت
 تا موسی از میان بنی اسرائیل مبعوث گشته قبیله خود را برانگیخت که فرار
 از مصر بیرون رفته به مسکن خودشان که وحن یعقوب بود معاودت نمایند
 نتی سر ۲ به فرمان موسی از مصر هجرت نمودند و آن پنجمین مرسل

قانونی محکم در میان طایفه نهاده ایشان را پرستش در ره او یعنی
خدای یکتا امر نمود و هر موسی زبیده از هزار و پانصد سال قبل از تو گداج

سؤالات

پادشاه مصر با اسرائیلان چه رفتار میکرد حضرت موسی چه کرد
قانون موسی چه حکم کرد در چه زمان موسی زندگی میکرد

(۱۴) - فلسطین - بنی اسرائیل بعد از بیرون آمدن از مصر چهلین
سال در بیابان بودند تا بالاخره فلسطین درآمدند و با طوائفی که در آنجا
سکنی گرفته بودند جنگها کرده آنها را مقتول و منهدم ساختند و خوردنجا
ساکن شدند بنی اسرائیل در آن عهد بدو زده طایفه تقسیم می شدند
و هر طایفه بیک طریق مخصوص خود رفتار میکردند

سؤالات

بنی اسرائیل بعد از بیرون آمدن از مصر چه کردند

(۱۵) - سلاطین - ملت بنی اسرائیل خواستند پادشاهی داشته
باشند که در تحت رایت او بخت و نند و از ساموئل که از علمای بزرگ آنها
بود خواستش کردند بکنفران برای سلطنت آنها انتخاب نماید ساموئل هم

ساول را منتخب نموده بسلطنت نتانید و دروغن مقدس بر سرش
 ریخت و این هشتاد و هزار و صد سال قبل از مسیح واقع شد چندی نگذشت
 که ساول سرکشی نموده از اطاعت ساموئل پرورفت و ساموئل
 دیگریرا که داود باشد در عوض او بسلطنت انتخاب نمود و داود دشمنان
 بنی اسرائیل را مغلوب ساخته در بالای تپه سیون بیت المقدس را
 مقر سلطنت خود قرار داد

بعد از داود پسرش سلیمان بر سریر سلطنت نشست و عمارتی از چوب سرو
 در چوبی است با دوام از جنس کاج (از برای خود ساخته معبد بیت
 المقدس را در هزار سال قبل از مسیح بنا نمود

سوالات

بنی اسرائیل چه میخواستند - ار که پادشاه طلبیدند - ساموئل را که انتخاب کرد -
 داود چه کرد - از سلیمان و معابد بیان کنید

(۱۶) - پیغمبران بنی اسرائیل - بعد از سلیمان در میان طوایف
 بنی اسرائیل اختلاف پیدا آمد و هر طایفه بچند تعبیه متقسم گشتند و ده طایفه
 که در طرف شمال مملکت بودند مملکت اسرائیل را تشکیل داده آغاز بت پرستی

نمودند و طایفه دیگر که در طرف جنوب اطراف بیت المقدس سکنی
داشتند در آیین خود بابت مانده پریش در احوال میکرد و مملکت
زوده از ایشان تشکیل یافت متدبرجا از کثرت احتمال پیدا شد
و بعد این د مملکت با یکدیگر بنامی خصومت جنگ نهادند تا بالاخره ^{طین} سکنا
نیز او بابل لشکری جرار و خوشنوار برایشان تاخته و محصولات آنها
سوزانیده همه را را غراب امانی را بقتل رسانیدند ساماری که
بایتحت اسرائیل بود در ساله قبل از مسیح منور دشمن گردید و پایتخت
شده در ۵۱۹۰۰ ایضا منور شد

در آن عصر بعضی اشخاص عسر خود را در بیا با نهان گذرانیده مشغول
عبادت پروردگار بودند و میگفتند چون طایفه یهود از عبادت پروردگار
غفلت نموده متابعت احکام الهی نکردند خداوند ایشان را بعصب خود
گرفتار فرموده است این اشخاص غالباً بیت المقدس آمده مردم
موعظه میکردند و میگفتند این تبان را در هم شکنید و عبادت پروردگار
پیشه خود سازید والا خداوند شما را ببلای می بد گرفتار خواهد ساخت
اشخاص غیران بنی اسرائیل بودند یعنی کسانی که مردم از عاقبت کار

آکاسی میداوند معروفین آنها (الی) و (ایزائی) و (ژرمی) و (ارشیل) بودند و هر وقت پادشاه عصر از کلمات و مواظط آنها مطلع میکرد بحبس و زجر ایشان اقدام نموده یا شهیدشان میاخت

سؤالات

احوال پیغمبران نبی اسرائیل را شرح دهید - لطایف خوبی و دشواری چه کردند -
امانی ملک تودو و یحی اسم معروف شدند - این دو ملک چه کردند - بر این
ملک که حمله کرد

(۱۲) - مسیح - چنانکه گفته شد بزرگان یهود را بابل برده محبوس
داشتند و مدت هفتاد سال در آنجا محبوس بودند

معارن آنصر ملت پارسیان که جمعی اندک از اهل آسیا بودند متعجباً
رو بترقی نهاده بر نواحی ملک خود فتنه کردند و سیر و سر پادشاه ایشان
بابل را متحرک ساخته یهودیانی که در آنجا محبوس بودند رخصت داد که بدین
المقدس معاودت نموده در معابد خود مشغول عبادت شوند و در آنوقت
از ملت یهود بجز جمعی قلیل و فقیر باقی نمانده بود و ایشان میگفتند ما محبوس خدایم
و اکنون خداوند ما را غصب فرموده باز روزی خواهد رسید که با ما برگردد
لطف آید و ما را در قدرت و قوت توانا تراز عهد سلیمان فرماید و نیز پیغمبران

بنی اسرائیل با بنیامین خبر داده بودند که یک نفر از اولاد داود بفرمان نهاده
خواهد آمد و ملت یهود را ترقی خواهد داد و نام آن شخص مسیح میباشد یهودیان
در انتظار آن پادشاه بودند

سوالات

ایرانیان قدیم چه میکردند — پادشاه آنها چه کرد — یهودیان چه شد —
نسل ایشان بر چه بود — و پیغمبران سی اسرائیل چه کرده بودند — یهودیان چه
انتظار داشتند

۱۸۱- خرابی بیت المقدس — مدت پانصد سال بود که
در انتظار پیغمبران خود بودند تا حضرت عیسی ظاهر گردد ولی بعد از ظهور
او پیغمبری او را استوار نکردند و گفتند این شخص آن مسیح وعده نیست
و بعد از آنکه آنحضرت بیت المقدس آمد همای یهود قوی قتل او را
داده بدارش کشیدند و این واقعه در سال ۳۰ بعد از تولد آنجناب بود
رومی ۴ در آن زمان در زنده حکمرانی میکرد و هفتاد سال بعد از تولد مسیح
یهودیان بر آنها شوریدند و قسوفی از روم بیت المقدس را محاصره و
تخیر نمودند و معبد آنجا را سوزانیدند یهودیان را با سیری بزد و شل

عبدملوک فروختند از آنوقت دولت یهود نکلی منقرض گردیده یهودیان
در المان و لسمان و فرانسه و آلمانی و سایر بلاد عالم متفرق شده
ولی بنده قدم خود باقی ماندند

خلاصه که باید از برنمایند

آولاً - بزرگان قوم در صحرا مابین شط فرات و لبسان منزل داشتند و با مال و عیال و مواشی خود از مکانی بکافی حرکت میکرد

ثانیاً - از ابراهیم که رئیس قبیله بود و طایفه پید آمد یکی عرب و دیگری بنی اسرائیل که بزرگ ایشان یعقوب بود

ثالثاً - طوایف بنی اسرائیل که در مصر بودند با مومسی از آنجا خارج شدند و موسی کنانی از بهر ایشان آورده آن جماعت را امر نمود که یهود را تسلیس کنند

رابعاً - یهود در فلسطین منزل گرفته و از ده قبیله ایشان در آنجا زندگانی کردند خامساً - بعد از آن در تحت ایت سلاطین جمع گشتند که بزرگترین آنها صین بن بود

سادساً - بعد از آن یهود به مملکت تقیم شدند و هر دو مملکتها بتوسط حایفه اسیری منقرض گردید و پنجمین از ایشان ظاهر شد که بنی اسرائیل را موعظه میکرد

سابعاً - یهودیان بابل مراجعت کرده مملکت کوچکی تشکیل دادند و در تخریب نمود

ثامناً - بعد از ظاهر شدن عیسی یهودیان او را تکذیب نموده بردارشان زدند و در سلاطین میادوی توسط رهنما متفرق گشتند تا سماً - اهمیت ملت یهودیست و بنی اسرائیل

فصل سیم

یونانیان

(۲۰) - طایفه یونانی - یونان مملکتی محقر است ولی اهالی آن بسیار باهوش و کارکن بوده اند در هشتصد سال قبل از مسیح جمیع زراعت زمین و تربیب کو سفند را میدانتند ولی دیر می نگذشت که قایق ساختن آموختند و نهرا کنده تجارتی و نقاشی و خطاطی در میان ایشان امتزاج یافت

سؤالات

یونان چه مملکتی بوده است - و یونانی ها چه صنعتی داشتند - اول دفعه چه چیز آموختند

۲۱۱ مهاجر نشین های یونان - بعد از آنکه صده یونانیان زیاد شده جمعی کثیر از آنها برای تحصیل ثروت ببرز میسنهای دور دست مسافرت کردند باین ترتیب که در برز نوبت جمعی بگشتی نشسته بولایات خارج رفتند و در آنجا بنای شهر آبادی نمود، بکوچ نشین موسوم شدند (مهاجر نشین) در تمامی سواحل دریای مدیترانه کوچ نشینهای یونان سکون کردند هم در سواحل آسیا و هم افریقا و هم ایتالیا و فرانسه و اسپانی

و پنجمین در سواحل بحر اسود حتی در شبه جزیره قدیم یونانیان ساکن شدند.
 چنانکه در فرانسه نهر مارسیل و تیسر.
 و آنتیب واکه از هنرهای است که یونانیان
 خرد کرده اند

سؤالات

یونانیها برای تحصیل ثروت چه میکردند کج نشین های یونان کجا بودند
 آیا در فرانسه از آنها بودند

(۲۲) - شهرهای یونانیان یک ملت متفق نبودند بلکه هر شهری
 با اراضی اطرافش متعلق به جمعیّت مختصّی بود و خودشان با برعلو است
 داشتند و قشون و قوه بحریه از خود تشکیل کرده بودند هر یک از این شهرها را
 سینه بملقند و چندین صد از این شهرها ایجا داشته اند با یکدیگر در نزاع
 و قتال بودند ولی اغلب آنها با هم از یک ناحیه میشنویدند شهر عمده این
 یکی اسپارت و دیگری آتن بود

سؤالات

آیا یونانی با قبیله تشکیل داده بودند - ترتیب حکمرانان آنها چگونه بوده سینه چه چیز است
 نهرهای بزرگ آنها که هم بود - دو شهر اصلی را بگویند

(۲۳) - اسپارت امالی اسپارت رومانی کومستانی و جنگلی بودند
اطفال خود را از کوچک بزرگ تربیت نموده شتی گرفتن بانهامیامختند و
خیر و مشق و اسلحه بانهامی تعلیم میدادند و غذا ایشان اکم داده بر روی نی
میخوابانیدند و لباس ایشان منحصربیک بالاپوش بود اغلب اوقات
اطفال ابشتت میزدند که بتختی حادث نمایند و دخترها را هم تقریباً مثل
پسر تربیت میکردند امالی آنجا اغلب باهمدیگر صرف غدا می نمود و پیوسته
مشغول مشق بودند آداب و رسوم معاشرت و نوشتن و خواندن امیداشتند
و ترتیب ادای کلام و صحبت نمیخواستند ولی از تمام امالی یونان دلیرتر
و جنگجو تر بودند و در جنگ بحال اجتماع و به آهنگ فی حرکت میکرد و هر یک
یک نیزه و سپری بزرگ در دست داشتند و خودی از آهن بر سر نهاده با نفعی
بدن ایشان تقریباً عریان بود

از قوانین امالی اسپارت تمام مخلوق قدیم و جدید عالم در حیرت میباشند
و آن قوانین را از لیکورک میدانند که بقعیده ایشان بشصده سال قبل
از مسیح در عالم زندگانی میکرده

سؤالات

اسپارت چه بود - اطفال را در آنجا چگونه تربیت میکردند - با طفل چه میاموزند - چگونه زندگی میگردند - دخترها را چگونه تربیت میکردند - مردان چه میکردند - آیا تربیت شده بودند - چه امتیازی داشتند - چگونه جنگ میکردند - از قوانین اسپارت بگوئید - و بگوئید قوانین ایشان را که بخت میدهند -

(۲۴) - آتن - اهل آتن برخلاف اهل اسپارت بودند و بکلی ایشان شغل ملاحی اشتغال داشتند و صاحب کشتیهای بسیار بودند نزدیک شهر ایشان بندری معروف پیره بود که در آنجا از مصر و آسیا از برای آنها متاع تجارتی میرسید و باین واسطه ثروت فراوان یافته با ختن باغیه عالمه و مجسمه و فن شاعری پرداخته بودند و بهترین صنعت گران یونان گردیدند و در آتن مردمان را میلی شدید با ختن و شنیدن عبارات فصیح بیانات ملیح بود و بکلی در میدان جمع شده اصلاح امورات و انجام کارها را در آنجا میکردند و آن میدان معروف میدان (اکورا) بود (سولن) نام از اهل آتن که شصت سال قبل از مسیح زندگی داشته قوانین خود را برای اهل آنجا گذارده بود

سوالات

آتن چه بود - پروکیان بودند - آتنی ها چه شدند - میل ائیان نطق و فصاحت
چگونه بوده - از سولن چیزی بگوئید

۲۵ - جنگ مدی - ممالک آسیا و مصر در آن زمان در تصرف
ایرانیان بود و در مدت سی سال آن ممالک را متصرف بودند سلاطین
ایران قادرترین سلاطین رومی زمین بودند و مملکت ایشان از هندوستان
تا مصر امتداد داشت ایشان را شاهنشاه عالم میخواندند از آنرو که بیشتر
خاک آسیا را مالک بودند یکی از سلاطین ایران که داریوش نام داشت
خواست مملکت یونان را نیز ضمیمه ممالک خویش سازد و رُسولانی بنزد یونانیان
فرستاده پیغام داد که باید مرا سلطان خود دانسته از اطاعت امر من
سر نه پیچید بسیاری از خواجگان یونان از سطوت پادشاه ایران بیم
نموده سر اطاعت پیش آورده و دولی اسپارت مطیع گشته فرستاده پادشاه
ایران را بگفتند داریوش برای انتقام این عمل قشونی از ایران حرکت
داد و قشون بزرگش را روانه کرد که نزدیک شهر آتن است از کشتی فرود آمدند
از آتن نیزه نه ارم و جنگی حرکت نموده و برابر قشون ایران اردو زدند

و با قدم دو بر ایرانیان حمله ور شده آنها را به ریا ریختند این واقعه در ۴۹۰
 قبل از مسیح بود و این جنگ را اولین جنگ می خوانند و جزئیات آن این
 بود که جماعت مدی را در تیارخ همی معروف بود و غالباً با ایرانیان مخلوط
 بودند ده سال بعد از آن کسری پادشاه ایران که بعد از داریوش
 ایران داشت با یک ملیون قشون و پانصد فروز کشتی جنگی قصبه تنبیه
 تسخیر یونان حرکت نمود و یونانیان که چنین دیدند اهل آتن و اسپارت
 با یکدیگر متحد شده قشون بجمعی ایران را در سالین در ۴۸۰ قبل از مسیح
 شکست دادند و قشون برمی ایشان را در پلایه در ۴۷۹ منهدم ساختند
 و این واقعه را جنگ ویم مدی نامیدند

سؤالات

حاکم آسیا و مصر در آن زمان در تصرف که بود - پادشاه ایران را چه مینامید -
 داریوش چه میخواست و چه کرد - یونانی چه کردند - اسپارت و آتن چه کردند -
 داریوش چه کرد - کسری چه کرد - در سالین و پلایه چه واقع شد - آتنها چه کردند
 این جنگ را چه مینامیدند

(۲۶) قرن پیکلیس - بعد از شکست ایرانیان و فیروز یونان اهل
 اسپارت با وطن خود مراجعت کردند ولی اهل آتن در جنگ مدومت نمود

نشین
 نموده با کشتیهای جنگی حرکت لرزه و قشون ایران را از تمام خرابی و مهمل
 یونان که در آسیا بود خارج ساختند و بعد از آن یونانیهای را که از
 قشون ایران خلاص کرده بودند مجبور ساختند که بر ساله بعلنی گرفت
 بآنها بدهند و از آن پوها معبدی بسیار عالی و باشکوه در آن از برای
 عبادت باالوهای با بعضی عمارات عالی و گیر بنا کرد
 یونانیان بجهت قنیه و تهذیب اخلاق مردم تیار بنا بر پا کرده در جمیع
 اظهار میداشتند

مهاران و تجاران و نقاشان و پمپین شاعران و فیلسوفان در آن
 در آن بهر یکی از اهل آن مرسوم بر یکلیس برای استیاست و استیاست
 آنحضرت را عمر بر یکلیس بنامیدند

سوالیات

اسپارتی را چه کردند - آتینا چه کردند - آتینا سایر یونان را چه چیز مجبور کرد
 با یونانی که گرفته بودند چه کرد - چه اخراج کرده بود - در یونان چه چیز ج
 ۱۶۱ - ماسدروان - اقدار اهل آن چندان بلبل و فحشامید
 در آن قبل از مسیح اهل ایسارت با ایشان بنامه برخواستند

دزدان و دودخورد آنها با یکدیگر مدت سی سال آمده یافتند
بلای یونان و مالک بسیار و سیل هر حال یونانیان بودند و تعداد
دزدان بر پا بود زیرا که بعضی از آنها یونان هر قدر بسیار قوی و بعضی
دیگر عامی آنها بودند عاقبت الامر در ستاد جلای رسیدند
آنها منسوب گردیدند و کشتن متحرک بسیار تنها شد ولی چون تمامی اینها
بایل با جماعت و تحت اسارتها بودند آتش جنگ همیشه در آن محفل
بود و جنگهای ایشان بهر تنی بعبیت و جنگگری بود یعنی در خان کبد
میران و مردانرا کشته زمانه انانال اسیر میشوند و مثل عدم و نیز
خرید و فروش میکنند غالباً در شهر استولین و قه با یکدیگر میزنند
درامه دان که طرف شمال یونان بود جغرافیای
برادر که چندین امینت داشته اند و در زمان شجاع و تحت نظر و
ریا خود بودند

پادشاهان که فلیس نام داشتند قشون منظمی جت خو، ترفند و
رفته رفته تمام الی یونان را با خود متحد ساخت و خواست لشکر بزرگ
کشید با پادشاه ایران مصاف دهد یونانیان با این غرور و سمرقانی

بصابت او، ایشان رزم در داده در ۳۳۱ قبل از مسیح آنها را منهدم ساخت

سؤالات

آنی تا با قدرت باقی ماند - با ایشان که عزم جنگ نمود - آنان جنگ فر
نزد - کدام طرف مغلوب شد - ار برای چه دوباره جنگ شروع شد - در وقت
چگونه جنگ میگردید - در شهرهای واقع شده - ماسدوان چیست - جیب چه
کرد - در آن چه واقع شد

(۲۸) فتوحات و تسخیرهای اسکندر بزرگ در ۳۳۱ قبل

از مسیح سلطنت یافت چون دو سال از سلطنت او گذشت باسی و پنجاه
قشون به سمت ایران حرکت کرد قشونی که پادشاه ایران در مقابل اسکندر
آورده بود بهیت برابر قشون اسکندر بود ولی اسلحه آنها خوب نبود و با
قواحد جنگ امید نداشتند و در حرکات و مشق سربازان بصیرتی نداشتند
بقسمت حرکت هر قسمت از قشون اسباب معطلی قمت دیگر شد و بر عکس
شکریان اسکندر در جنگ مهارت کامل داشتند و با این جهت اسکندر
در سه جنگ متوالی ظفر و نصرت یافت و تمام عماللی که در بیت پادشاه
ایران بود مستحوی گشت و اسکن رور در مملکتی شهری بنامد که بعضی
از آنها هنوز باقی است از قبیل شهر اسکندریه که در مملکت مصر است و غیره

و بعد فتح ایران تا هند و سستان برفت و از اجابا بابل مراجعت
نموده در شهر بابل در سال ۳۳۰ قبل از مسیح در سن سی و سه سالگی نزد کافی راودین
مرد

سؤالات

اسکندر کیت چه کرد - قشون پادشاه ایران چگونه بود - چگونه جنت میگرد
اسکندر کجا را متصرف شد - چه سانی بخاندن شد - اسکندر تا کجا رفت -
در کجا و در چه سن مرد

۲۹ - تقسیم ممالکی که اسکندر متصرف آورده بود -
اسکندر احدی جانشین و صاحب تاج و تین او نکشت سرداران
مدت عیت سال با ملید یلدر در نزاع و جدال بودند بر سر اینکه کدام یک
عاشقین اسکندر بشوند و بالاخره جمعی از آنها که قدرتی داشتند با یک
باین دشمنان قتل نمودند و هر یک قسمتی را تصرف نموده سلطان متقل
آن قتل شدند و سه مملکت بزرگ از تقسیم ممالک اسکندر تشین یافتند
ماسدوان و دیلمی مصر و سیم نام است با چند مملکت کوچک دیگر -
دولت مدت دویست و پنجاه سال بود

بعد از مرگ اسکندر سرداران او چه کردند - رایشان بر چه قرار گرفت آنها چه شد -
چند پادشاه نشین بعد از اسکندر تثلیث یافت - چند این تریب طول کشید

(۳۰) ممالک یونانیان - رعایای ممالک یونان از اهل
آسیا بودند ولی سلاطین آنها یونانی بودند و لشکریان ایشان نیز از اهل
یونان بودند و بر حسب میل سلاطین اهل علم و اخبار نویس از یونان طلب میشد
رقه رفته برور زمان ساکنین آن ممالک خومی یونانیان گرفته مذبح اشیا
اختیار نمودند عاقبت الامر زبان آنها هم یونانی شد

سوالات

در این ممالک از یونانی ها که بود - و ساکنین آنها چه کردند

(۳۱) - اسکندریه و موزه آن بعضی از سلاطین خود
عالم و طالب اهل علم بودند از آنجمله سلاطین مصر در اسکندریه که پانچ مصر
بود کتابخانه بزرگی تاسیس نمود در آن زمان که نزد ايجاد نشده کسی
از چاپ خبر نداشت و کتابها را با خط معمول آن زمان در درج بر یک چاپ بود
نوشته لوله میکرد و از این جهت کتابها در و گران بهای بود و پیوسته تصنیف

منفید مصنفین بزرگ لرقار خطر کم تن و نابودی میگرد زیر که نه گشت
منحه بکتاب یاد و دوسه بود با و صفایین در کتابخانه اسکندریه سیصد و
جلد یا لوله کتاب جمع کرده بودند

و نیز در اسکندریه باغی از برای علم کیه شناسی و مکانی بخت و دساری
بنا کرده بودند و عمارتی بجم بخت اهل علم بنا نموده تمام آن بنسبه آموزه
میخواندند از اطراف بلاد عالم هر کس طالب تحصیل علم بود و اسکندریه میآ
زیر که در تمام عالم این قسم دارالعلم وجود داشت

سؤالات

پادشاهان چه خیر دوست میداشتند - سلاطین مصر چه کردند - آبادان زنا
چاپ خانه بود - کتاب چراچگونه میفرستند - در کتابخانه چه که داشتند - در یک
چه بود این ابنیه چه بنامیدند - در آنها چه میکردند

(۲۳) صنایع و معنوم و یونانیان برای انجام دادن کارهای
بزرگ لازم نیست که قری صاحب جمیعت و عده زیاد باشند چنانچه یونانیان
مثل مصریان و یهودیان قری خیر بودند ولی صنایع و اعمال و علوم آنها
بیش از تمام ملل در سر زبانهاست و مورد تمجید و تحسین همه مردم است یونانیان

ممالک مصر و اسیری و بابل و ایران را مستخر ساختند و تمامت علوم
 مل قدیم را آموخته و علوم و مطالب جدید را بهم خودشان اکتشاف کردند
 دانشمندان یونان بخصوص اهل آن اشعارهای فصیح نموده حکایات بسیار
 قشیف نمودند و تاریخها نوشتند هنوز در این عصر اشعار (هومر) و
 دایشیل و (سوفکل) را با کمال تعجب و تحسین میخوانند (هرودت) و
 (توسی دید) از مورخین مشهور یونان و (دوستن) خطیب و ناطق معروف
 از یونان بوده فن نویسنده گی در این عصر هنوز بتقلید یونان است
 یونانیان بعد از بنا نموده از سنگ تجارتها کردند و تجارتهای حربه
 عجیب در روی سنگها از ایشان یادگار مانده آنچه از جاربهای ایشان
 بدست آمده در موزه ماضی و از جمله اشیای نفیسه محبوب است
 یونانیان اولین لسی بودند که در صد پیدا کردن چگونگی حوال موجودات
 عالم برآمدند و بر علمی در ابتدا از آنها عیان شد چنانکه ابتدا ای علم
 صبا از بقراط و تاریخ طبیعی از ارسطو و هندسه از اقلیدس و مکانیک
 از اتمیدس و جغرافیا از اراتستن و نجوم از میپارک بوده علوم معنوی
 له امروزه در مدارس با کمال اهمیت تحصیل میشود تماماً از یونانیانست که در

ابداً بدون استعانت دیگری ایجاد نمودند پس روا باشد که از اعمال معلوم
ایشان در تعجب و حیرت باشیم که بنای تربیت تمام مردم از ایشان بود
آدمه

سؤالات

آیا یونانیان قتی بزرگ بودند - آیا ایشان معروف هستند - چه طوائفی را
یونانیان منقرض ساختند - ایشان چه علوم تعلیم دادند چه نوشتند -
نویسندگان بزرگ یونان را شرح دهید - فن نویسندگی تعلیم کبک - صنعتگران
یونان چه کردند - در موزه چه چیز را متوقف نگاه میدارند - یونانیان چه چیز را
ایجاد نمودند - دانشمندان یونان را شرح دهید

خلاصه که باید از برنمایند

(۳)

اولاً یونانیان قتل کوچک با محوشی بودند در تمام سواحل دریای مدیترانه و ساحل
مقرر داشته بودند

ثانیاً ممالک یونان تقسیم شده بود بسته های کوچک که با یکدیگر در جنگ بودند و
عهد آنها اسپارت و آتن بود

ثالثاً اسپارتن مردمانی کوهستانی و جنگی بودند و بهترین قوت یونان ایشان^{نشان} را
رابعاً آتن شهری دریایی بود و امالی آن دریا نورد و صنعت کردند و بزرگترین^{ضعف}
یونان در آنجا بود

خامساً آتن و اسپارت با اتفاق یکدیگر جنگ می را با پادشاه ایران انجام دادند
و او را مغلوب ساختند

سادساً بعد از آن این دو شهر با یکدیگر جنگ نمودند و آتن مغلوب شد

سابعاً مقدونی با قدرت تر از سایر ممالک یونان شد و اسکندر پادشاه^ن آن

تمام ممالک ایران را تصرف کرد از ۳۳۳ الی ۳۳۰ قبل از میلاد

نامش. بعد از آنکه در ممالک اومایین سردارانش تقسیم شد.

نامش. چندین پادشاه تئین یونانی در مشرق متجمل یافت و ساکنان مشرق یونانی باشییدند شهر اسکندریه پایتخت مملکت مصر بواسطه موزه و کتابخانه مشهور شد.

عاشراً یونانیان در عالم معروف شدند زیرا که نویسندگان بزرگان ایشان پدید آمد و مجتهدهای فنک تربیب دادند بنای تمام علوم را ایشان گذاشتند و سایر طبقات از ایشان فرارفتند.

فصل پنجم

جمهوری رمن

۳۳۱- بنای شهر روم در ابتدا شهری کوچک و مربع شکل بوده است و در روی تپه نزدیک وودخانه (دقیقاً) که تقریباً مرکز مملکت ایتالیا بود - تاریخ بنای آن در ۷۵۳ ق.م. پیش از میلاد مسیح بوده - از بانی این شهر که (نومولوس) نام داشته خبر صحیحی در دست نیست؛ همین قسم اخبار سلاطینی که در ابتدا در این شهر سلطنت کرده اند بقی مستور و مجهول است

سئوالات

روم در ابتدا چه بود - از ماخذ و مبداء او چه اطلاع داریم - کدام سلاطین در روم حکمرانی میکرد -

۳۴- شرح جمهوری سلاطینی که بعد از مدت‌ها در این سرسلطنت داشته با طبقه اعیان و بزرگان شهر بشکل و رابطه داشت در تاریخ (۵۱۰) قبل از مسیح اعیان و اشراف شهر روم اجاع نموده پادشاه را

که (تاریک) نام داشت از شهر بیرون کردند و در آن روز بدون پادشاه ماندند و در هر سال دو نفر را از میان خود منتخب میکردند که باقی یکدیگر را در حکومت قیام نمایند و آن دو نفر را (کنسول) مینامیدند و رؤسای خانواده های بزرگ در مجلسی اجتماع نموده رای خودشان را در انجام امورات اظهار میداشتند و آن مجلس را (سنه) مینامیدند که معنی آن محل اجتماع پیره مردانست

سؤالات

در تاریخ ۵۱۰ در رم چه واقع شد - چه اشخاص در مجلس اجتماع نمودند چه میکرد مجلس ایشان چه مینامید

۲۵۱- مجاوله نجبا یا طبقه رعایا اشخاصی که از ثرواد فاسد و قدیم رم بودند (پاتریسین) یا نجبا میگفتند و سایر طبقات مردم را (پلیمین) مینامیدند پلیمین ها عده شان بیشتر بود زیرا که غالباً از شهرها مجاور در میان آنها داخل شده بودند پاتریسین ها مینخواستند که حکمرانی مطلقا در دست خودشان باشد پلیمین ها از آنها خواست کردند که ایشان هم در حکومت شرکت باشند پاتریسین ها از این معنی اقلع و رفتند

از این جهت اغلب پدین با ارام بجهت نمود
 مجلس نامحضر معاودت دادن ایشان اجازه داد که از جانب ایشان
 نیز روسائی تعیین شوند و این روسا را (تری بن پلب) ^{معنی}
 وکیل الرعا یا بنامیدند - روسای مزبور اگر کاریر اصلاح نمیدانستند
 حق داشتند که کنسولها را از اجرای آن مانع نمایند و بمقتدر که مقتضی
 از آنها میگفت من این امر را مصلحت نمیدانم کفایت میکرد
 مدت صد سال در میان پدین با و پاترین با رضادادند که از
 پدین با نیز کنسول تعیین شود و این معنی باعث ارام گرفتن پدین با
 گردید

سؤالات

پاترین با و پدین با که بودند - حده کدام یک بیشتر بود - پاترین با چه میخواستند
 و پدین با چه میخواستند - وجه دست آوردن تری بن با (وکیل الرعا یا) چه
 حق داشتند - این مجادله چند مدت طول کشید و عاقبت کجا منتهی شد
 (۳۶) - قشون رُهن - رهن کارشان زراعت و تجارت بود
 اما با وصف این تمام افراد مالی در خود سیاهیان بودند
 لباس لشکریان ایشان زهری بوده است که از تنه چرم تزیین میدادند

و ائمه ایشان عبارت از قداره و زروین و سپرد
 در ایام جنگ در اردوهای خود سکر ترقیب میدادند که در پناه آن محفوظ
 مانند و باد سجات صد نفر ای یکصد و بیست نفر بجنگ بر میآید در حالیکه
 سایر ملل هنوز تا این درجه قابلیت اعتقاد و تائید بحال اجماع جنگ میکرد
 قانون اطاعت و نظام سپاهی رومان بسیار سخت بود چنانکه اگر تکلیف
 لشکری مخالفت حکم نموده از محل یا مورثیت خود بجا میبرد میگرفتند
 سپاهیان او را بضرر چاق قتل میرسانیدند

افراد لشکریان از هفده سالگی شروع بشق جنگ نمود تا آخر ایام
 زندگانی در جوش و شکر بماندند ترقیب و انتظام قشون من بعد
 خوب بود که رقه رقه تمام دنیا امثال ساختند

سؤالات

مشق زمینی با چه بود - اسلحه آنها چه بود - در جنگ چه میکردند - چگونه جنگ
 میکردند و سپهسالاران چگونه بودند - در چه سال تعلیم مشق جنگ میکردند
 بچه دلیل قشون من تمام دنیا را متحرک ساختند

(۳۲) - فتح ایتالیا رمنها باین خیال افتادند که تمام رعایای ایتالیا

در تحت بقیت خود در آورند و از برای رسیدن باین مقصود جنگهای
بسیار سخت نموده مدت جنگهای ایشان چندین قرن طول کشید -
تا در تاریخ ۱۲۲۰ قبل از مسیح تمام شبه جزیره ایتالیا بتصرف نهادند

سؤالات

ابتدای فتح رمن با کجا بود - در این فتح چه جنگها نمودند آن چند قرن طول
کشید در چه سده شبه جزیره ایتالیا بتصرف رمنها درآمد

۳۱- جنگهای پونیک - در افریقا نزدیک مکانی که امروز شهر
تونس واقع شده در آن شهر تجارتی بزرگی موسوم به (رتاژ) در آن
دریا بود و این شهر اطلاقان فنیقی نزدیک شهر ببرد - ساخته بودند
و بواسطه تجارت و استخراج معادن نقره اسپانیا بزرگترین و بیارح
لرده بودند

اما کارناژ خودشان مباشر جنگ نمیداد ولی از مردان وحشی جنگجویان
میکرفتند و بجنگ فرستاده جایزه خوب بآنها میدادند تا بواسطه این تشویق
بر شمال افریقا و اسپانیا و وسیله استیلا یافتند - زمانیکه رمنها خواستند
سلسله را متصرف شوند اما کارناژ بر خوردند و جنگ با رمن و کارناژ

شروع شد این جنگهار که عبارت از سه جنگ است جنگ پونیک و
 جنگ اول که از تاریخ (۲۴۴) الی (۲۴۱) قبل از مسیح طول کشید نتیجه
 آن این شد که رُمها کارتاژی را از سیل خارج کرد
 و جنگ دوم که در تاریخ (۲۲۱) الی (۲۱۸) قبل از مسیح بود این قریب
 بود که سر کرده ازابیل کارتاژی موسوم در اینبال از اسپانی حرکت نمود
 و از میان االی جنوب مملکت کل عبور کرده از کویتا آب گذشته
 با ایتالیا فرود آمد و در مدت سه سال در سه جنگ بزرگ بر رُمها غالب

شهر قنیر کارتاژی رُمها خواستند خود را از کارتاژی خلاص کنند و شهر آنها را کامره و شهر دریا

آمد و بعد از جنگ کان که مشهورترین قریح اینبال است در مملکت ناپل سکنی

جستنی با وصف این رمن با جرات و جلالت خود را از دست نه او و با
ایمال دیگر جرت همه داشت - رمن با محض اینکه ایبال را محبوب
بنام ج شدن از ایتالیا مانده سرداری که نامش (سپین) بود با فرقا
فرستاد و او در نزدیکی کارتاژ قشون خود را از گشتی فرستاد آورد و ایبال
در مقام مدافع برآمده در زمانه گشت فرود و کارتاژها در خفت
اصح نمودند و رمن با سپار او در تصرف خود نگاه داشتند
در جنگ سیم که از تاریخ (۱۴۹) الی (۱۴۶) قبل از مسیح بود در مینا
خواستند بکنی از شهر کارتاژ خلاص شوند و شهر کارتاژ را محاصره نمودند بعد
فتح آنرا خراب کردند چنانکه در تصویر (۲) نموده شده

سؤالات

جنگهای پونیک را بیان کنید — شهر کارتاژ (در کجا واقع بود — و کی و کجا
ساخته — کارتاژیها با چه قشون جنگ و فتوحات نمودند — رومن با کجا با کارتاژیها
برخوردند و با آنها چه کردند — جنگهای پونیک چند سال طول کشید — حدود
کارتاژیها که بود — و چند جنگ بار منها کرد — بالاخره رومن با کارتاژ چه کرد

۹۱- فتح مشرق زمین — بعد از آنکه امپراطوری اسکندر برپایه
در مشرق زمین چندین دولت یونانی تشکیل گردید و در منها یکت
مملکت استقر شدند و فاهی بهم مملکتی را بدون جنگ منقر می نمودند
از سلاطین معدومیه را مغلوب ساختند که یکی از آنها فیلیپ بود در ۱۹۲
قبل از مسیح و دیگری بربر در ۱۶۸ و همچنین انطیوکوس پادشاه شاکا
در ۱۶۸ قبل از مسیح مغلوب نمودند و با پادشاه دند (میردات)
در ۱۶۸ قبل از مسیح کرد از ۱۶۸ الی ۱۶۸ قبل از مسیح و بالاخره معدومیه یونانی
و تمام آسیای صغیر و شام و مصر را تصاحب کردند

سوالات

بعد از برهم خوردن امپراطوری اسکندر چه واقع شد
 ساختند بلکه جنگ کردند
 رمن تا که ام مالک را سخر

(۴۰) فتح مغرب بعد از آنکه رمنها ممالک مشرق را سخر ساختند
 بفتح بلاد مغرب پرداختند پیش از این دانستیم که مملکت اسپان را در جنگ
 کارتاژ تسخیر نمودند اکنون میگوئیم که در آن زمان طایفه کل در مملکت فرانسه سکنی
 داشتند و این طایفه مدتها اسباب ترس و وحشت رمنها بود زیرا که
 طوایف کل قبل از آن ایتالیا و روم را سخر کرده بودند

ولهذا بعد از آنکه رمنها با غنای از طوایف کل را در ایتالیا مغلوب و مطیع
 ساختند بطرف مملکت کل حمله ور گردیدند و در نتیجه ممالک مابین جبال
 آلپ و پیرنه را متصرف گشته در آنجا دو شهر بنا کردند یکی (کس) و دیگری
 (ناربین)

خلاصه قیصر در مدت هشت سال باقی ایالت کل را و در آن تصرف
 نمود از ۵۸ تا ۵۹ ساله قبل از مسیح

سؤالات

رهنما بعد از تسخیر ممالک مشرق چه کردند در آن عصر در فرانسه چه طایفه ساکن بود
 رهنما اول کجای فرانسه را تسخیر نموده چه کرد بعد از آن باقی ایالت کل را تصرف نمود

۱۱- جنگهای داخلی - در تمام این مدت حکمرانی مملکت اسپانیا

مجلس سنا (نخبا) بود و هیئت عبت رسم گاهی در (فروم) یا در محل
 تجارت جمع میشد و گاهی هم میدان مشق میآمد و همیشه مجلس سنا را
 محترم و اطاعت امرش را واجب میدانستند و کسولها هم هیچ کاری را
 بدون مجوز عموم رعایا انجام نمیدادند و آخر الامر از رهنمای اصلی چندان
 کسی باقی نمانده بود و جمعی از غربا و اشهر ارداخل قشون من کرده مقصود
 ایشان در خدمت پول نقد بود و تجارت عایا جنگ ایشان محض
 کسب بود نه از برای انجام تکلیف شخصی و از این جهت با اطاعتی از دولت
 رهنما داشتند بلکه فقط بسردار خودشان که پول با ایشان میداد اطاعت
 میکردند و سردارها هم مقصودشان آن بود که مجلس سنا را در زیر حکم
 و میل خود در آورند و چون سردارها متعدد بودند و هر یک میخواستند
 در حکم استقلال داشته باشند در میان ایشان جنگ برپای شد و

جنگ داخلی مدت هشتاد سال طول کشید

در رم و ایتالیا و ممالک دیگر که متعلق به دولت سم بود مابین ماریوس
و سیلا و همچنین در میان سرریوس و پمپه از هشتادالی هفتاد و دو
جنگ آمده و یافت و نیز در میان پمپه و سزار از چهل و نه الی چهل و پنج
قبل از مسیح جنگ برپای بود و مابین آنطون و اکتا و از چهل و دو دوی
دو الی سی سال قبل از مسیح جنگ تمرار داشت و در هر جنگ هر یک
از سرداران که غالب میشد چند سالی مالک کل بود اگر چه مدت سلطنتش
بقای نداشت

آخر الامر امالی رم از جنگهای پی در پی خسته شدند و فاتح آخرین یعنی
اکتا و قدرتی کامل حاصل نموده صاحب دولتی جدید گردید یکی است
و دیگری امپراطور در شش سال قبل از مسیح

مجلس سنا اگر چه بکلی منحل و مضاعف نشد ولی اسمی بی رسم بود و هیچ وجه تسلطی
نداشت بلکه کلیه احکام بانحص امپراطور بود و در عهد سلطنت اکوت
حضرت مسیح متولد شد

سؤالات

شرح مجلس سنا و حال مالی، م دو وضع کنسولها را بگوئید — آخر الامر قشون روم
چه کسان بودند و مقصودشان چه بود — سردارهای قشون روم چه میخواستند
که ام سردار با هم جنگ داشتند — مدت جنگهای ایشان چند عول کشید
مالی آنها کجا منتهی شد و که عقب امپراطوری یافت — و حال مجلس
سنا چه بود — در عهد اکوست چه اتفاق افتاد

خلاصه که باید از برنمایند (۱۲۶)

اولاً روم در ۲۵۵ قبل از میلاد بنا نهاده شد
ثانیاً در ابتدا احکمران آنجا سلاطین بودند و بعد مدت پانصد و ده سال
کنسولها و مجلس سنا با هم حکومت میکردند
ثالثاً پاتریسین (دوبلیان) و پلین (دغربا) مدت مدیدی با یکدیگر
در مجادله بودند و عاقبت الامر پاتریسین با دست از مجادله برداشته همه
با هم مساوی شدند

رابعاً رمنی ما بهرین قشون عصره یحیم داداشته و عالم را باطاعت خود درآورد
 خامساً در قو حات خود از ایتالیا شروع نمود از سنه ۵۲۲ الی سنه ۵۲۳
 سادساً بعد از آن کار را در ادره جنگ پونیک مغلوب ساختند از سنه ۵۲۴
 الی سنه ۵۲۶

سابعاً بعد از آن مشرق زمین را بدون زحمتی تسخیر کرد
 ثامناً طایفه گل را مغلوب نموده ممالک مغرب باطاعت خود درآورد
 تاسعاً چون قشون رمن اطاعت کسی غیر از سردارهای خود نمیکرد و سردار
 همه میخواستند رئیس و بزرگ باشند جنگهای داخلی طولانی واقع شد
 و بعد از آنکه یکی از سردار با لقب امپراطوری ریاست مطلقه یافت
 جنگ ایشان بجامه رسید

فصل پنجم امپراطوری م

۴۲- امپراطوری وایالات - رُمنها بسیاری از دلائی
تصرف کرده بودند و امپراطور هفتم مدت صد سال در قو حاکم
کردند و چون بصرای لم یزیرع یا کنار رودخانه های بزرگ میرسید توقف
میکرد مانند رود رن و دانوب و تمام ممالکی که در تصرف آورده
بود بجز امپراطوری ملت هم محبوب بود و آن ممالک امروز باین اسمی
موسوم است

انگلین اسپانی فرانسه تمامی قسمت جنوبی ساحل دانوب که
سوئیس و ویر و اطیش باشد
و همچنین ممالک اروپای عثمانی و آسیای صغیر و شامات و سلا
افریقا - و این ساحل عظیم را بچهل و شش ایالت تقسیم کرده
بودند و برای ایلت خیلی وسیع و بزرگ بود مثلاً تمام ممالک واقع
در پنج و پنج ایالت تقسیم شده بود

و در برابرانی کنیز و الی از طرف هم منصوب بود که فرمانده قشون فرنگی
بود

و کنیز هم ناظر از برای جمع آوری مالیات متین کرده بود
این دایان که موسوم به درپرکنول بودند تجارت و چاول اموال
رعایا بیشتر استان داشتند تا بفرمانفرمایی و حکومت میان آنها
و مجلس ساجم در این خصوص کلیه ساکت بود
اگرچه امپراطور با ضمناً از برای حکام منقش میباشند و تائید اندازد
ایشان را از رسمکاری و بدرفتاری با رعایا منع میکرد
اما حکام از صفت ساد و قوت امپراطور بسیار خوشوق و خوشحال بودند

سؤالات

ماکی که در نهایت تصرف کرده بودند کدام بود - اسم آن مملکت امروزه چیست
دولت هم بچند ایالت تقسیم شده بود - در ایالات چه اشخاص حکمرانی میکرد
طرز رفتار ایشان با رعایا چگونه بود

۴۳- دوازده هزار (قیصر) دوازده امپراطور اول
که فرمانفرمای مملکت هم بودند ایشان را قیصره دوازده گانه میخواندند

مسئله قبل از مرجع ناسته بعد از میلاد و اینها به کار می افتد و هستند
و مردم بهم تمام احکام آنها را اطاعت می کنند و می کنند امپراطور قانون
مجتهد است

بعضی از این قیامه با وجود کمال قدرت و استقلال با نهایت تین و عدل
رفار می کردند مانند آگوست و سپازین و تیطوس
اما اغلب آنها بی اعتدالی و زیاده روی را پیش خود ساخته موافق میل و
هوای نفس خود رفتار می نمودند

قبر زن و می سین بسیار خیس و بی رحم بود و هر کس بایل
آنها موافقت داشت فوراً امر بقتلش می نمود و همیشه در پی آن بود
که از اشخاص متمول با ثروت بهانه بدست آورده اموال ایشان را بشا
بعضی دیگر از ایشان نیمه یوانه بودند کالی کولا مردم را بر سرش
خود امر میکرد و اسب خودش را کنول لقب میداد و کله و زن
از رحمت حکمرانی اظهار انفعال می نمودند و در عوض خود کینه از خدا
یا چاکران فسر و مایه را بچاکرانی در میان مردم می گاشتند

سؤالات

فرمانروایان اول ملک کم که بودند — وایشان را چه میخواندند — از کی تا کی بودند —
 و بطور کلی در قمار آنها چگونه بود — امپراطوران بدر قمار چه کار میگردیدند —

۱۴۴ — آنطونین ^۱ تا — پنج نفر امپراطور که بعد از قیصره سلطنت کرده اند
 از سنه ۹۶ تا ۱۹۲ میلادی برخلاف قیصره امپراطور ^۲ می خوبی بودند و آنطونین
 با آنها لقب دادند تا زمان آنطونین ^۳ ابداً قانون نوشته و مدونی در میان
 رمنها نبود و هر قاضی به واسطه نفس خود قانونی میگرداشت و از آن حکم میکرد
 و دیگری او را تغییر میداد آنطونین ^۴ قانونی مدون کردند که تغییر و تبدیلی
 نیابد و احکام جدیدی بر قانون قدیم اضافه نمودند تا از زمان سراقانی
 حق کشتن غلام خود را داشت آنطونینها از این عمل منع کردند و تا یک
 اندازه حقوق رمنها را از روی عدل و حق مقرر داشتند که از آن
 بعد آن قوانین را (مکتوبات حق) بنامیدند و دولت فرانسه در که
 خودشان بسیاری از آن قوانین را اخذ نموده اند

آنطونینها اشخاص با بوش و سردارهای قابل بودند و غالباً طوایف
 وحشی که از ساحل دانوب بر ملک رمن حمله میکردند عقب می نشاندند

سؤالات

آنطین یکبار بود در چ تاریخ سلطنت م کرده — چه ترقی و توفیق پیدا دادند — در شکر کشی چه حال داشتند —

۴۵ — تمدن مَن — رنهامردمانی بسیار درشت خمی بودند و در
بخر جنگ و زراعت زمین نمیدانستند ولی بواسطه معاشرت با االی است
و یونان نوشتن تألیفات خوب و نظمهای فصیح و ساختن ابنیه و مجسمه
بیاموختند ایتالیا و فرانسه و اسپانیا و انگلیس مدتها در حقیقت
باقی مانده شهری ندانستند و مالک ایشان با جنگهای بر سر کشیده
بود بعد از آنکه رنهام این مالک اتصرف کرد و راههای بزرگ ساختند
و در همه جا شهرها و معبد بنا کردند و تاشاخانه ها و حمام ها راه انداختند
و تمام صنایعی که خودشان از یونان آموخته بودند با مالی این مالک
تمام ساکنین مالک مزبور زبان لاتین نظم میخواند و وزنهای
مانند رنهام را تعلیم گرفتند

مثلاً در فرانسه صد شهر هست که بنامی آنها از رمن است و غالباً خرد
و مجسمه ها از آن باقی مانده دیده میشود زبان فرانسه از زبان لاتیسی

استخراج شده است

سوالات

طبیعی رمنها چه بود از معاشرت ملی آسیا و یونان چه چیز آموختند -
در ممالکی که منقرض نموند چه تصرفات کردند - ملی این ممالک چه زبان تکلم میکرد

۴- سلطنت سربازان امپراطور مانی که بعد از انقضا بنیان
در امر سلطنت و حکمرانی از ادب بودند و سربازان را آنها مستطاب شده بود
به وقت امپراطوری بقدر کفایت با آنها پول زیاد میداد و اطاعت
امرا آنها را نمیکرد آن امپراطور را بقتل میرسانیدند و امپراطور دیگر می
دی می نهادند

قشون رمن عبارت از چند اردو بود یکی در مملکت انگلیس و یکی در سواحل
رود رن و یکی در کناره رود دانوب و دیگری در شامات ولی این
اردوها غالباً با یکدیگر اتفاق نمیداشتند و هر یک امپراطوری از برای
خود تعیین نموده با یکدیگر جنگ میکردند از ۲۵۹ تا ۲۷۲ میلادی که ده سال
میش نیست زیاده از میت امپراطور در رم مقیم شد و در میان آنها امپراطور

نارنجی بهم بود مثل ملی بود بل که کشیش جوانی از اهل شام بود و لباس
زنانه می پوشید

سؤالات

امپراطورانی که بعد از آنوقتینا بودند چه حال داشتند - سرمازان با آنها چه قسم قیام
میکردند - قشون من چه ترتیب داشت

۴۷- بنامی شهر اسلامبول - آخر الامر چیدین امپراطور که در ابتدا سران
بودند بسلطنت من منصوب گردید و بسیار مقید بود که مردم از آنها
اطاعت و انقیاد نمایند و محض اینکه جنگهای داخلی را طرف گردیده اند
جلوگیری شود قرار بر این دادند که همیشه در مملکت من دو امپراطور سلطنت
یکی در طرف مشرق مملکت و دیگری در ایالات غربی

بعد از این قرار داد در عتسه میلادی امپراطور قسطنطین شهر جدیدی را
برای خود بنا نمود و او را بنام خود موسوم ساخت این شهر مدت چهار
سال ساخته شد و شهر بزرگی شبیه شهرم بود و بعد از اتمام ساکنین
شهرهای مجاور آنجا را قهرآباد شهر انتقال داد و از آن زمان سلاطین شرقی
رم آنجا را پایتخت مملکت خود قرار دادند

سؤالات

اخترالامکار امپراطوری روم کجاست می‌شود از برای جلوگیری جنگهای داخلی چه کردند - شهر اسلامبول در چه تاریخ و چگونه ساخته شد

۳۸- امپراطوری مشرقی از این تاریخ دو امپراطوری و مملکت
 روم با برقرار گردید یکی در قسطنطنیه و دیگری در ایالتیادولی این
 امپراطورها در طرز زندگانی هیچ چه شباهتی با امپراطورهای قدیم روم
 نداشتند تاج مروارید بر سر می‌گذاشتند و در منتهای عمارت سلطنتی
 سکنی نموده بر فراز تخت طلا می‌نشستند و لباس بلند می‌پوشیدند که حاشیه
 زرباب داشت و در دربار خود بزرگان چاکر و خدمتگذار داشتند که
 امپراطور را مثل خدا پرستش میکردند و در بار ایشان بدرمار سلاطین قدم
 ایران خیلی شایسته داشت

سؤالات

از تاریخ بنای اسلامبول ترتیب امپراطوری روم چه بود - امپراطورهای شرقی چه قسم زندگانی
 میکردند - ۳۹- تنزل مملکت - امپراطورهای مغرب و از برای ترتیب و

در بار سلطنت و نگاهداری سربازان خود پول بسیار لازم داشتند و از آنجا
مالیات زیاد از رعایا مطالبه میکردند و چون رعایای شهر از عمده ادا
آن مالیات کزاف بر نمیآمدند مالیات آنها را بر توانگران و اهل ثروت
شهر توجیه نموده ایشان را مجبور میساختند که در عوض تمام رعایا مالیات
مقرر را بپردازند بواسطه این فقر و دردت صد سال تمام توانگران
بافلاس افتادند و رعایا متفرق گردیده از برای زراعت اراضی کسی
باقی نماند و همچنین از برای جنگ و دفاع دشمن بالافزود طوایف وحشی
از بر طرف داخل مملکت شدند تا در ع^{۷۶} سر کرده یکی از طوایف وحشی
که (داواکر) نام داشت امپراطور رم را که سلطان قسمت غربی روم
بود از تحت سلطنت بزر آورده و بنجر امپراطور شرقی که پانچس قسطنطینه
بود باقی نماند

سؤالات

امپراطور با چه ترتیب مالیات دریافت میکرد
سر کرده طوایف وحشی با امپراطور غربی چه کرد

خلاصه که باید از برآمد (۵)

اولاً مملکتی که با محاسن هم درآمده بودند امپراطوری هم را تشکیل دادند.
ایالات متعدد تقسیم گشته در هر ایالت پروکنسول (نایب فونسولی) و والی
ثانیاً دوازده امپراطور اول را قیصر نامیدند از سده قبل از میلاد
الی سده بعد از میلاد و اغلب آنها بی رحم و متعدي بودند
ثالثاً بعد از ایشان آنطونین با در آمدن از سده الی سده میلادی و آنها
امپراطور های عاقل بودند و حقوق آنها ثابت کردند
رابعاً امپراطوری من در آن عصر بسیار صاحب تمدن بود مثل بر شهرهای
آباد و راههای معمور که آثار آنها هنوز باقی است
خامساً دستجات قشون روم بسبب جنگهای داخلی مملکت را خراب کردند
سادساً امپراطورانی که دوباره نظم را برقرار کردند مملکت را بدو قسمت
تقسیم نمودند و شهر قسطنطنیه ادر سده میلادی بنا کردند
سابعاً از آن زمان امپراطور های روم مثل سلاطین ایران زندگانی کردند و در
ایشان ملو از طبقات خدمت و چاکران بود

نماند امیرطور را بسبب ایالت کزاف مملکت را خراب کردند و جواب داد

که بلاد را خالی از قشون مشاهده کردند از طرف مغرب محمد در کشته اساس

امیرطور می غریب ابراهیم زدند

یعنی را مودین و ایشان بر حسب امر حضرت عیسی شهرهای یونان و آسیا
رفته مالی آنها را نصیحت و موعظه نمودند و خبرهای خوب و تازه بدو میدادند
در لغت یونان خبر تازه خوب (ا) و ان (ثیل) میگفتند و اگر
استمال باخیل منبدل گشت و آن خبرهای خوب این بود که حضرت عیسی
برای این فرستاده تا مقصدین خود را نجات داده با آسمان نبرسته
در آن زمان مردمان فقیر ذلیل بسیار بودند و بسیاری هم غلامان
بسیار بودند که آقایان نشان با آنها سمکاری نموده بختی میزدند و شکار
میکردند و در محلههای تاریک در خل و زنجیرشان میکشیدند زیرا که در آن
حق آقایان بودند که هر چه خواهند با غلامان خود بجای آرند -
این قهر و غلامان با کمال شرف و بزرگواری قبول کردند که با آنها نژاد
میداد بعد از مرگ با آسمان خواهند رفت بشرط آنکه بعضی معتقد بوده
خوب کردار و این باشند

سؤالات

شاگردان حضرت عیسی کیان بودند و چه کردند - وجه تمیز باخیل در ابتدا چه بود
چه قسم اشخاص در ابتدا بدین عیسی در میآمدند - جهت میل ایشان بدین او چه بود

۵۲- کلیسا — دیر زمانی گذشت که در مملکت از شام تا اینجا
 جمعی عیسوی پیدا آمدند در اوستا و اجتماعی اند که مردمانی فقیر بودند
 رفته رفته زیاد شدند و غالباً عیسوی ها در مکانی جمع شدند که کتب
 اخبار قدیمه و مواضع حسنه و سرود را بخوانند و بشنوند و در میان همه
 منتشر گردد هر یک از آن اجتماعات (اکلیز) نامیدند و میبست مجتمعه
 آنها را کلیسای عیسوی خوانند

سؤالات

عیسویان چگونه اشخاص بودند — چگونه اجتماع میکردند
 اندام کلیسا چه بوده

۵۳- شهداء عیسوی امپراطور با و حکام بلکه قریب تمام
 دین قدیم خودشان را نگاه داشته بودند و از عیسویان سخت خشکین بودند
 که بخدایان ایشان عقیده داشتند و لهذا امپراطوران قانونی وضع
 نمودند که مقتضی قتل و اعدام عیسویان بود که از عبادت بتان اقبال و
 و این از روی قانون منها بود و عیسویان اگر قتل در وسط صحن سیر
 بر بری می بستند و محض شرف و خوشوقتی عامه شیر و خرس و یوز و پلنگ

بطرف آنها را میگرد تا آنها را بدزد ولی عیسویها از این عقوبتها
نداشتند را آشکارا اظهار مذمت نموده خودشان برای قبول این عقوبتها
حاضر نشد

اشخاصی که از برای عقوبت بیا سگاه میزدند ما تیر مینامید یعنی
اقرار کننده و بعد از کشته شدن عیسویان اجساد ایشان را بخت
و محترم دانسته استخوانها را نگاه داشته بهترین با دکار مقدسین میبرد

سوالات

عموم مردم با عیسویان در چه حال بودند با ایشان چگونه رفتار میکرد
آیا عیسویان از اعدام و عقوبت دشمنان ترس و می داشتند
بعد از کشته شدن عیسویان هم کشتن آنها چه میکردند

۵۵- فیروز می عیسویان با وجود این زجر و بیاسات ساکنین ^{طوری} همچو
تین اتصالا باین عیسوی میگردید تا در راس سیصد سال قریب تمامی
سکنه شهرهای ممالک م عیسوی بودند در سال ۱۲۰۰ امپراطور گئیمانتین قاننی
در باب اجازه دخول بذهب عیسوی مقرر داشت در آنصورت هر شکی
نفرز نس مذمت عیسوی بود که او را (اوک) مینامید یعنی سرپرست

ورقه رقه این او که باخیلی مقدار شد و جمعی با نام انجمن مذبی شکل
میدادند و تریب عقاید عیسوی را تعیین میکردند انجمن بزرگ نخستین
(کشیل نیه) بود که در ۱۸۲۵ تشکیل یافت و او که با عباراتی ترکیبی
که هنوز در نمازهای عیسوی خوانده میشود

سؤالات

مردان چه وقت بدین عیسوی درآمدند امپراطور چه قانونی مقرر داشت
تفصیل او که ما شرح دهیم

۶۵- گفتار - در آنصورتی که عقاید قلبی باید آختاری
باشد تا هر کس تواند با سوده کی بطریق مذہب خود رفتار نماید و مثل
اہل این زمان در عقیدہ و مذہب آزاد نبوند و لهذا امپراطورهای
عیسوی مذہب بت پرستان را اذیت و آزار بسیار نمودند همان قسم
که در سابق امپراطورهای بت پرست عیسویان را اذیت نمودند امپراطور
در ۱۸۵۰ در ۱۸۵۰ اشخاصی را که پرستش خدایان میکردند
قوای قتل میداد و از اینگونه اشخاص جز در دما و صحراد وجود داشت زیرا
که آنها در جنگها و در زیر دختانی که نظر کرده می پنداشتند جمع میشدند و

قرن ششم میلادی از این اشخاص باقی بود

سؤالات

امپراطورهای صیوی مذہب بابت پرستان چه میکرد

بت پرستان در کجا یافت میشدند

خلاصه که باید از برنمایند ۷۱

اولاً یونانیها در منہابت میپرستیدند و از رحم و شفقت خبری نداشتند

عینی برادری و مساوات آبانها آموخت

ثانیاً حواریین عینی کتاب انجیل را انتشار دادند و بسیاری از مردم خصوصاً

فراعصیوی شدند

ثالثاً صیویان در هر شصتی در کلیسا جمع میشدند تا از اجتماعات

کلیسای صیوی ترویج یافت

رابعاً طائفین در صده اذیت صیویان را کرده ایشان را همه حیوانات دزد

میکردند و از زمان را مار میزدند (یعنی قتل باضجر)

خامساً رقة رقة تمام مملکت عیسوی شدند و کثیثا قدرت بسیار یافته
جاملن بزرگ منتقد می نمودند

سادساً اسپه اطورهای عیسوی اشخاص بت پرست اصدده میزدند
و آنها را کافر میخواندند

ماحصل کتاب اول (۷)

اولاً مخنقین مردمان تربیت شده اٹالی مشرق بودند که زندگانی اجتماعی را
آموخته زراعت زمین و استعمال فلزات میکردند و بسیاری از صنایع
و کسب و تجارت و علوم را اختراع کرده

ثانیاً مابین اٹالی مشرق عمده اہل مصر بودند که بناهای زیبای بنیادند و
طایفه یهود که حضرت عیسی از نسل ایشانست اہل مصر بودند

ثالثاً اٹالی اردوپاکه در آن عصر وحشی بودند بواسطه مرادده بایوانیها در تاریخ
اسمی پیدا کردند تا مملکت مصر و قسمتی از آسیا را متصرف شدند و بواسطه
قوت حاکمی که از برای آنها میرگشت تربیت یافته هنوز تربیت تمدن ایشان
رو بزرایه میباشد

رابعاً بعد از این تاریخ یونانیان ضعیف شدند و مغلوب و مطیع رمن ها
 گشتند و رمنها بروست مملکت افزوده یونانیان را مطیع خود ساختند
 و بطاوه جزر شمالی و قنار و اسپان و ممالک کل و قسمتی از بریطانی را که امروزه
 موسوم با انگلیس است تصرف کردند و رمنها توسط یونان تربیت یافته در نو
 خود سکنه ممالک مغرب زمین را که از آن پیش همه وحشی بودند تربیت کردند
 خامساً تربیت که در ابتدا منحصراً مشرق بود مدتها بعداً مغرب ابرم بدائرة تمدن
 درآورد

سادساً طایفه رمن در نوبه خود ضعیف گردیدند و وحشیان جزیر برما
 ایشان حمله نموده خراب کردند

سابقاً تاریخ قدیم در اینجا با تمام رسید تاریخ متوسط شروع میشود
 و تاریخ متوسط عبارتست از مدتی که فاصله مابین تاریخ قدیم و تاریخ
 جدید میباشد

کتاب دوم

عصر متوسط

فصل اول

استیلا می ژرمن

۵۷- ژرمن ها - طوایف ژرمن در ابتدا در ممالکی که امروز
المان نامیده می شود ساکن بودند و طبیعت وحشی داشتند از زراعت
زمین و تربیت مواشی مطلع بودند ولی از علوم و کتابت و نقاشی و بنا
ابداع چیزی نمی دانستند منازل ایشان در خانه های چوبی بود که در صحرا
ترقیب میدادند جنگ و ستیز را بیادوست داشتند و غالباً در میان
خودشان بجنگ و نزاع مشغول بودند زیرا که بطوایف متعدد منقسم
میشدند

سپاری از ایشان بجال اجماع برای تحصیل ثروت بمالک امپراطورین
داخل گردیده شهرها را غارت میکرد

اگرچه قشون دولت من تا بکند اندازد جلوه کسری نموده از تعدی
و غارت ایشان مانع بودند و نمیکداشتند از حد تجاوز نمایند

سؤالات

طوایف زرمن ابتدا در کجا ساکن بودند و چه طبیعت داشتند چه چیزها میداشتند
و از چه چیزی اطلاع بودند در میان خودشان بچه کار اشتغال داشتند برای تحصیل ثروت
چه میکردند قشون دولت زرمن چه میکرد

۵۸- استیلا می طوایف گت طوایف گت بر دو قسمت بودند
لیری گت و انتر گت این دو طایفه بزرگترین طوایف زرمن بودند
در سال ۲۶۵ از مکان وادای خودشان فرار از دست هونها کردند
و هونها وحشیانی بودند که از آسیا آمده و بهر جا رسید خراب کرده بودند
زرمنها در فرار خود داخل مملکت امپراطوری گردیدند امپراطور را در آنجا
تا آنها بنای جنگرا کد داشتند ولی در ما بعد آنها را استخدام نمود
چیزی نگذشت که رئیس طایفه لیری گت موسوم به آلا ریکت هجوم نمود
شهر رم را متصرف شد و غارت نمود جانشین آلا ریکت بعد از او با نام
رعایای خود بخوب فرانسه و شمال اسپانیه در آنجا منزل گرفتند

دَآنِ سرزمینِ بلطنت نشین ویزی گت موسوم گت سؤالات

طایف گت برخد فتمت بودند در چه سنده از برای چه از مکان و ما دای خودنا
بیرون رنقد و یکجاد اخل شدند امراطور با آنها چه کردند الاریک می
لیزی گت چه کار کرد جانشین او بعد از او چه کرد

۵۹- استیلامی بورگوندها و واندال ها -

امراطور با قشون رمنی خودشان را که در مملکت گل کده آشته بود بخت
مدافعه ایطالیا اخسار کردند و چون در معبر رودرن کسی برای مدافعه
موجود نبود و طایفه ژرمنی موقع را متغتم شمرده داخل مملکت گل شدند
طایفه بورگونده در دره رود سا اوت و در ژوراسکنی گرفتند و آن
اراضی ولایت ایشان گردیده بنام آنها به بورگونی موسوم گت مردمانی
بسیار ترنومند بودند اما طبعی ملایم داشتند و چندی پیش از آن به
عیسوی درآمده بودند و طایفه واندال از مملکت گل و بعد از اسپانی
عبور کردند و در مملکی در طرف جنوب ساکن شدند که بعد از آن ملک
بنام ایشان خوانده شد و آنجا را اندلوزی دانند پس رنما میدند

و بعد از آن ولایاتی که امروزه باسم آرژین (انجزیره) و تونس
(تونس) موسوم است تصرف نموده از مجموع اینها مملکت واند
تشکیل یافت

واند الهامردمانی وحشی طبیعت بسیار درنده بودند و از هر جا عبور
میکردند بانیه را خراب و کیشان را مقتول می ساختند و دولتشان
دوامی حاصل ننمود

روستی نین امپراطور قسطنطین در تاریخ ۵۳۴ افریقا را تسخر است
سوالیات

دو طایفه زرمنی چگونه داخل مملکت کل گردیدند و هر یک در کجا ساکن شدند
واند الهام چه قسم اشخاصی بودند امپراطور قسطنطین در چه تاریخ افریقا را تسخر است

ج- استیلای فرانکها - فرانکها دسته ای مغربی
بودند که در مملکت بزرگ سکسی داشتند یعنی چون در آنوقت بزرگ
بدون سکنه بود امپراطورهای رمن این اجازه را بآنها داده در غرض
ایشان را بخدمت می کشیدند رئیس ایشان که کلوتی نام داشت
یکی از دسته های کوچک در تبعیت او بودند پادشاه تمام فرانکها

کرده نامت مملکت گل را تصرف نمود و از آن وقت آنجا مملکت
فرانها نامیده

سوالیات

فرانها که بودند و در کجا بجهت ساکن شده بودند رئیس آنها چه شد

۱۶- استیلا می طوایف انگلو ساکنون -

حاکم انگلیس در آن وقت برطانی میبنا میزند و متعلق بامپراطور
رُمن بود تا زمانی که امپراطور با قشون خود شان را از آنجا برداشتند
ساکنین مملکت چون از عهده دفاع کوبستانهای مملکت اگس بر نیامدند
طائف ساکنین را یکی از طوایف ژرمن بود برای خدمت خود
نمودند و ساکنین با با اهل و عیال خود بتوسط کشتی از ژرمانی بیامدند
و در جنوب انگلیس ساکن شدند ولی در ۱۵۵۰ ماسکنه اصلی مملکت نزاع
نموده ایشان را قبل رسانیدند سایر طوایف ژرمن که با انگلی
نامیده میشدند از دنا مارک آمدند و همان قسم رفتار کردند بلاخره
در قرن ششم هفت سلطنت در مملکت برپا می شد و بود چهار
سلطنت از ساکنون ما در سمت جنوب و سه سلطنت از طوایف

در طرف شمال و از آن زمان این مملکت را انگلتر خوانند

سؤالات

مملکت انگلیس در قدیم بکے تعلق داشت چه شد که ساکنان آن مملکت آمدند و با سکنه اصلی مملکت چه کردند در قرن ششم چند سلطنت در بریطانی تشکیل شده بود

۶۲ - استیلا می طوایف استرگت و لمباردی

استرگتی را در ایتالیا سلطنتی موسوم بدولت استرگت تشکیل داده بودند و سلطان آنها را اودریک از ۱۱۵۴ الی ۱۱۵۵ بامر نهادند

بود و او هم مانند امپراطورهای قدیم فرمان فرامی ایتالیا بود بعد از آن روستی مین در ۱۱۵۵ قشونی فرستاده ایتالیا را تصرف نمود و چندی نگذشت که طایفه لمبارد از جمله طوایف ژرمان از جبال آلپ گذشته و دره رود پوساکن شدند در ۱۱۵۵ و مملکت لمباردی از ایشان تشکیل یافت که هنوز یک قسمت از دره رود پوسا را لمبارد میخوانند

سؤالات

اثر گشت با در اعیان چه کرده بودند سلطان آنها چند مدت بار منها دوست بود
روستی نین با اعیان چه کرد حایه مبار چه کردند و در کجا ساکن شده

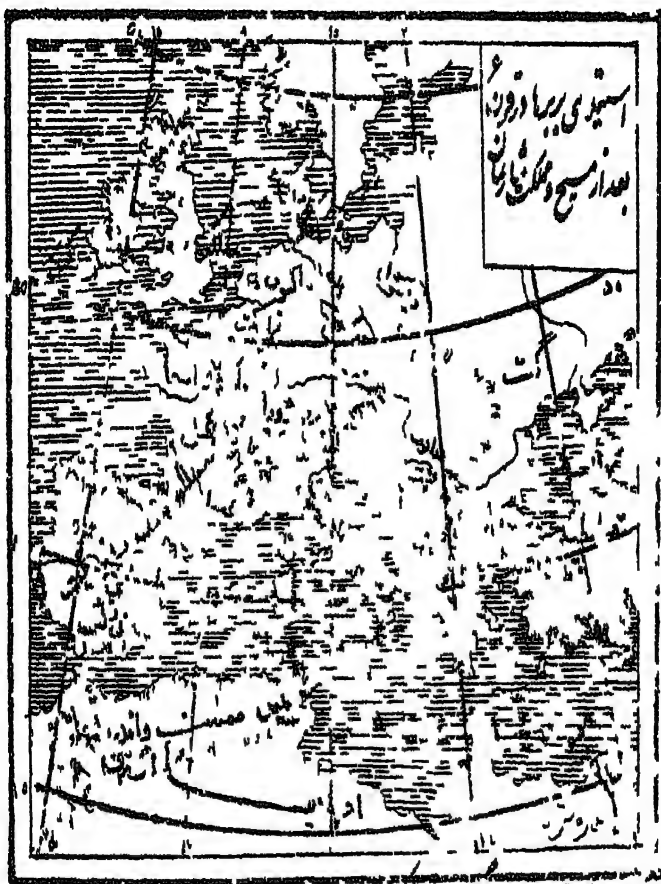
۲۳- نتایج تصرفات - مدت استیلا و تخریفات این
طوایف دو بیت سال امتداد یافت و تغییرات کلی از آنها حاصل
گشت قل از این تخریب و مملکت رومن یک مملکت متقل بود بواسطه این عمارت
مقیم بنحیدین سلطان نشین و خشی گردید در این سلطان نشینها اهل
دو قسم بودند یکی طوایف رومن که در بیت سلطان آمده بودند و دیگر
اهل اصلی مملکت که آنها را رومن میگویند و این دو طایفه با هم زندگانی
میکردند بواسطه اثر معاشرت و خشی گرمی رومننها تخفیف یافت ولی
تدریجاً رومی با اردست رفت و بعد از آن نه رای می ساختند و نه عمارتی
بنا کردند امر زراعت بحدی تنزل نمود که تمام اراضی زراعتی متبل
بجنگلهای خار و علف زار گشت

سوالات

مدت استیلا و این طوایف چند امتداد یافت چه اثرات بنحیدین حاکم
رومن کجا انجامید اهل مملکت چند قسم بودند و معاشرت ایشان چه اثر نمود

۴۳- تغییر مذهب در رمن تا - ژرمنها در ابتدا تمام
 کافر بودند و قیدی مذهب نداشتند ولی هر یک از آنها که داخل
 مملکت می شدند باین عیسوی در میآمدند طوایف کت و واندال
 و نورکوند و لمبارد و روترا و سایرین مذهب عیسوی را پذیرفته
 ولی تمام قوانین مذهب اچانکه کثیسا تعلیم میکردند گردن نهاده این
 طایفه از سردان ارمن بودند که اعتقاد به تثلیث نداشتند
 اما طایفه فرانک در سه کامیکه کلونی تعمید یافت در سده مذهب
 کاتولیک اختیار کردند و چون سکنه مملکت کاتولیک مذهب بودند
 اطاعت فرانک را از سایر طوایف و حتی بشیر طالب بودند و
 باین جهت سلاطین سلسله کلونی اقتداری کامل یافتند و در آن وقت
 کشیش بزرگ رمن که موسوم به پاپ بود در همه جا محترم شد و گویا پاپ
 دعوات چند بانگبیس فرستاد اما طایفه الکلوسا کون را ب مذهب عیسوی
 در آوردند در ۹۷۵ هجری چندمی بعد از آن در ابتدا می قرن ششم هجری تمام
 پاپ طوایف ژرمن که در ژرمانی ساکن بودند ب مذهب عیسوی در آمدند
 سلاطین سلسله هردی ضعیف حاصل نموده و سلسله و البان کلورونی.

در این پادشاهی ویرانی گشته و آنچه از پیش از دردم را و قدرت کرده آنجا را در ۹۰۰ هـ م - مملکت
 ویزیم گت ما در جنوب کل در شمال اسپانی - مملکت تورگو که در ده سادون و در است
 مملکت اندال ما در جنوب اسپانی و در شمال افریقا مملکت فرانک ما در مملکت انگلستان
 در انگلیس است - اسر و گنه و مبارد در ایطالیا

تبرقی نهادند شارل مارتل و پسرش از پاپ حمایت میگرد

سوالات

زرمنا سابقاً چه عقیده داشتند و پس از دخول در مملکت من چه اعمال میگرد
طایفه فرانک در چه زبان بدین کانونیک در آمدند و سکه مملکت آنها چگونه بود
کشش برکن زرم چه نامیده میشد که گوار چه کرد

۶۵- شارلمان امپراطور نشین غرب- باید دانست
که پین کوناه پس شارل مارتل پادشاه صافیه فرانک شد و شارلمان
پس پین کوناه خزر عظم ایتالیا را تصرف کرد و تسخیر رمانی را با تمام
رسانید و در شش بتوسط پاپ تاج امپراطوری بر سر نهاد مملکت او را
امپراطوری رمن میخواندند اگر چه در حقیقت شباهتی با امپراطوری رمن
نداشت جز اینکه بلاد طرف غرب مملکت که بر دست و حبان
تقسیم شده بود دوباره در تحت امپراطوری مجتمع گردید و رمانی که
بسیوخت خزر امپراطوری قدم بود خزر او شد

سوالات

پن‌نماه چشده شارلمان سپه‌اوچه کرد در چه سال تاج اسپه‌طوری
ر سر نهاد تزیب مکت و امپراطوری او از چه قرار بُو

خلاصه که باید از برکنند (۸)

اولاً ژرمن طایفه وحشی بودند که در المان سکنی داشتند بیاری
آنها بجهت تحصیل ثروت با امپراطور نشین می‌آمدند

ثانیاً طایفه گت که از جمل طایفه بون فسرار می‌گرفتند داخل مملکت شدند

در ۳۶۵ قبل از مسیح و در ابتدا بنخدمت امپراطور مایام نموده بعداً

آن‌را مسموم ساختند و سلطان دیزی گت را در اسپانی تشکیل دادند

ثالثاً برگند و دواندالها سواحل رود رین را خالی از قشون دیدند

و داخل مملکت گل شدند در غنای برگند و پادشاه تیشی موسوم به برگندی

تشکیل نمود و دواندالها در آخر قیام سلطان تیشی برپا داشتند

رابعاً طایفه فرانک در بلجیک سکنی داشتند و در زمان سلطنت کلوی

ملک گل را تصاحب کرد و از آن زمان ملکت فعلی پادشاه نشین فرنگه موسوم
خامساً ساکونیه و انگلیس با بر برطان کیرفتند و امپراطوری رم
انجام دست برداشتند ایشان هفت پادشاه نشین در آن ملکت تشکیل دادند
و مجموع آن با نظر موسوم گشت

سادناً طوائف اشتر گشت در ایتالیا ملکتی تشکیل داده بودند
و در زمان بآذریک اقداری حاصل کردند بعد از ایشان لمباروینا
در ۵۵۰۰ جانشین آنها شدند

سابعاً تغیرات بر بر (وحشیان) مدت دو قرن امتداد یافت
تا بیس چندین ملکت کردید که االی آنها ترکیب از بربر و رمن بودند و تمدن
ایشان از تمدن امپراطور نشین قدیم رمن کمتر شد

ثامناً ژرمنها در ابتدا با فرو بودند و کم کم عیسوی شدند فراگمها بین
کاتولیک درآمدند و طوائف انطوسا لئون و ژرمن توسط دعای مسیحی
تغیر مذہب داده با طاعت پاپ درآمدند

تاسعاً شارلمان صاحب ایتالیا و ژرمانی شد و تاج امپراطوری بر
نهاد و ملکتی موسوم با امپراطوری ژمن تشکیل داد

فصل دوم شریعت اسلام

ع۔ حضرت محمد ص ۳۔ در مدتی کہ در منہاجتخیر امپراطوری عرب
اشتغال داشتند اعراب نزدیک خبر از امپراطوری شرق را تسخیر نمودند
در پنج مصری ملت عرب تبعی از امپراطوری منہا شدند
و بنده ب عیسوی در نیامده بودند بر قبیله از قبایل عرب بی مخصوص داشتند
و او را تاسیس میکرد ولی تمام آنها سنک حجر الاسود را محترم و مقدس
میدانستند و او را درون خانه کعبه کہ بنائی مربع شکل است قرار داده
بود تبرک می جستند

یک نفر از اہالی مکہ از قبیله قریش کہ نام مبارکش محمد و در ہبت ایشان
سالاری اشتغال داشت در نئے دعوتی اظهار نموده فرمود خداوند
مرا بہ پیغمبری فرستاده است کہ عالمیان اداست تا یم اہالی مکہ
او را بکشتن تهدید کردند و از آنجا بھجرت نموده بدینہ تشریف برد و در حوث
خود را در تمام عربستان انتشار داد و جمعی از شجاعان عرب بن او را قبول

نموده در راه نصرت و با کفار جهاد کردند تا پس از هشت سال مظلوم
منصور بکگه داخل شد

در ستم میلادی تمام عربستان دین اورا قبول و اورا اطاعت میکنند
سوالات

اعراب در چه وقت امپراطوری شرق را تسخیر کردند ملت عرب بتی که مینویسند
و چه عقیده داشتند و پیغمبر قرشی در چه سال ظهور فرمود و کارش بکجا رسید

۶۷- اسلام - آیاتی که بر آن حضرت وحی میرسید بعضی
از اصحاب می نوشتند و از مجموع آن آیات کتاب مقدس قرآن برآید
گرفت که در نزد مسلمانان بسیار محترم است چنانکه انجیل در نزد عیسویان
و تمام احکام و آداب مذہب اسلام در قرآن درج است
و آداب و قوانین اسلام از این قرار است

شهادت لا اله الا الله محمد رسول الله یعنی خدائی نیست جز خدا
و حضرت محمد رسول و فرستاده اوست احکامی که خداوند او
نموده و در قرآن درج شده باید متابعت و اطاعت نمایند در هر شب

در پنج وقت نماز که اند با آب یا خاک تطهیر و رفع نجاست کند صد
 بدهند و شراب نخورند و مرتکب اعمال مخالف تین مکرر و کسانی که با
 پیغمبر ایمان آورده اعمال شایسته کند در بهشت پراز گل و ریاحین قتی
 با انواع نعمتها منتهم و در آن جاوید خواهند بود و مسکین و بدکاران مدد
 سوزان فقه آب جوش با ایشان خواهند نوشانید
 این قوانین و احکام مذهب اسلام است و تابعین آن را مسلمان خواهند

سؤالات

مضی از احکام و قوانین مذهب اسلام را بگویند

۶۱- خلفاء — در ۳۲ حضرت محمد رحلت فرمود

و یک بعد از آن حضرت یاساقه جانشین او گردید خلیفه نامیده
 و مسلمانان اطاعت او را مانند اطاعت حضرت محمد واجب میدانند

و شخص خلیفه هم پادشاه و هم سردار و هم رئیس مذهب ایشان بود
 چهار خلیفه اول در عربستان در مدینه منزل داشتند و خوانند

مل روی زمین را بنده ب خود در آورند ولی ایشان نمانند عیسویان و عا
 مذهبی با طراف نینفر سازند بلکه قشون حرکت میدادند مسلمانان حید
 مامل غیر اسلامی را از جمله عبادات میزدند و این حکما را اجساد
 فی سبیل الله غنایمید

مسئلات

بعد از رحلت حضرت محمد چه شد خلفای اولیه در کجا توقف داشتند
 و چه کردند مسلمانان جنگ با کفار را چه می شنودند و چه غنایمید

۹۶- قنوجات اسلامی- قشون مسلمان عبارت از چند
 دسته بود و مردسته بطرفی مامور میشد بدون اینکه احدی از ایشان
 بحد توقف و تعقل نماید زیرا که مسلمانان معتقد بودند هر کس در جاب
 کشته گردد فوراً بهشت خواهد رفت و لهذا ابد اترمی از مرگ نداشتند
 و شجاعانه جنگ میکردند

قشون اسلام حاکمیت شام را در ۶۳۴ قمری تسخیر نمودند و در ۶۳۶ قمری
 که متعلق بامپراطور قسطنطنیه بود متحرک شدند و در ۶۳۸ قمری نام حاکمیت ایران
 تصرف ایشان در آمد

بعد از خلفای اربعه خلفای بنی امیه دمشق شام را پایتخت قرار دادند
و همچنان بجنگ جهاد مداومت داشتند تا شکر اسلام از طرف شرق
ترکستان و شمال هندوستان را منسخر ساختند و از طرف مغرب نیز
و انحرار و مراکش متصرف شدند

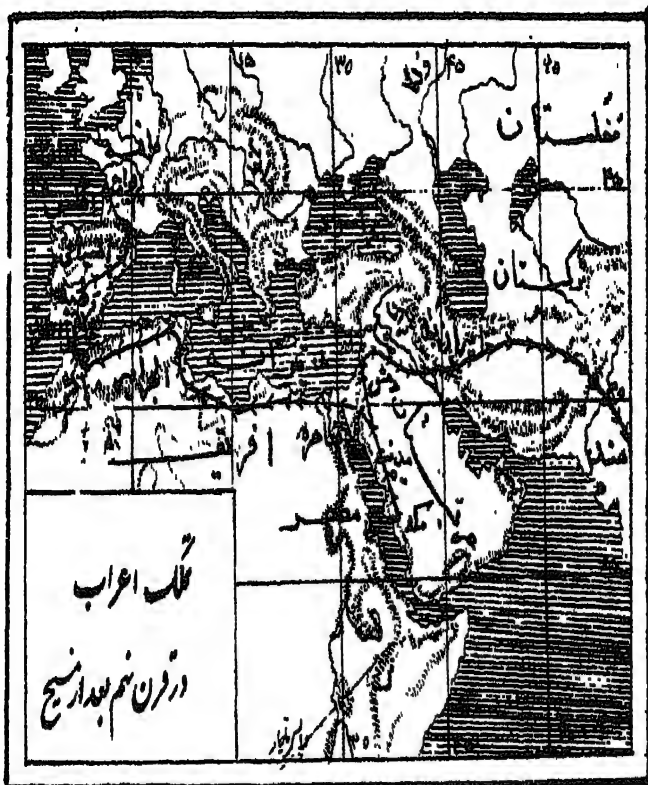
در سال ۷۱۱
بعد از آن از مکه جبل الطارق گذشته بایک جنگ تمام مملکت اسپانیا را
متصرف ساختند پس مملکت امپراطوری خلفا از آفریقا تونس و طرابلس تا
رود سند امتداد یافت و هرگز مملکتی باین وسعت و بزرگی دیده نشده است

سؤالات

قانون اسلام چه ترتیب بود عقیده ایشان در باب جهاد چه بود شام و مصر
و ایران را در چه سنه متصرف شدند بعد از خلفای اربعه پایتخت بنی امیه در کجاست
دست مملکت اسلام چه در بود با اسپانی چه کردند

۷- توقف مسلمانان سلطان مملکت فرانسه را فتح ننمودند و شارل مارتل
ایشان را در پواتیه متوقف ساخت ۷۳۲ و بعد از آن شارلمان آنها
از جنوب فرانسه خارج نمود

که محل تولد حضرت محمد صلی الله علیه و آله مدینه شهر دیگر عراق است حضرت رسول آنجا زفت (۶۲۲)
 و در آنجا وفات یافت (۶۳۲) - مسلمانان تعرف کردند شام و مصر و ایران و ترکمان
 و هندوستان و شمال افریقا و اسپانی را - پواتیه محل نشست دادن شارل مارتل است
 (۷۳۲) - بغداد مکان خلافت است که محل انتقال خلیفه کرد (۱۲۵۸) قطبه شهر اسپانی
 که خلیفه دیگر منزل داشت

۳۰ سارازان ماد بجهت تیرانه سیر میگرد

بعضی از مسلمانها در هندوستان در روی دریا تجارت و کسب غنیمت میطلب
داشتند و در تمام دریای مدیترانه با کشتیهای خودشان سیر میکردند
و چون عیسویان را میدیدند آنها را اسیر نموده غلام و کنیز خود قرار میدادند
غالباً در سواحل ایتالی و فرانسه برای تجارت و کسب ثروت از کشتی فرو
آمده زنان و اطفال را اسیر میکردند

تمام جزیره سیل در تصرف ایشان درآمد و همچنین جزیره جزئی
ایتالیا در نزدیکی شهر نیس قلعه محکم داشتند و اروپائیان آنها را
دسر رازان مینامیدند

سؤالات

مسلمانان با فرانسه چه کردند؟ شارل مارتل و شارلمان با آنها چه کرد؟
مسلمانان در افریقا چه میکردند؟ با صیونیان رفتارشان از چه قرار بود؟

۷۱- انقراض دولت عرب - دولت خلفای خلیف بطول انجامیده و

اسلامی آباد و خلیفه نشین تقسیم کرد که پاتخت یکی در بغداد و دیگری
در کربلا (قرطبه) بود و در اسپانی و بعد از آن چند سلطنت اسلامی دیگر
در مصر و شام و انجرا و مراکش و ایران تأسیس شد

در ششصد سال بعد از ترکستان آمدند و شهر بغداد را متصرف شدند و قتل

عام کردند و در سده گاه غلامان بنده او غرق و کشت

دلی حاکمی که باین اسلام در آمده بودند در عقیده اسلامی باقی ماندند و خانه
اکنون نیز مستقیم و قریب سیصد مینویسند مسلمانان در عالم وجود دارد

سؤالات

دولت خلفا چه مقدار طول کشید؟ حکمت اسلام بچه خلافت و سلطنت تقسیم شد

مفولها در چه تاریخ بر بلاد اسلام حمله نمودند و با شهر بغداد و خلافت چه کردند؟

چند مسلمانان در عالم وجود دارد؟

۷۲ - تمدن اعراب - اعراب نه فقه جنگجو بودند بلکه شعر و علم را

دوست میداشتند و چون ممالک ایران و یمن را فتح نموده

در سمرقانی که در آن بلاد بود باقی گذشته از خودشان نیز در بندها

تمام و قریبه مدرسه های بخت تحصیل علوم بنامند

مدرسه (سایرین) قیسی ترین مدارس طبیبی ایشان بوده اول کسی

که به علم شیمی اشتغال جست عرب بود و ماده الکحل را اول پیدا کرد و عمار

و مسجد های حیرت انگیز بنامند اطراف شهرهای ایشان غایبان

و مروج بود در تمام عصر متوسطه را بدرجات از حدیه ها متدین تر بود

سوالات

اعراب غیر از جنگجوی چه داشتند با مدارس یمن و ایران چه کردند

کارهای عرب را شرح دهید

خلاصه که باید از برنمایند (۹۱)

اولاً پیغمبر عربی که نام مبارکش محمد بود در شصت میلادی بن اسلام را آورد و دست
اعراب بدین او درآوردند

ثانیاً - مذهب اسلام عبارت از احکامی است که در قرآن نازل شده و خلاصه
آن اینست که خدائی جز خدای یگانه نیست باشد و محمد پیغمبر فرستاده اوست بنشین
در بهشت جاوید مکان دارند و مگرین امکان در دوزخ است

ثالثاً خلفائی که جانشین آنحضرت بودند از شصت الی شصت و شش مشغول جهاد
کردند تمام ملل را بنام اسلام درآوردند

رابعاً لشکر اسلام همیشه مغفّر و منصوب بودند و ممالک شام و مصر و ایران
و تمام شمال افریقا و مملکت اسپان را تصرف نمودند

خامساً مسلمانان بموجب طایفه فرانک در قوت خود متوقف گردیدند ولی در آن
مدتی که در تحت اسم سارازان قتل و غارت اشتغال داشتند

سادساً مملکت امپراطوری خلفا در قرن دهم بچندین مملکت تقسیم شد که بمرد
اسلام باقی بودند

سابعاً اعراب بعد از این بسیار داشتند علم طب و شیمی را تکمیل نمودند و انبیاء عالی مقام

فصل سیم ملوک الطوائف

در اروپا

۷۳- برهم خوردن دولت امپراطوری شارلمان. امپراطوری
خانواده شارلمان پنجاه سال حوال کشید و در سال ۸۴۳ نواده های شارلمان
بر حسب قرارداد و رد و دین مملکت را بسته پادشاه نشین تقسیم کردند یعنی
فرانسه و آلمان و ایتالی بخیر پادشاه نشینهای کوچک که بعد از آن
تشکیل یافت و اکنون آنها را محبوب نمیداریم
در ابتدا سلاطین و امپراطورها میبایست از خانواده شارلمان منتخب شوند
ولی بعد از آن در هر پادشاه نشینی بکنفر از خانواده های محترم آن مملکت
بسلطنت می نشست جز اینکه هیچیک در سلطنت خود اقداری نداشتند و
بر مملکتی بایالت های کوچک متعدد تقسیم شده در هر ایالت والی یا رومی
حکومت میکرد و این والی در ایالت خود ریاست مطلقه داشت و دارای
نفوذ کامل بود زیرا که سلاطین حق نداشتند او را مفرول سازند و چون

والی میرد پسریاد خرا و وارث و لایت او بود

سؤالات

بعد از مرگ کردن اسپه طوری شادمان مملکت بچه حال شد سلاطین و امپراطور
بچه تزیین نمودند و والی مادر ایالت خود به حال داشتند

۷۴- آقایان و شجاعان - آن زمان مانند این عصر
بنود که بر ایالت با اطراف آن در حکم یک خانه باشد بلکه ایالت عبارت
بود از ملک ده الی بیست و سی قریه با اطلاق و اراضی بسیار در بر قریه
بزرگی مستط و معتدربود که او را آقایان یا برون مینامیدند و هر آقای
در حوزه تصرف خود مالک متقل بود و جمعی از خدمتگزاران و جنگیان
در دور او جمع بودند و خانه او عبارت از قلعه محکم بود که قصر مینامیدند
تمام این آقایان و خدمتگزاران ایشان سوار و جنگی بودند
و اسلحه ایشان تیره بلند بود و زرهی در بر میکردند که از زخم خوردن محفوظ
مانند دانه را شوالیه (شجاع) مینامیدند

در آن عصر بچه می پنداشتند که اسباب غرت و عظمت منحصراست بچگونگی
و لاجرم در عوض اینکه کسی را نجیب خوانند سر باز و جنگی مینامیدند

و چون این سوالیه را (شجاعان) کار دیگری نداشتند روزگار خود
بجکت دستیز بایکدی میگردانیدند

سوالیات

اینها در انصریح حال داشتند آقایان دستچان چه میکردند
اسلام ایشان چه بود روزگار خود را چه قسم میگذراند

۷۵- کشتی را و راهبان - در هر شهری کشتی و در هر شهر
راهبی منزل داشت کشتی را و راهبا بسیار متمول شده بودند و بعضی
آن این بود که آقایان در رؤسایست متعدي و پدر فقا بودند غالباً
همسایه با بلکه اقوام خود را بقتل میرسانیدند و چون از بسیاری معاصی
از عذاب الهی اندیشه میکردند قطعه ملکی را برابر با یک کشتی و آنکه آن
جز اطلاق او قرار میدادند و از او درخواست نمیدادند که از برای ایشان
طلب مغفرت نماید و بخشش گناه ایشان را از خداوند بخواهد
باین سبب کشتیان و راهبان هر یک آقای تیرک شده بودند و مخصوص
در المان که اغلب کشتیهای مایانس و کلن صاحب اطلاق و اراضی
بسیار کرده از اغلب خداوند کاران معتد تر بودند

سوالات

حال کشتیها در آب چه بود. باعث قبول کشتیان چه بود
اقدام ایشان بچه اندازه بود

۶۷- غلامان — در عصر رهنما غالباً رعایای املاک
غلام و بنده بودند و صاحبان املاک میخواستند ایشان را با شخص
دور و نزدیک بفروشند یا بزنند و بکشند و کلیه مانند حیوانات آنها را
میگرفتند

در عصر متوسط نیز عموم رعایا را (سرف) مینامید یعنی بنده و با
زراعت اشتغال داشتند ولی مالک زمین نبودند بلکه املاک متعلق
بود به پادشاهان یا آقاخان یا کشتیان و راهبان و غلامان بچاره خبر بزرگ
کاری نداشتند هر یک قطعه زمین مختص خود را زراعت نموده حاصل
زراعت ایشان به صاحبان املاک میرسد بلکه کلیه زراعت بفری پول کنند
و شراب و جو به ایشان حق صاحب ملک بود

چون
چرا که آقا خان داشت قطعه زمین زراعت میبخت رعیتی را از دیکر و چون
رعیتی میبرد زمین او بارش با و لادش میرسد

اگرچه این بندگان هم خیلی بدبخت بودند که صدقات فوق العاده میسر
ولی بختی بود که آقا و مالک آنها نمیتوانست آنها را از اخصان
دور سازد و با شخص دور دست بفروشد

غلامان بزرگ در قرن یازدهم خوش احوال تر از رعایای رمنها بودند
زیرا که در آن زمان همه چیز و بترقی بود اما بزرگتر بازم بکلی آزاد نبود و تا
باید احکام مالک خود را مطیع باشد

سرافا و مالی در حوزة اقدار و اطلاق خود کثیرا ماضی از جانب خود
میگاشت که بر رعایا پول به این ماضی میخواست از رعایا جریمه بگیرد و قوی
قتل آنها را بدو سپرد غلامی حق نداشت از قریه که در آن ساکن و
بزرگرمی بود بجای دیگر برود

سؤالات

حال غلامان بزرگ در عصر رمنها چه بود حال ایشان در عصر متوسط چه بود
رعایای قرن یازدهم با رعایای رمنها چه تفاوت داشتند هر مالکی در حوزة قدرت
نمود که را میخواست

ما ۷- پوروا (اصل قصیده) در قرن دهم در هند آرد
تفسیر اوقات رحمت نشین خیر می موجود نبود و بعد از آن رفته رفته

بسیارخی از آن دُمات بزرگ شده و شهریت حاصل نمود
 سکنه مرشری در دور شهر خودشان از برای مدافعه قلعه و جان نیا
 میاقتند و این قلعه را را بزرگ (مقل) و اهل آن را بر رُوا دینی
 ساکنین مقل مینامیدند

در ابتدا بر رُوا و اما هم تل جایابی دُمات مطیع آقا یان بودند و جزو
 (چپوان) دیگری آزاد نبود

ولی در میان بر رُوا و اما کابی تاجر و کارگر پدید شد که فایده نقدی
 حاصل میکردند بعضی از آنها حق اقدار و حکومت را از آقا یان برآ
 خودشان میخریدند و در آن شهر یا قصبه حکومت میکرد

سؤالات

در قرن دهم حال قریه های اروپا چه بود سکنه شهرها چه میکردند
 بر رُوا و اما چه حال داشتند بر رُوا و اما چه میکردند

۷۸- حال اروپا در عصر ملوک الطوائف - در این عصر

در تمام اروپا این اشخاص صاحب اقدار و نفوذ بودند یعنی آقا یان
 و ثوالیه ها (شجاعان) و کشیش و راهب ها و بر رُوا و اما (مقل نشینا)

و این عصر طوک الطوائف نامند

حاکم اصلی در آن عصر آلمان و ایتالی بود که بعد از این بزرگوارانها میسریم
و دیگر مملکت فرانسه بود

اما حاکم اسکانندینا و یعنی سوئد و نروژ و دانمارک در آنوقت در حسابی

محبوب نبودند و مملکت بوهم و بوگمیری (مجار) و پلنی (دورشو)

و جودمی ناقابل بودند و روسیه هنوز بحال و حاکم می نرفتند

بزرگ عظم اسپانی متعلق بمسکین بود ولی چند سلطنت کوچک عیسوی

مذهب در آن باقی مانده بودند مانند پرتوغال و کاستیل و لئون و لا

واراکن و همیشه با مسلمان در جنگ و ستیز بودند

سؤالات

صاحبان نفوذ و قدرت در عصر طوک الطوائف در اروپا کیان بودند

حاکم اصلی در آن زمان که ام و سایر حاکم چه حال داشتند

اسپانی در دست که بود

۲۹- تجر نورماندیهها مملکت انگلیس یکی از وقایع

و اتفاقات بزرگ آن زمان تشکیل مملکت انگلیس است که نورماندیهها

با نیمنی که در داند دریائی از نو زمیآمند و در غرض بارین خودشان
 منزل میکردند در ساله ولایتی را که از مملکت فرانسه تصرف کرده بودند
 نورماندی میخواندند و والی نورماند به با معده ترین آقایان فرانسه
 شده بود

گیلیوم والی نورماندی در سنه مملکت انگلیس را متصرف شد و آن
 نورماندی متصل گشت بعد از این اتصال یکی از مملکت عمده اروپا
 گردید

سایر شوالیه ها (شجاعان) نورماندی سیل و مملکت ناپل را از ستران
 گرفته سلطان نشین مخصوصی تشکیل دادند

سوالات

نورماندیه با مملکت انگلیس چه کرد؟ والی نورماندی در چه سنه انگلیس را
 تصرف نمود و بعد از آن چه شد؟ شوالیه ها نورماند چه کردند؟

۱۰- قدرت فرانسه - سلاطین اول فرانسه از

سلسله ناپلئونی پادشاهانی ضعیف بودند بعلت اینکه والی ها و پادشاهان

که در ولایات بودند اطاعتی از آنها نداشتند ولی شوالیه ها (شوالیان) فرانسه در تمام اروپا مشهور بودند و شاهزادگان فرانسه در ممالک آنها و ایتالیا و پرتغال سلطنت میکردند و دربار سلطنتی پادشاه انگلیس بزبان فرانسه تکلم میشد شعرای فرانسه که در قرن دوازدهم و سیزدهم بودند سرگذشت جنگها را نظم نموده شعرای سایر ممالک تقلید آنها میکردند

معماری فرانسه کلیسا و عمارات خیلی قشنگ بطرز رومن با اهلای بی بند خاکی میافتنده و ممالک دیگر از آنها اقتباس میکردند پس بنا سبب مملکت فرانسه در زمان ملوک الطوائف با وصف اینکه تقسیم بود اینی مهم ترین ممالک اروپا بود

سؤالات

سلاطین اول فرانسه چه حال داشتند شوالیه ها و شاهزادگان فرانسه چه میکردند شعرا و معماران فرانسه چه میکردند فرانسه در عهد ملوک الطوائف چه حال داشت

خلاصه که باید از رسمها

اولاً امپراطوری شارلمان بچندین مملکت تقسیم شد و پادشاه نشینا با آنها تقسیم

شده بود که در هر یک والی یا ریخی مکرانی میکرد و صاحب حقیقی آن ملک بود

ثانیاً مالکین آقامینا میدوایشان با امران و ملازمان در قلعه مانعی که

معروف بقصر بودند کافی نموده باسلطه شجاعان مسلح بودند و باید که بجنگ میکرد

ثالثاً کیشان در اربابان تسلط کامل داشتند و آقایان بزرگی بودند

رابعاً رحایا از برای آقایان بزرگتری را راضی نموده مطیع ایشان بودند و میبایست

از آنها سرف (یعنی غلام) بودند ولی صاحب نزرعه خود بودند و از غلامان زن

رهنبا با آنها تهر قمار میکردند

خامساً ساکنین شهرها که موسوم به بورژوا بودند حق حکومت قصبه خود را از آقایان منجید

سادماً این زمان عصر ملوک الطوائف اروپاست ولایات اصلی در آن زمان آلمان

و ایتالی و فرانس بودند

سابعاً والی نورماندی در عسند انگلیس را تصرف کرد و شجاعان نورماند مالک

بافل و سیزیل را تصرف کرد

ثامناً در آنوقت فرانسه مملکت عمده اروپا بود بواسطه شجاعان شاعران و معماران که در آن

فصل چهارم

کور و ازاد (بی وفایان)

۱۱- بی وفایان ساکنان اروپا بچند ملت تقسم شده و برخی بچند ولایت منقسم گشته بودند جز اینکه تمام آنها در تمدن یک نوع بود و یک عقیده داشتند یعنی همه عیسوی مذهب بودند و اطاعت پادشاه میکردند

در قرن یازدهم میل غیر عیسوی از همه طرف عیسویان را احاطه کرده بودند و عیسویها ایشان را بیوفایان خواندند این بیوفایان در سه طرف بودند باین ترتیب که در سمت شرق مسلمانان مصر و شام و مغرب مسلمانان اسپانی که موسوم به (مور) بودند و در شمال شرقی اسلام و بر و س که در ساحل رود ادر سکنی داشتند و بنوز و کفر باقی بودند پاپ با مقصودشان این بود که بیوفایان مجبور گردید به پرورداری عیسوی نمایند و باین جهت ثوالیه را راجح کردند که با آنها جنگ نمایند این قسم جنگ را جنگ صلیبی نامیدند بعلت اینکه بریک از لشریان پاپ

جنگ صلیبی قنر زکی بر روی لباس خود قرار داده بود

سؤالات

ساکنان اروپا چه حال حاصل کرده بود بی وفایان کیان بود و در کدام طرف واقع بودند مقصود ما بیاید بود چه کردند جنگ بی وفایان بر چه نامید

۱۲- جنگ صلیبی ^{مسیحی} بزرگترین این جنگها صلیبی جنگی بود که در سال

در مملکت مصر واقع شد و ادعای است از جنگ بزرگ بود و در جنگ اول تقریباً تمام لشکریان صلیبی از فرانسه بودند و بیت المقدس را ^{در سال ۱۰۹۹}

سپهر ساختند و جماعتی از لشکریان در همانجا مانده پادشاه نشین فرانسه را در بیت المقدس تاسیس نمود بی در مقابل مسلمانان تاب مقاومت

نیاموده برای کمک خودشان شجاعان اروپا ^{چرا} طلب نمود جنگ صلیبی دهم بود پادشاه فرانسه ^{چرا} امپراتور المان ^{چرا} رفت سعی ایشان به در رفت زیرا که توانست بیت المقدس را ^{از مسلمانان} پس بگیرد

جنگ صلیبی سیم را امپراتور المان پادشاه فرانسه پادشاه انگلیس پا کرد و فایده بزرگ برای یک شهر شمرند شوالیه (شجاعان)

با اسلحه آهنین خود تاب حرارت هوای مشرق زمین رنیا درده تقریباً
تمام ایشان در عرض راه از حرارت هوا بهلاکت رسیدند
در جنگ صلیبی چهارم شجاعان خواستند از طرف دریا با آسیا بروند
ولی امالی شمس نیز آنها را از این غایت بازگردانید و در عوض حکم
بابوفایان بطرف قسطنطنیه رفتند و در آنوقت سلطنت قسطنطنیه با امپراطور
عیسوی مذہب بود ولی کاتولیک نبود محض همین شجاعان با نسی رفته او را
از تخت بریز آورده بجای او یک نفر از خودشان را که اصلاً فرانسوی
و از اهل بودوان بود بسلطنت نشاندند و بعد از آن مملکت او را میان
خودشان تقسیم نمودند و هر یک در ولایتی پرنس و والی در رئیس شدند و آن
مجموع ایشان امپراطور نشین لاتین در قسطنطنیه تشکیل یافت که تا سال ۱۲۰۴
بطول انجامید

مسلمانان تمام مملکت بیت المقدس را بجز جزیره قبرس تصرف کرده بودند
و چهار جنگ صلیبی دیگر در بیت المقدس واقع شد
جنگ ششم را امپراطور المان شروع نمود ولی در محض آنکه با پادشاه
اسلام در بیت المقدس متصرف بود جنگ نماید با او عهد اتحاد

بست بدون جنگ داخل می‌شد سگشت
 و در جنگ صلیبی اخیر اسن لوی انجام داد و میخواست مصر را تصرف کند
 ولی در جنگ صلیبی پنجم بمصر افتاد و در جنگ ششم بمصر طاعون زد

سؤالات

بزرگترین جنگهای صلیبی کدام بود سایر جنگهای صلیبی را که انجام داد
 آلمان با پادشاه اسلام چه کرد جنگ صلیبی اخیر را که انجام داد

۱۱۰- جنگ صلیبی ششم - مسلمانان تمام اسپانی را تصرف
 کرده بودند ولی بعضی شاهزاده های ضعیف عیسوی مذہب در مملکت
 پیرنه ساکن بودند و با مسلمانان بنای جنگ را گذاشته متدرجا بہت
 جنوب پیش رفتند و شهر بشیر را تصرف شدند و در اینجا پنج پادشاه
 عیسوی بود، پرتوگال کاستیل لنون ناوآرا آراگون
 شجاعان اسپانیولی اوقات خود را صرف جنگ طایفه
 می نمودند مثل دسید معروف که در قرن یازدهم در سده شصت
 و آنس، اکرفت و پنجمین شجاعان عیسوی از االی فرانس و انگلیس
 ایالات با هم جنگ عیسوی می آمدند و مدت این جنگها زیاده از شصت

سال طول کشید اما کار حیوان برودمی شیرفت میکرد زیرا که غالباً با
خودشان در جنگ بودند و با دصف این عاقبت الامر از برای مسلمانان
در اسپانی غیر محکمیت کوچک کرنا و در غناطه که در جنوب اسپانی
و اقصای باقی ماند

سؤالات

شاهزادگان صیوی در اسپانی با مسلمانان چه میکرد شجاعان اسپانیا
و سایر شجاعان صیوی چه میکردند جنگها چه در حل کشید چرا که حیوانان
برودمی شیرفت میکرد
۱۴- جنگ صلیبی پروس از قرن دهم حیوانان
باطل ایفیت پرست که در آتنوی رود الپ سکنی داشتند جنگ میکرد
و اراضی سنگلخ مونسو تم برانده بورک را تصرف نموده بودند که شهر
کوچک برکن در آن نباشده بود

در آن زمان در مملکت بیت المقدس بعضی ابریهامی شجاع بودند که ایشانرا
ز شجاعان تنسی بنامیدند از برای خودشان صومعه تشکیل داده و
مکرر مقد و بالا پوش سفید در بر نموده اسلحه با خود داشتند و همیشه
مسند جنگ با کفار (غیر حیوانان) بود و بعد از آنکه مسلمانان

از نیت المقدس بیرون کردند این شجاعان که همه از اهل آلمان بودند
 بکنار رود ویتول رفتند و در ولایتی که بت پرستان منزل داشتند
 قلعه مارین وورکن را بنا نهادند محض اینکه طوایف بدوستان آتشی
 مجبور سازند و همه ساله بفرجکت (غزا) رفته دلاوت و مزارع بت
 پرستان را میوزانیدند و خودشان را بقتل می رسانیدند و از سایر شجاعان
 صیوی مذیب با دمی طلبیدند این جنگها نیز نوعی از جنگ صلیبی بود
 و رضای خدا را در این میدانستند که مخالفان عقاید و تعلیمات کلیسا
 بقتل رسانند و همچنین شجاعان فرانسه بکن صلیبی می رفتند یعنی
 بکشتن فرانسویهای زیر دنا برین که کاتولیک نبودند

سؤالات

صیویان آلمان در قرن دهم چه میکردند راهبهای شجاع بیت المقدس
 چه کردند و در بلاد بت پرستان چه رفتار نمودند شجاعان فرانسه چه میکردند

۱۵- تیایج جنگ صلیبی - جنگهای صلیبی اسپانی و
 . پروس بپا شد که دو مملکت بتصرف صیویان درآمد

جنگ صیبری شرقی بپوشید که میوننا صیوی گشته گردید و مملکت صیوی
 بهم که بنا نهادند امتدادی نیافت ولی با وصف این جنگهای مزبور
 بیغاده نبود

اولاً شجاعان صیوی که از ولایات مختلفه بودند و هر یک در کج
 مادای خود کد را نیده بایکدیگر رابطه و آشنائی داشتند بعد از آنکه
 برای جنگ اجتماع نمودند باهم شناسا شدند و تمام فرانسوی ها
 فحشید که همه یک ملت بستند

ثانیاً چون عیویان ببلاد مشرق درآمدند مسلمانان را مشاهده نمودند
 که عمارات قشنگ عالی داشتند و لباسهای فاخر پوشیده بودند و بهترین
 اطباء در میان ایشان بود و بهترین مدارس تشکیل داده بودند -
 عیویان تمام این چیزها را در خاطر خود نگاه داشتند و تقلید آنها
 برخواسته لاجرم بعد از جنگهای صیویه اروپا متدین تر از سابق گردید

سؤالات

جنگهای صیوی اسپانی در روس چه خیرا بپوشید جنگ صیوی شرقی
 چه چیز گردید فواید و اثرات جنگهای صیوی بود

خلاصه که باید از برهمنه (۱۱)

اولاً شجاعان عیسوی در قرن یازدهم با یونانیان یعنی غیر عیسویان شروع جنگ
نمود و این جنگها را جنگ صلیبی نامید

ثانیاً عیسویان از سال ۱۰۹۵ تا ۱۲۰۴ هجری جنگ با مسلمانان مشرق نمود
و مملکت بیت المقدس را در سال ۱۰۹۹ هجری تاسیس کردند و بعد مسلمانها او را از ایشان
گرفتند و همچنین مملکت لاتین قسطنطنیه را و امتداد جنگ ایشان از سال ۱۰۹۵ تا
سال ۱۲۰۴ بود

ثالثاً عیسویها جنگهای صلیبی زیاد با مسلمانان اسپانیایی نمود و چندین مملکت
عیسوی در اسپانیایی تاسیس شد

رابعاً عیسویان آلمان را براندازی کردند و تقرب کردند و شجاعان درج
تشنه با کافران پادشاهان صلیبی نمود و دوالی نشین پادشاهان
خامساً جنگهای صلیبی اسباب کشته شدن میلیونها مردمان گرد و ولی آنها
که طوایف عیسوی با یکدیگر نزدیک و آشنا شدند فایده بخشید و نیز
این جنگها سبب شد که از سابق تمدن تر شوند

فصل پنجم

آلمان و ایتالی

در عصر متوسط

۸۶- امپراطور مای آلمان - پادشاهان آلمان بنده
فرانسه سلطنت شان مورد وثیقه نبود بلکه سلطان بموجب انتخاب تعیین میشد
یعنی چون پادشاهی وفات می نمود آقا یان آلمان در حلقه وسیعی برای
انتخاب سلطان جدید جمع میشدند و غالباً پسر پادشاه متوفی انتخاب میشد
تس فامیل بزرگ در آلمان سلطنت نمود

اول خانواده ساکسن که در آلمان مای شمالی بودند در قرن دهم
دویم خانواده فرانکنی که از مرکز آلمان بودند در قرن یازدهم
سیم خانواده سواب که از جنوب بودند در قرن دوازدهم و سیزدهم
این سلاصین آلمان از پادشاهان فرانسه مقتدر تر بودند زیرا که آقا یان
آلمان با طاعت پادشاه عادت یافته بودند ولی در قرن سیزدهم

این عادت از دست داد

در قرن دهم مملکت ایتالیا در نهایت بی نظمی بود در میان اوقات
 آن اول پادشاه آلمان با قسطنی بزرگ از جبال آلپ عبور کرده برم
 آمد و تاج امپراطوری بر سر نهاد از آن زمان تا مدت پانصد سال
 هر پادشاهی که در آلمان سلطنت متخلف میشد قسطنی از شجاعان آلمان
 جمع نموده با ایتالیا میرفت و آنرا به پاوی قه نشان مملکت مبارک
 میکرد و بعد از آن از برای گرفتن تاج امپراطوری برم صرفه
 قرار میبخشید آلمان و ایتالی یک امپراطور داشتند

ولی چون مکن امپراطور در آلمان بود ایتالیا نیز با اطاعتی از او
 نداشتند و غالباً لازم میشد که پادشاه با جنگ داخل نرم شود.

سؤالات

تعیین سلطنت آلمان بچه تریب بر - چند فامیل در آلمان سلطنت کردند
 در قرن دهم مملکت ایتالی چه حال داشت - آن اول چگونه برم رفت
 بعد از آن پادشاهان آلمان بچه قسم برم قه تاج امپراطوری میکردند

۱۷ - پاپ لا - پاپ آقا و بزرگ مذهبی هم بود و همچنین بنیان

عیسویان ریاست داشت در ابتدا پاپ با متوسط امپراطور المان منتخب
 میشدند و اطاعت او را می نمودند و همچنین کشیش ها در امپراطور
 تعیین میکرد و ایشان را جمیع نموده شورای ملی تشکیل میداد و بجهت انتخاب
 پاپ دو کاتیه بقسم رفتار میکرد که پنداشتی بر سر کلیسا میباشد.
 عاقبت نام را پاپها نخواستند که انتخاب ایشان با مشورت عموم کشیشها
 و تقویب امپراطور باشد و از این جهت در شش نفر دوشسته شدند که انتخاب
 پاپ فقط توسط کشیش های شهر رم باشد.

مسئله نوالا

پاپ که برده انتخاب پاپ که می نمود - تعیین کشیشها و راهبها با کدو
 پاپ با خزانه چه شود و چه کرد

۱۸ - منازعه پاپها و امپراطور ها - بلاخره پاپها قوت یافته
 امپراطور ها و پادشاهان را از حق تعیین کشیشها و راهبها بزمخت
 نموده و چون اطاک کشیش ها در وسط اطاک امپراطوری واقع بود
 از هر جانب امپراطور بر آنها حاکم داشت با ایشان در ستانم عادی
 برآمد و ایشان نیز امپراطور زد و خور نموند این زد و خورد تا جملگی

محمدری (احاطه) خوانند

امپراطور مانری چهارم پیش از دیکران در مقاومت کشش با منتهی نمود
دیپ گروار هتقم بکلی رابطه را با ابا قطع نموده بشجاعان مخصوص خود
حکم داد بر امپراطور شورش نمایند

امپراطور کریت که رعایای خودش از اطاعت او خارج شده و بر
او را گفتند مجبور گردیده با ایتالی آمد و از پاپ معذرت خواست
گروار هتقم در عمارت کانسائزل داشت سه روز امپراطور را معطل
ساخته نزد خود باز نداد و او را با پایمی برهنه در جلودرب عمارت نگاهداشته

در سنه ۱۲۸۰

امپراطور مانری پنجم در سنه ۱۲۸۰ با پاپ مصاحبه نمود و متقبل گردید که انتخاب
بزرگ همیشه با تصویب امپرا باشد

سی سال بعد از آن امپراطور فردریک اول معروف به باربروس
بزرگ فرایم ساخت که ایتالی را بر مجبور باطاعت نماید و شهر میلان را
در سنه ۱۲۸۰ خراب کرد ولی سایر شهرهای لباردی با کله گیر اتفاق نمود
دیپ نیز از آنها حمایت نمود چه پاپ میل نداشت که امپراطور را در ایتالیا

ریاست آقائی باشد

هواخواهان پاپ اکتف بنامیدند و دوستداران امپراطور راری^{ملین}
بالاخره در سال ۱۸۱۱ امپراطور مغلوب گردیده از ایتالیا به مصر^{طلید} طلیه
فردریک باربردس پادشاهی شجاع بود تمام رعایای اودمانی
بودند و از او احترام میکردند

آخر بجهت جنگ صلیبی حرکت کرد و در یکی از رودهای آسیا خورده^{بقی}
ساخت آلمانها مردن او را معتقد نیستند و حکایت میکنند که قتی
چوپانی باربردس را در قهرخاری دیده است که در جلومیزی از شک
خوابیده دریش او ته دور بر کرد کمرش پیچیده شد

خانزاده باربردس که بعد از او امپراطور شدند مکرر شروع بجنگ نمود
فردریک دو تیم داشت مملکت ناپل گردید و او در خدمت خود سربازان
مسلمان نگاهداشت و مبارز می را مغلوب ساخت

پاپ چند نوبت با او قطع رابطه نمود و اتباع خود را حکم شورش داد
بعد از مرگ او که در ششماه بود پاپ اظهار داشت که من میخواستم این
نژاد افنی را منقرض سازم مملکت ناپل را برادر سن لوی و دکن^{دکن} دکن

هم میان نبود و شهرت داشت که در مملکت المان حتی بغیر از حق و در و خور
نداز

مسئلات

امپراطور المان بر ساطکیان انتخاب مید چگونگی شایزاده را بطلعت تنویر
میکردند منتجین چه اشخاصی بودند و چه حال داشتند شجاعان را برهنه و عریان
چه میکردند حال مملکت المان چه قسم بود

شجاعان را برهنه که بر مسافرین و تجارتی میگرد

۶- شهرهای اولیایا در ایطالیایا آقاییان بزرگ که بودند

برگرد هر شهری حصار می بود و قشونی در آن سکنی داشت و محمد

محمود منجیل داده مانند مملکت کوچک مستقل بود

ماشوت و با قدرت ترین این شهرها و نیروشن بود که هر دو بندر بود

بودند و کشتی بسیار داشتند تجارتیان برای خرید از ابریشم و مخمل و
عاج بمصر و آسیا می رفتند و این اجناس را در فرنگ ب قیمت گزاف
می فروختند

اهل و نیز نامی خراب یونان و قسمتی از خود یونان را متصرف شده بودند
غالباً شهرهای ایتالیا با یکدیگر جنگ داشتند در قرن پانزدهم
ساکنین شهرهای ایتالیا خودشان بجنگ می رفتند و قشون را طلب
اجیر نموده بجنگ می فرستادند و غالباً رئیس قشون مزبور بعد از فتح محلاً
و زورگانه شهر را محسوس کرده می کشتند و خودشان صاحب مالک شهر
شدند

معمداً از شهر مزبور تعدادی اشراف را می ترکاند و از نجای شهر بود ولی شهر را
در قریب تمام آنها بتصرف یک نفر ظالم در آمد

سئوالات

نمایان بیا چه ترقیب داشتند - با ثروت و قدرت ترین آن شهرها
کدام بود اهل شهرهای ایتالی در حرکت چه میکردند رئیس قشون را و
طلب با شهری که فتح نمیداد چه میکرد حکمرانی و نیز آنکه بود

۱. — نهر نیکه کیس در آنجا با حدت تریو از شمراده.
 سن ۱۹۱۳ — بواسطه پادشاه فرانسه و انگلیس منوشه
 شد برلین — بنام بواسطه هیوین آلمان مارینورک — قنایب که شجاع
 بحاسن لول اول جنگ صلیبی مانود سود کارین — جانی است برین با فتح کرد
 خود در آنجا در ۱۳۷۶

۹۱- شهرهای پامس در آلمان نیز حکومت چندین شهر بزرگ
 آنها بود یعنی ساکنین شهر اطاعت بعضی از فرماندهان قدیم را میکردند
 قدرت ترین آنها شهرهای شمالی بود که عبارت از لوبک و
 هامبورگ و بریم و گلن و دانزیک باشد کشتیهای
 آنها برای تحصیل چوب و پیه و چرم و پوست و زرد و روسیه
 میکرد و برای قلع و ششم با انگلیس میرفتند و در تمام آلمان میفرستند
 در سال ۱۸۰۷ شهرهای آلمان با یکدیگر اتحادی موسوم با اتحاد پامس
 تشکیل دادند و ششاد شهر در این اتفاق و اتحاد داخل شدند

سؤالات

زین حکومت شهرهای آلمان چه بود - معتدترین آن شهر کدام بود
 کشتیهای تجارت آنها کجا میرفت

۹۲- شهرهای سویس در کوهستان اطراف دریاچه وین
 رعایا آزاد بودند یکی از شاهزادگان آلمان که والی اطریش و در آن
 حدود اطلاق داشت خواست عایار اطاعت خود محو و سازد و رعایا
 که کلی مسلح بودند جمع گردید و هم قسم شدند که از اشخاص و حمایت یکدیگر است

برندارد

و چون سواره شجاعان با راضی و اطاعت آنها داخل شد رعایای
بیاده با آنها مقاربت نموده در مکارتن در سال ۱۳۱۵ همه را بقتل رسانیدند

اتحاد رعایای مغرب را برانداختند از سه طوایف که در آنجا بودند در سال ۱۳۵۱
بشت طوایف در آن اتحاد داخل شدند و در سال ۱۳۵۲ از آنجا ایامی سویس را
بایل گرفته اند اتحاد سیفیه طوایف که در آنجا بودند

اسلمه سویس را در زمین بایل بود و با صروف و بزم بخت میزدند
شارل تیرز و الی نورگن تصور می کردند که در آنجا چهار پنج تن
پادشاه بودند و در آنجا میخواستند و لی امر خلاف این واقع
گردد و در جنگ بزرگ در آنجا در سال ۱۳۵۱ شهابیان را
نارنج داشتند از آن وقت سویس را پس یافت و دیگر کسی در صدد
بر نیامد که بر مملکت سویس حمله کند و در آنجا بنظر تیرز و نورگن
و تمام آنجا بود و طالب شدند که تیرز و نورگن داشته باشند

نصف خراش

سؤالات

رحایمی کهستان اطراف دریاچه لوسرن چه حال داشتند شاهزاده الک
 درباره آنها چه قصد نمود و ایشان چه کردند چند بلوک در اتحاد سوسی مداخله
 سوسی مایا سواره شجاعان چه کردند
 ۹۳- شترل پاپ - پاپ امپراطور برلین و او دت نجا
 سال تمام مردم در اطاعت او بودند تا در سال پاپ یعنی فاسن ششم
 در سده عمومی برای فلیپ پادشاه فرانسه فرستاد مشعر اینکه ارشیا
 و صومعه داران فرانسه بایات نمیداد که خیلی پول لازم داشت و میرخواست
 ملک او از تحت تکم ش خارج شود امر گردان امر اسله را سوزانیدند
 و چون پاپ خواست حکم قطع رابطه با پادشاه بدهد و با او ستیزه نماید
 یک نفر از شجاعان ایتالیا با جاعتی از او با شش جمع نموده در نزدیکی شهرم
 در سال مانع حرکت پاپ گردید و چندی بعد از آن به جمع ششها
 یک نفر فرانسوی را که کلین پنجم نام داشت از برای پاپی تعیین کردند و شخص مذکور
 از شهرم خارج شده با وینین آمد در سال و همانجا اقامت نمود
 بقا و سال کرسی پاپی در اوینین باقی ماند و در آن مدت احکام پاپ بدهد
 حسب میل پادشاه فرانسه بود

سوالات

پاپ با پادشاه فرانسه چه کرد پادشاه با او چه کرد شجاع ایتالیائی
چه کرد مجمع کشیاید کرد پاپ در کجا اقامت جست

۹۴- وقوع تقسیم — ایتالیائی ها برای اقامت پاپ
از پادشاه فرانسه بازخواست کردند تا، خالامر کی از پاپها که نمیشد برگرداند
نختم بود از اوین دین بر دم مراجعت نمود وی بعد از هجرت او پاپ دیگر
در اوین دین انتخاب کردند و از آن زمان پاپ و نفر شدند

و صیویان نیز بدو دست منقسم گشتند امانی فرانسه و اسپانی و انگلیس
پاپ اوین دین بودند و مالک دیگر اعیان پاپ هم میکرد و انجمنی را
و وقوع تقسیم نامیدند عاقبت لامر کشیهای مالک دیگر در سلاله
دکنستان مجلسی تشکیل دادند و هر دو پاپ را مجبور کردند که از کار کنار
روند و بعد از آن پاپ جدیدی انتخاب کردند

از آن زمان پاپ منجمد بگرفتند

و از آن پس در سلاله خلیفه ها در مجلسی عمومی برای اصلاح تربیات کلیسا
جمع گشتند محض اینکه تمام مردم از وضع آن نکایت داشتند و وقوع

تقسیم سبب شده بود که در بسیاری از ممالک برخلفه های پاپ شورید
بودند و از برای پاپ قدرتی باقی نمانده مثل اوایل قرون متوسط اطاعتی
از او نمانده

سوالات

دفعه تقسیم رایان کند اتحاد پاپ چگونه و در چه تاریخ بود اصلاح ترتیب کلی

از برای چه بود
۹۵- تسخیر عثمانیان قسطنطنیه را در زمان شارلمان ملک
مغرب زمین در تحت فرمان فرما امپراطور و مطاعت پاپ قرار گرفته
بود و مذنب عیسوی در مقابل خلافت یوفایان دغیر عیسویان ارضی
اسباب قوت بود قدری بعد از آن پاپ که بر عیسویان نافذ گم
بود جمعی شجاعان را تسخیر ممالک مشرق مامور کرده بود

جز اینکه بواسطه منازعه پاپ و امپراطور محلت خراب شد و پاپ نیز در او
مغلوب و پادشاه فرانسه گردید و سلاطین اروپا باینکه کید در جنگ بودند یعنی
از همان زمان که والی نورماندی انگلیس را تسخر کرد و جنگ صد ساله
شروع شد پادشاهان فرانسه و انگلیس با هم نزاع داشتند

مع القصة در این مدت که روسای صیویت با یکدیگر مشغول جنگ و فرار
بودند جماعتی از مسلمانان که ترکان عثمانی باشند اول آسیای صغیر را
مسخر ساختند و بعد بار و پا حمله کردند این جماعت قشونی جبار تشکیل دادند
و یکی مطیع سلطان خود بودند

در ۸۱۳ قشون ترک داخل اردپاشد و در آن زمان در شبه جزیره
بالکان جمیعت قلیلی از صیویان سکنی داشتند که عبارت از (دولاک)
(بلغار) و (مرب) باشند و یکی در دفع مسلمانان اجتماع نموده فرستادند
و امان نیز بجای آنها آمد ولی در سه جنگ بزرگ تبارخ ۸۳۱
در ۸۳۹ و ۸۴۴ شکست یافته ترکان فاتیق آمدند و آن ممالک را
در تحت اطاعت خود در آوردند شهر قسطنطیه قدری بیشتر مقاومت نمود
ولی سلطان محمد دوم آن شهر را با توپها فتحی محاصره نموده بالاخره در ۸۵۳
با همه شهر باخت و متحصنات مشرقی شهر قسطنطیه گردید

از زمان تا کنون قسطنطیه تحت سد صین عثمانی است ممالکی که بر ترس
ترکان مفتوح شد ترکان اردو پا بر کستان آسیای صغیره گشت
بعد از فتح قسطنطیه بسیاری از صیویان در آنجا باقی ماندند و ترکها و صید

از بیت و قتل آنها بر نیامند ولی آنها را کله و چارپای می‌نامیدند و
با آنها به قمار می‌نمود و پول زیاد از آنها می‌گرفتند

سوالات

درستی که صیویان با هم نزاع داشتند چه واقع شد دول بالکان با عثمانیان
چه کردند سلطان محمد دوم چه کرد قسطنطیه چه شد بعد از فتح قسطنطیه صیویان
آنگاه چه کردند

۹۶- آخر عصر متوسط - و حال اروپا - عادت مردم
برای سکه آخر عصر متوسط تنجیر قسطنطیه را قرار دهند و در آن تاریخ حال
اروپا ازین قرار بود

فرانسه انگلیسها را خارج ساخت و تمام آن ملک را پادشاهی نعلی
یافت که نایب زیاد میگرفت و قشون خوب داشت
انگلیس در جنگ صد ساله مغرب گردید و آنچه در ملک فرانسه داشت
از دست برد و جنگ بزرگ و نعلی در انگلیس شروع شد

اسپانی رفته رفته مغلوب شاهزاده های عیسوی گردید و کاستیل
و آراگون هر یک حکومت جداگانه تشکیل دادند ولی دیرین گذشته که هر دو

...
یک محلت شدند

دو پس در مغرب اروپا سه محلت بزرگ صورت بست فرانسه و انگلیس
و اسپانی . این ایام و المان نکست در میان بسیاری از شانزده
لوچک و جمهوریهایی کوچک تقسیم شده بود
از سود و زور حرفی در میان نبود
دو س با هنوز در حشیکری باقی بودند
و مغرب اروپا را ترکها فسر گرفته بود

سوانات

تو هر توتنه چرت است در آخر عصر توتنه چرت واقع شد

خلاصه که باید آرزو نمایند (۱۲)

اولاً در تمام مدت عمر متوسط از ۱۲۵۹ پادشاه المان ضمناً امپراطوریت را

بود ولی ایتالیائی با باطاعت و راضی نبودند

ثانیاً در ابتدا پاپ از امپراطوری او را تعیین مینمود اطاعت میکرد

ولی از شصت و پاپ توسط کیشهای روم منتخب شد

ثالثاً پاپ و امپراطور در مدت دو قرن با یکدیگر مشغول جنگ بودند و پاپ

گرگوار پنجم نامری چهارم را مجبور کرد که آمده از او ترضیه خواهد در ۱۲۷۱

امپراتور در ویکت باربروسس مجبور گردید که از پاپ صلح جوید در ۱۱۵۵

و امپراتور را در ۱۲۵۵ مغلوب پاپا کردند

رابعاً از آن زمان امپراتور المان بقدری ضعیف شد که دیگر توانست نظم را

نگه داری نماید و مملکت آن را شجاعان و پنهان قدرت نمود

خامساً در ایتالیا هر شهری بجاکت خود میپرداخت و مخصوصاً شروین و

بواسط تجارت صاحب قدرت بودند در قرن پانزدهم تقریباً تمام شهرهای

ایتالی در تحت اقتدار کنفرنظام تجار درآید

ماداماً شهرای بزرگ تجارتی در شمال آلمان خودشان بحکومت خود قیام
داشتند و در جمعی موسوم به بانس جمع میشدند

سابقاً و بهمانان آزاد سویس شجاعان اطریشی را در مکارین در ۱۳۱۵
مغلوب نمودند و جمعی موسوم با اتحاد سیره کان یون تشکیل دادند و در ۱۳۶۷
بر شجاعان بزرگینی در کران سون و مرآت غالب آمده بهترین قنون
پیاده اروپا شدند

ثامناً و بموقع خود پاپ مغلوب پادشاه فرانسه گردید و در آوینون منزل
گرفت در ۱۳۷۷

آساساً بعد از آنکه در ۱۳۷۷ پاپ برهم مراجعت کرد باین پاپ هم و پاپ
آوینون تقسیم بزرگی واقع شد تا بالاخره در جمیع کنتاناس تقسیم مزبور بنهایت
رسیده بار دیگر در ۱۳۷۷ پاپ یکی شد

عاشراً جماعت مسلمانان در ترکیه از آسیا آمده شبه جزیره بالکان را
از حوایان گرفتند و در ۱۴۵۳ قسطنطنیه را تسخر نمودند

حادثه عصر متوسط باین ترقیب اختتام یافت که در آن وقت مملکت بزرگ
یعنی فرانسه در نظیر واپانی تشکیل یافته ولی ایتالیا و آلمان تقسیم شده و نصف
منگول

ماحصل عصر متوسط

اولاً در منها امپراطور نشین من ابرسم زو و بجای او چندین محکمت تشکیل یافت و قدری تمدن گشته عیسوی شد

ثانیاً سلطان آنهارا در یک محکمت جمع نمود ولی آن محکمت نیز برهم خورد در تمام اروپا ملوک الطوائفی برقرار شد

ثالثاً سلاطین آلمان بکوتیر محکمتی تشکیل دادند که عبارت بود از آلمانی و ایتالیایی در امپراطور اناپا با محمدان نزاع داشتند و غلبه یاب شدند

رابعاً در مداین زمان عربها باین اسلام در آن زمان از مشرق رانفتند و در مداین اروپا با مسلمانان جنگهای میاب نمودند

و در مداین خود پاپ غلوب پادشاه قرار رسید و این پاپ با سلطان

بسیار تقسیم باقی ماندند و فرانسوی و اسپانیایی نظیر آنکه صاحب قدرت شدند

و در آن زمان عصر متوسط با بنیاد رسیده عصر جدید شروع گردید

کتاب سیم

عصر جدید

فصل اول اختراعات و اکتشافات

۹۷- ابد ای عصر جدید - در آخر قرن پانزدهم اختراعات چند وقوع یافت و مطالب بسیار تکمیل گشت عاملی که آنها را شناخته شده بود کشف شد و عقول مردم بسبب خیالات جدید و خصوصاً انتشار نوشته‌ها و علوم و صنایع و مذہب بیجان آمد و تمامت این مطالب خبر می‌داد که عصر جدید می‌آید برای تاریخ شروع شده

سؤالات

در آخر قرن پانزدهم چه وقوع یافت

۹۸- باروت - باروت که تفک و ثوب ابا آن پر میکنند تا قرن چهاردهم در اروپا شناخته شده بود چینی‌ها ساختن باروت را می‌دانستند ولی او را نزد آتشبار می‌استعمال نمی‌کردند اروپائیان با چینی‌ها

افتادند که او را در جنگها بکار برند و توپ ساختند نوپانی که در آن
 ساخته خیلی سبکین بود و بد خالی میشد و هنوز تفنگ اختراع نشده و شمشیر
 بهم خیلی ناراحت بود از برای خالی کردن شمشال با تسی میسه یک قید رو
 کرده همراه دهشته باشند بعد از آن یاد گرفتند که توپ را با عراده بسازند
 و اسب آن را بکشد شارل هتم از آن توپ صد و چهل عراده با ایتالیا
 برد و بعد از آن سبک چخاتی بر تفنگ تعبیه اضافه کردند و تفنگها را
 سبکتر ساختند از آن زمان توانستند از دور با یکدیگر جنگ نمایند
 و قلعه و جان پناه دشمن را با توپ خراب کنند بالاخره از روزی که
 اسلحه آتشی بدست پیاده نظام درآمد پیاده از سوار جدا گشتند
 و امور مذکوره سبب گردید که انقلابی در لوازم جنگ رخ داده خراب
 نمودن قصرهای امرا و شجاعان آسان گردید و سواران شجاع با
 زره و چهارآینه و خود واقعی و کروف و یکایک توانستند در مقابل کلان
 یک نفر پیاده متعاضمت نمایند آقایانی که در قصرها سکنی داشتند و
 سواران در در و در خود جمع میکردند بعد از اختراع اسلحه آتشی همت
 آنها خیلی پائین شد پادشاهانی که توپ زیاد و پیاده نظام بسیار

رشته و کلبه و کتب خود گردیده تمام زیر و ستان به ابطاعت

در آورده

مسئلات

در اردو پا بارت چه وقت ساخته شد قبل از بداینها که امست ساخته شدن
باروت را امید انتقد در ابتدا توپ ساخته شد از بر قند با قند و بن از آن
چند نفرات در آن بودند اختراع توپ در هند و اثری نمود و چه تغییر کرد
او ضلع عام داد

۹۹- قطب نما - قطب نما عبارت از عقربه مقناطیسی است که

همیشه بطرف شمال می‌رود اردو پایان پیش از قرن چهاردهم
از انبساطات و بسبب آن تغییر کلی در تقیبات کتب پیدا آمد مسائلی
در اقل است ساخته شدن قطب نما جرت می‌کردند از ساج و درخت و چوب
اختراع فیصله یافتند ارقه دریا عبور نمایند و آن ایستگاه از گم کردن
را در - ساخته شد زیرا که هر نقطه و هر نقطه همیشه جهت شمال برای

اینها معین بود

اسیاق و نیز تنهایی در اکتشاف عالم جدید از قطب نما فایده بسیار
حاصل گردید

سؤالات

قطب ناچه خیرات چه وقت از شناختند قبل از اترع قطب نا حال
مسافین دریاچه بود بعد از اترع آن چه تفسیری حاصل شد کیان از قطب نا فایده

کلی بردند ۱۰۰- کشف افریقا و راه هندستان - در قرن پانزدهم میل

پرتوغال در طول غربی افریقا حرکت نمودند و متدرجا خبری به ما زدند
کاماری و سواحل گابن را کشف کردند

در ۱۴۸۱ ملکه ایسابل از پرتوغال با دماغه امید خیر مسافرت نمود و متعاقب
آن واسکو دو گاما از اسپانیول با چهار کشتی حرکت کرده و در مدیترانه

خیر گردید و ساحل شرقی افریقا را اکتشاف نموده هند رسید
در ۱۴۹۲ پرتوغالها در آنجا مهاجر نشین با دستورات پرتوگال
و تجارت مشغول شدند

سؤالات

در قرن پانزدهم میل پرتوغال چه کردند

واسکو دو گاما چه کرد در چه تاریخ پرتوغالها در بن مهاجر نشین بن بکنه

۱۰۱- اکتشاف امریکا - یکم فرایشت نیای میسوم به ترتیب

کلب در پیش خود فکر کرده بود که چون زمین گروسی دگر دهم است
 هرگاه از سمت مغرب دورتریم بهندوستان خواهیم رسید عاقبت
 غم خود را جرم نمود که پادشاه اسپانی را وادارد تا سه فروند کشتی محقر
 بجهت این مسافرت با و بدهد و پادشاه پذیرفته او بکشتی نشست و مدت
 دو ماه در راهی اقیانوس حرکت میکرد تا در یازدهم اکتبر ۱۴۹۲
 بجزیره از جزایر لاس سیدار ارضی امریکا را کشف کرد و بؤ
 در ۲۵ ملاح دیکری لپی نامش با ژلان در خدمت پادشاه اسپانی
 بود از اقیانوس عبور کرده از سمت جنوب امریکا را دور زده و غل
 اقیانوس کبیر گردید و جزایر اقیانوسی یا ایسپانی را کشف نمود کشتی با ژلان
 بعد از سه سال با اسپانی مراجعت کرد و این اولین دفعه بود که دور کره
 زمین را طی کرده برید

سؤالات

کریف کلب چه فکر کرده بود و چه کرد با ژلان ملاح چه کرد کشتی با ژلان
 بعد از چند وقت با اسپانی برگشت
 ۱۰۶- تفسیر فلکزیست و پروردگار - ارضی امریکا مسکن کلب

اخی بود ولی دو مملکت بزرگ در آن وجود داشت یکی مکرین و در امریکا
سمالی و دیگری پرو در امریک جنوبی در این دو مملکت معادن ثروت
اکثر طلا و نقره موجود است و پادشاهان آنها خزانه های بسیار بزرگ
از طلا و نقره فراهم ساخته بودند اسپانیولها این مطلب افسیده و بم
گردیدند که آن مالک آن طرف نمایند در طلا و نقره اسپانیولی بخوا
فرمان گرفتند با مقصد سرار از گشتی مکرین فرود آمد و مسجدی را ساخت
و در آنجا نوبت مرگ داشت

به برفه داخل شهر خودشان کرد

اسپانیولها ادب و احترام مگر یکی را راجعت تصرف نمودن خزانه
پادشاه آنها غنیمت شمرده

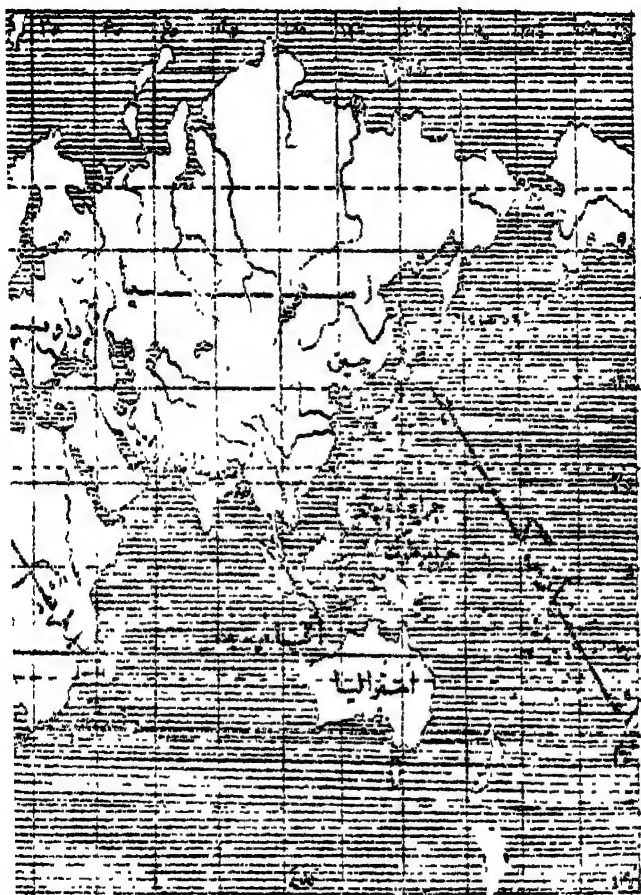
مگر یکی با قصد ایشان را مقصد شده یکده شهرش نمودند و زیاده
از صد هزار مرد جنگی جمع شده فرمان کثرت را محاصره کردند ولی آن
کثرت آنها را مغلوب ساخت و پادشاه ایشان را با آتش تلف نمود
و مگر یک مهاجر تین دستمزد اسپانیولی شد

در سال یکده اسپانیولی دیگر بریاست فرماندهی پیرامون
شهر بودند و در سال پادشاه را کفره حبس کردند و بجهت خلاصی
از حبس یک اطاق بر از طلا از او مطالبه کردند آخر الامر پادشاه را
تخلیه کردند و وزیر بتصرف اسپانیولها درآمد

سؤالات

در مگر یک پرود چه چیز است و اسپانیولها با آنها چه کرد
اسپانیولها چه کردند پیر اسپانیولی با پادشاه چه کرد

۱۰۳ - مالک اروپا و یمن بر توگالیها و اسپانیولها متحد

ماه نگاری - جزیره ایست که بومها و پرندای ما در قرن پانزدهم کشف شده - کاب
 هند آسیا - جایست پرندایها اول دفعه استقرار داشته - آمریکا - کشف شده به
 ملوک بادامریکای شمالی، فرمان گریز مغتوج ساخت ۱۵۱۹ پرو - مکتبی است
 بیزنل - مکتبی است از امریکای جنوبی پرندایها مغتوج ساخته

در خارج اروپا مالک مالک بزرگ شدند پرتوگالیها در طرف شرق
در آسیا و افریقا و آسیای متصرفات بست آوردند و در سو حل خوبی
افریقا و هند و چین بندر داشتند که در آنها مال التجاره مشرقی از
قبل هند و ابریشم و عاج و ادویه جات می گرفتند و همچنین جزایر ملوک
و برزیل را مالک بودند

اسپانیولیها در طرف مغرب آمریکا متصرفات پیدا کردند و جزایر
آنتیل و کوزیک تمام امریکای جنوبی با استعانی بریزین مالک شدند
و در آسیای جزایر فیلیپین متصرف شدند

سهموالات

پرتوگالیها در خارج اروپا متصرفات بستند اسپانیولیها که

۱۴- خرید و فروش سیاهان - اسپانیولیها که با امریکای
میرفتند تقریباً تمام تجارتی که در آنجا می کردند
و حتی آنکه تحبیه را باید دادی اصل می گفتند و می گزیدند که در میان
از برای استار به بلند و تار و آوند با بنار ساسیه و سکره
شماره و آنرا به سکره برای ایشان با سکره می گزیدند و به سکره

زمن صدده بانه وارد میاورند که اغلب آنها از کثرت زحمت
میشند

و بعد از آن غلامان سیاه از افریقا خریداری نموده بامریکا میاورند
که از برای ایشان کارکنند و این تجارت و درازاناست و آخرت خود
سیاهان میکنند ابتدای آن از سال ۱۵۱۷ توسط اسپانیویها
شروع شد و بعد از آن هلندیکه از قبیل پرتو عالی و فرانسوی و انگلیسی
پیروی ایشان نموده بکلی غلام سیاه داشتند

سؤالات

اسپانیویها با الهی امریکا چه قسم رفتار میکردند بعد از آن با افریقایان
چه میکردند خرید و فروش سیاهان در چه سده و از که شروع شد هلندیکه چه کرد

۱۰۵- نتایج اکتشافات - اروپائیان تا قرن پانزدهم
پیش از یک گوشه عالم رانده نمیشناختند بعد از این اکتشافات
تمام عالم برایشان عیان گشت

محصولات آسیا و امریکا از قبیل قهوه و فلفل و قند و ابریشم در اروپایا
نادر و گران قیمت بود بعد از این اکتشافات بسیار مزبور فراوان

وارزان شد

اروپا تنها نقطه در مملکت اروپا محصور بودند و اکنون ثراد ایشان در

تمام امریکا و آسیای موجود است

سؤالات
اروپائیان آفرین پنزدهم چه حال داشتند

مبصول آید و امریکا چگونه بود

خلاصه که باید آری بر نمایند

اولاً اکتشافات و اختراعات آخر قرن پنزدهم ابتدای عصر جدید است

ثانیاً باروت در اروپا از قرن چهاردهم شناخته شد و بعد از آن

توپ و تفنگ چخاتی و ششال نریب دادند و انقلابی در جنگ پدید آمد

ثالثاً اختراع قطب نما بسبب شد که مسافرت های طولانی در قبه دریانوردی

راجا پرتو غایبها تمام افریقا را اکتشاف نموده در ۱۴۹۱ از راه دماغ

امید خیر بند رسیدند

خامساً اسپانیولیا امریکا را کشف نمودند در ۱۴۹۲ و اولین دفعه

بود که دور کره ارض گردیدند در ۱۴۹۲

سادساً در ۱۵۱۷ فرانکرتز کزیک را تصرف نمود و در ۱۵۱۹

پنجاه مملکت پرورد را تصرف کرد و مهاجر نشین اسپانیول شد

مابین آنوقت پرو خالیا در شرق و در اوقیاه در بند و در خوار ملک و در بل
 تصرفات داشتند و اسپانیولها در مغرب و در امریکا تصرفات حاصل کرده
 اند اما اسپانیولیها از برای تحصیل محصولات این مباحثینها در سال ۱۵۱۰
 فرید و فرودش غلامان سیاه را معمول کردند و سایر ملل نیز غلام سیاه نگاه
 داشتند

اما این اکتشافات بجهت که نام عالم بار و پائیان شناخته شود
 آنها را برای ملک نام عالم حاضر ساخت

فصل دوم تولید جدید

۱۰۶- چاپ - در زمان سابق کتاب خربا حادسی نبود و تمام کتابها را بادستی می نوشتند پس از برای تحمیل کتابت مبلغ کزاف لازم بود در حوالی ۱۳۴۰ کیفر آلمانی گوتامبرگ نام چاپخانه نمود تا توانستند از یک کتاب بیونهای نسخ بردارند و کتاب بسیار بد آید و از آن تر فروخته شود

سوالات

چاپ را که در چه تاریخ اختراع نمود - فایده این اختراع چیست
۱۰۷- تولید مصنفات - کتابهای مصنفین قدیم یونان و لاتین بسیار نادر و کمیاب شده بود و از بعضی آثار آنها جز یک نسخه باقی نمانده بود که زنگنه در طاق سبیلان افتاده بود و بعداً اختراع چاپ تمام آن کتابها منتشر گردیده حتی اشخاص بی ثروت نیز بخواندن آنها قدرت یافتند و گفتند عصر قدیم مجدداً متولد گشته و آن

صحرای عصر و له مصنفات خوانند

سوالات

تصنیفات مصنفین قدیم یونان بچه حال شده بود بعد از خترع چاپ شد
۱۰۸- تولید صنایع - در اداسه قرن پانزدهم مکتب فلانسی

رهنمای دغی را اختراع کرد و ایتالیا، اسپانیه و مجتبه های رنسی
بازنک دروغن تجدید نموده و همچنین در قرن پانزدهم در ایتالیا، اسپانیا
و حجاز ان نقاشان قابل دید آمدند مشهورترین آنها میکلائش خجاء
ولی اناردونتی و رفائیل نقاش بود

بسیاری از شاهزادگان آن عصر شعر دوست میداشتند و محمدهای
قشنگ و پرده های زیبا جمع میکردند و شعر و نقاشان با هزار نفر
خود مترب ساخته ایشان با اکرم و انعام خورند میداشتند مشهور
ترین این شاهزادگان در رم لئون دسم پاپ بود و کلم ددیمی در
فلورنس باین جت آن عصر تولید صنایع نامیده

سؤالات

دکنهای دغنی را که در چه زمان اختراع کرد بعد ازان ایتالیاییها چه کنند
 شادها و آن تصریح میکردند
 ۱۰۹- تولید صنایع و در ارفه دارا صنایع از ایتالیا شروع
 شد و بزرگترین صنعتگران در میان ایتالیاییها پیدا شدند و بعد از
 آن جابای و کیریم تقصید ایتالیا بر خواسته در همه جا صنعتگران را
 ظاهر شدند نویدها و تجارتان فرانسه معروفند همچنین در آلمان
 نیز صنعتگران بزرگ پیدا شدند که مشهورترین آنها دورر و بلین
 بودند در اسپانی و انگلیس و بلاند نیز صنعتگران خوب بوجود آمدند فقط
 در ابتدا ی قرن بعدیم

سؤالات

صنعتگران قابل در کجا پیدا آمدند

۱۱۰- تولید علوم - قرن شانزدهم عصر علم و دانش تیز
 میباشد چه در آن عصر کیمیاگری عمی تشریح دشناسانی اعضا حی
 انسان را اختراع نمود و کیمیا را مالی پنی (دور شو) کپربیک
 نام کرد دشمن زمین را بر در آفتاب کشف نمود

سؤالات

قرن شانزدهم را عصر چهره خیز خوانند علم تشریح را که اختراع نمود
کردش زمین را که معلوم کرد

خلاصه که باید از برنامه

اولاً چنانچه که در حوالی ۱۴۳۳ گونا مبرک اختراع نمود سبب زیاده شدن
کتاب گردید
ثانیاً انتشار کتب مامور و معمول شد و مقصود از توله تصنیفات همین است
ثالثاً نقاشان و تجاران بزرگ در ایتالیا پیدا آمد و شاهزادگان
آنها را با اکرام و احسان مشوق میکردند و این عصر تولید صنایع است
و اجاباً تولید می که در ایتالیا شروع شد در المان و فرانسه انتشار یافت
نخستیناً بعضی دانشمندان نیز در آن عصر وجود آمدند مانند وصال و کپرنیک

فصل سیم اصلاح آداب مذهبی و جنگها

۱۱- کلیسای کاتولیک در تمام عصر متوسط تمام عیون
 اروپا کاتولیک بودند یعنی همه یک عقیده داشتند و مطیع پاپ و
 او بودند اگر وقتی کینه عیسوی اعتقادی برخلاف میل و رضای پاپ
 و خلفای او اظہار میکرد محبوس مردم او را مجبور تبویہ و استعمار
 میکردند و اگر اقطاع میکرد مرتد میشد و او را حبس میکردند و بعد از آن
 با آتش میوزانیدند زیرا که اهل ان زمان آزادی عقیده را معتقد نبودند
 و بکسی اجازه نمیدادند و چون در مملکتی مرتد زیاد میشد با آنها جنگ
 عیسوی میکردند در قرن ششم بعد از جنگ بزرگ عیسوی و آلپی و
 محله های مخصوصی تعیین دادند و برای اینکه اشخاص مرتد را پس
 از جستجو بدست آورده قوای مجازات آنها را از محکمه صادر نمایند
 و این محکمه را داد آگنی زمین نامیدند و در فرسنگ انگلیس و آلمان
 از آنها تشکیل داده بودند بدترین همه آگنی زمین اسپانی بود که در

قرن پانزدهم و مدت بیست سال ده برابر تقریباً با آتش سوزانید

سؤالات

در عصر متوسط عیسویان چه عقیده داشتند اگر کسی برخلاف ضای پاپ
اعتقادی اظهار میکرد و در راه بنامیده و با او چه میکرد؟ آنگاه زمین
چه بود بدترین آنگاه زمین تا کد ام بود

(۱۱۲) - اصلاح عقاید در آلمان - در ابتدا می قرن شانزدهم
خیلی شخاص از ترتیب تثلیث بنیت کیشنا ناراضی بودند و معلوم کردند
که کیشنان در آلمان بی اندازه ثروت حاصل نموده اند و پاپ پول
کثرت خرج میکند و طبعیه بنیت و وسای مذهبی بد رفتار میکند
بنحی که خلفا خودشان میکنند که مذهب عیسوی باید رفرمه (اصلاح)
شود

یک نفر اب آلمانی لوتر نام شرحی بر عهد پاپ نوشت و پاپ حکمی
با مخرج خود در تفریق او قتر ساخت و لوتر حکم تفریق پاپ عیناً در حضور
سوزانید و گفت بعد از این اطاعت پاپ بر عیسویان لازم نیست بلکه
فقط حکم و نوشته تقدیم بحجت او باشد امور مذهبی کافی است و

و این معنی در شش اتفاق افتاد چندی نفر از شاهزادگان که
 لوتر حمایت نموده از ادب و آزار و سوزانیدن او مانع شده
 لوتر با خیل را بخت المانی ترجمه کرده غلبه آلمانیها رفو به اصلاح او را
 پذیرفتند و شاهزادگان این کار را از برای فایده و منفعت خود میکرد
 زیرا که چون کشتان و صومعه نشینان دنیا پرست و غایبه ارشد
 بر نفوذ و قدرت شاهزادگان افزوده گشت موافقان لوتر را این
 رفو به اصلاح را پرستان خوانند
 در شش پادشاه سود با تمام رعایای خود رفو به شده

در ساحت مردود به نیت در شصت و پنج و این شهر حکومت خود
دارند استند و در حرمان و بهای نیت در شصت و پنج و
شهر یافتند در مالک فرانسه خصوصا در عرف جنوب جنوبی
نیت بود و همچنین نان اس و مانند نیره نیت شدند

سوالا

درفز چہ نہ بیخ بود ہ لون فراموشی چہ کرد و بکجارت

۱۱۴- رفوم در انگلیس - پادشاه انگلستان هنری ششم
نیجاست رفوم را قبول کند ولی با پاپ تقابل و دوری حاصل کرد
بود از این جهت در ۱۵۳۴ اعلام نمود که ملت انگلیس کلیسای علیحد
تعیین نماید که در اطاعت پادشاه باشد نه در اطاعت پاپ و بعد
آن که پاپها فی را که میخواستند در اطاعت پاپ باقی مانده پروتستانها
بوزانند پادشاه کردن میرد تا به فتا و هزار نفر از آنها را بقتل رساند
بعد از مرگ این پادشاه انگلیسها پروتستان شدند ولی با بریتانیا
قدم کیسار محفوظ و خلیفه خودشان را نگذاشتند و این کلیسای
پروتستان انگلیس را کلیسای انگلیکان خوانند

نکته کس موسوم به ماری استوار که مذنب کاتولیک داشت قتل او را
 پروان کرد و او با انگلیس نیامده شد الزابت طله انگلیس او را توقیف
 نموده بعد از سیصد سال حکم قتل او صادر شد در ۱۵۱۵

سوالات

پادشاه انگلیس در خصوص رزم چه کرد بعد از مرگ او انگلیسها چه کردند ماری استوار
 کشته شد
 ۱۵- جنگ پانزدهم بهی تمام پیروز روپا بدو اردو تقسیم

سؤالات

طند بها چه بودند و پادشاه سپانی از آنها چه خواست
و یتان چه کردند و بالاخره کجی رسید

۱- رزویت ما - کتفه و یک سپانیولی که اینبار کتفه
نام داشت دست رزور اتریش و او بود که با پرستانها جنگ نمائ
رزو کتشیانی بود که مذبح و تولیک را بمردم تعلیم نموده اظهار
ترت میکرد و تشکیلات ایشان شبیه یک ژریان بود و سرانها
رزوال در سرف - میگفتند تمام رزویتها باید زمره شاد و راحت
مانند و آن عیس در راحت پاپ باشد

رزویت بسیار با حرص و قیاس بودند و زبری رسیدن مقصود
استعمال بدترین سیاهان کردند و هارنهای بیانی رسید که رز
اکمانهای جنوبی و افریسی آنها توکیست نمودند و همچنین حشیان
امریه ای جنوبی را معتقد شدند و هتیه بسیار صاحب قدرت و توان
شدند

سوالات

دسته زدوبت را که زین دارد ز زدوبت باکیان بودند رئیس ایشان چه بود زردنها چه اشخاصی بودند کار ایشان بجا رسید چه کردند

۱۱۸- نیاج فرم (اصلاح) - رفوم اروپا را بر دو قسمت تقسیم کردند

در همه جای بود

و سبب بیاری از جنگهای مابین ممالک کرد و باعث جنگهای داخلی

و نداشت فهمیده که آن عاقل نباید نوع خود را بشد و در امر دنیا

هر کسی باید آزاد باشد و بعد از آن آزادی عقیده معمول کرد

ز بسیر از قریب داده بودند

تا آنجا در قرن شانزدهم قلیسای کاتولیک محتاج بر فرم نریم

تا آنجا یکی از کشیشهای المان لوثر نام فرم را در المان در دستش اعلام

نمود و سایر اوفدان از روحیت کردند و المانیها و سوئیسیها و فرانسویها

فرانسه دشمن بود و از این جهت مابین فرانسه و اسپانی جنگهای مکرر
شد که در آنها بطول انجامید

فرانسیس اول در ابتدا می سلطنت خود در سال ۱۵۱۵ در جنگ مارینیا
فتح بزرگی نمود و همچنین والی نشین میلان را تصرف کرد
ولی دیر می نگذشت که اردتش بیرون رفت و سلاطین اسپانی
در جلوس شارلکن بسیار مقتدر شدند

سؤالات

سدین فرانسه و اسپانی در قرن پانزدهم چه حال داشتند ایتالیا چه
حال داشت شارل هفتم پادشاه فرانسه چه کرد

۱۲- شارلکن - در سال ۱۵۱۵ شارلکن با امپراطوری آلمان منتخب شد
و مملکت بزرگی را مالک بود که عبارت باشد از اسپانی و مملکت پرتغال
زمین و فرانس کنت و اطریش و دو سیل و میدن و فلزیک
و امریکای جنوبی و از برای اینکه خود را مالک رقاب عالم بخواند چیزی
کنزد داشت خبر مملکت فرانسه و انگلیس ولی سلاطین فرانسه یعنی
فرانسیس اول در سال ۱۵۴۴ الی ۱۵۴۸ و هنری دوم از سال ۱۵۴۸ الی ۱۵۶۳

۱۵۹ در تمام مدت سلطنت خود با او جنگ نمود و بارها کشته شدند
 چه ایشان هم در پیش آمدن مداومت داشتند و مصروفات و هزین
 در افریقا تصرف کرده بودند و انگری در اروپا مستخرجاته همچنین
 با شاهزادگان آلمان که بر امپراطور شورش کرده بود نیز اتحاد نمود
 این اتحاد و اتفاق از برای فرانسه بسیار مفید بود زیرا که متین
 و توکل و در دُون را تصرف کرد و شارلکن مجبور گردید که دست از
 سلطنت بردارد و در عَشَمه

سؤالات

شارلکن در چه سنه با امپراطوری آلمان منتخب شد چه مملکت را در
 تصرف آورد سلاطین فرانسه با او چه کردند

۱۲۱- فیلیپ دومیم- بعد از آنکه شارلکن از سلطنت کناره
 گرد مملکتی که در تحت تصرف او بود تقسیم شد برادرش فرديناند که
 پادشاه اسپانیا و پرتغال بود و سلاطین طریقی یافت و برادر دیگرش فیلیپ
 دومیم بفرمانروائی اسپانی و این مملکت پست زمین و جزایر
 نایامریکا بقرار کرد و در سنه ۱۵۸۸ وارت پرتغال و تمام جزایر

آنگه منزل فیپ در عمارت زینت اسکوربال که در وسط بیابان
نزدیک مادرید واقع شده و در اینجا مائو زنده کافی میگردید
و در میسنو تمام مقصودش این بود که جماعت پرنستانها را
با بود سارو زندها در مالک خویش بکشد میخواست در تمام اروپا از آنها
اثری نماند چنانکه امر نمود قوه بحری که عبارت از صد و سی و پنج کشتی
بود با کشتی معروف ارما داجت تغییر مملکت انگلیس حرکت کند ولی
آن قشون بسبب طوفان در ۱۵۸۱ متفرق گردید و برهم خورد و تیر پول
و قشون بفرانس فرستاد بجهت انجمن لیب که کاتولیکها برای اصلاح
پرنستانها تشکیل داده بودند و بر ضد پادشاه فرانسه بود
بارهای مالک پست زمین محض اینکه قسمتی از آنها پرتستان شده
بودند باندازه بی رحمی و سختی کرد که تمامی سرشورش برداشتند
و نیز مسلمانانی را که در اسپانی مانده بودند در ۱۵۹۱ از آن مملکت
بیرون کرد

در مدت سلطنت خود با اندازه پول مصرف نمود که بعد از مردنش یک
میلیار (هزار میلیون) فرانک قرض داشت ولی با اینهمه مصارف

مودی نبرده و ملکت اسپانی بجای خراب شد و از نرخی چهارم پادشاه
فرانسه او را مجبور کرده بود که عهد نامه و ردن را امضا کند

سؤالات

ملکت شارلکن بعد از کناره کردن او از سلطت چه شد منزل فیلیپ دوم
در کدام مقصودش چه بود با پرستانها چه قسم رفتار میکرد

معرکه جنگ سی ساله

۱۲۲- جنگ سی ساله پادشاه فرانسه بواسطه قوت و
قدرت فیلیپ دشمن خیلی قوی هولناکی در مقابل داشت اگر چه
شارلکن و فیلیپ و تیم مردور را مغلوب کرده بود ولی چنان اتفاق
افتاد که سدها بین اسپانی در میان دوستان خودشان بعضی متفق

دم عقیده پیدا کرد یعنی امپراطور آلمان چونکه فردنیازد امپراطور آلمان
 در میان رزویت تربیت شده بود میخواست با قهر و غلبه مذہب
 منحصر به کاتولیک سازد و بتوسط ممالک بهم داطریش که در تحت تصرف
 او بودند شروع باین مقصد نمود ولی بجای باورشش کردند و
 صاحب منصبان خود را از پنجره های قصر پراغ بیرون انداختند و
 ۱۸۷۱ در این وقت جنگ سی ساله شروع شد باین ترتیب
 که فردنیازد تمامی شاهزاده ن کاتولیک آلمان را با خود متفق ساخت
 بر پستانناظر یافت و بعد با پسر عروسی خویش پادشاه اسپانی
 اتحاد نمود و خانواده اطریش مانند عهد شارلکن مقدر شدند
 پادشاه سوئد گوستا را اول که مذہب پروتستان داشت با قشون
 خود بمعاونت و کمک پروتستانهای آلمان آمد و در ۱۸۷۱ در
 سه جنگ بزرگ فتح نموده و در جنگ اخیر در ۱۸۷۱ گتشت
 پادشاه فرانسه را کشت و در تمام اتفان و طایف اطرا
 تابینام زمر آمد و با خود خانواده اطریش باطن و صاحب
 قدرت شوند

لوی سیزدهم بر حسب نصیحت ریشلیو قشونی آلمان فرستاد که با امپراطور
 جنگ نمایند و قشونی برتریک بجنگ پادشاه اسپانی فرستاد
 امپراطور اسپانیو لیا از قشون فرانس با ملک موندیهانست
 و امپراطور طالب مصاحبه شد و این جنگ از رومی و شینیری
 بود زیرا که قشون مرکب از قطاع الطریق را بر سران خوشخوار بودند
 و جنگ را بجهت کسب غنیمت کرده شهرها را غارت می نمودند و با
 گرفته عجز می کردند که فدیة داده خودشان را بخرند و محصولات
 مواشی را از رعیایا گرفته پادشاهی آنها را اداع می کردند با انکشتن
 باقیه قمار میدادند تا برز و هیند که در کجا پول مخفی کرده اند و غالباً
 در اذیت و کشتن مردم خلافت حاصل میکرد

در آخرین جنگ تمام دلا آلمان غارت شهرها خراب شده بود
 مستورات

پادشاه فرانسه با شریکین و غلبه و دینیم چه کرد فردیاد امپراطور
 آلمان چه حال داشت و چه میکرد جنگ سی ساله بچه ترتیب شروع شد
 کوسا دالدف پادشاه سوئد چه کرد پادشاه فرانسه چه کرد امپراطور

آلمان و اسپانیا چنانچه وضع این جنگ از چه قرار بود
در آخر جنگ دانات آلمان بچه حال شده بود

۱۲۳- مصاحبه دست فالی با پیرنه — بالاخره در ۱۶۴۱
در دست فالی مصاحبه واقع شد و قرار بر این دادند که مملکت آلمان
باین شاهزادگان کوچک منقسم باشد و امپراطور آلمان ابراهیم
نباشد و هر شاهزاده مختار باشد که رعایای خود را کاتولیک یا پروتستان
نماید بر حسب انتخاب خویش

پس در آنوقت زیاده از سیصد و پنجاه مملکت آزاد در آلمان تشکیل یافت
در مصاحبه دست فالی فرانسه با اتریش اتفاق کردند
و فقط امپراطور آلمان معاهده دست فالی را امضا کرد اما اسپانی
در جنگ فرانسه داومت نمود و بالاخره مغلوب گردیده مجبور شد که در
۱۷۶۳ مصاحبه پیرنه را امضا نماید و فرانسه را تا رود رو سین و ادوین
مصاحبه متصرف گردید

لوی چهاردهم مناسبت اینکه دختر پادشاه اسپانی را تزویج کرد
بود میخواست سید را باشد که ریزش آن مملکت خواهد شد

فدا صده بعد از مصاحبه دست فانی و پیرنه صلواتین فرانسه با قدرت
 صلواتین اروپا گردید

سؤالات

مصاحبه دست فانی در چه تاریخ و چه ترتیب واقع شد
 چه وضع شد فرانسه در آن مصاحبه چه فایده برد که امتیازات از صلواتین
 معاهده دست فانی را امضا نمود از می چهار و پنجم چه امید داشت
 صلواتین فرانسه بعد از این مصاحبه چه حال داشتند

در پرتگالی آلمان مغلوب گریه در ۵۵۵ از سلطنت کناره نمود.

رابعاً فیلیپ دوم پادشاه اسپانی از ۵۵۵ و پادشاه پرتگال از

۵۸۹ درصد برآمدند که پرتگالی اسپانی انگلیس و هانده و فرانس را

نابود سازند و در همه جا مغلوب گردیدند و اسپانی خراب شد

خامساً فردنیاند دو تیم امپراطور آلمان با پسر عموی پادشاه اسپانی

درصد برآمدند که مالک تمام آلمان شوند و جنگ سی ساله شروع شد

از ۱۶۱۸ تا ۱۶۴۸

سادساً فردنیاند دو تیم با پادشاه اسپانی متفق شد ولی مغلوب پادشاه

نوم کوستا اول گردید از ۱۶۴۸ تا ۱۶۴۸ و بعد از آن مغلوب

پادشاه فرانسه گردید

سابعاً این جنگ که حساب خرابی آلمان شد بواسطه معاهده وست

فالی و پیرنه مانجی پذیرفت در ۱۶۴۸ و خانواده اعریش با یکی مغلوب

و پادشاه فرانسه بزرگترین سده عین اروپا گردید

فصل پنجم شورش انگلستان

۱۲۲- پارلمان پادشاه در همان وقت که پادشاه فرانسه
مقتدرترین سلاطین اروپا شده بود مملکت انگلیس در حال شورش
و انقلاب بود سلطان انگلیس مثل پادشاه فرانسه صاحب قدرت
نبود که سر حکمی نخواهد بکند در سال ۱۲۱۵ در آن زمان و اشراف انگلیس
خودشان را مجبور کرده بودند که قانون مشروطیت را تصانیف و بر
آن پادشاه تنه بکنند و بگویند که این مشورت و رضایت ملت انگلیس
چیز بزرگ است و این را بپذیرد هر وقت از برای پادشاه پولی لازم میاید
آن را نموده اند و پادشاه را وادارند که هر یک را بر حسب اعیان
و عقوبت آنها جزای آن بدهد و این اجتماع اشراف و نجاران
در همان سال بنیاد

سدصین سال پس از آن که در سال ۱۲۱۵ در جنت بود
در سال ۱۲۱۵ در جنت بود در سال ۱۲۱۵ در جنت بود

شده بی واقع شده و اورا جنگ و کل سرخ نامیده بجهت اینکه دو
 فامیل بر سر تاج و تخت انگلیس با یکدیگر جنگ میکرد و هر یک کل سرخی
 علامات خود قرار داده در کعبه خودشان نگاه میداشتند فامیل
 برکن کل سفید را علامت قرار داده بود و فامیل لانکاستر کل قرمز
 تقریباً تمام اشراف انگلیس بواسطه این جنگ حالشان بخرابی انجامیده
 تا قرن شانزدهم سلاطین انگلیس بدون هیچ اشکال مختار و مقتدر
 شده بزرگترین پادشاهان انگلیس ملکه الیزابت بود از سن ۱۵۵۸ تا ۱۶۰۳
 الیزابت در محله قلب دو تیم پادشاه اسپانی ایستاده کی نمود
 مظفر گردید و همچنین در شورش و از دحامیکه کاتولیکها نمودن حضرت
 و قلب دوم خواست کسی را در مقابل الیزابت باز داد و ماری استوار
 ملکه گس که یوه پادشاه فرانسه و فرانوائی و تیم بود بجنگ
 الیزابت برانگیخت و ماری استوار باندازه مجوس الیزابت گردید
 حکم نمود بر دارش کشیده

سؤالات

سلاطین انگلیس چگونه بود بزرگان و اشراف انگلیس پادشاه خود را چگونه

مجبور کرده بود جنگ داخلی نظیر آنچه تاریخ بود آن جنگ آنچه بنامیده
حال اشراف انگلیس واسطه آن جنگ بلجا انجامیده عکله الیزابت چگونه بود و پدر
ماری استوارت مدائنش مالش نیجا مفتی شد

۱۲۵- زرد و خورد پا رلمان و پادشاه در سنه ۱۵۳۱

بدون اولاد از دنیا رفت و پسر عمومی او ژاک که از فامیل سوار

و پادشاه اس بود سلطنت نظیس یافت از آن زمان نظیس و کن

در تحت حکم یک سلطان در مدینه بعد از ژاک پسرش شارل اول

پارلمان موفق صبح خود یافت و در مدت یازده سال سلطنت خود

یک دفعه نماینده آن را جمع نمود و بدون مشورت و رضایت نظیها

مالیات مملکت را جمع میکرد مردمی دلیرانمیدن نام از ادای

مالیات امتناع نموده گفت پادشاه حق ندارد مالیاتی که نماینده

است تجویز کرده اند معالیه نماید در همان زمان بهانه بدست یافتند

اقتد و در صد دازیت پرستانهانی که خفیه انضام را رعایت

نمیکردند برآمد و از این جهت در سنه ۱۵۳۴ مالی اس شورش نمود

پادشاه محتاج پول گردید و از برای دست آوردن پول محتاج با پهلان

پارلمان در اول افتتاح قمرای قتل وزیر اول را داد و در آنوقت

بنید و مجبور شد در شش قشون شارل اول پادشاه
 ترکیان بجای بود و پارلمان نیز قشونی از جماعت پروتستان گردانید
 بپارکشیده بودند تخیل داد و با یکدیگر بجنگ درآمدند تا بالاخره قشون
 شارل اول مغلوب و خود او اسیر و محبوس گردید و بحکم پارلمان
 سرش از بدن جدا کردند در ۱۶۴۹ و این اولین دفعه بود که ملت
 بقتل پادشاه اقدام نمود

سؤالات

۱- از ایزاب سخت انگلستان به استقلال شد شارل اول پادشاه
 چهره بالاخره مال و شارل اول چه شد

۱۶۴۰- که مول - پارلمان جمهوریست حکومت پیش نهاد کرده بود
 ولی خواسته بود پادشاه و فرقه متقسم بود یک قسمت در زمین
 که سخت تر بودند سردارشان که مول بود که قشون پادشاه را متغیر
 نمود و قسمت دیگر اهل کس و ایرلاند بود که بهیمنی میخواستند
 و پسر شارل اول پادشاهی قبول کرد و اهل آستان بنات نمود
 از ۱۶۴۹ اهل مشغول جنگ بود تا مارچ ۱۶۵۰

پادشاه شکست یافتند و کرمول با فیروزی و اقتدار تمام با گلستان
مراجعت کرد و چون پارلمان را منافی مقصد خود میدانست و هلاک
میردن کرده در پارلمان رابست و کلمه آنرا در حجب خود نگذاشت

بالای درب عمارت این عبارت را نوشت

این خانه ابره دود میسوزد

و بعد از آن خودش تنها با قبضه جامی از شیشه آن شیشه در
گلستان خمران کرد و در عهد او انجمن آشوب برپا کردند و این

پادشاه فرانسه کرده بود

بعد از اترک دویم سلطنت افسان یافت مدت سلطنت او از

۱۸۰۸ تا ۱۸۱۵ بود و بسیار بدتر از شارل دویم حکمرانی نمود

اطلیها که تا یک مذهب بودند از پی مبالغاتی اترک در امور دینی

و همچنین از مذمتی پارلمان نمرجرو مستنفر گردیدند

در آن زمان شانزده بیار قابل معروفه (گیلیوم در اثر) در اترک

بود که دتر اترک دویم را ترغیب کرده بود چون از آنجا رفته و متفر اطلیها

مصلح گردید با پانزده هزار غنیمت در بند را بکشتن فرود آمد و در

برق خیزد نوشته بود در برابر دین و آزادی

اطلیها و در آنجایی پذیرفته و اترک دویم فرار کرد در ۱۸۱۵

گیلیوم متولد پارلمان پادشاه افسان شد

سوالات

پیرش دل چگونه سست میکرد اترک دویم چگونه بود

گیلیوم در اثر چه کرد و بالاخره چه شد

۱۶۸- ترقیب سلطنت پارلمانی قبل از آمدن پارلمان سلطنت

گیلیم را توسط نوشته رسمی ملت اخبار نماید از گیلیم عهد گرفت که
 حقوق ملت انجمن را بموارد محترم شمارد و همه ساله و کلامی مملکت
 در پارلمان جمع شده وضع قانون نماید و قرار مالیات بدهد
 هرگاه حکمی مخالف عدالت از پادشاه صادر گردد پارلمان حق دارد
 و بازخواست از در بسته باشد بیچک از افراد ملت انجمن را بد
 تحقیق و اثبات جرم توقیف نماید و تحقیق و استکشاف جرم جز توسط
 نهایی از این ملت صورت نگیرد

پس این ترتیب بیچک پادشاه نمیتواند وی بر روی نفس
 حکمی براند و همچنین بمورد باید حقوق اهل مملکت و قوانین مشروطیت
 محترم شمارد پس در واقع احکام مملکت از طرف ملت برسد پادشاه

صاحب میشود

و این مثل حکومت و مصلحت پارلمانی یاد دهنده مشروطیت
 و انظیما اولین طایفه بودند که بنامی این نوع مصلحت آلوده شده
 از برای آن شورش بزرگی کردند که شورش بزرگ فرانسه
 آن نتیجه شد

مستورات

پارسان بیست و پنج ساله را که در خدمت او چه عیدی گرفت از روی این فرمان
داد پادشاه چه قدر نذ بند سلطنت شروع کرده است

خلاصه که باید از برنمایند

در پادشاه نکلیس از زمان تاسیس مشروطیت بدون اجماع پارلمان
نمی توان چیزی زیر عیت بگیرد
تاجا شارن اول پادشاه نکلیس از فایس ستورت که بهم پادشاه نکلیس
و سه گنس بود مدت یازده سال بدون اتفاق و پادشاه سلطنت کرد
تا آن چون مجدداً پارلمان منعقد گردید جنگ داخلی برپا شد و سرانجام
شد و شارن اول مغلوب و توقیف و سرش قطع شد در نتیجه
راجا حکمت نکلیس در آن وقت به حکومت رسید و در روز اول گورنر
پارلمان ایرون را در و بستاند و نکلیس بدست خود در شش ماه
خاست مجدداً سلطنت برپا کرد و در شش ماه متعز گردید و در این
اواخر در دایره نو بیان مذهب بود و مغرور شد و فحش را در در شش
هر نموده در بهار ۱۳۱۰ در تریاوت وارد شد و در آنجا سلطنت خود را آغاز
سازد و در آن وقت در بیست و پنج ساله را که در خدمت او چه عیدی گرفت از روی این فرمان
داد پادشاه چه قدر نذ بند سلطنت شروع کرده است

فصل ششم

متفر شدن تمام اروپا

برضه فرانسه

۱۲۹- ظفر و نصرت لوی چهاردهم بعد از وقوع عهدنامه
 دست خالی و پیریه مملکت فرانسه مقتدرترین ممالک اروپا بود و
 اروپائیان از این اقتدار سخت ناراضی و دلشکست بودند
 و لوی چهاردهم هم تمام مدعیین کوچک ابا خود دشمن نمود
 چنانکه بنده بر سپانی حمله برد و بعضی شهرها و اراضی در مملکت
 برشک از او گرفت که اکنون هم در جزو ایالتهای فرانسه است.
 (معتق مصاحبه اکس لاشاپل ۱۷۶۳) و بعد از آن بر پرتغال
 نمود و خلاصه پادشاه اسپانی و امپراطور آلمان و سایر سلاطین
 متفر شدند و برضه فرانسه بغض کردند و لوی چهاردهم بر
 تمام آنها نفراتنه فرستاد و منتظر متفر شدن شد

در مطابق عهدنامه نیک ۱۲۶۲ م و چون ملاحظه نمود که کسی را قدر
مقابل او نیست، بسیاری از شهرها و اراغی را در حال صلح بجا
فرانسه بخت ساخت مثل شهر استراسبورگ و این جنگها و
حسّه بود و بعد لویی چهاردهم فرمان نامت را که مازنی چهارم
برای آزادی مذنب پروتستان داده بود فسخ کرد مردم بسیار
و متولیان شمار از خاک فرانسه به بصره کرده ضرر فاحشی بکشت
دارد آمد

سـ مـ و ا ل ا ت

که ام یک مدینه روپ رصه قرب برخواستند علت ضدیت آنها
بود روی چهاردهم پادشاه کرد بلاغره و بکجا منتهی شد

۱۳۱- اتفاق بر صده لومنی چاردهم تمام پادشاهان
روپ برونی بهار بسم خشکین بودند ولی بچکه ام را وقت
باز نمود به سیه لایحه را اثر پادشاه انگلستان شد خوب
سبب بود به بر صده لومنی چاردهم به سبب ساخته و در آن وقت
بر صده لومنی چاردهم بخت یافت لومنی چاردهم بخت یافت

پرداخته تمام شهر و دوات کنار رودرین را خراب ساخته و
مظفر و منصو گردید دلی دیگر پولی نداشت که به صرف جنگ رساند
و مجبور شد که صلح طلبد و عهدنامه ریس و یک در ۹۶۰ بسته شد
سه سال بعد از آن شارل دوم پادشاه اسپانی بعد از آنکه ایالتها
خود را بدو گدازد و نوۀ لوی چهاردهم داکد هشتمۀ دوات نمود
در این وقت چنین نظر میآید که فرانسه هرگز باین قدرت نرسد و
مفسران همین ایام انگلستان و بنزد و امپراطور آلمان بر صددوی
چهاردهم اتفاق خصمانه بولناکی نمودند و فرانسه با تمام ایشان
مقاومت نمود و با فائزۀ در ۱۷۱۳ و (۱۷۱۴) مصاحبه انگلیس
و بنزد و سایر دشمنان خود را در اوست داشت و در هشتم و پست
آورده و از طرف آنها آسوده شد.

نوه لوی چهاردهم در سلطنت اسپانی باقی ماند و بلیک با امپراطور
آلمان داده شد

اما فرانسه مجبور شد چند قصه از بهترین مستعمرات خود را از قبیل کانادا
بدولت انگلیس داکد ار کند در قرن سدهم فرمانروائی فرانسه

در اردو پادشاه رسیده و در آن وقت دولت بسیار بولناکی تخیل
یافت یکی دولت پروس و دیگری دولت روس و دولت انگلیس
هم مستمرات بزرگ بدست آورده شاهنشاهی بزرگ تخیل داد

سوالات

پادشاهان اروپا لوی چهاردهم چه حال داشتند کیلیم اثر بعد از
رسیدن سلطنت انگلیس چه کرد لوی چهاردهم چه کرد بعد از
دویم ایالتهای او بکسپوت کدام دولتها برضد لوی چهاردهم اتفاق افتاد

خلاصه که باید آرزو نمایند

اول لوی چهاردهم بسبب حمله بر سلاطین کوچک تصرف املان ایشان تمام اروپا
با خود دشمن ساخت

ثانیاً - کیلیم در اثر پادشاه انگلیس تمام ممالک اروپا برضد لوی چهاردهم
موجب معاهده اکنس نورک در ۱۷۱۳ مجمع ساخت و در ۱۷۱۳ لوی چهاردهم
بمجزر گردید که درخواست صلح نماید

ثالثاً - در ۱۷۱۳ که نوه لوی چهاردهم پادشاه اسپانی شد اتفاق و
اتحاد جدیدی برضد فرانسه صورت یافت که پس از خرابیهایی زیاد در ۱۷۱۳
مصالحه اوت رتریه واقع شد

رابعاً - در آنوقت محنت فرانسه ضعیف و پادشاه و آن اتفاق در ریاست پادشاه

فصل بیستم

تشکیل امپراطوری روس

۱۳۱- روسها - از سده هجدهم تا سده نهم و دهم

پاپ انیشا خاندان و قهر از قهر (امپراتور) ان عت می نمود

و شخص امپراطور از برای روسیایان همه پادشاه بود و هم نموده پادشاه

قیمت طوینها رعیت داشت و محنت بزرگ در زیر حکم و بود

زیرا که در آن زمان تمام سیبری را که بود و مقدس و در آن

بود که در روسیه محنت و سیه واقع است و لی هیچ به بندگی نداشت

تنبيه اروپائيان كند و از براي اين مطلب از مملكت خود ميرون رفت
 كه خودش تعليم كيرد و در كارخانه هلانده بشغل نجاري مشغول گشت
 كه علم گشتي سازي بياموزد و بعد جمعي تاج و مهندس و علميات اروپائي
 بمرافه خودش بروسيه آورد كه رويهار اتريت كند

االي روسيه را مجبور نمود كه مانند اروپائيان لباس بپوشند و پيائزا
 از لباس بلند و ريش دراز منع نمود و قمي سر بازان او شورش
 نمودند خودش مخض تنبيه ايشان جمعي از آنها را با دست خود بر پشت
 زشت در مقابل او ايستاده خواست عذافت نمايه حكم كرد اما او را شلاق
 زدند و پسر خودش را هم گشت

در حق او گفتند پطير كيريك نيمه شجاعت و يك نيمه بيعت است

سؤالات

پطير كيريك چگونه شخصي بود از براي چه كار از مملكت خود ميرون رفت
 االي روسيه را بچه كار مجبور ساخت و در تنبيه سر بازان كه شورش كرد و بچه

۱۳۳- فيروز مي پطير بر سوخته پيدا - در از زمان تمام ارمي
 دور در ماسي بالتيك مشتعل بودند و بيا بود پطير ميخواست آن ها را

تصرف نماید محض اینکه بندری از برای خود بدست آورد و با سوند بیا
جنگ نمود پادشاه سوند شارل ۱۲ دوازدهم سردار بزرگی بود و در
سنه ۱۷۰۰ روسها را شکست داد ولی در مدتی که او بجهت فتح پنی در روسیه
میرفت پتر امر نمود در نزد یک دریای بالئیک شهر جدیدی بسازند
بورخ را بنا کردند که پامی تخت روس شد شارل دوازدهم
در سنه ۱۷۰۹ قشونی بروسه فرستاده آن ملک را فرا گرفت ولی
قشون او مغلوب و گرفتار گردید و در سنه ۱۷۱۲ تمام ممالک بالئیک
منخرط گردید

سوالات

پیر با سوند بیا چه کرد شهر سن پترزبورخ را پتر در چه وقت بنا نمود
شارل دوازدهم پادشاه سوند چه کرد

۱۳۴۲ فیروزی پتر بزرگ را در عثمانیه است و قرن عثمانیان
مالک مشرق اروپا فرمان روائی داشتند در سنه ۱۶۸۳ قشون
عثمانی باطریش آمد شهر دین را محاصره کرده بود ولی چون سلطان
عثمانی بشخصه در آن جنگ حضور نداشت عساکر اقصا لاسر بنور

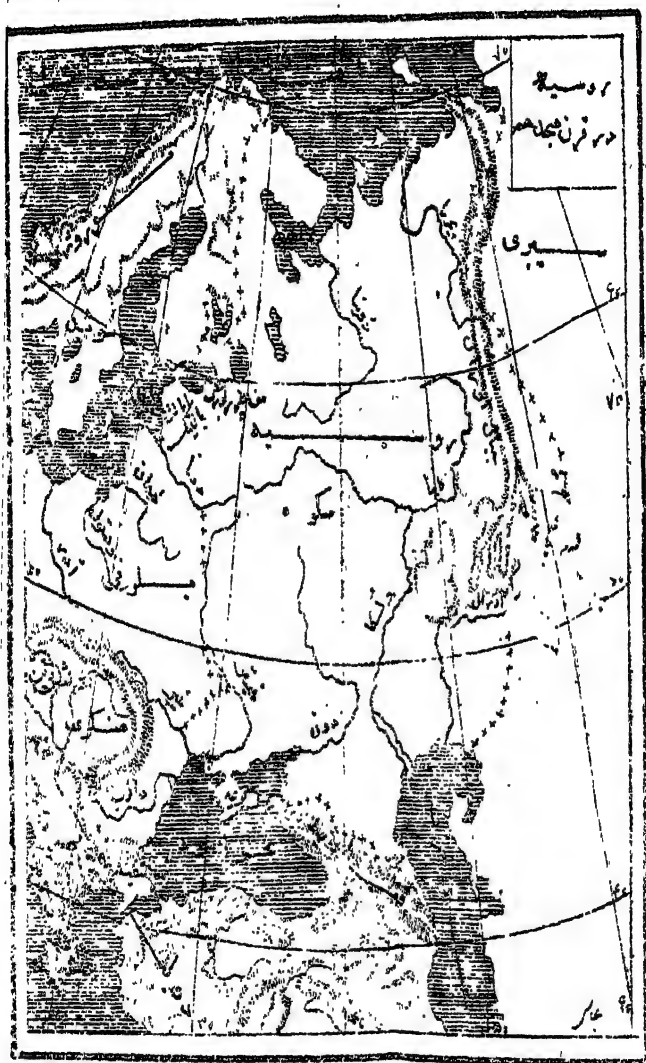
برمیداشتند و لاجرم عثمانیان بزودی قوت و قدرت خود را از دست داده در سال ۱۷۱۸ طربشی با ایشان را از مملکت هونگری بیرون کردند از سال ۱۷۲۶ الی ۱۷۹۱ کاترین امپراطریس روس بوسیله دادن مملکت و تنه از طرف ممالک ترک مداومت نمود و در سال ۱۷۷۳ سرداران او قوامی بحری ترکان را سوزانیدند و در دو جنگ که در سال ۱۷۷۴ و ۱۷۹۲ واقع شد شهر کریمه را با تمام ممالکی که در کنار دریای سیاه است تار و دشتی تصرف کردند

سؤالات

قشون ترک بجهت محاصره کما آمده بود کاترین امپراطریس روس با ترکان در هونگری بجنگ رسید

۱۳۵- تقسیم پلنی (ورشو) پلنی یا ورشو مملکت بزرگی بود ولی حاکمی در رفتار داشتند رعایای بکلی غلام و بنجاب همه نظامی بودند در موقع انتخاب پادشاه یا بجهت بحث و گفتگو در کارهای ملی سواره در جنگ و سیاهی جمع میشدند و اشخاصی که بارامی و عقیده اکثریت همراه نبودند از آن جمعیت کناره میکردند و کسی حق ندا

مسکو - پایتخت قدیم روسیه است
 من پترزبورگ - پایتخت حالیه روسیه است
 دین راغمانها در ۱۳۴۱ عاصمه کردند
 کوبه - مشبه جزیره است که تا برین تشریف نداشتند

نداشت آنها را مجبور به راهی نماید گفت پنی باوصف اینکه بسیار
رشید بودند ولی بسبب متفق نبودن با یکدیگر ضعیف بودند و
همایکان ایشان این متفق نبودن را غنیمت شمرده

و در ۱۲۷۲ هجری امپراطریس روس پادشاه پروس و امپراطریس
اطریش با یکدیگر متفق گردیدند که هر یک قسمی از آن مملکت را بهر
و خلبه متصرف شوند و قسمت بزرگتر از همه بهره امپراطریس روس
کردید و در ۱۲۹۳ هجری مجدداً سلاوین شروع بجنگ نمود
تا تمام پنی را مستخر ساختند اما لی پنی خواستند مقاومت نمایند
ولی سر باران روس و پروس داخل شهر گردید اما لی را مجبور
با طاعت نمودند در حقیقت مرگب اهنرنی و قطاع الصریقی گردید
خلاصه از آن زمان روسیه و یقین مملکت اروپا گردید

سؤالات

ترتیب احوال اما لی پنی چه بود چه سبب ملت پنی ضعیف بودند
که ام سلاطین در تصرف و تقسیم پنی اتفاق نمودند

خلاصه که باید از بر نمایند

اولاً در قرن بیستم روسی مملکتی وسیع بود ولی سکنه آن مردمانی فقیر و دنیه آسپانی بودند

ثانیاً بطرکیر قیصر روس از ۱۸۶۱ الی ۱۹۲۵ شروع تربیت و ترقی داد و در میان نمود و آنها را مجبور کرد که اخلاق و عادات اروپائی اختیار نمایند
ثالثاً از ۱۸۶۱ الی ۱۹۲۱ بطرکیر تمام ایالات کنار دریای بالیک را از پادشاه سوئد گرفت و در آنجا شهر مشهورس بطرز بورج را بنا کرده پخت قرار داد

رابعاً چون عثمانیان ضعیف شده بودند کاترین امپراطریس روس از ۱۷۶۲ الی ۱۷۹۶ چند ایالت از عثمانی را که در کنار دریای اسود بود تصرف نمود
خامساً چون چینی تا خیلی ضعیف بودند و اختلافات و نزاعهای داخلی در میان ایشان موجود بود روس پر دس اطریش قهرآ و جبراً مالک بلی را در میان خود تقسیم کردند و در ۱۷۷۲ و ۱۷۹۳ و ۱۷۹۵ مملکت چینی سه قسمت کرد
سادساً از روی این تربیت مملکت روس از بزرگترین مالک عالم شد

فصل ششم تشکیل مملکت پروس

۱۳۶- براند بورک و پروس - پروس مملکتی جدید است که از دو قسمت براند بورک و پروس تشکیل شده بود و سرود در تحت حکم یک پادشاه جمع شده بودند

براند بورک سرزمینی ریگزار است که در اطراف شهر برلن واقع شده در عصر متوسط المانها آنجا را از اسلاوهای بت پرست گرفته بودند و چند کدخدانشین از آن تشکیل دادند در ۱۷۱۸ یکفرز آقا یان جنوب آلمان از طایفه هین زلرن مباحث براند بورک بود

آنها پروس مملکتی با تلاق و مجاور باروس است که شجاعان طبقه نخستین در قرن چهاردهم تصرف کرده بودند و بعد آقامی از آن طبقه که بهم از خانواده هین زلرن بود در ۱۵۴۵ به مذہب لوتی درآمده و پروس ادالی نشین قسارواد و در ۱۶۱۸ کدخدای

براندورک و ارث پروس کرد
 جانشینان او شهرها و ایالت‌های بسیار از آلمان بدست آوردند
 در سال ۱۷۹۰ و ۹۱ براندورک لقب پادشاهی پروس را از امپراطور
 آلمان خریداری نمود

سؤالات

پروس چگونه مملکتی است براندورک چه قسمت از قلمرو پادشاهان آنند چه بود
 ۱۳۷- پادشاه نشین پروس - پروس‌نند
 فرانسه و غیره یک مملکت واحد محبوب نمیشد بلکه مرکب از چندین ایالت
 بود که هر یک از دیگری جدا بودند چرا که اگر پادشاه میسر است
 از ایالتی یا ایالت دیگری مسافرت نماید باید از اراضی و اطالکی عبور نماید
 که تعلقی با او نداشت از جهت این افتضا و مخال این ایالات توافق
 بدان بود که خودشان با پادشاه پروس اخلاص گیرش باشند
 اگر پادشاه میخواست آنها را ملحق نماید محتاج تقویتی بسیار قوی بود
 فردریک کلیلیم اول که در سال ۱۷۴۰ وفات یافت شخصت هزاردین
 داشت و هزاره در جستجوی اشخاص تومنده فوی میشد بد که در شون

خود اجیر و مستخدم سازد و خود پادشاه مانند یک نفر سرمارد زندگانی نکند
و همیشه در لباس نظامی بود و دربار سلطنتی نداشت و او را پادشاه
وکیل مینامیدند

در حالیکه در سایر پادشاه نشینهای پروردس پرپنها و وزیران پرست
در صد و این بودند که جشنهای زیبا تر قیام داده پولهای زیاد خرج
کنند و دربار سلطنت تشکیل دهند

اما در دربار فردریک پادشاه و وزیرانش مقصودی جز قوت یافتن
و بزرگ ساختن مملکت نداشتند هیچوقت مخارج بیوده نمیکردند بلکه
با حال صرفه جویی رفتار مینمودند تا بالاخره پروردس مملکت قوی گردید

سوالات

پادشاه نشین پروردس چه ترتیب بود اطاعت عمال ایالات با پادشاه
موقوف بر چه بود فردریک یکم چه مقدار قشون داشت ترتیب
زندگانی او چه قسم بود سایر پادشاه نشینهای پروردس چه وضع بود
و دربار فردریک از چه قرار بود

۱۳۸ - فردریک بزرگ - فردریک و تیم در سال ۱۷۴۰
الی ۱۷۸۵ م از تمام پادشاهان پروردس قایلتر گردید و بزرگترین

سرداران عصر خود و دانشمندان نویسندگان بخصوص نویسندگان
 فرانسه او دست میداشت و خود او زبان فرانسه را میدانست و
 نوشتجات خود را با لغت فرانسه خوشتر از آلمانی داشت و یکی
 از دعات نزدیک برکن موسوم به پوتدام منزل داشت و در آنجا
 بدون اجزا و خدم زندگانی میکرد و همیشه لباس منصبی
 میپوشید مقصودش این بود که مقدم بر همه خیر مملکت خود را بزرگ
 نماید در کارهای مخالف تمیز چندان دقیق و مقید نبود بعد از مرگ
 شارل ششم امپراطور آلمان فردریک بیکی از ایالت های اطیش
 موسوم به سیلزمی قشون فرستاده در سال ۱۷۴۰ انجارا مفتوح و منقر
 ساخت و خواست ماری تریز دختر شارل ششم را مجبور نماید که آن ایالت
 بآو و اَلزار کند و ماری تریز در صد برآمد که آن ایالت را پس بگیرد
 و لاجرم در سال ۱۷۵۵ با فرانسه در روس و سوئد و شاهزادگان آلمان
 عهد موافقت بسته در آنوقت جنگ هفت ساله شروع شد
 اطیشی و فرانسه و روسها و سوئد یها از چهار طرف داخل خاک
 پروس گردیدند

فردریک با قشون خود از یک طرف مملکت نظرف و کیرجیا حمله و
 سر بارتش با جلیه جی و چاکلی حرکت نموده غلبه یافت
 عاقبت الامر مصالحه بر این طرح یافت که ماری تزر در سال ۱۷۶۳
 و اگه استن سیکرتی امضا نمود

بعد از آن فردریک کاری کرد که کاترین امپراطریس روس مجبور
 گردید پلنی (دور شو) را در سال ۱۷۷۲ یا او تقسیم نمود و تمام ممالکی که در
 میان دو مملکت او واقع شده بود از امانی پلنی گرفت در سال ۱۷۴۰
 جمعیت مملکت پروس و ویلون پانصد هزار نفر بود و در سال ۱۷۸۵
 پنج ویلون پانصد هزار جمعیت آنجا شد و قشون پروس بهترین
 قشونهای اروپا گردید

سوالات

فردریک دو تیم چه کرد در کجا منزل داشت و حالتش چگونه بود ؟
 ابالت سیکرتی چه کرد ماری تریز و دختر شارل ششم با او چه کرد بعد از
 جنگ هفت ساله مصالحه بر چه واقع شد فردریک با پلنی چه کرد -
 عده قشوس پروس در عهد او چه اندازه بود و چه شد

خلاصه نه باید از بر نهاییه

اولا مملکت پروس تشکیل یافته است از براند بزرگ و ذوالی نشین پروس
در ۱۷۸۵ در تحت اطاعت همین زرتین درآمد و در ۱۸۰۶ میل باواریا
نشین کرد

ثانیا پادشاهان پروس عمال بسیار اخلاص کیش و قشونی قوی داشتند
و در صرف پول بسیار صرفه جویی میکردند مقصود عمده ایشان آن بود که
قوت یابند تا مملکت خود را بزرگ سازند

ثالثا از ۱۷۸۵ الی ۱۷۸۵ فردریک بزرگ سرداری قابل و اهل
پلین بود ولی با موردین دوستی مفید نبود

پاریس در آلمان، در سال ۱۷۹۲ مابین پروس و انگلیس و انگلیس و فرانسه
 سلسله - یکی از ایالات انگلیس است که پادشاه پروس در ۱۷۹۴ ضمیمه حاکمیت خود نمود
 برلین - پایتخت پروس است
 همدان - قریب کوچکی است نزدیک برلین که نمراسات ملین پروس است
 براندورگ - یکی است در اطراف برلین

فصل نهم تشکیل مملکت انگلیس

۳۹- مهاجرنشینهای اروپائی پرتوگالیها و اسپانیولها
اولین مردمانی از اروپا بودند که مابقی دنیا را کشف نمودند و در
افریقا و آسیا و ایاقانوسیه مالکی را که شایسته کی داشت تصرف
نموده با ثروت ترین ممالک را گرفتند ولی چون حکمرانی ایشان
بسیار بد بود مهاجرنشینهای ایشان بسیار فقیر و ضعیف گردیدند
ایطالیاییها و آلمانها مهاجرنشینان شدند زیرا که ملتی از ایشان
تشکیل شد و دولتی قوی بداشتند که در ممالک و در دست متصرفان
پیدا کنند اما فرانسه و انگلیسها و بلاندها در قرن بعد هم مهاجر
نشینهای بسیار تشکیل دادند

بلاندها در جزیره بزرگ شتاد و اوسو ماترا ملکی باقی نماندند و فرانسها
نام شمال امریکا را که اکادمی و کانادا باشد متصرف شدند و همچنین
مملکت مسیسیپی که (لوئیزیان) باشد مالک شدند

و نیز در جزایر آنتیل با جزیره بزرگ ماتی را گرفتند و انگلیسها تمام
فواحی شرقی امریکای شمالی را تصرف نمود

سؤالات

پرتگالیها و اسپانیولیها با مهاجر نشینهای خود چه کردند ایا ایالتها بنا
و آبادی آنها بر نشین داشتند فرانسه و انگلیس و هلند کجا را تصرف کردند

۱۴۰- تسخیر انگلیس هندوستان - در قرن بیستم انگلیسها
با فرانسه با بر سر مهاجر نشین جنگ نمود در آنوقت در مملکت هند
دو کیانی تجارتی بود یکی کیانی انگلیس و در مدرسه دیگری در فرانسه

پنجمی حمی

رئیس بانی فرانسه و پیش شروع تصرف ممالک هند نمود و
این مملکت انگلیسی شد زیرا که مملکت هند در میان بسیاری از
شاهزادگان کوچک تقسیم بود اینان قشونی داشتند جز آنکه
سر باز بسیار بدو سالکین بنده تمام در صد و دفاع و وطن خود نبود و
تفریحی بجز این معتمد و مغنی بود زیرا که هند بیست و دو است برون
جمیع دارد و معتمدی زیاده بقیه و پنج و نسل و شکر و بر نیم و فضل

و اشیا دیگر محمول آنت

انگلیس از دولت فرانسه خواہش کرد کہ دیکس رئیس کمپانی را
معزول کند و دولت نیز قبول کرده در ۱۷۵۴ء اورا معزول ساخت
بعد از آن انگلیسها خودشان شروع قبیض نمید نمودند و تنها بایک
جنگ در ۱۷۵۷ء تمام مملکت بزرگ بنام مستعمراتشان شد و بعد از
آن در ۱۷۶۳ء مهاجر نشینهای فرانسه را خراب کردند و خودشان
مالک مملکت بند کردند کہ امروز هم هستند

سؤالات

در بند چند کمپانی تجارت بود رئیس کمپانی فرانسه کہ بود چه میکرد انگلیسها
بند چه کردند
۱۴۱- تسخیر انگلیس امریکا شمالی را - همچنین در امریکا نیز همین
قسم وقوع یافت در ۱۷۵۴ء در نیکی جنگ با مین فرانسه انگلیس
شروع شد برزگرهای انگلیس بر برزگرهای کانادا که مهاجر نشین
فرانسه بودند محو کردند

برزگرهای فرانسه مانند شجاعان و لاور مقاومت نموده در ۱۷۶۰ء
ذاب آمدند ولی بعد از آن دولت انگلیس قشونی با دوازده برزگرهای

خود فرستاد و دولت فرانسه کسی را بپادشاه و پادشاهی خود نخواست
 کانا دانی پیش از پنجاه رجبیت اشتند که طرف حمله چهل هزار قشون
 واقع شده بودند و نیز تدارک قورخانه داشتند و لاجرم انگلیسها
 کانا دانی را خفایا فتند

و مجله در ۱۷۳۶ دولت فرانسه تمام متصرفات خود را که در امریکا
 شمالی داشت با انگلیس واکذا نمود در تمامت این جنگها برزگر
 تابع فرانسه و تلاحان فرانسی در حال شادت تکالیف جنگی
 خود را بجای آوردند ولی در آن وقت لویی پانزدهم فرمان فرمای
 مملکت فرانسه بود و همه کس میدانند که تریب سلطنت او چقدر بود
 از طرف دیگر در آن زمان هیچکس نمیفهمید که مهاجرین از برای یک ملت
 چه فایده دارد

پول بسیار صرف می نمودند و قشون بسیار در جنگ المان و ایتالیا
 حرکت میدادند در صورتیکه فرانسه را در آن مملکت ابد آفایده و منفعتی
 متصور نبود ولی در فرستادن چهار پنجاه رجبیت برای حمایت منها
 نشینها مضایقه میکرد و حال آنکه این معنی سبب میشد که مملکت عالم

ملک فرانسه کرد

سؤالات

بزرگان انگلیس با بزرگان کانادایی فرانسه چه کردند؟ بزرگان فرانسه چه
مقابل ایشان چه کردند؟ علت اینکه بزرگان فرانسه مغلوب شدند چه بود
چه فرانسه قوتی بیاری مهاجرنشینای خود نداشتاد

خلاصه که باید از برنمایند

اولاً مهاجرنشینای اسپانیول و پرتوگال بسبب رفقای دولت معدوم
شدند در قرن سیم فرانسه با انگلیسها و هلندها مهاجرنشینای
بزرگ را مالک شدند بخصوص در امریکای شمالی و در هند

ثانیاً رئیس کمپانی فرانسه دوپلکس در قرن سیم در صد آن بود که بخت
فرانسه در هند مستمرات تحصیل نماید ولی در ۱۷۵۷ دولت فرانسه او را محروم
ساخت و بعد از آن انگلیسها هند را مستخر نموده در ۱۷۵۷ از تبعه له شروع کردند

ثالثاً در امریکا بزرگان کانادایی فرانسه چون از دولت خود حمایت نمیدادند
باطاعت انگلیسها درآمدند و در ۱۷۶۳ فرانسه از تمام مستمرات امریکائی خود دست
برداشت

رابعاً فرانسه بواسطه خطای دولت خود مالک بیاری را از دست داد
و انگلیسها آنها را متصرف شدند

مجله دهم بنای آمازونی

۱۴۲- میجان مهاجر نشینهای امریکا برزگران امریکای
شمالی تابع انگلیس با بر حکمرانی خود میرواقتند زیرا که دولت انگلیس
عادت بر این بود که در امور داخلی تبعه خویش کمتر مداخله نماید
اسباب اذیت و نفرت ایشان فرهم نمرد و این یک نوبت از
این عادت غفلت نمود و باین جهت تمام مهاجر نشینهای بزرگ از
دشمنی در شد باین معنی که در سال ۱۷۷۳ از برای دولت انگلیس
لازم شد و مالیاتی جدید بر زارعین تبعه خود بدون مشورت ایشان
مقرر داشت زارعین مزبور از ادای آن امتناع ورزید و شورش
کردند و دراکم انگلیس را از سرش خود بیرون کردند دولت انگلیس
قانونی بجهت مطیع ساختن ایشان مأمور نمود و زارعین عراالت
و کین تعیین کردند و مجلسی در فیلادلفیا منعقد ساختند و در چهارم
مجلس مزبور رسماً اظهار نمود که آن حاکمات از انگلیس مجبزی

و جمهوری آمازوننی امریکای شمالی تشکیل گردید

سؤالات

عادت دولت انگلیس بایر زکرا ن خود چه بود باعث شورش بزرگان تبعه انگلیس چه شد عاقبت کار ایشان کجا انجامید

۱۴۳- آزادی آمازوننی جنگ باین انگلیسها و آمازوننی جنگ آزادی امریکا میخوانند که از ۱۷۷۵ الی ۱۷۸۳ است ابتدا بریتانیا و ممالک متحده آمازوننی در ابتدا مغلوب گردید زیرا که قشونی نداشتند در حلاف دولت انگلیس بیست هزار سرباز آلمانی اجیر نموده بامریکا فرستاد ولی بعد نا جمعی داورسان فرانسوی با مدد امریکاییان شتافتند و دولت فرانسه نیز قشونی برای آنها فرستاد و انگلیسها مغلوب شدند و در ۱۷۸۳ مصاحبه واقع شد متین آزاد و آمازوننی در آنوقت ژنرال واشنگتون بود که جنگ اسپانیای سانیو شری بنام او شهرت یافت

سؤالات

جنگ باین انگلیس و آمازوننی در چه وقت واقع شد سبب غلبه انگلیسها بر آنها چه بود بالاخره چه باعث شد که آمازوننی غلبه کردیدند

خلاصه که باید از برنامید

اولاً برزگران امریکای شمالی انگلیس خودشان متصدی حکومت ملک
خود بودند و بعد از آن بسبب بیایاتی که دولت انگلیس بدون مشورت
ایشان تحمیل کرده بود در سال ۱۷۷۶ شورش نمود

ثانیاً - وکلای ایالت امریکا در سال ۱۷۷۶ مجلسی در فیلادلفی منعقد
ساخته ادعای آزادی آنرا از سوی آنان را نمودند

ثالثاً - از سال ۱۷۷۶ الی ۱۷۸۳ مملکت متحده آمازونی برای
آزادی خود جنگ نمودند و بالاخره با امداد فرانسه انگلیس را
مجبور کردند که آنها را با آزادی بشناسند

رابعاً - ژنرال واشنگتون حکمران آمازونی گردید

ماصل کتاب سیم

اولاً ایجاد اختراعات بزرگ و انکشافات مهم اثرات عصر جدید
ثانیاً قطب ناما طاعان را بدایت نمود تا امر کاراکثف کردند و چاه
دانشمندان را ملک نمود تا معارف جدید را در عالم نشر ساختند .
و مردمان خیال افاند که بر کلیسا شورشی نموده احکام او را فرموده و اصلاح
کنند استعمال باروت در جنگها اسلحه هونای بدست سلاطین دو
ثالثاً - از روی این ترقیب اوضاع عالم تغییر کرده اروپائیان پیش
جدید پیدا کردند اول اسپانیول و پرتوگال صاحب مملکات شدند و
بعد از ایشان بلاندیها و فرانسه که مهاجر نشینهای وسیع بدست
آوردند

رابعاً بجای اینکه دول اروپا بهم خودشان را باز دیاد مستمرات
ترقی تجارت و صناعت معروف سازند بسبب جنگهای طولانی
موازه مملکت ایشان در زلزله و اضطراب بود سلاطین فرانس
و اسپانی سارا قدرت شدند و با ایتالیا جنگ نمود و چون تلک

امپراتور اسپانی شد مابین خانواده فرانسه اسپانی زد و خورد بزرگ
 شروع شد و در همه جا جنگهای زمینی با جنگهای مینکی مخلوط بود
 خامساً - در اواسط قرن هجدهم خانواده اسپانی مغلوب شد و فرانسه
 در عداد اولین دولت اروپا درآمد ولی قدرت خود را بی موقع و بی هدف
 صرف نمود

سادماً - بعد از آنکه در سال ۱۷۹۳ شورش ملتیکلی اسباب آزادی انگلیس گردید
 دولت انگلیس دشمن خطرناک فرانسه شد و مهاجر نشینهای فرانسه را که
 مملکتی بزرگ تشکیل داد و دو مملکت جدید خطرناک ظاهر گردید یعنی روس
 و پروس

بعد از این دولت فرانسه در مقابل پیش آمد های اروپا مثل سابق
 رفتار نمیکند ولی بعد از شورش معروف فرانسه مقام ریاست
 انسانیت از برای او حاصل شد

کتاب چهارم

از منته معاصر

فصل اول

شورش فرانسه

در اروپا

۱۳۴- از منته معاصره - در آخر قرن یحیی به عصر جدیدی
برای فرانسه شروع شد و همچنین برای تمام اروپا بلکه برای تمام
عالم

۱۳۵- اظهار حق و بشریت - مجمع قی که در ۱۷۹۲ در فرانسه
منقذ گردیده بود اجازت داشت که تمام مردم در اعمال آزاد و
حقوق مساوی باشند و مقصود ایشان نقطه ملت فرانسه نبود بلکه
نیخواستند حقوقی را که تمام ملل دارا هستند مطالبه نمایند و این عمل
عبارت از اجازت حقوق انسانیت است

سوال

اظهار حقوق انسانیت عبارت از چیست مجمع قلی فرانسه در چه سنده منعقد
و چه مطلب اظهار داشت

۱۴۶ - اصول ۱۹ - بعد از آنکه مجمع این اظهار را نمود
قوانین از برای دولت وضع نمود که آنها را اصول ۱۹ نامیدند
و قوانین مزبور ازین قرار است

اولاً باید تمام مردم آزاد و صاحب حقوق مساوی باشند
ثانیاً هر کسی در تمام اعمال خود آزاد است در صورتیکه محل آسایش دیگر
نباشد باین منسی که هر کسی آزاد است در نیالات خود و در نوشتن هر چه
خواهد و در اعلا این همه بی خود و در انتشار کتب و همچنین هر کسی آزاد
است که بهر چه خواهد برد و در بر هر چه می که خواهد باند و در صنعتی
که خواهد بکند و هرگز نباید احدی را متوقف سازند که اگر آنکه شهروندی
در حق او برود و تحقیق احوال مجرم را از هم شهرها و آشنایان خود
و بنمایند که در مجلس استخاف یا محکمه عدالت حاضر شوند
ثالثاً - قانون احکام نسبت تمام مردم یکی باید باشد اعلی برت و برتری

میتوانند اعمال دیوانی یا صاحب منصب شوند فقط صفات شخصی هر کس باید مناسط اعتبار دانسته فامیل و ثروت او تمام مردم بیک اندازه باید مالیات بدهند پس همه کس در مقابل قانون مساوی خواهند بود. رابعاً - امالی مملکت باید بجهت انتخاب و کلا و نمایندگان خود جمع شوند و هیئت نمایندگان فقط حق دارند مالیات وضع نمایند و قانون بگذارند و وزراء باید مطیع نمایندگان ملت باشند زیرا که حکم در دست ملت است و در دست وزراء

سوالات

اصول ۱۹ - یعنی چه قوانینی که مجمع قی وضع نمود شرح دهید

۱۴۷ - حال اروپا در ۱۹ - اغلب این قوانین طبیعی و معمولی بنظر میآید و شاید شما خیال کنید در مملکتی که اهل آن از آن نباشند و در کار کردن و حرف زدن و نوشتن و خیال و غیر آن متجاه نفس خود نباشند چگونه زندگانی توان کرد یا چگونه دولت میتواند بدون سبب مردم را مجبور مس نموده پول از ایشان بگیرد یا بر حسب هوای نفس حکم توقیف کسی ابدی ولی با اینحال امروزه تمام ملل مشرق

زمینی یعنی ترک و ایرانی و مصری ترقیب زندگانی ایشان مانند کسی است
 که دلی دقیم داشته باشد بلکه قبل از شورش ۱۹ اسپانی و ایتالیا
 و المان و روس و فرانسه و امریکای جنوبی تا ما حاشان مثل امروز
 ترکان بود یعنی احکام ایشان بر حسب میل و هوا می نفس سلاطین
 و وزرای ایشان جاری میشد و سوامی بلاند و انگلیس و سوئیس و
 آمازدونی هیچ ملتی خودشان بامر حکومت خود قیام نداشتند نسبت
 متنی هم وجود نداشت بلکه تمامی اهل مملکت تابع و مطیع بودند

سوالات

در باب این قوانین چه بنفهمیاید و چه خیال میکنید که ام بیک از ملل محکوم و
 مطیع سلاطین خود هستند قبل از شورش ۱۹ که ام بیک از ملل اروپا مقیم
 سلاطین و که ایم آزاد بودند

۱۴۸- در باره امی اروپا - مملکت المان و ایتالی همیشه
 در میان شاهزادگان کوچک بسیار تقسیم شده بود و طرز رفتار
 و وضع احوال این شاهزادگان از رومی تقلید لوی چهاردهم
 پادشاه فرانسه بود که او را نمونه اعمال خویش قرار داده تقلید او
 عمارتها و قصرهای بزرگ بنا نموده و در پارکها محبته و فواره ها

مثل باغ و رسامی قسرها داده بود و حسب ذی در بار آنها کلاهها
 با پر مرغ و غیره زینت داده لباسهای گلگون دوز در بر میکرد
 و ساعتی زنه کافی خودشان با تملقات ترتیب داده بودند از قبل
 ساعت بیدار شدن و غذا خوردن و خوابیدن و غیره و این
 تعلقات و تجملات مخارجی کزاف داشت زیرا که مرگ از سلطان
 ایستام داشتند که امالی در بار ایشان فرین تر و متجمل تر از دیگران
 باشند و بحسب این مخارج کزاف مالیات فوق العاده بر رعایا
 تحمیل کرده بود و در صورتیکه غالباً خود ایشان مباشر حکمرانی نمیکشید
 انجام امور مملکت را بتجدیدن و اجزای در نجانه خود داده اند و گاه
 و بزرگوار در هیچ باب عایار اطراف مشورت قرار نمیدادند و چون
 از تقدیمی و اجحاف حکام و ماطن شایسته میشنیدند ایشان زحمت
 تهدید میکردند خلاصه زمام مردم در دست یک مشت اجزای
 و نجانه و اهل فقر بود یعنی نجای حکام و اشخاصی که محبوب القلوب
 سلطنت بودند

سؤالات

ملت آلمان ایتالی چه حال داشتند - وضع زندگانی در قارش هزارگان
 چه قرار بود - از برای مصارف تعلقات و تجلات خود چه میکردند - ترقیب حکمرانی
 ایشان چه قسم بود
 ۱۴۹ - اتفاق سلاطین امرادر خصوصت شورشی

بعد از آنکه فرانسه در راه مساوات و آزادی اظهارات نمود
 تمام شاهزادگان ممالک و اجزای درباری از وازگون شدن
 خودشان بیم کردند و تنها مقصود یکی حفظ اقدار خودشان بود
 بلکه اغلب ایشان از روی حقیقت و انصاف معتقد بودند که ملت قابل
 اداره کردن امور خود نمیباشد و بهترین دولتها دولتی است که
 زمام احکام آن در دست یک نفر بوده تمام مردم اطاعت از و بمانند
 مانند فرج سرباز که بدون بحث و ایراد مطیع رئیس خودشان میشوند
 و میگویند خداوند پادشاهان را مامور کرده است که حکمرانی نمایند
 در خایه را از برای آن آفریده که مطیع باشند

در باب اول ۸۹ اظهار نموده کتابهایی که از فرانسه میآمد توقیف میکرد
 و هرگز سرباز آزادی نمیگفت حبس نمیدادند و هر کس از فرانسه
 میآمد باز نمیدادند قوانین شورشیان قبول نمیکرد و ارامی پذیرفتند

بعد از آن پادشاه پروس و پادشاه ساردن قرار داد پل نیس را
که مشتمل بر اداد پادشاه فرانسه و خصوصیت مالت بود در سال ۱۷۹۶ میلادی

سؤالات

۱- از آنکه فرانسه را در باب ارادی سخن گفتند - شاهزادگان مالت اجزای
درباری چه کردند و در باب ملت چه عقیده داشتند - در خصوص سلطنت چه گفتند
با کسی که از فرانسه بجای وطن میگزید چه رفتار نمودند - پادشاه پروس و ساردن
چه اقدامی نمودند

۱۵۰- جنگ ۱۷۹۲ - در سال ۱۷۹۲ میلادی قانون گذاران

با امپراطور اعلام جنگ نمودند و بدون شویک سر قبیله پروسی فرانسه
با قشونی جزا گرفت و اعلان کردند که اگر فرانسه پادشاه خود را
مانند آنکه قبل از شورش بود مقرر ندارند شهر پاریس را خراب کنیم
ساخت فرانسه را در دالمی بر او غالب آهند و در بیچیک و ساو
نیز نظریا قند و سواحل طرف چپ رود رن را بدون اینکه کسی با
آنها مقاومت نماید تصرف کردند

قانون فرانسه بهر جا میرسد اسباب شورش و انقلاب فراهم میشد
زیرا که فرانسویها بهر جا میرسیدند حاکمان قدیم را مفرول رخته

در بر بلدی از امانی خود آنجا عامل نصب میکردند و بنجا دروسای
 ندسی بر چه داشتند میکردند حقوق آقایان را بقلی پانال و منسوح
 میزدند

سؤالات

در ۱۹۹۰ قانون گذاران چه کردند - بدون شویک سرب پرده می کرد
 شد قشون فرانسه چه میکردند
 ۱۵۱ - اتفاق در ۱۲۹۰ - یعقوبیان یعنی جمهوری طلبان
 سخت در فرانسه قوت یافته ریاست حاصل کرده بودند و میخواستند
 سرکنیز از سلاطین اروپا از بدن جدا سازند و این مقصد را
 در باره لوی شانزدهم مجری داشتند و تمام ممالک اروپا بر صورت
 فرانسه با اجماع نمودند و فرانسه با ایشان طرف شد یعنی اطریش
 پروس و تمام شاهزادگان آلمان و ایتالی و اسپانی و انگلیس
 بماند اتفاقی تشکیل دادند که با فرانسه جنگ نموده آنها را مجبور کنند
 تا پادشاه اختیار نمایند پروسها و اطریشها و انگلیس و ایتالی
 و اسپانیول از پنج طرف مملکت فرانسه را احاطه نمودند چون
 سردار قشون فرانسه بود و اسلحه بدی داشتند و در همه جنگست

خوردند اما سردارهای قشون دول متفقہ پارامی پیش می‌آمدند و مقصودشان این بود که قبل از وصول پارس تمام قلعه‌های کوچکی که منتهی کرده باشند و از این بابت فرانسه ما وقت فرصت داشتند که چندین دسته قشون جمع آورسی نمایند و بجهت فرماندگی آن قشونها سردارهای جوان بسیار شجاع مانند پیش انتخاب کردند و با دول متفقہ طرف کرده قشون ایشان در آخر سال ۱۷۹۳ از فرانسه جدا کردند

سؤالات

جمهوری طلبان در فرانسه چه حال پیدا کرده چه می‌خواستند حاکم اروپا نسبت به فرانسه چه کردند - ملت شکست فرانسه ما از دول متفقہ چه بود بعد از فرانسه ما چه کردند - کار ایشان با دول متفقہ بکجا رسید

۱۵۲ - فیروزمی شورشیان - در سال ۱۷۹۴ حاکم کلی که قشون آنها بر فرانسه حمله کرده بود پی سپر فرانسویان کرد و در دوختن اسپانی دو قشون فرانسه حضور یافتند یکی در کنار رود رن و دیگری در بلجیک و اتفاقاً دول برهم خورد پادشاه اسپانی و پادشاه پروس و چندین شاهزاده آلمانی در سال ۱۷۹۵ در بال مصاحبه نمود

و فرانسه را بجهت ساختن دلی دو لتهای دیگر در جنگ
جستند و قشون فرانسه در شیر قن مداومت نمود قشونی که از فرانسه
به یونان رفته بود در فصل زمستان که هوا شدت سرد بود بدون
کتش و کلاه داخل بلانده گردیدند و از منسهای یخ عبور مینمودند
و سواره هوسا فرانسه در روی تخته های یخ اسب قیافتند

سوار نظام مجنونی در مین کر قن قوای یحیی بلانده

کشتیهایی بلانده را گرفتند در ایتالیا پادشاه ساردین که
مغلوب بنا پارت شده بود از او طالب مصالحه کردید
و بعد از آن اطریشیها مغلوب شدند و آنها را از ایتالیا بیرون کردند
و در سال ۱۷۹۹ اطریشیها طالب مصالحه گشتند و بعد قرار بر این شد

که مجلس کنگره ترک از سفرهای دول در رنخستاد آلمان تشکیل شود
از برای انجام عهدنامه که با پادشاه آلمان منعقد شده بود فرانسه
هم سه نفر مأمور مجلس مزبور فرستادند و سواره هونسار اطریش در
۱۷۹۹ که آن سه نفر را بقتل رسانیدند و دوباره جنگ شروع شد درین
نوبت اطریشها بار و سها متفق شدند و قشون روس فرانسه را
از ایتالیا بیرون کردند ولی در کوبه های سوئیس در ۱۷۹۹ بدست
سردار ماسنا مغلوب گشتند

سؤالات

قشون فرانسه کجا رفتند اتفاق دول کجا انجامید - قشون فرانسه
بچه حال داخل طانده شدند - پادشاه ساردن چه کرد و اطریشها چه کردند -
در رنخستاد آلمان چه مجلسی تشکیل یافت و بعد از آن چه شد - قشون روس
ما فرانسه را چه کردند

۱۵۳۰ - جمهوریهای متفق فرانسه مقصود فرانسه از این جنگها
توسعه مملکت خودشان نبود ولی سادو ادولفیک و ساحل طرف
رودرن را برضایت میل سکنه آن ممالک ضمیمه فرانسه نمود
و سایر ممالکی که توسط قشون فرانسه فتح شده بود فرانسه را ازادی

آنها را اعلام نمود شاهزادگان و نجایان از آنها بیرون کردند
 محض اینکه دولت آنها را جمهوری سازند و سکنه مملکت خودشان
 انتخاب کنند و باین ترتیب شش جمهوری کوچک برقرار نمود جمهوری
 باتا و در بلاند و جمهوری سوتیک در سوئیس و جمهوری لی کوری در
 و جمهوری سی زالین در شمال ایتالیا و جمهوری رمین در ایتالیا
 مرکزی و جمهوری پاتین در ناپل که تمام اینها با فرانسه متفق بودند و
 حکومت آنها در دست ملت بود و بر حسب اصول مساوات تمام
 میگرفت این کاری بود که سربازان جمهوری کردند یعنی آزادی
 و مساوات تمام رعایا را نسبت بقانون مانند رعایای فرانسه اعلام
 کردند

سوالات

مقصود فرانسه از این جنگها چه بود — فرانسه را در حالیکه فتح
 نموده چاه افتادام کردند — چند جمهوری بتوسط فرانسه تأسیس شد

خلاصه که باید از بر نماید

اولاً ابتدای زمان معاصرین در هنگام شورش ۱۷۸۹ در
 فرانسه مجمع ملی ۱۷۸۹ حقوق انسانی را اظهار نموده فقط مخصوص
 فرانسه بکه از برای تمام ملل
 ثانیاً اظهار اصول ۸۹ آزادی عموم و تساوی حقوق را نسبت به تمام
 و حق حکومت ملی را مقرر میدارد
 رابعاً در آن هنگام قریب تمام ممالک اروپا هنوز مطیع هماد و هموس
 سلاطین و وزرا بودند
 خامساً شاهزادگان کوچک در آلمان و ایتالیا استقام داشتند که
 در حرکات خود تقلید لوی چهاردهم را بنمایند و در امر حکمرانی رعایای
 خود را داخله نموده از ایشان مشورتی نمیکردند و بنیاد محبوب القلوبها
 سلطنت تمام صاحب نفوذ و قدرت بودند
 سادساً - شاهزادگان و وزراء از اصول ۸۹ جینی شدید داشتند و
 مزبور را با حقوق پادشاه که از جانب خداوند مقین شده مخالف میدانید

و باین جهت هر کس از فرانسه هجرت نمود بسلامی وطن میکرد و در نزد خود می پذیرفتند
و در فرو نشانیدن شورش اتهام داشتند

سابقاً در ۱۷۹۲ در میان فرانسه و پروس و ساردن اطیش جنگ
شروع شد و فرانسه غالب آمده و المی را متخر ساختند و بزرگیک و
سادا و ساحل یار و ورن را تصرف در آوردند

ثامناً - در ۱۷۹۳ یعقوبیان لوی شانزدهم را گردن زد و تمام ابر
بخصوص فرانسه بخواستند و از پنج طرف فرانسه را احاطه نمود ولی
بعد از آن فرانسه قشونی بزرگ تشکیل داد و در آخر ۱۷۹۳ سلاطین متفق را
از خاک فرانسه خارج ساخت

ثامناً - قشون فرانسه حاکم دشمن افراترقت سلاطین اسپانی و پرو
مجبور کردند که در ۱۷۹۵ مصالحه مال را قبول نمود و در همین سنه بلژا
تصرف نموده در ۱۷۹۶ ایتالیا را متخر ساختند و در ۱۷۹۹ سویس را
گرفتند. بنجر بزرگ سادا و ساحل یار و ورن جای دیگر را فرانس
ضمیمه املاک خود نمود

و حاکم دیگر که متخر فرانسه شده بودند شش جمهوری تشکیل دادند که با
فرانسه متفق بودند

فصل دوم جنگ مملکت

۱۵۴- مملکت امپراطوری فرانسه - ژنرال باناپا
 مدارق معبراً مشروط فرانسه اظهار خصومت و ضدیت نمود و در پنجم
 ماه دوم جمعی نمایندگان (دو کلامی ملت) را توسط سربازان
 خود خارج ساخته خودش با اسم کنولی در فرانسه حکمرانی نمود و
 بعد از آن در عکس خود را امپراطور خواند و بدون اینکه از ملت
 فرانسه مشورتی نماید امر بکفر قیامت میکرد و قشون حرکت میداد
 و قانون میکشاد و اعلان جنگ میکرد خلاصه ترقیب ^{طنین} ستان
 قدیم حکمرانی میکرد و میخواست تمام مردم بدون ایراد مطیع حکم و اراد
 او باشند تا شخص بانایارت سرداری صاحب عقل کامل بود و
 بهترین سربازان عالم را در زیر حکم داشت
 ناپلیون آزادی بیچ طغی را وقتی میکشادت بجز آزادی فرانسه را
 چه نکته خبر اطفال را تصرف کرد و ایالت های ایلیریا را که مجاور

فرانسه بود متصرف شد و همچنین در سال ۱۸۱۰ هجری قمری تمام سواحل دریای مدیترانه
 مصر ساخت و بدون اینکه با سکنه آن ممالک مشورتی نماید آنها را ضمیمه
 ایالت های فرانسه نمود و سایر ممالک اجنبی را با قوام خود می بخشید
 اینکه آنها را مستقر کرده باشد از آنجمله مملکت بلژیک را برادر خود لویی
 داد و بعد از او پس گرفت برادر زنش مورات اودالی نشین بزرگ کلون
 نمود و بعد از آن پادشاه نشین ناپل را با داد و مملکت ایتالیا را به پسر
 زنش ارن بخشید و پادشاه نشین ست فالی را برادرش شیم
 عطا نمود و مملکت اسپانی را برادر دیگرش ژرف داد و تمام این
 سلاطین مطیع و متعا و امر او بودند

سؤالات

۱- نزال با ناپارت بعد از فتح مصر چه کرد ترتیب قمار او در سال ۱۸۰۴ چه قسم بود
 ۲- ناپولن با ناپارت چگونه آدمی بود چه ایالات و ممالک را تصرف نمود -
 ۳- ملک اجنبی چگونه رفتار میکرد

۱۵۵- اتفاق سلاطین در خصوص ^{نابولن} امرشی مادر مارک
 مغرب گردیده مصاحبه را انجام داده بود و انگلیسها در ۱۸۰۲ مصاحبه
 کردند ولی این مصاحبه دو سال غیر طول کشید یعنی انگلیسها شروع

۳۱۵
 نمودند و اطریشها و روسها سینه با آنها متفق شده بر ضد فرانس
 حرکت کردند و این اتفاق چنین بود ناپلیون قشون جرادی تهیه
 کرده بود که در ساحل ایتالیای پیاپیاز و با آن قشون طریش
 فرا گرفته تا شهر ونیز برفت و در جنگ بزرگ استرالیس فتح کرد
 و در ۱۸۰۵ اطریش طالب مصاحبه گردید

سؤالات

مصاحبه اطریشی با ایتالیایها بجا انجامید و بعد از آن چه کردند - ناپلیون
 با قشون جسته از خود تا کجای رفت

ع ۱۵ - ناپلیون و آلمان - ناپلیون سپاه جرای
 خود را در آلمان نگه داشته تمام خواستههای خود را بر آلمان عمل
 نمود آلمان جستجویی که تا آن زمان بدیست شاهزاده نشین تقسیم
 بود در سه ملک منقسم گردید -

پادشاه نشین باویر و پادشاه نشین ورنامبرگ و دانیلین
 بزرگ باو ناپلیون ملک پروس این بزرگ کرده بود اما پادشاه
 پروس تصور میکرد که قشون قدیمی فردریک بزرگ از قشون فرانسه

قوی تر میبایست و از این رو داخل جنگ شد و در ششمین درین سال
گردیده تمام شهرهایش متفر شد و سربازان او دماغشان خسته
بدون جنگ تسلیم شد

در ۱۸۶۲ در مصالحه تیل سمیت ناپلئون نصف مملکت پروس را
از پادشاه آن قمرج ساخت و از ممالکی که از پروس گرفته بود
پادشاه نشین دست فالی را از برای برادر خود ترتیب داد
در آن وقت تمام ممالک آلمان باین درون و رودالب یکدیگر
متصل شده چند دولت از آن تشکیل یافت که باینکه متحد بود فقط
پروس و اطریش از آنها مفروز بود ناپلئون امر نمود که او را حاکم
دول متحد مذکوره بخوانند و در حقیقت ناپلئون صاحب مملکت آلمان
بود زیرا که از ۱۸۰۶ در آلمان امپراطوری نبود و امپراطوری قدیم
آلمان بامپراطوری اطریش مقرر گردیده بود

سوالیات

ناپلئون با آلمان چه کرد — آلمان چند پادشاه نشین بود و بعد چه شد
پادشاه پروس با ناپلئون چه کرد — در مصالحه تیل سمیت ناپلئون چه کرد

در آنوقت مملکت آلمان باین رود ورنه دالب چه حال حاصل کرد - ۲۱۷

ناپلیون امر نمود و او را بچه نام بخوانند امپراطوری آلمان را که تعلق یافت

۱۵۷- ضبط و اعدام متعه - در تمام مدت از زمان دریا

فرانسه و انگلیس جنگ مستمر بود ناپلیون در رودی در میانیت

بر انگلیسها غلبه نماید و لاجرم در صد و خرابی و تمامی آنها بر میآید و

دفاع او تنها برای فرانسه نبود بلکه در عین حال بکایت ظل بلانده و آلمان

و اسپانی و ایتالیا قیام داشت و در هر جا متاع مملکت انگلیس را

بدست میآورد و امر بقبضه یا سوزاندن آن مینمود

سؤالات

ناپلیون با انگلیسها چه میکرد مقصود ناپلیون غیر از دفاع فرانسه چه بود
با فرانسه انگلیس چه میکرد

۱۵۸- میجان اسپانیولیها در خصوص ناپلیون - در سال ۱۸۰۸

که ناپلیون برادر خودش ژرف ابر خلاف میل اسپانیولیها یا دشتا

اسپانی نمود و خودش با اسپانی بجهت برقرار نمودن او رفت معمولاً

فاتح کردید و ژرف ابر برقرار کرد ولی بعد از برگشتن او سخاک فرانسه

اسپانیولیها در تمام اطراف اسپانی سرشورش برداشتند

قشون بزرگی از آنها تشکیل میدهد و عده زیادی میزداشتند ولی نتوانستند
 کوچک که مرکب را گریلا مینامیدند در کوچهها و درهها مخفی شوند و
 چون قشون فرانسه بابت آنها مبرق غفلتاً بدون آمده بر ایشان
 حمله در میزدند لشکریان فرانسه که در جنگهای بزرگ همیشه غالب بودند
 چون در این وقت برای تصرف اسپانیول و تنبیه شورشیان بدستگاه
 کوچک تقسیم شده بودند بطرفی مرفت اغلب آنها کشته یا گرفتار شدند
 این جنگ پنجال طول کشید و هزاران از سرباز فرانسه در آن تلف شدند

سئوالات

بعد از این رزف سلطنت اسپانیائی آن یه کرد اسپانیولها چه قرب
 قشون تشکیل میدادند با فرانسه چه کرد

۱۵۹- شورش اطریشیان در خصوص ^{ناپلئون} در شورش اطریشیان
 بعضی ایالات خود را مجبوراً واگذار نمود و آن صلح را بجهت آن کرد
 که تنبیه دیده مجدداً جنگ نماند ارشیدوک شارل سردار اطریشیان
 در وقتیکه سربازان خود را مرخص میکرد با آنها میگفت بروید و چندی
 استراحت کنید تا جنگ مجدداً شروع نمایم و نا بر این در ^{سپانیا} ^{میک}

ناپلیون با اسپانی مشغول بود اطریش با و اعلان جنگ نمود ۱۸۰۵
 و اول امپراطور اطریش حمایتی خود را طلبیده بایشان گفت دانت
 باشید که امروز آزادی اروپا بزریریدق شما پناه برده است برادر
 آلمانی شما خلاصی خودشان را بتوسط شما امید دارند و بالاخره
 ۱۸۰۹ اطریش با درو اگرام متحد و مغلوب شدند و ناپلیون چند
 ایالت دیگر از اطریش منزع ساخت و چند ایالت باقی گذاشت
 و تیرل را به بادیر داد ولی هسکا میکه سربازان فرانسه قشون بادیر
 داخل تیرل گردیدند تیرلی را چون راضی نبودند که از اطریش منزع
 شوند بهیجان آمدند و در مدت چند روز شش هزار سرباز فرانسه و
 بادیری را اسیر نموده ملک خودشان را متخلص کردند و دوباره
 قشونی از فرانسه تیرل را فرا گرفته اندر هسکا میکس کوهستانها را گرفتند
 و در مافظ اوراتیر باران کردند و آلمانها در اشدید راه آزادی شمره
 در موت اومانی بشکوه گرفته اجتماعی شایان نمودند و تیرلی را هنوز
 در آواز خودشان اوراد کر میمانند مثل فرانسه را که مار سبز نمونند

مسئولات

امریشی با عدد از صبح ۱۰.۵۰۰ نفر کردند - ارشید و کشارل سردار نژادی
چه میگفت امپراطور اطریش با رعایای خود چه گفت بعد از جنگ مجدد آلمان
بجای رسیدن تیرلی با چه کردند - و فرانسه با آنها چه کرد اندر و منفرد شد

۶۰- **نقض آلمان با ناپلیون** - ناپلیون تمام اشیای
که در مقابل او مقاومت می نمودند منضم ساخته بود و حاکم
بسیاری که عده آنها بعد و سی ایالت میر رسید ضمیمه فرانسه
کرده بود و سلاطین اروپا تماماً در اطاعت او بودند و در همه جا
سربازگیری مقرر داشته در موقع لزوم از سایر طبقات مردم نیز
قشون میگرفت و از این جهت قشون فرانسه منحصر فی انوسمی تنها نبود
بلکه ایتالیائی و اسپانیائی و بویاری آلمانی در میان آنها بود
سربازان او تمام اروپا را پر نموده و تقریباً در تمام شهرها را غلظت
گذاشته بود و لایق طبع راهبها را از سربازان او بود که با سپانی
و ناپل و پروس و اطریش میرفتند زیرا که در تمام اینجاها جنگ و
آلمانهایش از سایرین صدمه و زحمت دیده بودند و لهذا از فرانسه
بنامی متفرک انداختند و عظامی ایشان کتابها نوشته اند که سربازان

آلمانی را همچنان آورند تا به کلی اجماع نموده بدوشمن عمومی کشند
و بدروسس مبتنی از برای خلاصی از دست فرانسه را تشکیل کرد

سوالات

ناپلئون با مقاومت کنندگان چه کرده بود چند ایالت انضیمه فرانس
کرده بود قشون او از چه ملتها تشکیل یافته بود قشون ناپلئون کجایه
آلمانها در صورت فرانسه و ناپلئون چه اقدامی کردند

۱۶۱- همچنان ۱۸۱۳- ناپلئون اول سیصد هزار
قشون داشت و با امپراطور روس نیز دوست بود و میخواست با اتحاد
و معاضدتی آنها بنویسد در سال ۱۸۱۲ ناپلئون دوستی خود را با امپراطور روس
برسم زد و با او اعلان جنگ نمود و بر پادشاهان اروپا فشار آورد
که در این باب متفق شوند و سیصد و پنجاه هزار قشون که مرکب از
فرانسوی و ایتالیائی و آلمانی و پروسی و اطریشی بود بدروسس
آشهر مسکو رفت ولی در بازگشتن چون در زمان در نهایت سختی بود و
سربازان او از سرمایا کمرنگی تنف شدند و بسیاری از ایشان راه را
نواره فراق و سی مانیره ای بلند و نیال کرده گشتند و آلمانها

دیدند موقع آن رسیده که خودشان از دست ناپلیون خلاص شدند
 از ۱۷۸۱ و برای پرس در مد تربیت و تهیه قشون بودند
 و محض اینکه برامید و دلیری آنها بیفزایند مقربداشته بودند که سرانجام
 میتواند صاحب منصب گردد و مقداری هم قشون ذخیره تربیت نمود
 بودند و آن قشون عبارت از اشخاصی بود که با اسلحه مشق نمود و لی
 جز در هنگام جنگ داخل صف قشون نمیشدند در مارس ۱۸۱۳
 پادشاه پرس بر حایای خود اعلام نمود که از برای جنگ حاضر
 شوند و جوانان پرس خوانده او بودند متعیه حاضر جنگ کردند و سرد
 مثل بربط طین و عداوت فرانسه نشاندن و خوانده که هندی هم
 آن سرد در آلمان خوانند پرس که تمام محبت آن پیش از
 پنج ملیون بود و دست پنجاه هزار قشون حرکت داد و انگلیسها و
 و پروسها و اطریش با و اسپانیولیا در دشمنی ناپلیون اتفاق
 نموده قشون بزرگ ناپلیون که مرکب از این ممالک بود بر بسم خود
 و ناپلیون متوجه داقشونی از سرسبازان جوان تشکیل داده در جنگ

درست فتح نمود ولی در لپ زیک در جنگی که در سال ۱۸۱۳ وقوع یافت
در مقابل سیصد هزار قشون دول متفقہ زیاده از یکصد و سی هزار
نفر نداشت و بعد از جنگی که سه روز بطول انجامید ناپلیون مجبور بعتقب
نشتن شد و بر قدر او عقب می نشست بجهان و دلیری آلمانها در
سراد افروخته می شد

سؤالات

قشون ناپلیون اول چه قدر بود ناپلیون با امپراطور روس چه کرد
قشون او در مراجعت از مسکو چه شد وزیرای پروس از کی در صدد تربیت
قشون بودند مادشاه پروس و پروسیها چه اقدامی نمود دولی که در عداوت
ناپلیون ایقاعی نمودند کدام بودند کار جنت ناپلیون با ایشان کیجا رسید
۲ ع ۱ - تسخیر فرانسه - دول متفقہ بمکی آلمان عبور نمود
حکمت فرانسه را فرار گشتند و در فرانسه قشونی از برای دفاع باقی
نمانده بود ناپلیون امر نمود جوانان بیجده ساله میباشی
شوند و قشونی از ایشان تشکیل داده با این سربازان جدید خود
در سال ۱۸۱۴ جنگ شکست انگیزی انجام داد و دول متفقہ تا پاریس
آمده لوی بیجده هم را همراه خودشان آوردند و ناپلیون در سال ۱۸۱۵

برکت و لوی بیجهم را سر کنون ساخت ولی دول متقه چنگ
 و اثر لو مجد و افسانه افر اگر قه از بر طرف اردان شد جمت
 قشون ایشان یک طین و دیت برابر بود و در این نوبت در فرقه
 معیم کردند مدت دو سال ملک فرانسه در تصرف قشونهای دشمن
 بود رؤسا در لورین و انگلیسها در شمال و پرومها بامین و درین
 ولوار و اطیشی با در وره رن اقامت جسته بودند و پادشاه
 مجبور کرده بودند باقی مانده قشون فرانسه را ترخص کند

سؤالات

دول متقه چه کردند - ناپلیون چه کرد - جمیت قشون دول متقه چه کرد
 بود چه کردند - هر یک از ایشان کجا را فرار کردند

معا - عهد نامه وین - در ۱۸۱۴ تمام سلاطین
 سفرای خود را از برای تقریر شرایط صلح بون فرستاده بودند و آنها
 مجلس لنگره دین خوانند و مدت هفتماه مشغول کشید از تمام ممالک
 اروپا از خود فرانسه هم در اینجا نماینده حضور بهرسانده بود
 سلاطین اروپا ناپلیون اهلالت میکرد که ولایات و ایالات ابا

داده و برخلاف قانون مجس هوای خود تصرف نموده و حال آنکه خود را
 بهین کار را کرده و االی مالک آنانند کله کوسفند در میان خردشان
 تقسیم نموده بدون اینکه از خود آنها مشورتی نموده رضایت آنها را
 ملاحظه نمایند و ایالت های مالک ضعیفه از آنها مجزئی نموده بدو
 قومی میدادند و تقعه اروپا را از روی هوای نفس به روشی که میخوا
 ترتیب میدادند در این گستره آنها آنچه را نامليون ضمیمه ساخته بودند
 فدا نمیکردند بلکه بزرگتر و مالک آن و ساودا را بهم از این
 گرفته و پروسها میخواستند رئیس آفرین را بهم بگیرند ولی هرگز
 روسی اجازه نداد مملکت آن را باین پروس و باویر تقسیم نکند
 و بلژیک را بدون رضایت بلجیکی به بلژیک منتقل نموده اطریش تمام
 شمال ایتالیا را گرفت و پادشاه نشین مبارک و نیتین را بدون
 میل ایتالیا باینها تشکیل داد و روس ملتی را بدون رضایت آنها گرفت
 و پروسها یک ایالت از پادشاه نشین ساکس را بدون رضایت
 ساکسونها مالک شدند سوئد نروژ را از پادشاه دانمارک گرفت
 انگلیس از مالک اروپا جزیری گرفت جزایر که دماغه امید خیر را

داشت که از جاذبه پیا گرفته بود و همچنین یک مهاجر نشین فرانسه را
که جزیره فرانس باشد *

سؤالات

مجلس کنسره دین در چه تاریخ منعقد گردید - سلاطین اروپا ناپلیون را
برای چه طاعت میگردند و خود ایشان در کتب چه کار داشتند

۱۴۰- نتایج جنگهای مملکتی - ناپلیون چند طغیون آدم
تلف نمود و مدت پانزده سال تمام اروپا را در صحنه اذیت داشت
و نتایجی که از این جنگها حاصل گشت از این قرار بود
ممالک دس و پروس و اطریش و باویر و سب یافت و مملکت فرانسه
کوچک شده باندازه که قبل از شورش بود قرار گرفت
بسیاری از ممالک کوچک را که مانع اتحاد و اتصال المان با ایتالیا
بود ناپلیون خراب نمود در آلمان سیصد و پنجاه مملکت کوچک بود
و بیش از سی و پنج آنها باقی نماند در تمام ممالکی که فرانسه را مسخر کردند
حقوق یاست و آقائی را موقوف و منسوخ داشتند و تساومی و تقاضا
برقرار کردند در ایتالیا ممالک آن قانون فرانسه را اجتناب داشتند

و در سایر ممالک نیز پادشاهان ایشان محض اینکه رعایا را برخصت
و دشمنی ناپلیون برانگیزد مجبور بودند ترقیاتی بدهند و فتنه آلیها
و ایتالیاها از این جنگها فایده بردند و فرانسه با مقصر گشتن از
که برینک و ممالک آن که پس از شورش بفرانسه طغی شده بود دیرا
جنگها از دست ایشان بدرشد

سؤالات

نتایجی که از جنگهای ناپلیون و سلاطین اروپا حاصل شد شرح دهید

خلاصه که باید از برنمایند

اولاً ژنرال بناپارت در بیست و نهم ماه دوتیم جمادی الاول
گردید و بعد از آن در بیست و یک امپراطور فرانسه شد و در مملکت فرانسه
حکمرانی مطلقه مالکانه نموده ممالک اروپا بدون رضایت و مشورت با
آنها ضمیمه فرانسه نمود و آنها عبارت بود از یک جزایر ایتالیا و ایالتها
و یاری و هاند و سواحل بحر شمال و همه را برادر و اقوام خودش داده و آنها را

در ایالتی و آلمان و اسپانی سلطت داد
 ثانیاً - اطریش و روس و انگلیس که در ۱۸۰۱ و ۱۸۰۲ معاهده کردند
 بوده در ۱۸۰۵ اتفاق تیم را نموده ناپلیون در استری مطابق ۱۸۰۵
 فاتح شد

ثالثاً - ناپلیون در ۱۸۰۶ بر پروس غالب آمد و صاب
 تمام آلمان گردیده نام خود را حامی دول متحده انتشار داد
 رابعاً - از برای خرابی و صدمه انگلیس از پذیرفتن امتعه انگلیس منع نموده
 در هر جای یافت ضبط می نمود یا میوزانید

و صلاً - مملکت اسپانی که ناپلیون سلطت آنجا را بر خلاف ضابطه اهل
 آن برادر خودش برافزاده بود در ۱۸۰۸ ایسپان کرده بدستجات
 مختلف مخفی متقسم و بسیاری از سران فرانسه را با خود ساختند
 سادساً - امپراطور اطریش در ۱۸۰۹ ارایای خود را برای جنگ اخبار نمود
 و در دلاگرام مغلوب گردیده چند ایالت دیگر از دستش برون رفت ولی
 االی تیر که ناپلیون آنها را با کراه از اطریش بجای وطن داده بود پیشانی ناپلیون
 برخواستند

ساجا۔ قشون ناپلیون لایقطع از آلمان عبور نموده، مالی بدرقاری و آتش
خارست میکردند تا بالاخره آلمانها مستغفر شدند

۱۸۱۲ء۔ ناپلیون دوستی خود را با امپراطور روسی برهم زد و در ۲۶ آگست
اوروسیه افرا گرفته تا مسکو رفتند ولی در مراجعت قشون او از سر بازگشتند
در ۲۶ سپتامبر امپراطور ناپلیون اخبار جنگ نموده و در لیبیک
مغلوب گردیده مجبور شدند که از آلمان صرف نظر کنند

تا سنا۔ قشون دول متفقہ فرانسه افرو گرفت و با وجود جنگ شش ماهه
که فرانسه در ۱۸۱۴ پایان برد ناپلیون مجبور گردید که استنا ناید و دوباره
در ۱۸۱۵ مراجعت کرد و در جنگ واترلو مغلوب شد و تشریفاتی و بدین
داخل فرانسه گردید و در ۲۰ سال توقف نمود

عاشرا۔ در ۱۸۱۴ مجلس کنسکره وین نقشه اروپا را از نو ترتیب داد
سلاطین اروپا ملکه تارابون ضایع اطلاع الی آنها در میان فرست
نمود و تمام حاکمی که فرانسه از زمان شورش ضمیمه خود نموده بود از دست برد

و حاکم پروس و امپراطور و انگلیس یکی دست یافتند
عاد بشر۔ نتیجه جنگهای ناپلیون بزرگ شدن سایر دولتها و کوچک شدن فرانسه گردید

فصل سیم

شورشها و فرم پلیسی در اروپا از ۱۸۱۵
۵۰۱ - دولت بنامیده - هرگاه بخواهند احکام دولت
از روی خافیت و عدالت اجری کردند باید در احکام خود مستقل بود
زمام اختیار مملکت و امور دولت در دست شخص پادشاه یا چند نفر
وزرا نباشد بلکه پادشاه و وزرا را باید مطیع قانون مشروطیت و مل
نماینده کان ملت باشند

نماینده کان باید همه ساله جمع شوند و مجلسی تشکیل داده ترقیب ایالت
و وضع قانون بنمایند و از وزرا مراقبت کامل داشته باشند همچنین
دو نفر را دولت بنامیده یا مشوره یا آزاد خوانند و دولتی که پادشاه
در آن بر حسب میل خود احکام صادر نماید دولت مستبد گویند
و این قسم دولت بسیار به است زیرا که انانی در آن آزاد نیستند
از زمان شورش فرانسه در تمام ممالک اروپا مردم میبندند که دولت
بنامیده داشته باشند یعنی آزاد باشند و برخلاف اینها جمعی دیگر

بایل متعهد که سلطنت مطلقه را برپای دارند و ایشان را مستعبدین گویند
این دو طبقه مردم از ^{۱۸۱۵} در همه جای اروپا یکدیگر مشغول
خوردند

مسئلات

دولت با نمانده که است و دولت مستعبد یعنی چه که امکن از این دولت
بهرمتند نمایند کان ملت چه میکند - دو طبقه نمانده خواندن و مستعبدین از چه
زمان مشغول زد و خورد شدند
۱۶۶ - اتفاق مقدس - در ^{۱۸۱۵} خوانندگان سلطنت
مطلقه قوتیر بودند و سلاطینی که در خصومت با ملیون اتفاق کرده بود
بر عایای خودشان وعده میدادند که دولت مشروطه مقرر داشته
امیاز شخصی را منوخ نمایند ولی قلاً از این معنی کمال نفرت ادا
و بعد از آنکه امتیاح ایشان بعاوت همراهی عایا بر طرف کرده
از ادای حقوق رعایا امتناع ورزیدند و همچنین ترقیات قدیم را
که قشون فرانسه در ایالات مفتوحه منوخ کرده بودند سلاطین
مقتضه محمداً رفسه نمودند و این سلاطین دشمنان آزادی

معاهده در میان خودشان منعقد ساخته آنرا اتفاق مقصدس نامیدند.
 و در آن معاهده مقرر داشته بودند که در سمکاری حایا و نپذیرفتن
 خویش ایشان از یکدیگر حمایت و معاونت نمایند پادشاه پروس
 و امپراطور روس و امپراطور اطریش رئیس و قشار این اتفاق و اتحاد بود.
 شاگردان مدارس آلمان در صدد مطالبه آزادی که پادشاه و
 داده بود برآمدند و اجماع نموده نوامی و ضعی مشعر بر اظهار صداقت
 با سلطنت میخواندند سلاطین متفقہ آنها را گرفته مانند مقصرین در
 قلعه با محبوس نمودند

سؤالات

سلاطینی که در خصوص ناپلیون اتفاق کرده بودند بر حایای خود چه وعده
 میدادند - بعد از رفع احتیاجشان از معاونت حایا چه کردند سلاطین با
 یکدیگر در خصوص اتفاق و معاهده نموده قشار و رئیس این اتفاق کیان بودند
 شاگردان مدارس آلمان چه کردند و چه شدند

۱۷۱- بیجان در ایتالیا و اسپانی - در ایتالیا
 سلاطین ناپل و ساردنی و پاپ و همچنین اطریشی با میل داشتند که
 ترتیب احکام بطریق قبلی از سرورش بود مقرر کرد و اعتباراتی

که روسای دحانی و بنیاد داشتند دوباره بانهاد اند و تمام خیراتی
که فرانسه را از برای سکنه آن ولایت آورده بودند از ایشان پس
گرفتند یعنی آزادی و که ناپلئون در روزنا مجت و در سرسی و پادشاه
ساردنیه امیل نداشت کی از این چیزها را در مملکت مشاهده نماید
و راه قسنت کریش را که نزدیک شهرنیش است محض اینکه آنرا فرستد
ساقیه بود میخواست خراب سازد

پادشاه اسپانی نیز همین عداوت را داشت و علاوه بقشون پول
نمیداد تا بهقتار ماه موجب باز و طلبکار گردیدند در سال آزادی
طلبان در همه جای جهان نموده جدا از پادشاهان خود مطالبه
نمودند که قانون را در مملکت مجری دارند سلاطین بجا بیدیکر
برخواستند امپراطور اطریش که قشون بسیار داشت روسای
آزاد و طلبان را گرفته حبس نمود و بعد قشون اطریشی را برای کمک
سلاطین ساردنیه و ناپل میطلب ساختن ملت بد آنجا ماور نمود
قشون آزادی طلبان شکست یافتند و پادشاهان دوباره اندوختن
موا می نفس خود مشغول فرمانفرمایی گردیدند

در مملکت اسپانی سران دولت طرفدار می آزادی طلبان نموده
پادشاه ایشان فردنیان بستم که از روی اجبار اجرای قانون را قبول
کرده بود از سلاطین دیگر امداد طلبید پادشاه فرانسه محض هدایت
با اسپانیولی مامور گردید که او را کمک نماید

در سال ۱۸۲۳ قشون فرانسه اسپانی را فرا گرفت و اسپانیولیها را بر حاکم
میل و رضای ایشان در تحت حکم فردنیان در آورد

سؤالات

سلاطین ناپل و ساردن و پاپ و اطیشی ما چه میخواستند پادشاه ساردن
چه کرد پادشاه اسپانی چگونه بود قشون آزادی طلبان چه کردند و چه
شدند سلاطین در مقابل آنها چه کردند فردنیان بستم ما ملت اسپانیولی
چه کرد

۱۷۱- بیجان مهاجر نشینهای اسپانیولی - اسپانیولی

در امر کاما جرشین بسیار داشت و نمیکذاشت ساکنین آنها حکومت
ملی داشته باشند بلکه همیشه از طرف خود حکمرانان از برای آنها میفرستاد

و هیچ طایفه از ملاکین و زراعت کاران را اجازه نمیداد در کارهای
دولتی مقامی داشته باشند و همچنین نمیکذاشت کشتی دیگری بخرشینی

اسپانیول مهاجر نشینهای او برود و محض اینکه امانی آنها در نادانی
باقی مانده او را بیشتر اطاعت نمایند از وصول سرکونه کتاب یا روزنامه
بایشان منع نمود

در سال ۱۸۱۱ امانی مکزیک شروع به جان گردید و در ابتدا شورشیان
تیرباران کردند ولی در سال ۱۸۲۱ سربازان نیز شورشیان را کشتند
و بالاخره در سال ۱۸۲۱ مکزیک آزاد و جمهوری شد و از اطاعت اسپانی
پروان آمد تمام مهاجر نشینهای اسپانیول بهین ترتیب یکی پس از دیگری
به جان گرفت و چون آزادی خوانان ترقیب صحیحی داشتند در ابتدا
خوردند ولی بهمانطور همیشه با اسلحه حرکت میکردند بطور معروف طب
بازادکننده خضر از مملکتی مملکت دیگر میرفت که اسپانیولیها را خارج
نستند و خضر سه نفر در سال ۱۸۲۱ در همه جا امانی و زراعت کاران غالب گردید
در امریکا دیگر سرباز اسپانیولی بقی مانده و بجای یک ملک اسپانیولی
شانزده جمهوری تشکیل شد باین ترتیب مکزیک و شش جمهوری امریکای
مکزیک و نزد طلا گریار جدیدی کلمبونی پرو و بلوی شیلی جمهوری
از دانتین باراکا اوروکی در سال ۱۸۲۱ برزیک که مهاجر نشین پرو کمال

بود در وقت خود مملکتی از او گردیده نام آن امپراطور نشین برزیل شد
در ۱۸۸۹ الی برزیل از پادشاه خود ناراضی بودند و او را خارج
نموده قانون جمہوی معمول داشتند

سؤالات

اسپانیول با اعتراضینهای امریکای خود چه قسم رفتار میکرد اول کدام
یک از آنها بیجان کردند - در چه سنه بالاخره کار معارضتینهای اسپانیول
کمی انجامید - میو را آزاد کننده چه کرد بجای یک مملکت چند جمہوی
تخلیل یافت و کدام بودند

۹۰۱ - حرکت ۱۸۳۰ - وقایع مذکوره در ۱۸۱۵
الی ۱۸۳۰ وقوع یافت و در این وقت لویی میجدیم و شارل دهم در
فرانسه سلطان بودند در ۱۸۱۵ لویی میجدیم توانست سلطنت مطلقه
برقرار کند و میخواست بفهمد که ملت فرانسه حق دارند قانونی داشته
باشند بخاینکه خود او تفضلاً جزئی قانونی بایشان داده بود
باین معنی که هر کس نخواهد حق انتخاب وکیل داشته باشد باید قفا
سیمه فرانک بدلت تقدیم نماید و در این صورت حکومت
حق نبود بلکه حکومت تمولین بود و با وصف این طرف دارن لویی

میجدم در همه جا می گفتند این قانون خیلی آزادی است که نبراسه
داده شده در مسئله شارل و هم نمایندگان و وکلای ملت را از
فسرانس بیرون کرده خواست خودش وضع قانون نماید
نمایندگان مقاومت نمودند و امانی پاریس متح شدند و شورش
۱۸۴۰ را احداث نمودند که بالاخره نتیجه آن بسلطنت سیدن لویی
فلیپ شد آزادی طلبان اروپا این اخبار را با کمال خوشحالی
شنیدند در صدد برآمدند که طریقه فسرانسه را پیش گیرند و در همه جا
از پادشاهان خودشان مطالبه کردند که مثل فسرانسه بآنها قانون
عطا کند و در تمام نقاط امانی بخش آمدند بخصوص در ایتالیا و آلمان
سلاطین آنها اگر چه خویش ملت را پذیرفتند ولی مقداری
از تعدی و تفرعن خودشان کاستند

اما در انگلیس همچنانی نشد زیرا که انگلیسها همیشه دلتشان آزاد بود
چرا که از ترقیب انتخاب و کلاشایت داشتند مثلاً شهرانی جمعیت
ایشان صد هزار نفر بود مثل ما نخبه فنی وکیل تعیین نمیکردند و در صورتیکه
بعضی دوات مثل بر دوسه خانه و دو نفر وکیل یا پارلمان میفرستاد

تا در سال ۱۸۳۲ امر انتخابات از فرمی کامل نمود و تمام اشخاصی که صاحب
 مبلغ دو پست پنجاه فرانک عاید می بودند حق انتخاب داشتند
 بعد از این تعصبات قحط یک مملکت بدون فرم باقی ماند که مملکت
 روسیه بود قیصر نیکلای اول منیخواست بار عایای خود مثل یک
 ژرمان رفتار کند و اشخاصی که او را اطاعت نمیکردند بسبیری میبرد
 که در آنجا با اعمال شاقه اشتغال ورزند و امر میکرد آنها را با شلاقها
 روسی میزدند قیصر نیکلای بر کتف قبول نمیکرد که رعیتی از تبعیت او خارج
 گشته تابع دولتی دیگر گردد و لویی فیلیپ اسلطنت فرانسه نخست

سؤالات

در مدت شورشن پادشاه فرانسه که بود لویی هجدهم بعد از آنکه توانست سلطنت
 مطلقه برقرار نماید چه قانونی بملت فرانسه داد - شارل هم چه کرد - و
 انالی پاریس چه کردند و بالاخره نتیجه چه شد - آزادی طلبان اروپا
 بعد از شنیدن اخبار فرانسه چه کردند - سلاطین اروپا بار عایای خود چه کردند
 آیا در انگلیس بیجانی وقوع یافت - بعد از این وقایع که ام مملکت بدون
 فرم باقی ماند قیصر روسی بار عایای خود چگونه رفتار میکرد

۱۶- حرکت سال ۱۸۴۸ - انقلاب ۱۸۴۸ حقوق است

و آقائی را در فرانسه بکلی از میان برد باین معنی که هر کس تا مقدر آورد
فرانک مالیات بدولت دادنی نبود حق انتخاب وکیل نداشت
و در این صورت حکمرانی مملکت با ملائکین بزرگ و اشخاص صاحب ثروت
تعلق میکرد لوی فلیپ و وزیر او اجزای دربار او میل داشتند
این قانون تغییر یابد امانی پاریس در ۱۸۳۰ شورش نمود
تقاضای جمهوریّت کردند و حق انتخاب انبخت تمام مردم علی السویه
مقرر داشتند

در ۱۸۳۰ آزادی طلبان سایر ممالک اروپا فرانسه اسیر
مشق خود قرار داده اسلحه برداشتند و سلاطین خود را مجبور ساختند
که دولت پارلمانی تأسیس نمایند وزیر مشهور اطرش پرنس متیس
که از ۱۸۳۰ اداره کردن کارهای سلاطین اشتغال داشت مجبور
باستفادگی و امانی بزرگ سگرمایه بشون و لوی را از شهر بیرون
کرد و همچنین در ایتالی رعایای پاپ محالیه جمهوریّت نمود
رعایای پادشاه ناپل علم یا عیگری برافراشته در کوچه ها فریاد
میزدند دزنده باد مشروطه دزنده باد قانون یکفر جمهوری

طلب ایتالیائی مانت نام اطریشی مارا از شهر نیرپرون کرد و دولت
 جمهوری برقرار نمود ولی پادشاهان مانند ۱۸۵۱ بجای یکدیگر
 برخاستند امپراطور روس قشونی برای معاونت امپراطور اطریش
 فرستاد تا به کمک او را که قنده و پس از جنگهای بزرگ االی به نگرانی را
 مطیع امپراطور نموده مطابق ۱۸۴۹

پادشاه پروس قشونی پروسی مملکت باد فرستاد و آزادی طلبان را
 دستگیر نموده تیرباران یا حبس میکردند امپراطور اطریش
 قشونی اطریشی بجنب آزادی طلبان پیمن فرستاد و آنها را در
 مغلوب ساختند در ۱۸۴۹ و همچنین قشونی دیگر بجنب جمهوری خواهان
 و نیز روانه ساخت دولت فرانسه نیز قشونی فرانسیسی بترم فرستاد
 تا باب ابرقرار نموده رعایای او را که یاغی شده بودند تنبیه نماید
 و بعد از آن لوسی نامیون رئیس جمهوری فرانسه با قانون مشروطه بنا
 سختی را که داشت در دو تیم و سامبر ۱۸۵۱ امر نمود نماید کان ملت
 فرانسه را که قنده و خرد لقب امپراطوری گرفته سلطنت مطلقه برقرار
 نمود در آنوقت دیگر دولت مشروطه و آزادی خواهی خیر از انگلیس و...

سوالات

قازن آتمابات فرانسه چه قسم بود - دانایی پاریس چه کردند آزادی
 طلبان سایر ممالک اروپا چه کردند - در برلن و ایتالیا و ناپل چه اقدام
 نمودند سلاطین در حمایت یکدیگر چه کردند - در آفوت حاکم مشروطه
 آزاد در اروپا کدام بود

۱۷۱- فتح آزادی طلبان - در ۱۸۴۹ مسیحین
 فاتح شدند ولی ریاست ماکلفانی ایشان در اروپا چندین طول
 کشید و از ۱۸۴۹ آزادی طلبان در اروپا متحد با صاحب قدرت
 گشتند و سلاطین در حمایت یکدیگر مدومت نمودند بلکه ایشان با
 هم بنامی جنگ و ستیز را گذاشتند و مردم هم این مسئله را مقسم
 نمودند امپراطور اطریش که همیشه از شاهزادگان حمایت و با
 رعایا اظهار خصومت نمود در ۱۸۵۹ مغلوب فرانسه گردید و در ۱۸۶۶
 مغلوب پروس شد و مجبور آید ۱۸۶۶ بر رعایای اطریش خود مشروطه
 عطا نمود و در ۱۸۷۱ بر رعایای پروس مشروطه داد

تمام شاهزادگان کوچک ایتالیا که بر رعایای خود ظلم میکردند
 بعد از پادشاه شدن پیه من در ایتالیا ایشان از مقام ریاست

خود افتاد

در فرانسه دولت مطلقه امپراطوری سه کنون کریژ و در چهارم مساج
 ۱۸۷۵ بجای آن دولت جمهوری برقرار شد در اسپانی در ۱۸۶۸
 ملکه الیزابل را اخراج نمودند و در مدت دو سال اسپانیولها دولت جمهوری
 از برای خودشان تشکیل دادند و بعد از آن در ۱۸۷۴ پادشاهی را
 اختیار نمود که نامش آید و دس او بود

و در ۱۸۷۴ آلفونس پسر ملکه الیزابل بر آنها پادشاه شد و متعهد گردید
 که جز توسط وکلای نمایندگان ملت سلطنت ننماید و آن وکلای اگر
 می نامید یک نفر شاهزاده اسپانیولی که دن کارل نام داشت
 خواست سلطنت مطلقه را برقرار دارد و قونی از کوهستانهای بیک
 ترتیب داده با آنها وعده داده بود که حقوق ریاست و بزرگی آنها را
 ثابت و محفوظ دارد و مالیات از آنها نماند در ۱۸۷۴ مابین
 اسپانیولی ها و تاباجان دن کارل جنگ شروع شد و در ۱۸۷۶
 لشکریان دن کارل شکست یافته بنازل خود در کوهستان فتنه
 و بعد مجبوراً بنفرانسه فرار کردند

سؤالات

آزادی طلبان اروپ در چه سده صاحب قدرت شده - چه چیز ایشان متغیر
 شدند - امپراطور اطریش در چه سده باطریشها و هوکریها مشروطه داد -
 شاهزادگان کوچک ایتالیا در سلطنت پیه من حال ایشان چگونه بود -
 در چه سده دولت امپراطوری فرانسه سرنگون و جمهوریت بجای آن مقرر گشت
 در اسپانیا در ۱۸۰۸ و بعد از آن مد اقلد الفونس پسر ایزابل با مشروطیت تحت
 سلطنت اسپانی برآمدن کازل شاهزاده اسپانی با اسپانیون چه کرد
 ۱۶۲ - حال پلیسیکی ملل اروپا - مجامع ملی یعنی
 وکلای مملکت امروز حکمران هستند - نهاده فرانسه و سویس و آلمان
 و ممالک امریکای شمالی با همه جمهوریه هستند بلکه در انگلیس و بلژیک و پاپائی
 و پرتغال و اطریش و هوکری و سوئد و نروژ و دانمارک که صاحب پادشاهی
 هستند در آلمان مجلس مخصوص دیگری هم در مملکت آن موجود است
 و مجلس کلی بزرگ از برای تمام مملکت امپراطوری منعقد است که آن را
 رایشستاک نامند ولی عادتاً پادشاه پرودس بر مجلس نافذ الحکم
 است و هر زمان رایشستاک بخوابد اطاعت پادشاه را نماید .
 اعضای آن را پیرون کرده جمعی دیگر از برای رایشستاک نامزد میکنند
 و بنا بر این آئالی آلمان آزادی کامل ندارند

رومها بنحویچه پارلمان ندارند و احکام در دست پادشاه آنهاست و
از این جهت مالی بسیار ناراضی هستند و مشروطه میخواهند و بواسطه غرضی
که بر دولت مطلقه دارند اغلب آنها تمیلیت شده اند نهلیتها میکنند
سلطنت عموماً بدو باطل است باید همه را برهم زد

چندین مرتبه قصد قتل امپراطور الکساندر را کردند تا در سال ۱۸۸۱ بمقصود
خود رسید ولی پس از قتل او از سلاطین بعد از او تمیلت و عدم
رضایت حاصل کردند و پس از خرابیها که بر روسیه وارد آمد بواسطه
جنگ و بختا که با ژاپن کردند قیصر نیکلای دوم در تاریخ ۱۹۰۵ عام
شد که مشروطه بر عایای خود بدو ولی بازند از خبر اینکه مجمعی تعیین کرد
بجهت مواظبت امور دولت و مراقبت اعمال و زرا

سؤالات

در کدام ممالک و کلاهی مملکت حکمرانی میکند ترقی پارلمان آلمان ایان کند
رومها بواسطه داشتن پارلمان چه شدند و چه کردند

۳۱- حق انتخاب عمومی — در اغلب ممالک تمام
سکنه حق تعیین وکیلند از د مملکت تا یک اند از د مملکت تا دانی لارست

تا حق انتخاب آتش باشد در فرانسه و سوئیس و اسپانی و آلمان و فی تمام
 ساکنین مملکت از سن ۲۱ تا حق انتخاب دارند و تمام اصوات از برای انتخاب
 مساوی هستند این طریق را در سفر آفریقا و روسیه و چین و سیام و
 (حق انتخاب عمومی) و کلامی اینست که آلمان توسط حق انتخاب
 عمومی تعیین میشود

سؤالات

در اغلب مملکت قسین وکیل از چه قرار است - در کدام مملکت حق انتخاب
 عمومی است

۱۲۱۴ - خلاصی بندگان و سی - سابقه عاریت روستیه
 آزادی مدتی نداشته اند و یکی غلام بودند بهر غلامی با قافی تعلیم داشت
 که او را بکار و امید داشت میزد و می توانست بفروشد

قیمت اسکنه و دویم شخصی ملایم و انسان صفت بود در سن ۱۸۶۰ آزادی
 تمام رعایای و سی را اعلام نمود و حق مالکیت بآنها داد از آن زمان که
 روستیه آزاد هستند

سؤالات

سابقه عاریت روستیه چه حال داشتند آزادی آنها را که اعلام نمود

۱۷۵- غنوخ شدن غلامی سیامان - از قرن شانزدهم
در اروپا سیامانی را که از افریقا خریده بود بکار کردن زمین میگذاشتند
در قرن شانزدهم آزادی طلبان در مقام مطالبه برآمده سیامان را
آزاد کردند و بعد از آن خرید و فروش ایشان قدغن شد
در مشق این مطلب افزاینده در ۱۸۸۹ دادند و برده فروشی را منسوخ
کردند ولی زراعت داران گفتند بجهت زراعت پنبه و قهوه نمیتوانیم
از این سیامان دست برداریم و دوباره غلامی ایشان را برقرار
کردند مگر در ۱۸۸۹ فرانسه با این عمل را منسوخ کرد و تمام اروپا
در این باب تعهد آنها را نموده تجارت غلام را بکلی قدغن کرد
و انگلیس و فرانسه کشتیها بسواحل دریا مأمور کردند محض اینکه
کشتیهای حامل غلامان ریا را بگیرند و دلالانی که تجارت فروش
غلام سیاه میکنند مانند دزدان دریائی آنها را بر دکل کشتی خودشان
بهارزند ولی در جمهوری آمازون فی مالک جنوبی میخواستند غلامان
خودشان را بحال غلامی نگاه دارند زیرا که بواسطه شدت حرارت
هوای آن ممالک و طاقتی که سیامان بکربا داشتند وجود ایشان

محض زحمت اراضی لازم بود بخصوص آن چون غلام بودند اجرتی بایشان
 نمیدادند اما در ممالک شمالی که مواسی آنهاست بود و خود غلام خود
 لازم نبود و از این جهت ایشان هم در منوخی غلام مسراوه بودند ولی
 ممالک جنوبی امتناع ورزیدند و از دوستی دولت متحده خارج
 گردیده دوستی و هم پانی جدیدی مابین خودشان تشکیل دادند
 ممالک شمالی با آنها جنگ نمودند محض اینکه آنها را هم در دوستی و
 هم پانی خودشان داخل کرده برده فروشی را منسوخ سازند این جنگ
 از ۱۸۶۵ء الی ۱۸۶۷ء بطول انجامید و اقلایک ملیون انسان
 کشته گردید در آن مدت چون با انگلیس و فرانسه چنبه نمیرسید ناچار با
 ممالک جنوبی همراه شدند که چنبه بایشان برسد و بعد بواسطه زیادتی
 عده و قوت ممالک شمالی بر جنوبی غالب آمدند و ممالک جنوبی بواسطه
 قتل و غارت خراب گردید و بالاخره برده فروشی در تمام آن ازوفی
 موقوف شد مطابق ۱۸۶۵ء امروز دیگر در اروپا و امریکا غلام
 وجود ندارد ولی مسلمانها هنوز غلام دارند و تجار برده فروش
 عرب بواسطه افریقا رفته سیاهان اسیر میکنند و باز در مصر حبس

آنها را آورده در مصر عثمانی میفروشند

سؤالات

ده قرن شانزدهم آزادی طلبان در باب غلامان سیاه چه اقدامی کردند
سرشناسان را اول از که گرفتند انگلیسها و فرانسه در باب تجارت
برده فردوسی چه کردند ممالک جنوبی آمازوننی چه مانع آزادی غلامان بود
ممالک شمالی چه حال داشتند کار ممالک شمالی و جنوبی یکجا انجامید -
و بالاخره امر بر چه قرار گرفت

خلاصه که باید حفظ کنند

اولاً - از زمان انقلاب فرانسه تمام ممالک اروپا بدو قسمت منقسم
گشتند یکی دول مستبده که سلطنت از برای خوشگذرانی خودشان
میخواستند و دیگری آزادی طلبان که میگفتند حکومت باید با خودشان
باشد - در سال ۱۸۱۵ متبذین قوتیر بودند و سلاطین اروپا یکدیگر متفق
گردیده اتفاق موسوم به متدس را برضه ناپلئون تشکیل دادند و بجا
پیمان نهادند که در معارضه ملت یکدیگر را حمایت اعان کنند
ثانیاً - در سال ۱۸۴۸ آزادی طلبان اسپانیا و ایتالیا بپیمان گردید و

دشمنان را مجبور نمودند که به پادشاه بربسته و بی مغلوب
گردیدند در ایتالیا از قشون پادشاه اطریش شکست یافتند و در پی
از قشون پادشاه فدراند مطابق سال ۱۸۲۱

۱۸۲۱ - برزگران مهاجر نشینهای اسپانیولی و امریکای از گرت ظلم
دولت بخصومت اسپانیول بجان کردند و پس از جنگی که بیش از
سال طول کشید رعایا توسط ملیوار آزادی یافتند و پانزده جمهوری
تخیل دادند

خامساً - شورش ۱۸۳۰ که در فرانسه بخصومت شارل دهم برپا
شد سبب گردید که بعد از او در تمام مملکت اروپا بیجان پیدا آمد
انگلیس در سال ۱۸۳۱ رفومی در انتخابات مقروض داشت قیمر روسی نیکی
اول دولت مقتدره را بازور نگاه داشت

سادساً - شورش ۱۸۴۸ که حق انتخاب عمومی را برقرار نمود
اسباب بیجان در تمام اروپا گردید و در ابتدا آزادی طلبان غالب گشته
هم در اطریش و هم در پروس و هم در ایتالیا ولی بعد از آن سن
از یکدیگر محاط نموده آزادی طلبان در مملکتها از قشون و سس شکست

و در آلمان آنتون پردس و در ایتالیا از قنون اطریش و بعد از آن
 ناپلیون سیم و در ۱۸۰۶ آزادی طبیان نقلی منحل گردید و دولتی بخر
 مستبد باقی ماند

سابقاً - در ۱۸۰۶ آزادی طبیان مجدداً قوت حاصل نمودند و در سال
 ۱۸۰۷ در اطریش مجلسی داده شد و در ۱۸۰۸ جرمنی مجنسی گرفت و نیز در
 ایتالیا صاحب مجلس گردید و در ۱۸۰۹ اسپانیایی ملکه الیزابل را بپردن کرد
 و در ۱۸۱۰ آلمانی ناپلیون را منحل ساختند

تا سال ۱۸۱۵ و در تمام سالها اردو پانزده گان ملکت مکاری می کنند و
 آنرا که پادشاه ویرس می بلر بر این شتاک را با طاعت خود محبوب نماید
 و در رسیده قهر بفرمانی صاحب کرم و قدرت است و همیشه از آسیب
 نجات پاینده می باشد

تاریخ - در افسوس این است تمام سکه اتی از حق انتخاب نمی
 جز در نسخه ایست و از نوعی و اسپانی و آلمان مترینست

مشارع - در ۱۸۱۵ روسیه یکی عثمانی و آلمان بودند و در ۱۸۱۶
 قهر اکساز در دینم آرا گردیدند

حادثه غیر - برده فروشی سیاهان اول در ^{۱۸۴۸} بمعاذت فرانسه
 منسوخ گردید و بعد دوباره برقرار شد و از آن پس در ^{۱۸۴۸} بلی
 منسوخ شد و در تمام ممالک اروپا خرید و فروش سیاهان موقوف
 ممنوع گردید

ثانی عشر - ممالک جنوبی جمهوریهای تازه زنی خواستند علامهای
 خودشان را نگاه دارند و از اتحاد و دوستی دول متحابه منقرض شدند
 و ممالک شمالی با آنها جنگ نموده جنگ ایشان از ^{۱۸۶۵} الی ^{۱۸۶۵}
 استمداد یافت و بالاخره ممالک جمهوری شمالی ممالک جنوبی را مجبور کرد
 که برده فروشی و غلام نگه داری را منسوخ نمایند

ثالث عشر - فروش غلامان سیاه هنوز در ممالک اسلامی باقی میباشد

فصل چهارم

جنبک پستیکی در مشرق

۱۷۶- جنگهای پستیکی - از ۱۱۵۱ جنگهای پستیکی بود

تحریت سلاطین برقرار بود که بر یک فتح و غلبه برومیران میخواستند و همچنین جنگهای ملی در میان علایا برپا شد که مقصود ایشان تشکیل مل بود جنگهای سلاطین شبیه جنگهای سابق بود و متحرک آن شاهزادگان

بودند که مقصود میخواستند انجام مرام و تکمیل عرض و طمع خود
داشتند

ولی جنگهای ملی قبل از انقلاب فرانسه نظیر آنها دیده نشد بود و تنها این جنگها را به جهت تحصیل آزادی برپای میگرد جنگهای ملی از روی حق پسندیده و مدح بود ولی جنگهای سلاطین مذکور فاسد و موجب خرابی مملکت و اهل آن بود اینک امپراطور شین عثمانی است

که در این عصر بظرافت و مدت با میدان جنگهای ملتیکی بود

سؤالات

از ۱۵۱۱ چه جنگها برپای گریز - جنگهای سلطانین چه قسم و از برای چه بود
جنگهای ملی از برای چه برپای شد -

۱۶۷ - امپراطور نشین عثمانی - در ۱۵۱۱ امپراطور
نشین عثمانی عبارت بود از تمام آسیای صغیر و شام و مصر و عثمانی
اردو با بعلاوه یونان و لی پیش از این تاریخ این دولت بسیار
ضعیف گردیده سلطان را پولی در خزانه نبود و پاشایان یعنی حکام
اطاعتی از سلطان نداشتند و قشون هر روز شورش میکرد
در ۱۵۱۷ پاشای مصر محمد علی پاشا در مصر اظهار نایب السلطنتی
و استقلال مصر نمود و بعد از آن عایای عیسوی و مسیحی که در عثمانی اردو
سکنی داشتند شروع ثبوت شورش و انقلاب نموده در ۱۵۱۷ سر به
بغاوت و تحریک امپراطور روس قشون عثمانی را سپردن کردند و گرگ
ریزانیها در ۱۵۲۱ پادشاه نشین یونان را تأسیس نمود

سؤالات

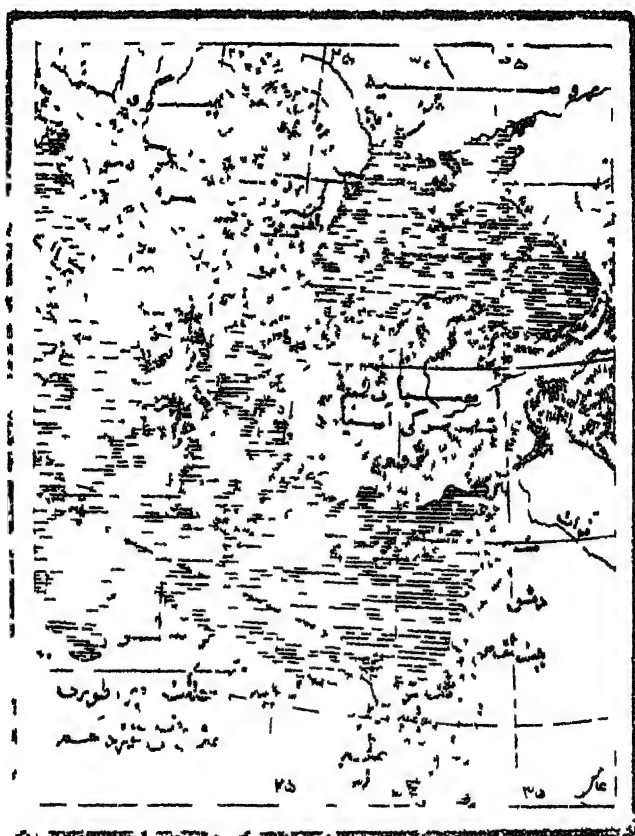
در ۱۷۸۱ امپراطور نشین عثمانی که ام حاکم بود - پیش از این تاریخ حال
آن دولت چه قسم شده بود - محمد علی پاشای مصری چه کرد - رعایای
عیوی مذهب عثمانی چه کردند -

۱۷۸ - مسئله مشرق - بنحوا قدیر روس در باره مملکت

عثمانی میگفت او مدوی ناخوش است و روسها میل دارند این نا
خوشی را بکنند تا میراث او را متصرف شوند و بعد قسطنطنیه را
مستقرند برای آنکه خبر ایرادها را کس نشوند و از این جهت در خراب
کردن مملکت عثمانی اهتمام دارند

نیکلسون این میگوید که قسطنطنیه متعلق برود - باشد عین آنچه در زمان
در مشرق قدرت نهاده و حاصل نماید و در امور آنست که پاره
نشین جهانی سعی میکند و قصد دارد مسئله را بر سر اندازد و او را
بهمراه است و در مسئله باید مسائل مصر را یک سامان در همان
سجرات است و چون عثمانیها اندک اندک در مسئله را بر سر اندازند
باید فایده گرفته باید تا به روزگار است و در
افطیس با سلطان عثمانی به راه برود و از آنجا به دست سلطان عثمانی

سو استربول - در شبه جزیره کوه خیمه است فرانسه
 چونا - در ساحل دریا و در نزدیکی جزیره
 سان استن - جزایر است که هند و چین و هند و روسیه در آن است
 دهانی و مرلی و قره ایل - جزایر است که اندونزی در آن است
 بخار و روم - جزایر است که ایران و هند و چین و روسیه در آن است
 قریس - جزیره است که هند و چین و هند و روسیه در آن است
 زاورین - جزیره است که هند و چین و هند و روسیه در آن است

بزرگ با علمای این دولت الکاتب مستوفی و قاضی میر تقی علی پاشا
نایب القلم مصر را مجبور کرد که در سال ۱۸۴۰ هجری که از عثمانی تسخیر کرد

بود با در دماغه

کرده محاصره فرموده ۱۸۵۳ روز طول کشید و جنگی بسیار پر زحمت بود
 و دهها زیاده از یک میلیون ششصد هزار تیر توپ انداختند و بر پا
 بسیار کشته شد یا برض و با مردند سو استاپول در ۱۵ مه ۱۸۵۳
 کرد و الکساندر دوم امپراطور روس که در جایی نیکانسته بود و خوا
 مصاحبه نمود و مجلس کلکده (مجلس عالی) در پاریس در ۱۵
 بجب انجام این صلح تشکیل یافت

روس متعهد گردید که من بعد گشتی جنگی او در روسی دریای سیاه
 حرکت نماید و در کارهای عثمانی دخالت نموده و دو ایالت صیوی
 نشین مله اوس و دالاشی را از سلطان منسوخ ساخته بیکدیگر متصل نمود
 و پادشاه نشین رومانی از آنها تشکیل یافت

سوالات

در ۱۸۵۳ میلادی قیصر روس با حاکم عثمانی چه کرد - انگلیس و فرانسه و
 پادشاه ایتالی با روس چه کردند - قشون فرانسه و انگلیس با
 سو استاپول چه کردند - کار محاصره سو استاپول کجا انجامید
 و کلکده پاریس در ۱۵ مه ۱۸۵۳ قرار مصاحبه بر چه شد

۱۸۰- جنگ ۱۸۷۷- با و نمایان احوال روس از حال
 جنگ عثمانی متصرف نشد و بود و در ۱۸۷۱ که کار فرانسه بخوابی انجامید
 کشتیهای روس در روی دریای سیاه بحرکت آمد و در ۱۸۷۳
 که بهستانهای عیسوی تسلط اطاق با عثمانی بجنگ برخاسته سربازان
 با قشونی مختصر بر عثمانی حمله ور گشتند و قشون عثمانی را بطغی شکست
 دادند و در آنوقت روس نیز قشونی هزار فرستاده با پای پیاده
 رومنی متقل شد قشون رومنی از دانونب عبور نمود و عثمانیان
 بخوابی دفاع کردند در ۱۸۷۳ محاصره پونا مدت شش ماه بطول گنجایش
 ولی قشون روس که قده زیاد بودند عثمانیان را تسبیس نموده تا متاع
 قسطنطنیه رسیده سلطان عثمانی در ۱۸۷۸ معاهده سان استوفانرا
 قبول کرد ولی انگلیس و آلمان که مالکیت روس را در شرق باطل
 نبود کنگره برلین را منعقد ساخته امور عثمانی را اصلاح نمود

سوالات

بعد از خرابی کار فرانسه روس با عثمانی چه کرد - که بهستانهای قوه طاع
 و سربها چه کردند - قشون روس چه کرد - سلطان عثمانی چه کرد - کار عثمانی
 در لجا اصلاح شد -

۱۸۱- تجزیه ممالک عثمانی - اغلب شهرهای مملکت عثمانی که بکلی در تبعیت و اطاعت آن دولت بودند بعد از این انقلابات تجزیه گردیده هر یک مملکت کوچک متغلی شدند سربانی و رومانی و قزاقان و بلغار بکلی مثل یونان آزاد شدند اطیش بوسنه و هرزه کوبین را متصرف گشت رومها چند شهر از آسیا را گرفتند انگلیس جزیره قبرس را و یونانی ها تالی را شتر نمود و در ۱۸۹۷ عثمانیان صیویهای جزیره کرت را بقتل رسانید و صیویان شورش نمود یونانی ها یکده ستمه قشون بحری بجایب آنها فرستاد ولی سایر ممالک اروپای یونانی ها را از فتح کرت مانع گشته گفتند حکومت کرت باید با خودش باشد و شاهزاده ژرژ پسر دوم پادشاه یونان را بفرماندگی یونانی کل در کرت برقرار کردند از برای عثمانی که اردو با بجز آلبانی و ماسدوان و تراکس باقی نماند و اطیش و اطیایا بر دو طالب آلبانی بودند اما لی ماسدوان (مقدونیه) مرکب از یونانی و سربانی و طغاری بودند و سلطان عثمانی آنها ظلم نموده عامل مسلمانان از ستمگری و غارت عایای مسیحی منع نمیکرد. اوله

ساکنین مقدونیة نسبت بمجموع خودشان دولت عثمانی باغی هستند و
 مالک اروپا سعی و ابستام زیاد دارند که ظلم درباره مسیحیان را
 خاتمه دهند ولی هنوز کاملاً بمقصود خود نرسیده اند

سلطان عثمانی چندین دفعه فرمان قتل عام عینویهای ارمنستان
 داده در ۱۹۱۵ در ارض روم سربازان عثمانی ارمنی ها را نفت زد
 سوزانیدند و مالک اروپا تراستند اتفاقاً نوده انجام و خاتمه
 این قتل عام را از سلطان خواسته و مجری دارند

سؤالات

شهرهای عثمانی چه حاصل کرد — روس و انگلیس چه شهرهای آن ملک
 متصرف شدند — هیوایان جزیره کبرش چه اقدام نمودند و بالاخره کار
 آنها بکجا رسید — عثمانی با رعایای مسیحی چه قسم رفتار میکرد —
 مالک اروپا در چه خصوص سعی و ابستام دارند —

۱۸۲ — کار مصر — مصر متعلق مسلمانان است که از
 سلطنت عثمانی تفرع گشته و تقریباً آزاد است و یک نفر خود یوکلان

حکمران است و لی از زمانیکه قال سوس انده اند بسیاری
از تجار اروپائی در قاهره و اسکندریه مکان گرفته و اروپائیان مجبور
هستند که در امور مصر داخل نمایند و محکمه قضای اوئی از قضایان
اروپائی در آنجا برقرار کرده اند زیرا که قضاء مسلمان همیشه بت
بعیران تقدیمی و ستم روا میداد و چون خدیو نمیتوانست بایه
ملکت آنجوبی ادا کرده کند و زراعی انگلیسی و فساد نوی از برای آن
تعیین نمودند وقتی قشون مصری بر خدیو شورش کرد و انگلیسها
قشونی فرستاد و شورشیان را مغلوب و رئیس ایشان عربی پشاه
گرفته تفرق کردند و از انگلیسها در مصر در حالت میکنند اما در
بازیم فساد نوی زیاد است و اهل قاهره غالباً خواننده حرف نمیزند
خوانندگان خطوط مصری و عقلا و دانشمندان فساد نه در حدت
مصر هستند تصرف انگلیس در مصر منجر باین شد که مدت شانزده سال
بطول انجامید

کینه در ویش از اهل سودان ادعای صدویت نمود و گفت من از
جانب خداوند مبعوث شده ام و مسلمانان علیای مصر را بر ضد خود

برایخت و چندین اردوی انگلیسی اشکست داده شهر خرطوم را که در کنار
نیل است تصرف نمود

خودن پاشا ژنرال انگلیس در آن جنگ کشته شد در سال ۱۸۸۵ و در سال ۱۸۹۱
ژنرال گنجر انگلیس خرطوم را پس گرفت و از آن زمان تمام مملکت سرزمین
نیل در تصرف انگلیس است

سؤالات

مصره مملکتی است و حکمرانی آنجا با کیت - از چه زمان و به چه سبب اروپاییها
در امور مصر مداخله میکنند - قشون مصر چه کردند و انگلیس با آنها چه کرد
در ویش سودانی چه ادعائی کرد - و انگلیسها در دفع او چه کردند -
شهر خرطوم را در چه سنه تصرف کردند و کدام کس در چه سنه آنرا پس گرفت

خلاصه که باید از برنامه یاد

اولاً از سال ۱۸۷۵ دو قسم جنگ در اروپا وقوع داشت یک جنگ پرتغالی
که سلطان از برای توسعه ممالک خود انجام میدادند و دیگری جنگ
ثانی که آزادی خواهان از برای آزادی میکردند

ثانیاً - امپراطور نشین عثمانی که موقع جنگ پیشتی بود مملکتی بزرگ بود ولی
ضعیف گردید در ۱۸۱۸ مصر از آن مملکت قنزع شد و در ۱۸۲۰ سربانی
آزاد شد و در ۱۸۲۹ ایران از بقیت او خارج گشت

ثالثاً - از آن زمان روسها خیلی مایلند که قسطنطیه بگیرند ولی انگلیس
از این منعی مانع هستند و همیشه طالب بقای سلطنت عثمانی میباشد
و در ۱۸۳۰ مسائل شرق سبب گردید که مابین انگلیس با محمد علی پاشا
نایب السلطنه مصر جنگی واقع شد

رابعاً - در ۱۸۵۰ جنگ کبریه وقوع یافت منی بر مساعدت عثمانی که
روسیا بر او حمله کرده بودند انگلیس و فرانسه سو استاپول را محاصره کردند
مستمر ساختند در ۱۸۵۵ و مجلس لنگره پاریس منعقد گردید مصاحبه را
بگردن و سس گذاشتند

خامساً - در ۱۸۷۷ قراطاغ و سربانی از عثمانیان مغلوب گردیدند ولی
روسیا از آنها حمایت نموده قشون ممالک عثمانی فرستادند و پس
از محاصره پلونا تا نزدیک اسلامبول آمدند

سادساً - معاهده سان استوفان در لنگره برلین اصلاح شد

در سال ۱۸۶۸ کارهای عثمانی مرتب و منظم گردید و دولت او برقرار ماند

ولی یک جزیره ایالات او از دستش می‌رفت

سابقاً - چون تجارت فرنگی در مصر بسیار بود اروپاییها مجبور گردیدند

در امور آنجا دخالت نمایند و قصاصات مصر با قصاصات اروپائی

شد و اداره امور مملکت بوزرای اروپائی تعلق یافت و اکنون

دسته از ثروان الطیسی سرزمین نیل را متصرف می‌باشند

فصل پنجم

جنگهای ملی از سال ۱۱۱۵

۱۱۲ - ملای - سابق بر این هر ملکی عبارت بود از یک عدد
 ولایات که متعین بیک پادشاه بود و اسمی از ملای در میان نبود بلکه
 فقط سلطان نشین میگفتند و در بعضی ولایات مردمانی مختلف جمع بود
 که عادات و آداب و زبان ایشان یکی نبود و اغلب با آنها از یکدیگر
 متفق نبودند مانند اطرش و مهرنگری و در عوض بعضی ولایات یکی
 بود که مثل آن چندین ملک تقسیم شده بودند مثل ایالتها و ایالتها
 این مطلب آن بود که سلطانین سلطنت خود را از مسجدهای
 سلطنتی و غیره و سایر اشیاء از یکدیگر یکسان نمیدادند و در این اشیاء
 عفا و رب کثیر ملکی داشته باشند یا رضایت ایشان را در اختیار
 بخیالات اعم باشند ولی از زمانی که مردم شروع باز داشتند
 کرد و قوه خود را که یک ملک بود از آن بخواهستند و از یکدیگر

باید گیر باشند و چون مملکتی باین شکل یعنی بارسایت مالی تشکیل
 لعل آنرا یک ملت خوانند و این خیال که بر مملکتی در اروپا از یکدیگر جدا
 باشند اصول قبیله‌ای اساس ملی را گویند

سوالات

سابق بر این مملکت عبارت از چه چیز بود — چه قسم مردم در یک
 ولایت جمع بودند — باعث این مطلب چه چیز بود — بعد از آنکه
 مردم شروع بازادی نمودند چه متوجه گردید — مملکتی که بارسایت مالی تشکیل دادند چه خوانند

۱۸۴ — هیچ‌انهای ملی — معمول داشتن این اصول
 ملی منتهی از معمول داشتن اصول ۱۹ بود زیرا که آنرا لازم دانستند

مملکت مثل ایتالیا و آلمان بجا کلفت کوچک تقسیم شده بود و از
 برای اینکه یکی آنها جمع گردیده یک ملت واحد صورت بده شود
 بایستی تا آنکه بیه رصحه و دم مضحک کرده و دولتهائی که بر آنها
 داشتند را منقضی نمودند و یک ملت خود نمیکردند

درین سبب برای آنرا لازم شد که در آنجا بود و نبود
 ملت نیست و آنرا از آنکه در آنجا بود و نبود ملت نیست

و لباردی متعلق باطیش تقریباً در تمام ولایات اروپا از زمان
انقلاب و طغیان فرانسه شروع به جان و جوشش نموده بود که هر قبی
جداد آزاد شوند ولی خسران این جنبش ملی را نداشت زیرا که
مدها میگذشت که امالی فرانسه اهل یک مملکت و یکی با هم متفق و دست
با یکدیگر را میلبود.

مسئله اول

مقبول داشتن اصول ملی چه قسم بود - و از برای آن چه لازم بود - ولایاتی
که طالب آزادی بودند چرا اجرای آن اصول را نمیخواستند - مملکت فرانسه
در این خصوص سه چاره داشت.
۱۸۵ - اراد می یوماند - در سال ۱۸۵۱ یونانیان با عثمانی
یاغی کردند و در بسیاری از ایالتان کشته شدند و در دایان و خطای
که در خدمت ترکان بودند آن مملکت را بکلی خراب و ویران کرده
بودند در سال ۱۸۲۷ ساکنین یونانی بعد از مدت دو سال که در محاصره
گذرانیدند خودشان را در مدافع شهرشان بکشتن دادند یعنی با
ماده آتشین آنها را با قاتی ضعیف خودشان با نبار باروت پناه برد
و چون ترکها رسیدند ضعیف آنها را باروت آتش زد و آزادی

آزادی طلبان فرانسه انگلیس و نهارا مجبور کردند که قشون برای
 امداد یونان نفرستند و کشتیهای فرانسه و انگلیس در سس متقا
 ر قشون بگری عثمانی حمله نموده در ۱۸۲۹ آنها را درهم نوازدین درسم
 شکستند و سلطان عثمانی مجبور گردید که یونان را ادا کند و ایشان
 دوست یونان را تشکیل داد

سوالیات

یونانیان با عثمانی چه کردند - ساکنین غیر لاتی بعد از دو سال محاصره
 چه اقدامی نمودند - آزادی طلبان فرانسه و انگلیس از برای یونانیان
 چه کردند و دول ثلثه چه اقدامی نمودند بالاخره کار کجا انجامید

ع ۱۸ - آزادی بلژیک - بلژیکی ها را پادشاه هلند
 برخلاف میل و رضای ایشان در تحت تبعیت خود در آورده بود
 در ۱۸۳۰ بعد از آنکه انقلاب فرانسه افشید ایشان نیز همچنان
 نموده سلاطین بعد و ملانیه را پروردن کردند دولت بلژیک بر
 قرار کردند ولی اول شاهزاده آلمانی را پادشاه خود قرار داد
 ولی ملانیه با قلعه آنتوررا محافظت کرده بودند در ۱۸۳۰ قشونی آتیه

رقه اینور را از ایشان گرفت و به بزرگی باز نمود

سوالات

مادشاه پلانده با بزرگی ما چه کرده بود - ایشان در ۱۸۳۰ چه کردند
که را پادشاه خود قرار دادند - و پلانده یها با آنها چه می کردند

۱۸۷ - تشکیل مملکت ایتالی - در ۱۸۵۰ ایتالیا پنج

دولت تقسیم شده بود یعنی دولت پیه من و لیاردومی و مینی که متعلق
با طریش بود و دیگر تو سکان و ممالک پاپ و مملکت ناپل ایتالیا
و نیز فرانتس خود را از تسلط اطریشی خلاص نمشد و بایکدیگر می پیوست
شدند اما اطریشیان هم پانها را گرفته حبس نمود و چون االی
و نیز شورش کرد اطریشی ها آنها را هم با قهر و قوت گرفته در ۱۸۳۰
مملکتی که تریب حکومت آنجا فقط از روی صحت و درستی بود پیه من
بود و مسیود کاور وزیر اول پیه من خواست االی ایتالیا متحد
ساخته یکی را در تحت اطاعت پادشاه پیه من در آورد تمام طین
خوانان ایتالیا اجلاس ملی کردند که مسیود کاور را معاونت نمایند و
مملکت پیه من اینقدر قوت نداشت که خودش بتواند اطریشی را براند

کدفرانسه بجای آنها رفت فرانسه با پیه من با بهم جمع شد
 در مارتا منظر و منظر گردید و بعد از آن در ۱۵۹۱ امپراطور
 در سولفریو لبار دیرا بفرانسه با واکداشت فرانسه با آنرا به بین
 دادند و این سکه بحسب میل االی لبار دی بود که گفتند میخواهیم
 ما به پیه من متصل گردد ایتالیا اینها می مرکز می در تیکان و در پارم
 و بعد از آن در در مان راضی بتباعت قوانین االی آن ملا و گردیدند و
 لاجرم در ۱۸۰۰ اکوش نمود که ایشان نیز به مملکت پیه من ملحق شوند
 و بعد از آن کنفدر و طن پرست ایتالیا بی بسیار عوام کاریا بلد می
 نام با بنر از نفرد او طلب ایتالیا بی در سیل ارکشی فرو و آمدند و االی
 سیل را بر پادشاه ناپل در ۱۸۰۱ شورانیدند و همان زمان االی
 پیه من داخل مملکت گلیا گردید و آنها را از پاپ گرفتند و نزدیک
 بدان رسید که شهر رم را بهم بگیرد ولی دولت فرانسه میخواست قوت
 پاپ برقرار بماند و در رم آقایی و ریاست داشته باشد
 و از این جهت یکده سه قشون مختصری از فرانسه بجای پاپ برم آمدند
 و مدت ده سال در آنجا اقامت نمودند االی پیه من در مملکت پاپ

داخل شدند و ساکنین آنجا آنها را بخوبی پذیرفتند و پادشاه ناپل
در کایت مجبوراً محصور ماند و او را مجبور کردند که از مملکت خود دست بردارد
در آنوقت پادشاه پیه من یعنی ویکتور مانویل پادشاهی تمام ایتالیا
شناخته شد و در سال ۱۸۰۱ رسماً پادشاه ایتالیا گردید

پس جانی که باقی ماند مملکت و نیز بود که اطیشی ها نگاه داشته بودند و
مملکت م که از برای پاپ باقی مانده بود در سال ۱۸۰۶ به کامیکه اطیش
با پروس در جنگ بودند ایتالیا ایما که با پروس با اتفاق کرده
بودند داخل وین می شدند و در کوس تران مغلوب گردید ولی پیش
از پروسها شکست خورد و ایتالیا وین را مالک شد در سال ۱۸۰۶
که آلمانها فرانسه را متحر نمودند سربازان فرانسوی که در رم رفته
بودند بر حسب احضار دولت فرانسه بازگشتند و ایتالیا ایما داخل
آن شهر عظیم گردیدند پاپ در همانجا باقی ماند ولی پادشاه ایتالیا
آن شهر را مقرر سلطنت خود قرار داده تا امروز شهر رم پایتخت ایتالیا
خلاصه مدت یازده سال طول کشید تا مملکت منقسمه ایتالیا مجتمع گردید
دولتی واحد یکدگر متصل شدند ولی با این حال بسیاری از ایتالیا

رضایت ندارند و تمام اشخاصی که با زبان ایتالیائی حرف میزنند
 و در ممالک مختلفه مکنی دارند از وضع حال خود شاکلی هستند و دان
 میخواهند به مملکت خودشان طعنی شوند جمعی از ایتالیائی ایتالیان از انگلیس
 مالداران اذعان میکنند و افسوسه انده نیست و کورس را و اراطیش برل
 و بند بزرگ تربیت این مطلب قابل ملاحظه است که سه ملت بزرگ
 یعنی یونان و یونیک و ایتالی بجایت فرانسه با آزادی خودشان
 بدست آوردند و مملکت فرانسه هنوز راضی نیست که اصول ۱۷۱۹
 کلیه بموقع جسمی گذاشته شده باشد بلکه جلال و عظمت خود را در
 این میدان که اصول مذکور عموماً مجری و معمول کرد

سئوالات

مملکت ایتالی بچه قسمتها منقسم شد بود - ایتالی مباردی دوزیر چه میخوا
 کدام مملکت تریب حکومتش از روی صحت بود و زیرا اول پیر من چه میخوا
 امپراطور اتریش چه کرد - کاریا بلدی وطن خواه ایتالیائی با نر زهر
 داد طلب چه کردند - ایتالی پیر من چه کردند فرانسه با چه اقدامی در آ
 رم نمودند - ایتالی پیر من چه کردند - و پادشاه ناپل چه شد - که ولی

پادشاه ایتالیا کرد. در هنگام جنگ اطریش با پروس ایتالیاها چه کردند. — در زمانیکه آلمان فدراسیون را تأخیر کرده بود در دم چه اتفاق افتاد. —
 امانی ایتالیا از وضع خودشان ضایع است و از دینا و جمعی از ایتالیاها که امانا را آزاد
 آفرانند اذاجرای اصول بشانگونه رضایت دارد و این
 ۱۸۸۱- اتحاد آلمان — در سال ۱۸۵۱ هنوز آلمان بسی در پنج
 حاکمیت منقسم بود که دول متحابه در میانیک از آنها تشکیل میدادند
 از آلمانها آرزو میکردند که تمام آلمان یک ملت شوند ولی پروس
 از پیش که دو حاکمیت اصلی هستند بر سر این مطلب با یکدیگر نزاع
 داشتند که باقی ممالک آلمان کدام یک را بپذیرد و اگر شود زیرا
 یکی آلمانها میان این دو دولت تقسیم شده بودند در سال ۱۸۴۸ آزادی
 طلبان آلمان با آزادی خودشان بیدار شدند چه ایشان آرزو داشتند
 که در تمام آلمان وکلا تعیین شده در یک مجمع جمع شوند و این مجمع
 در غایت فوریت منصفه گردید و کلاسی این مجمع مدعی این بود که باید
 تمام آلمان یک حاکمیت باشد و قانونی از برای حاکمیت آلمان وضع
 نموده ولی سلاطین آلمان این قانون را قبول نکردند زیرا
 که نمیخواستند حکومت ملت با خودش باشد لاجرم آلمان بحال

تقسیم باقی ماند بهشین و سدویک در تصرف پادشاه و انمارک بود
و در خرداد ۱۱۸۴م این دو ولایت آلمانها ساکن بودند و جز دول متحابه
ژرمانیک محبوب بودند پادشاه و انمارک میخواست این دو ولایت
بکلی به انمارک ملحق سازد و ساکنین آنها در این باب مدعی شدند و
باین امر رضامند نبود چون پادشاه مزبور برود اطریش و پروس
و سایر ممالک آلمان تئون بزرگی فرستاده و انمارکیهارا اذن
دو ولایت ببردن کرد مطابق ۱۸۴۴ و ۱۸۴۵ اولی بجای اینکه آنها را بر
حسب وعده که داده بود آزاد بگذارند پروس و اطریش آنها
با بین خودشان تقسیم نموده ملک خود قرار داد
در ۱۸۶۶ پروس و اطریش با یکدیگر نزاع نمودند و سایر آلمانها
تماماً حمایت از اطریش نمودند و پروس نیز با ایتالیای اتفاق نمود
سربازان پروسی تفکک سوزنی که تازه اختراع کرده بودند داشتند
و بی سیرتقار از تفنگهای قدیم با آنها تیر میآید آخستند و مشتقان
هم از اطریشی بهتر بود و از این دو مملکت بهم را فراق گرفته در جنگ
بزرگ سادو واقع نموده فیروزی یافتند مطابق تیم ژوله ۱۸۷۱

اطرش دیگر قونی داشت که پروسیا را متوقف سازد و لاجرم
 نامه پراگ را امضا کرد که بر حسب آن عهدنامه از حد ادول شتیا
 آلمان خارج می شد یعنی در امور آلمان هیچ وجه حق دخالت نداشت
 باشد و اختیار را بقی پروسیا گذاشتند پروسیا نیز این
 مقیم شده مملکت را نورر اباد الی نشین با سود و چش و شهر آزاد
 فراگفت و با عدم رضایت آلمانی ضمیمه خودشان کردند

سؤالات

در سال ۱۸۱۵ آلمان بچه حال بود روس و امرتیرا بر سر چتران داشتند
 آلمانیا چه آرزو داشتند و کجا باز رفتی خود ریند - مجمع فرانکفورت چه
 کرد و سلاطین آلمان چه کردند - پادشاه دانمارک چه میخواست -
 راسر راه بی و سایر آلمان چه کردند در نزاع پروسیا و امرتیرا آلمانها
 طاعت از کدام یک نمودند - باعث فتح قونی پروسیا چه بود - اطرش
 در وقت پروسیا چه کار می کرد - بعد از آن پروسیا چه کرد
 ۱۸۱۵ - امپراتور نشین آلمان - سایر مملکت تالی
 آلمان ضمیمه شد ولی خودشان در آن تها به شمالی را تشکیل دادند
 که در باعث پادشاه پروسیا بودند و همکار خوبی نیز دول تها

جنوبی را تشکیل دادند اگرچنین دول متحابه شمالی هم آزادی داشتند ولی
 دول متحابه جنوبی آزاد تر بودند خراسانکه در موقع جنگ باید قشون
 خودشان را بخدمت پادشاه پروس بکارند و همه ایشان
 وکلای خود را بر اینشتال که مجمع عمومی در برلین است نفرستند
 در ۱۸۷۰ دولت فرانسه پروس اعلان جنگ نموده تمام آلمانها
 متفقاً بر ضد فرانسه قیام کرد
 در مدت محاصره پاریس گلیکیم پادشاه پروس که در عمارت

۱ جنگ ساوواکه در عشتاد و سی و نهم روز فرستاده بود

در سالی منزل کرد بود ساپر شاپر اداکان آلمان و اجمع نموده
 و در مسجد هم را نویه ۱۸۷۱ نام امپراطوری کل آلمان بر خود نهاد و تاج

تمام ایالات آلمان که آلمانیها در آنها طالبان بودند توسط پروس
انجام یافت ولی پروس اینجا بر محض جلب نفع خود باز ورمول
داشت آلمانیها اگر چه یکی در یک وقت متحد گردیدند ولی با وجود
این آلمانیها آزادی ندارند زیرا که از اطاعت پادشاه پروس
مجبور میباشند و چون با دقت ملاحظه شود اتحادی که وطن پرستان
آلمان میخواهند وقوع نیافته در مملکت طریش زیاده از ده ملیون
آلمانی است و در سویس و ملیون و همه اینها از آلمان خارج شده
ولی در محض آن پروس سه ملیون لهستانی را در مملکت خود داخل
کرده و یکصد و چهل هزار دانواد (داناگرلی) و یک ملیون و هفتصد
هزار نفر فرانسوی را در اس کرین که هیچکدام مایل تبعیت آلمان
نیستند

سوالات

مملکت شمالی آلمان و مملکت جنوبی آن چه کردند . بعد از اعلان جنگ
فرانسه دول متحده جنوبی آلمان چه کردند - گیلیم پادشاه پروس
۱. اتانای محاصره پاریس چه کرد و مقصود پروس از اتحاد تمام آلمان چه بود

آیا آنها حقیقتاً آزاد هستند — چه متحد آلمانی در خارج و در
 ۱۹۰ — آئین لرن — در معاهده فرانکفورت که در ۱۸۱۴
 وقوع یافت آلمان فرانسه را مجبور کرد که رئیس و لرن را با
 واکندارد و آنها را یکی از ایالات آلمان قرار داد بدون اینکه
 رضایت آلمانی انجام را منظور دارند یا مثل سایر دو تنها حق حکم
 ملی ایشان بدهند بلکه همواره حکام آنها از جانب پروس تعیین
 و قشون پروس در آن شهر قیامت دارند آئین سیاه و لرنها
 دایماً از این جزو نظام میمانند و اغلب جوانان ایشان قریب
 در قشون فرانسه اجیر شده اند و بسیاری جلای وطن کردند و محض
 همینکه احکام آلمان را اطاعت ننمایند و کلامی ایشان که برآید
 برآین نیز سزاوارست که به اختصار از آلمان را میکند

سوالیات

در معاهده فرانکفورت آلمان فرانسه را بچه کار مجبور ساخت تا معاهده
 آئین لرنها چگونه است و کلامی آنها در درختانک مطالبه چه
 میباشد —

۱۹۰ — مملکت هوگری — امپراطور اطریش سلطنت بود
 تتر داشت و همواره اطریش را بحکومت آنجا میفرستاد و اولی
 هوگری چندین دفعه شورش کرد و اطریشی ها آنها را میزد و
 رؤسای ایشان را میبردند شورش اخیر ایشان در ۱۸۴۸
 بعد رمی سخت بود که امپراطور اطریش مجبور گردید از دوست خویش
 امپراطور روس قوتی طلب نمود که رعایای خود را مطیع سازد
 ولی در ۱۸۵۱ در موهیکه اطریشی قتل نمود هوگری بدین خاک
 نزاع آزاد شدند و امپراطور اطریش بعد از آنکه مغلوب فرانسه گرد
 شد و طعنه هوگری داد

و در ۱۸۶۷ که اطریش مغلوب پروس گردید راضی شد که مملکت خود
 به دو جزو اطریش و هوگری تقسیم نماید و هوگری با مجلس دوله
 متصل نموده و ولت آن حلیقه شد و از اطاعت اطریش خارج شد

سوالات

اطریش و هوگری چگونه رفتار میکرد و هوگری با چه میکرد شورش

خزائن در قسم بود - در وقت مومیزی آزادگی با لافزه ایستاد
 دینی از چه کار میجورند

۱۹۱- چینی (و ر شو) - مالی چینی کمتر روی خوش

بخشی را دیده بودند در سال ۱۸۰۰ تا پلین اول آنها را آزاد کرده و مالی

نشین و ارشوی را تشکیل داده بود ولی در سال ۱۸۱۰ روسها و پرو

و اطیشی با آنها را تصرف نموده بازور نگاه داشتند و ایشان

خندین دفعه خواستند خودشان را آزاد کنند ولی قوتشان

قدر کفایت نبود

میشود مظهرین طوائف آنها چینی ها میروسی میباشند در سال ۱۸۳۰

در سال ۱۸۳۰ در شمال روسیه
 متواست کردند و چون تئون ایشان که بود در سال ۱۸۳۰ در شمال روسیه

در شهر و در شهر شخصی نمیداد تا یک سال در مدت اهل قرون

روس مقاومت جستند. ولی قشون ایشان بسیار کم بود و روس
در شوراسخرا ساخت

و بعد از آن اشخاصی که در درشواز مملکت خود دفاع کرده بودند بکلم
امپراطور روس بید فرستاده شدند

و روسها در درشوقله بنا نموده با پنی ها گفتند چنانچه خیال
آزادی را در مخیده خود بگذرانید بدینجی بزرگی شمار استقبال
خواهد کرد هرگاه خبری شورشی بنماید از این قله شهر شمار آید
خواهم است و با وصف این در ۱۸۶۳ با پنی ها شورشی کردند
و روسها آنها را با طاعت در آورده متصرفین را بید فرستاد

سؤالات

۱- پنی چه حالی داشتند - ناپیون اول با آنها چه کرد روس
دیر روس و اطرش با ایشان چه رفتار نمود - پنی های روسی چه حال
داشتند - و امپراطور روس با آنها چه کرد

۱۹۳۳ - بیجان اسلاوا در روسیه ۲۱۵
شرق اروپا یکی از یک ثرا هستند و تقریباً همه یک زبان

میزنند و آنها را اسلا و میامند و جبارتند از روسیها و پنی ها
 و چک یا بهی ها و دیگر کرات و سرب و بنجار این طوائف یکی
 در تحت یک ملت و تبعیت یک دولت اجتماع اند بلکه بعضی
 بر عایای روس و بعضی تابع پر و س و بعضی مطیع اطرش میباشند
 بعضی دیگر هم با عثمانی بسگی داشته اند که آزاد گردیده
 اما اسلاو های تابع اطرش میخواهند حکمرانی مملکت با خودشان
 باشد و پادشاه نشین هم و کالیسی با ایشان تعلق باید اسلاو های
 بوگمری آزادی خود را میخواهند در کرات (ایالتی) ^{نمی} بگیرند
 و دلیون اسلاو هست که بمقادیر هزار نفر بر آنها حکومت دارند
 نیز میخواهند پادشاه نشین علیحدگی تشکیل دهند و اگر آنها بمقصود
 خودشان بایل شوند مملکت اطرش تجزیه خواهد شد همان قسم که امپراطور
 نشین عثمانی تجزیه کردید بسیاری از ایشان بایل بودند که تمام اسلاو
 در یک ملت در تحت تبعیت امپراطور روس مجتمع شوند و انجا
 پانسیلویت نامند

سئوالات

جامعت سلاو چه طایفه هستند — آیا تمام ایشان یک ملت و دینیت
یک دولت میباشند — سلاوهای اطریش و بوکری چه میخواستند
در گروآت چند سلاو دینت چه میخواستند

۱۹۱۴ — ایرلاند — مملکت ایرلاند را سابقاً انگلیس فتح
نموده اراضی آنرا گرفتند و مقروض داشتند که ایرلاندیها خبر بزرگ
کاری نمکند مذهب ایرلاندیان کاتولیکی بود و انگلیس ایشانرا
مجبور میکرد که بخلفا در میانان پرستان پول مدهند

در ۱۸۵۱ و در ۱۸۵۲ ایرلاندیها خواستند شورش نمایند ولی
در همه وقت شکست خوردند تا زمانیکه یک نفر نطق ایرلاندی انگلی نام
در حضور جمع کثیری عبارت از سی هزار نفر نطقی بر ملا نموده مردم را
به جان آورد در ۱۸۳۱ دستانهای ایرلاندی مسلح در اطراف
بلا و گردیده ملاکان انگلیس را قتل میرسانید

فنیان ما که از ۱۸۶۷ تا ۱۸۶۸ از جمله یاعیان بود یک نفر از حکام
انگلیسی را در دو بلن در روز روشن گردن زدند و هیچکس از ایرلاندیها
قاتلین او را گردیده بودند و میخواستند آشکارا ناختند و بدست نداشتند

در سال ۱۸۸۱ چندین خانه را در لندن با وینامیت از بیاید برآوردند.
 انگلیس با خیلی مایلند که ایرلند رفرمه شود ولی از اینکه حکومت ایرلند
 با خود ایرلندیها باشد مستناع دارند و از اینجاست ایرلندیان محو
 بر انگلیس کینه و اعتراض دارند

سوالات

ایرلند چه طایفه فتح نمودند — انگلیس با ایرلندیان چگونه رفتار میکرد
 ایرلندیها چه اقدامی نمودند چه شد — در سال ۱۸۳۲ نقص انگل چه اثری بخشید —
 فیسبان چه کردند و ایرلندیها با خانه های لندن چه کردند — انگلیس چه خواست
 از چه مطلب اجتناب دارد

۱۹۵ — سرور و سوم — اولین طایفه که در ایرلند
 بدون زرد و خرد از ادشت نزد آنها بودند در سال ۱۹۰۰ چه شد
 ز سال ۱۸۸۱ اینان میل و رضای خودشان خرسوند بیانشند
 شده بزرگ و ملی توانستند به سایه های خودشان افتاد زنده بمانند
 کنند و در سال ۱۹۰۵ در مقام مطالعه انحصار را در ایرلند خور برداشتند
 سوم بیانی را عقاید را رفتار نموده بعد از این بر پذیرفتند و بر روی
 مملکتی متعلق تر قیام او، کینفر از سنا بر اینان و از برای او و بیانی

اختیار کردن

سؤالات

که ام حایفه در اروپا بدون زرد و خورد آزادی یافتند - حال
 نروژ در ابتدا چه بود - و بعد چه مطالبه کردند - سوئد بیا با آنها چه
 رفتار نمود و نروژ بیا که را بسلطنت اختیار کرد

خلاصه که باید از برنامه‌ها

اول - هر محلی در سابق عبارت بود از رعایای یک پادشاهی
 و سیاحت میل و خویش رعایا را در تعلقی و تبعیت مملکتی ملاحظه نمی‌کردند
 و همین نوزدهم این رویا است تمام کرده ملتها تشکیل داد
 ثانیاً - ترقیبیت مورث جنگهای بسیار گردید زیرا که غلب
 نامیاد در میان چندین مملکت تقسیم شده بود و هر یکی از این مملکتی خیر از
 خودشان کرده ایل و راضی با طاعت نسبت آن ملک نبود
 ثالثاً - در ۱۸۲۱ یونان با دولت عثمانی بنامی ضدیت کردند
 و بعد از می سلفی در ۱۸۳۰ جنگ در یونان با ایران در

۱۸۲۳ م بطلب خود رسیده و بمعاونت فرانسه در محصل پادشاه

نشین بران را تسخیل داد

۱۸۲۳ م در ۱۳ بهمن پادشاه بلژیک را بیرون کردند و بمعاونت

فرانسه مملکت بلژیک را بر پا داشتند

۱۸۲۳ م بعد از آنکه ایتالیا بیجا در خلاصی خودشان از دست انگلیس

پیروده استقامت کردند در دو پادشاه پیمین جمع شدند پیمین ها ملک

فرانسه اطیشی را رانختند و اندر ۱۸۵۳ م در مارتا و سنفرین

و بعد از آن مباروسی و ایتالیای مرکزی و سیسیل را باز ملک متعلقه

ایتالیای را پی در پی ضمیمه کردند تا در ۱۸۵۹ م پادشاه نشین ایتالیای را تسخیل

دادند و در ۱۸۵۹ م ونسی در ۱۸۶۰ م را فتح کردند

۱۸۶۰ م آلمان بی پنج مملکت تقسیم شده بر بر جمع شد و

در ۱۸۶۹ م بآرزوی خود رسید و توانست مملکت امپراطوری آلمان را

تسلیس کند و بعد از آنکه مادران را بخت و الی تسلیس میبکند

بلژیک جنگ نزد ویروسی اطیشی جنگید و در ۱۸۷۰ م پروسی

سپاه و فاتح و سافر کرد صاحب مملکت آلمان شد و مادر را

دیس و فرانکفورت اجبراً و قهراً ضمیمه خود ساخت
 سابقاً - آلمانها از ۱۸۶۵ء و دول متحابه تشکیل داده بودند
 در ۱۸۶۶ء دول متحابه با یکدیگر جنگ نمودند و پادشاه پروس امپراطور
 کل آلمان گردید

ثالثاً - متحد شدن ایالات آلمان از برای پروس مفید واقع شد
 بسبب ظلم و ستمی که از سایر آلمانها با آنها میرسد ولی وقوع این مصیبت
 از روی بیقاعدگی بود زیرا که ده میلیون نفوس آلمانی در خارج از وطن
 خود پراکنده گشته و سه میلیون پنی و فدراسیونی خرد آلمان است

رابعاً - بواسطه عهدنامه فرانکفورت در ۱۸۷۱ء الزام بر آلمان
 ضمیمه مملکت پروس شدند و از روی اجبار و اگر اه مطیع و محکوم پروس
 گشتند و اتصالاً ادعای آزادی نموده از حکومت اجنبی شکایت
 و نامه دارند

حاشراً - بوکریها در ۱۸۴۹ء از ظلم اطریشی مآشورش نمودند و بموجب
 قانونی از روس مجدداً با طاعت آنها درآمد ولی بر حسب خشنود
 بواسطه تنزل و خرابی اطریشی تا مارزوی خود رسیده در ۱۸۶۷ء مملکتی

تشکیل دادند

ماد یثیمر — پنی باجر و اضطراراً مصع روسها و پردوها و اطرها
 میشند و با وجود شورشی که در نسله^{۱۸۳۳} و نسله^{۱۸۳۴} انخودن متواتر
 از سلطان این مالکیت خلاص میشوند در میان پنی دار و سس سیمیری
 ثانی عشر — طایفه سعاد که در مشرق اردو مسکن دارند بعضی از
 آنها در بیت عثمانی و بعضی از آنها در مشرق اردو مسکن دارند
 و بعد و بعد دارند که از بیت این مالکیت خلاص شود بسیاری از
 پارسهای میخواستند مملکتی تشکیل داده یکی بطبع امپراطور روس
 ثالث عشر ایرلاند پیدا در دست انگلیسها معلوم واقع شده و
 آنها را گرفته اند و ایشان را باجر میکردند که بر اربابان پرستان
 پول بدینند و از نسله^{۱۸۳۳} در همین نسله قسبانهای ایرلاند می
 داشتند که انگلیسها را بکنند و شهرنندن را بتوسعه نیابت بر جوبند
 رابع عشر و در نسله^{۱۸۳۴} مرد و با صبح بدون جنگ از مدید شد
 رابع شاه نشین متعلق تشکیل داد

فصل ششم

ممالک کنونی اروپا

۱۹۶- صلح با اسلحه - از این پیش دانستیم
که ممالک اروپا از سال ۱۸۱۵ تا ۱۸۱۶ میلادی بود اولاً بواسطه جنگهای ملیتی
در مشرق و ثانیاً بواسطه جنبشهای ملی اناسل مشرق با انجام
نرسیدن پراکندگی عثمانی را پیوسته تهدید میکرد و همچنان ملی نیر تمام
شد الزام لرن سعادت و خوش بختی نیافت پس از آنوقت
سه دولت که او را تقسیم کرده بودند خوشوقت بنزد ایرلند میآمدند
حاضر بودند که بر ضد انگلیس با شورش نمایند و صلح در پناه عهد
نامه ماربرگ را میباید ولی عهد نامه بیچوقت دولت صاحب پول
و قشون را از جنگ مانع نمیشود تمام اروپا خودشان را بر ابرامی
حاضر میکنند یعنی دولتها اسم اتفاق نمودن آلمان و اطریش
هولند و ایتالیا اتفاق نمیشود و همچنین فرانسه در روزی

با هم متفق گردیدند هر دولتی حساب کارشخصی خود را میکند و سینه تمام دارند که قشون بزرگ و قلعه های مستحکم داشته باشند از برای تشکیل قشون بزرگ دیگر مثل سابق ترتیب داد و طلب با قوه سربازگیری را معمول نمیدارند در بسیاری از ممالک خدمت نظام را اجباری قرار داده اند و تمام سکنه محلیت باید مدت چند سال خدمت سرباز بکنند آلمان میتواند سه طایفه سرباز حرکت دهد روسی سه طایفه و ششصد هزار اطریش یوگوسلاوی یک طایفه و نهصد هزار این قشونها بزرگتر از هزار توپ دارند و این وسایط محرکه و محله اهل اروپا یقین دارند که جنگ بسیار هولناکی وقوع خواهد یافت و اکنون بیت و خبال است که در اروپا جنگی واقع نشده

سؤالات

در سال ۱۹۱۵ ممالک اروپا در چه حال بود الزام سرن و پنی و ایرلند چه داشتند کدام دولتها با هم متفق بودند تشکیل قشون چه ترتیب معمول شد حال قشون آلمان در روسی و اطریش یوگوسلاوی را بیان کنید

۱۹۱۶ - توسعه جویان — با انجبال در آخر قرن نوزدهم

تقریباً تمام دول اروپا اهتمام داشتند که بروست مملکت خود بفرستند
یعنی اراضی جدید بدست آورده مفتوح سازند و محصول و صنایع
خودشان را در آنجا بفروش رسانند انگلیس بزرگترین ملک
مهاجر نشین روی زمین را فتح نمود بعد از انگلیس مهاجر نشین فرانسه
از سایرین بزرگتر است انگلیس و آلمان و آمازون و روسی و ایم
صد هستند که مهاجر نشینهای خودشان را توسعه دهند

و از آنجا که توسعه جویان خرتوتوسط جنگ نمیتواند مملکت خود را دست
دهند مجبورند که قشون زیاد و کشتی جنگی بسیار داشته باشند فرانسه
مهاجر نشین زیاد دارد و بخدی که از برای او کافی است چه او میخواهد
اراضی را زراعت نموده آباد سازد نه آنکه پیوده توسعه دهد پس
فرانسه از همه توسعه جویان شمرده نشود اما از برای دفاع از ممالک
نشینهای خود کشتی جنگی بسیار لازم دارد و چون فرانسه توسعه جوی
نیست اغلب ممالک اروپا با او رابطه خصوصیت دارند

و با انگلیس اتفاق نموده است مرا اعلی را که ممکن است اسباب تمام
خزین مایین و همکاری کرده و دستاورد نموده اند و از عقیده

طعامه رفیب باقیه مابین ایشان دوستی بسیار بزرگ پیدا کرده و
هر یک از دیگری سخن شنوی دارند و اتفاقاً آن قلی و محکم است

سؤالات

دول اروپا در چه امر اتهام داشتند که ام مملکت مهاجر تشین خیلی بزرگ
دارند و نه آنکه با انگلیس چه اتفاقی نموده

۱۹۸ - قبول حکمیت - نگاداری سر باز و توپ و کشتی

بسیار گران تمام شود قشون بحری در سال باندازه هزار
میلین فرانک خرج دارد ولی با وصف این هیچ مملکتی نخواهد خلع
اسلحه از خود نماید از نیم اینکه همسایه بایش با اسلحه باقی مانده قوی
گردد و بر او حمله نمایند در ۱۸۹۵ امپراطور روس فرستادگان
مملکت اردباراد در شهر لاه جمع کرد و کنفرانس صلح عمومی در آنجا
تشیع یافت محض اینکه مسئله خلع سلاح در حضور همه فرستادگان مقرر
گردد ولی ایشان را بی اثر برای رفع سلاح بدست نیاوردند جز
اینکه محکم تصدیق ثباتی در آنجا برقرار کنند که معان آن در لایحه
میسبانه در دولتی در آنجا داد خواهی نماید کنفرانس فروردین باطله

رسیده کی و احقاق حق نمایند

ولی این محکمه تصدیق جنگ ترانوال را که از ۱۸۹۹ تا ۱۹۰۱
یافت توانست جلوگیری نماید و همچنین در ۱۹۰۱ سفر جنگ چین را
نموانست موقوف کند اما در ۱۹۰۳ رئیس جمهوری آمازون و دولتها
آلمان و انگلیس و نزولار اطرم کرد اما ساز و خودشان را که محمل بود
بجنگ بزرگی منتهی کرد و در محکمه فرور قیصله کردند و بعد از آن ملک
ارد پا عهد نامه مجلس تصدیق ثابت و در میان خودشان امضا کردند
و بواسطه آن مستعد هستند اغلب مشاجرات اختلافاتی که در میان
ایشان واقع شود بمحکمه لایه اظهار دارند

اما فرانسه اول کسی بود که در این باب عهد با بریطانی کبیر منعقد
ساخت در تمام عالم بعضی اشخاص خوش قلب هستند که میگویند
جنگ و قتال بزرگترین بلا و آفتیهای بنی نوع انسان است اگر
مردم نخواهند همیشه بحال صحیح باشند باید از جنگ اجتناب نمایند این
اشخاص در هر مملکت بمشهوریهایی خودشان را میگویند که با ایشان
هم عهد کرده و آنها را مدافع صلح جوی خوانند

مسئلات

قشون زیاد نگذاشته است چگونه است - در سال ۱۸۹۹ امپراطور روس بچه کاری اقدام نمود - محکم تصدیق که ام جنگ را جلو گیر می توانست در که ام مشاجره حکمت نمود - دولت اروپا چه چیز را منهدم گشتند اشخاص مسلح جوی چه چیز می خواهند چه میگویند

خلاصه که باید از برزیا سپید

اولاً - مسئله شرق با انجام نرسید و جنبش و جوشش ملی نیز شکست توسعه جویان تبو وسیع حرکت پرداخته تمام اثالی اروپا خودشان را از برای جنگ حاکم کرده اند

ثانیاً - بجهت تشکیل قشون بسیار قانون خدمت اجباری را مقرر داشته اند میریزند و راه آهین جنگی میسازند

ثالثاً - چون مردومات جنگ باقیمت گزاف تمام میشود خیلی امید است که تمام دولت با یکدیگر اتفاق و اتحاد ننوده جنگ را بکل موقوف سازند و مسائل اختلافیه خود را توسط محکم تصدیقی فیصله دهند

فصل ششم

علم و صنعت و تجارت

۱۹۹- علوم در قرن سیزدهم - در پی عصری بعد از
 قرن اشخاص فاضل عالم پیدا می‌نمایند زیرا که بر انگلیس و فرانسه و آلمان
 و امریکا هزاران اشخاص فاضل دانشمند مشغول اکتشاف این
 مطلب هستند که حرکت و پیدایش و نابش بسیار را معلوم کند و برای
 از علوم از قبیل فزیک و شیمی و معرقه الارض و تاریخ طبیعی
 و طب و غیره انبساط داده یا تجدید مردود یا اختراع کرده
 بسیاری از این دانشمندان فلسفه انسانی بقدری مثل امپراطور و
 دیندار و شورا و بریل و در فرار است پس
 کله برنا و پاسر

این دانشمندان این اکتشافات را تنها برای خود نگرفتند
 بلکه فایده آن تمام عالم میرسد
 سحرالات

در قرن بیستم چگونگی اشخاص دیدارند و در علوم چه کشف ایشان گشت
و از کدام آنها در ده

۲۰۰ - بکار بردن علوم - پیوسته عقلای بزرگ مشغول
پیدا کردن نشانی از علم میباشند و مهندسین علم را نتیجه تحصیل
اشیا مفیده بکار میبرند مانند ماشین و در کما و بخار و کت
زمین و غیر آن تا زمانی که متوقی گردیده علم را با صنعت توأم
ساختند در قرن نوزدهم بقدری در توأم ساختن علوم با
پیش رفتند که شکل بسیاری از مکاتب تغییر کرد

سؤالات

عقلای بزرگ مشغول چه کار بودند مهندسین علم را از برای چه
میخواستند - در قرن نوزدهم کار علم بکجا انجامید

۲۰۱ - ماشینها - کینفر انگلیسی آرک وریک نام دستگاهی
اختراع کرد که بتوسط آن پیچ را بر ایمان کند و کینفر فرانسوی
ژاکار نام صنعت نساجی ابریشم را اختراع نمود
این اسباب باعث شد که کارها زودتر انجام گیرد و مقدار

با فده کی و ساختن اشیا میسر شود و همچنین کلیفروات نام در ۱۷۷۶
 اولین دستگاه چرخ بخار را اختراع کرد و از آن زمان طرز ساختن
 اسباب ترقی نمود زیرا که یک دستگاه چرخ بخار می تواند اشیا
 خیلی سنگین را حرکت دهد و تمام آلات یک کارخانه را بگرداند
 یک نفر فرانسوی و سپر ز نام انتقال قوت سقوط آب و سیل را
 بجای می دور اکتشاف نمود مانند سقوط آب و در خانه نیلاراکا
 در مالک آمازونی که اسباب حرکت چرخها در سی چیل کیلومتر
 یا چل برابر متر فاصله میگرداند این قوت سقوط آب را بویل
 بلاش (دفعال سفید نامیدند) بجهت اینکه آب مثل ذغال
 سنگ سیاه برای حرکت دادن چرخها بکار بروند و همچنین
 از برای نوشتن اختراع کردند علاوه بر آنچه از برای چاپ
 اختراع شده که یک روزنامه تمام را در یک روز چاپ میکنند

سؤالات

ارکن در یک انگلیسی چه چیز اختراع نمود — صنعت نساجی را که اختراع کرد
 فایده ماشین و چرخها چه است — اولین چرخ بخار را که اختراع کرد

دسپند فرانسیسی چه چیز را اکتاف کرد

۲۰۲ - کشتی بخار - راه آهن - بعد از آنکه
 قوت بخار را در یاقعه در صد برآمد که او را از برای حرکت داد
 کشتیها و کالکها با یکا ریزند در ۱۲۷ مکتف فرانسیسی ردیف
 روانام یک کشتی بخار ایجاد کرد ولی بدبختانه کسی اعتنائی به او
 اذ نمود و بعد از آن مکتف امریکائی قولتن نام در ۱۸۰۲ کشتی
 بخاری ساخت که از رودخانه موسن بموسطا آن پائین آمد
 در ۱۸۱۳ چند نفر انگلیس بخاطر شان رسید که کمترینی سازند
 و او را در روسی رایل راه آهن حرکت دهند و بعد از آن انگلیس
 مرتب کردند که ما را بخار و مسافین را با آن حرکت دهند و

در زمانی اندک طی کنند و بعد از آن الکتریسیته معمول کرید و
برای حرکت دادن تراموه و راه آهن کار رفت و بسبب شده که
مسافت را زودتر و از زمان تر شود

در راههای معمولی کالکدهای اتوبیل نفتی با سرعت آهسته حرکت
میکند و همچنین محرک اتوبیل را در روی زورق قرار دادند تا بهر
کشتی بزرگ راه رفت و بالاخره وسیله را برای حرکت در هوا پیدا
کرده بالونها معمول کرید

سوالیات

راه آهن بجهت ترتیب اختراع شد و چه فایده بخشید - و دیگر چه اختراعات
از برای حرکت بر روی و جسم می نمودند

۲۰۳- تلگراف - الکتریک - چون قوه الکتریسیته پیدا
کردند متوسط او تلگراف ساختند که اخبار را از یک طرف عالم بطرف
دیگر در کمتر از یک ثانیه میرساند تلگراف الکتریک جز در سال ۱۸۴۰
اختراع نشده بود و امروز خطوط تلگراف با بین تمام شهرهای دنیا

و امریکا و ایران موجود است. بنحین تلگراف تحت بصری نمرت
کرد که سیم آهن را از وسط لوله کملاستیکی گذرانیده در آب دریا
ماند ازند

تلفن الکتریکی را که احداث نمودند و نفر آدم دور از یکدیگر نهند
باسم حرف بزنند بدون آنکه یکدیگر را ببینند با تلگراف بی سیم
کشتیها در دریا از دور با یکدیگر حرف میزنند و همچنین اردو یا بانه
هائی که در ساحل است حرف میخوانند بزنند

سؤالات

از پیداشدن الکتریسیته چه چیز اختراع کردند تلگراف در چه سنه اختراع
گردید با تلفن الکتریکی و تلگراف بی سیم چه کاره انجمن میدهند

۲۰۴ - روشنائی - در سنه ۱۸۷۹ الکلیفر فرانسیسی این
نام این مطلب را دریافت که ممکن است از نور خال بخاری گرفته این
روشن سازند و بعد در انگلیس این اختراع را تبلیغ کردند و در تمام
در تمام ممالک عالم چراغ کار معمول گردید در امریکا و در روسی
بعضی چاهها کشف نمودند که روغن نفت از آنها بیرون میاید در

شهرهای بزرگ کوچه ها و خانه ها با چراغ برق روشن است

سؤالات

که ام کس اول دریافت که از ذغال بخار گیرد - و اختراع آن در کجایم شد - در روسیه د امین چه چیز کشف شد در شهرهای بزرگ کوچه ها و خانه ها با چه چیز روشن است

۲۰۵ - صنعت - بعد از آن اختراعات متعدد دیگر نمودند از قبیل ساختن عکس و تریب مطلق و منفصص که طلا و نقره را در روی آهن کار میکنند و دیگر دنیا است که توسط آن سنگهای بزرگ از جامی بر میکنند و در گنهای مختلف که از ذغال سنگ بر آورده پارچه ها و منوجات را با آن نمک میزنند همچنین گوت شیمیائی که رشوه زمین قرار داده خاشاک زراعت میدهد و نیز از برای ساختن الکل و کاندو با قن منوجات تریبی اختراع نمودند که خیلی بهتر نزدیک است بعضی نباتات درختهای جدید در اروپا داخل گردید از قبیل سیب زمینی و غیره و معالجات جدید کشف نمودند و وسایطی بدست آوردند که توسط آنها

ممکن است از امراض عمده محفوظ مانند و ترقیبی از برای خوبانیدن
 مریض بجهت عملیات یدیه قرار داند مخصوصاً پاستورطبی
 کشف نموده که بواسطه آن از امراض مسریه مثل سبک هار و طاعون
 و ذبحه و درد کله می مُلک و غیره نجات توان یافت
 و همچنین معلوم ساخت که کثافت بسیار از امراض میکرو
 پس باید خود را تمیز نگاه دارند تا از امراض مسریه بمناسبت آن
 و از نزدیک شدن با مرضای امراض مسریه اجتناب ورزند

سوالات

بعضی اختراعات صنعتی را ذکر نمایند در علم طب و حقه تحت چه مدتی
 نمودند پاستور چه اکتشافات نمود

ع ۳۰ - اسپوز لیون (نمایشگاه عمومی)
 در ۱۵۵۰ اولین نمایشگاه عمومی در انگلیس برپای گزید و
 تمام این عالم حاصل رحمت و محصول مملکت خودشان را با بجا آورد
 در عمارت مخصوصی که از برای اینکار ساخته شده بود نمایش دادند

در آن اسپوزیون ۱۲۰۰۰ نمایش دهنده حضور یافته بودند
سایر ممالک نیز در این خصوص تقلید انگلیس را نمودند و در فرانسه
پنج نمایش بزرگ واقع شد در ۱۸۵۵، ۱۸۶۷، ۱۸۷۸، ۱۸۸۹ و ۱۸۹۴
و شانزده و همچنین در وین و بروکسل و لندن اسپوزیونها برپا
کردید و در امریکا در فیلادلفی و شیکاگو ترتیب یافت در این
اسپوزیونها متاع تجارت و ماشینهای کار تمام مملکت موجود و جمع
بود و هر قطعی میدید که سایر مملکت چگونه کار میکنند و در واقع اسپوزیون
بدرسه صنایع ثابت داشت

سؤالات

اولین نمایشگاه عمومی در کجا و از برای چه مقصد برپای گردید - در فرانسه
چند اسپوزیون منعقد گشت - در اسپوزیون چه واقع میشد

۲۰۷ - علم تحصیل ثروت - دانشمندان و عقلا
مملکت پس از غور و رسی و مطالعات بسیار دریافته اند که ثروت چگونه
صاحب ثروت و تمول گردد و او را علم ثروت اند و سخن نام نهادند
سابق بر این گمان میکردند که ثروت ثروت عبارت از امانت و طلا

و نقره زیاد داشته باشد ولی بعد از آن ملاحظه نمود که ترتیب
حقیقی و دائمی عبارت از آنست که در مملکت کندم و جو و سایر اجناس
و کا و کو سفند زیاد بعمل آید و از جنبه و چشم پارچه ها باشند و باقیه
چرم سازی و سایر اشیاء متعلق بصنعت است که ملت دارا
باشد زیرا که متوسط این اشیاء مفیده طلا و نقره و فراوانی تحصیل میو

سؤالات

علم ثروت را چگونه دانستند سابق بر این ثروت را منحصراً در چه چیز می یافتند
و بعد متفقت شدند که ثروت حقیقی عبارت از چه چیز است

۲۰۱ - از آدمی صنعت - پس بابر آنچه ذکر شد گفت

غیر مندی نمی خواهد بود که حاصل های مرغوب بعمل آورده اشیاء مفیده

تحصیل نماید پیش از این تصور میکردند که از برای تحصیل محصول زیاد

باید نظامنامه مفصلی ترتیب یابد و دولت باید قسرها بدد که عمل حاکم

چگونه کار میکنند و چه ماده را استعمال نمایند و یک توپ یا هفت خند

زرب باید طول داشته باشد اشخاصی که دستگاه تازه اختراع

میکردند یا ترتیب جدیدی مرتب میداشتند از طرف دولت مجرم

یثند زیرا که صنایع را بایستی دولت بعل آورده و از کارخانه های
آن باشد و اسباب ترویج و پشیرفت هر صنعت را فراهم سازد
بوی آن ملاحظه کردند که بهترین وسایل برای خوب کار کردن
سازگاری آن مردم را در کار خودشان آزاد و راحت نگه دارند
و از آن وقت خیرخواهان در صد ادعای آزادی صنعت برآمدند

سوالات

سابق بر این ترتیب تحصیل محمول و ایجاد مخمرات از چه قسم است
و از آن چه ملاحظه کردند و در مقام ادعای چه برآمدند

۲۰۶ - آزادی تجارت - سابق بر این مردم همچو می پنداشتند
که صنعت به ملک در آنست که از بد چسبیری از محصولات ملک بخارج
رود و بخت دیگر نقل شود و همچنین نمیکند اشتد چیزی از خارج
بداخل ملک وارد کرد یعنی متاع تجارت خارج را بملکت وارد
نمایند مثلاً اگر تاجر فرانسوی میخواست کندی برای فروش
ب انگلیس ببرد کندی او را گرفته توقیف میکردند و بهرگاه تاجری بخارج
آبن انگلیس را بفرانس بیاورد مانع نمیشد

عقلمای فسران بجد هم اول شروع بگفتن این مطالب کردند که تبر
 است تجارت را آزاد بگذارند یعنی تجارت را اجازه دهند که هر چه
 میخواهند بفروشند و هر چه میخواهند بخرند هرگاه فسرانوی
 آسمن خوب بخواهد صرفه در این است که آنرا از انگلیس بخرد و اگر
 فسرانویها بکنند یا شراب خودشان را در انگلیس بفروشند
 معلوم است بیشتر میخرند و بیشتر بآنها فایده رسیده در عوض
 اشیاء مفیده بیشتر میتوانند بخرند ولی عقلمای فسرانویها
 معموله را تبدیل نمایند و اشتباهی که میانشرا حکام بزرگ نمیشد
 بحرف عقلمای کوشش دهند تا عاقبت هر چه جریان انگلیس بدولت
 حالی کردند که داخل شدن متاع و محصول خارجه از برای انگلیس
 نافع است در ۱۸۴۶ قانونی وضع نمودند که بموجب آن
 تمام تجارت خارجه را اجازه میدادند که خلع را از ممالک خارجه عمل
 نموده با انگلیس وارد کنند بدون اینکه لمرن و مالیات دیگری بدهند
 جز آنکه گشتی آنها باید انگلیسی باشد

مسئلات

سابقاً مردم در باب حل و نقل محصولات و امته بخارچه چه عقیده داشتند
 تمامی قرن هجدهم شروع بچه امری نمودند — عاقبت کدام دولت
 علی امته را قانون گذاشت .

۲۱۰ — آزادی معاوضه محکمت — از آن زمان تمام مملکت فرانک
 بمعاوضه پرداختند و کسی بآنها حائقی ننمود ولی امروزه دولت
 متداول است یکی قانون حمایت و دیگری ترقیب معاوضه قانون
 حمایت عبارت از آنستکه از متاع مملکت خارج حق گیرند در صورتیکه
 قیمت آن متاع در بلدی که از آن حل شده از راتر باشد

در رسم دیگر آنستکه بگذارند امته خارج داخل مملکت شود اما امته
 مملکت معاوضه نمایند بدون اینستکه چیزی از آنها بگیرند و این قهر
 آزادی معاوضه گویند اگر این رسم معمول گردد هر مملکتی متاع
 خود را با آزادی بمملکت دیگر وارد میسازد آزادی معاوضه در
 ابتدا به استه انگلیس و در ۱۸۴۰ برقرار گردید و همچنین با پرتغال
 سیم در ۱۸۴۰ معاوضه آزاد را قبول نمود و عهدنامه تجارتی
 با انگلیس منعقد ساخت که در آن اجازه میداد انگلیسها این قهر

و ماشینهای خودشان را بفرانسه بفروشند و فرانسه نیز بر شمشیر
و شراب و سایر متاع خود را با انگلیس بفروشد بعد از آن تمام
مالک اروپا معااهده های تجارتی با بین خودشان منعقد ساختند تا
از مساعدت این عهدنامه ها زارعین روس و امریکائیان خود را
بفرانسه و از رانتر از زارعین فرانسه فروختند ولی دولت فرانسه
برای مقاومت این عمل در سال ۱۸۹۲ حق کاملی بر کمر مال التجاره و
داد و همچنین تقریباً تمام دول دیگر از برای متاع فرانسه حق کمر
قرار دادند تجار و صنعتگران فرانسه با اشکال میبایستند در خارج
مشتری پیدا کنند اما امروز انگلیس و بلژیک تنها مالک آزاد
در معاوضه هستند

سؤالات

در باب وارد کردن مال التجاره خارج چه قانونی معمول است - از ادبی
معاوضه اول توسط کدام دولت مقرر شد - دولت فرانسه در مقاومت
این اقدام نمود - و سایر دول با او چه کردند
۴۱۱ - معاملات - در قرن بیستم به یک بانک بزرگ
در انگلیس بود نامش اولین بانک در همین قرن فرانسه را ایجاد نمود

کار بانک آن است که بطریق مرتب میدهند و بجای پول نقد خرج می‌نمود
و دیگر بانک به تجارت پول قرض میدهد بعد از آن در تمام ممالک
بانکها تشکیل یافت و از قبل آنها انجمنها ترتیب داده آنها را انجمن
معاملات خوانند زیرا که انجمنها پول خود را در بانکها میگذرانند
و سود آن را دریافت میکنند و بانکها هم پولها را بقرض میدهند یا بخر
کارهای با فایده از قبیل راه آهن و غیره رسانیده منفعت حاصل میکنند
با این ترتیب تجارت و صنعتگران میتوانند پیش از فروختن
متاع خود پول تحصیل نموده با آن پول مال التجاره بخرند و قیقه
بخواهند کار بزرگی را صورت دهند از قبیل بسط دادن و ساختن
راهها یا پل و آوردن معدنها معلوم است که ثروت و ملت یکفر
آدم از برای مصارف آن که شاید بیش از ملوئها باشد کفایت نخواهد
نمود پس جمع شده عازم انجام آن امر میگردند و مصارف
مربوره را بقسمتهای کوچکی تقسیم نموده هر یک قسمتی را اکسیر
(سهام) مینامند و بطیها باندازه سهام چاپ نموده هر یک از آن
جمع بپردازند که میتوانند و میخواهند پول داده از آن بطیهای سهام

میخرند و چون آن پولها جمع شود آن کار خطیرا انجام میدهند مثلاً
 هرگاه راه آهنی ده کیلومتر مصارف کشیدن داشته باشد ده هزار
 کیلومتر هزار تومان چای میکنند هر کس هزار تومان بدو یک
 کیلومتر میگیرد و بعد از ساختن راه آهن منافعی که از آن حاصل
 میشود تقسیم نموده به یک از شرکا باندازه هر یک کیلومتر که در
 دست دارد بهره میدهند تمامت کارهای بزرگ با کیلومتر
 میشود (کمپانی) و محل فروش این اکتیونها در بورس دراج
 سهام میباشد

سؤالات

بانک را اول در کجا تأسیس کردند - بانک فرانسه را که تشکیل داد
 بانک چه میکند فایده بانک چیست - بوسیله بانک چه کارها
 انجام میدهند

خلاصه که باید از برنامهند

اولاد قرن نوزدهم در تمام ممالک اروپا خردمندان بسیار پیدا شد
 از اکتشافات آنها تمام عالم فایده رسد

ثانیاً - بعد از آنکه نسبت به خود مردم را با خبر - توأم گشت مثل نام کب
تغییر کرد

ثالثاً - کب بیان بانی دستاوی با چرخ بخار توسط عملیات مزب میکرد
رابعاً - بعد از آنکه چرخ بخار را بکار بردند در سال ۱۸۰۷ اکتی بخار را بط
آن حرکت دادند و در سال ۱۸۲۹ راه آهن را تریب دادند

خامساً - ایجاد الکتریسیته اسباب اختراع تلگراف الکتریکی و تلفون گردید
سادساً - روشی که از الکتریسیته کوچه ها و محله های شهر را روشن ساخت
سابعاً - صنعت عکاسی و مطلقاً و منقوض و دیات و رنگهای مختلف از قلم
سکرتیب یافت و کون شیمیائی و اتومبیل و بسیاری از معالجات
جدید اختراع شد

ثامناً - در اسپرزیونها مال التجاره و متاع تمام مل و ماشینها
شد اولین اسپرزیون در سال ۱۸۵۰ در انگلیس مفتوح شد و پنج اسپرزیون
در پاریس تشکیل یافت

تاسعاً - بعد از دریافتن علم ثروت معلوم شد که گشت و دوت حقیقی
مملکت طلا و نقره و دوحه هدیه نیست بلکه ثروت مملکت عبارت از محصولات

بافایده است که در محکمت بجل آید

حاشا - معلوم شد که بهترین وسایل برای تحصیل محصولات با فایده و
متمول ساختن محکمت آنست که صنعت و تجارت آزاد بگذارد

حادی عشر - بهیچین خدمندان نگفتند آزادی صنعت و تجارت ضرر
ثانی عشر - از آن زمان در محاکم اروپا و ترتیب معمول است یکی ترتیب
حمایت یعنی از امتعه خارج حق دریافت کنند و دیگر آنکه معاوضه آزاد
باشد یعنی تمامی امتعه خارج را بگذرانند داخل شود و با امتعه داخلی معاوضه
نمایند . آزادی معاوضه از ۱۸۴۴ در انگلیس معمول است و در ۱۸۹۲
از ۱۸۹۲ ترتیب حمایت متداول است

ثالث عشر - بانکها بطریق می دهند و بجای پول دو بدل می دهند
و به تجارت قرض می دهند و انجمن ها برای معاملات ترتیب یافت
رابع عشر - از برای انجام کارهای بزرگ اکسیون (سهام)
ترتیب دادند

فصل ششم

اروپائی در خارج اروپا

۲۱۴ - انگلیس با درهندوستان - هندوستان
 پنجین مملکت متقسم بود و انگلیس با تمام آنها را یکی بعد از دیگری در مدت
 یکصد سال تصرف کردند یعنی از عَشْمَه ۱۷۵۶ الی عَشْمَه ۱۸۵۶
 و مملکتی را که صاحب سید ملیون عیت است مالک شد هوای
 هندوستان بسیار گرم و غیر سالم است (و با از طرف هند می آید)
 سکونت هند از برای اروپاییها اسباب زحمت است و انگلیس با جزا
 برای تجارت و حکمرانی و فرمانداری قشون هند میروند
 در ابتدا که آن مملکت را تصرف کردند قشون انگلیسی زیاد داشتند
 و از اهالی هند سرباز گرفته و بجای سپاهی از آنها تربیت دادند که
 صاحب منصبان آنها انگلیس بودند و آنها هنوز مذہب قدیم خود را
 دارند که در آن مذہب کاهن و راجه و مقدسی میمانند و چون در قتلها

که انگلیس استمال میکنند باره غن و پیه کاو چرب شده است است.
 کینه آنها بر دیده شورش کردند و شورش عمومی گردیده زن مرد
 بسیاری از انگلیسان را بقتل رسانیدند و اطفال را با آتش سوزانیدند
 رئیس شورشیان ناما صاحب بود بعد از آن انگلیس قشون آورد
 بر سپاهیان شورشی حمله نمود و آنها را اسیر نموده اغلب این
 توپ بست و هند را بکلی تصرف نمود از آن بعد دیگر شورشی از هند
 سر نزد امانی هند شروع کرده اند بزبان انگلیسی حرف زدن
 و غالباً عادات انگلیسی اختیار کرده اند در ۱۸۷۶ مجلس پارلمان
 ملکه انگلیس را امپراطریس هندوستان لقب داد

سؤالات

هند چگونه ملکی بود و انگلیس در چند مدت آنجا را متصرف گردید - بواسطه
 چطور است - در ابتدا می تصرف هند برای انگلیسها چه وقوع یافت
 باعث شورش هند و سپاهیان هندی چه بود - و باز خرد کجی فتنی
 گردید - ^{جالبه هند به واسطه چه حال دارند}
 ۲۱۲ - روسها در آسیا - روسها از ممالک خود تا جبال
 قفقاز پیش آمده و در آنجا متوقف بودند و سرحد ممالک هند انگلیسها

جباله ایلیا بود در میان روس و انگلیس خد تملک بزرگ فاصله بود
از تیسر ارمنستان و ایران و افغانستان و ترکستان

از شرق و روسیه و شرق بقیه زمین ممالک نموده طرف بند پیش میروند
چنانکه در ممالک عثمانی بطرف اسلامبول پیش میروند

و انگلیس با هم در محاصره روسها از رسیدن به بند اهرام و از همچنین
مانع هستند که روسها قسطنطنیه متصرف شوند و روس هم افعالی
نکرده اتقالات پیش میاید در سال ۱۸۳۸ روسها مملکت قفقاز را تصرف کردند

و در سال ۱۸۴۱ یک هزار افغان امالک شده در سال ۱۸۳۸ پادشاه ایران را
محک شده که هرات را محاصره کند و انگلیس با بلا حفظ نزدیک شدن
ببند پادشاه ایران را مجبور کردند که از هرات صرف نظر کند و خود را
دسته قشونی با افغانستان فرستادند

افغانها در ابتدا اظهار اطاعت نمودند و بعد در سال ۱۸۴۲ شور شدند

تمام قشون انگلیس را با ستیامی کنیز صاحب منصب بقتل رسانیدند

و با وصفان انگلیس از این قمار افغان صرف نظر نموده با آنها دوستی
کردند و پادشاه افغان را مساعدت نمودند تا هرات را گرفت و پس از آنکه

ثانوی که از ^{۱۷۶۱} ۱۷۶۱ هجری بمغول انجامید قرار بر این داده شد که
یکطرف از طرف دولت انگلیس در پهلوی پادشاه افغان باشد و بعد
بلوچستان را که در طول دریای عمان واقع شده و هندوستان را
از ایران جدا میازد متصرف شدند

و از آنطرف روسها از سمت شمال پیش آمده از ^{۱۸۰۱} ۱۸۰۱ تا ^{۱۸۱۳} ۱۸۱۳ تمام کرمان
کر قند و در ^{۱۸۱۳} ۱۸۱۳ هجری مملکت خیوه را بمصرف در آورده در ^{۱۸۱۳} ۱۸۱۳
مملکت شد آخر الامر روس و انگلیس متفقاً مملکات آسیای
خودشان را در میان سرحد قرار دادند ولی تقسیم که صرفه روسها
بیشتر است و در روسها راه آبی کشیدند که از بحر خزر به سمت هندوستان
میرود مملکت ایران با این مملکات روس و مملکات آسیای انگلیس
آزاد است ولی روسها اقیانوس را ساخته راه آبی در طرف شمال
و انگلیس با سمت جنوب ایران را حاصل کرده اند

و نیز روس از طرف جنوب به برمی پیش آمده در ^{۱۸۵۹} ۱۸۵۹ در درو
آمور که اراضی آن چهار برابر مملکت فرانسه است از چین گرفته و بعد
ولادی وست را در ساحل اقیانوس کپرتشکیل نمودند و راه آبی

از سکو تا ولادی وستک ممتد ساخته که از شمال آسیا میگذرد و چون
بخوابند از اروپا چین و ژاپون بروند از این راه آهن نزدیکتر است

سؤالات

روسها تا کجا پیش آمده و سرحد ممالک هند انگلیسها کجا بود مابین روس
و انگلیس کدام ممالک فاصله است - و بریک از روس و انگلیس در چه
امرا اهتمام دارند - روسها چه ممالک را متصرف شدند - و پادشاه ایران را
بچه کار تحریک نمودند - انگلیس با در مقابل چه کردند - و در افغانستان
اقدامی نمودند - افغانها با انگلیس چه رفتار نموده و بالاخره کجای منتهی گشت
روسها ترکستان و خجوه و مرد را در چه سنه متصرف شدند بالاخره اتفاق
روس و انگلیس در تعیین سرحدات آسیائی بر چه قرار گرفت - روس چه مملکتی از چین
۲۱۴ - مملکت چین - چین مملکتی بزرگ و بسیار صاحب ثروت
جمعیت سکنه آن مملکت تقریباً چهار صد میلیون میرسد که معادل
سکنه تمام ممالک اروپا است محصولات چین برنج و چای و غیره
و غیره است ظروف چینی و ابریشم بسیار در آنجا عمل میآورند
که تجارت بزرگ با آنها میتوان کرد ولی چینی باطل خارجه را
دوست ندارند و با هیچ مملکتی و قومی آمیزش نمیکند بسیاری

از چینی ها کشیدن تریاک عادت دارند و انگلیس تریاک زیاد بچینی ها
 میفروختند دولت چین تجارت تریاک را قدغن نمود و در ۱۸۳۹
 موازی میت و دو هزار صندوق تریاک را که کشتبهای انگلیس حمل
 کرده بودند بدیار سخت و دولت انگلیس با تمام این ضرر با چین جنگ
 جگ نموده در ۱۸۴۰ چین را مجبور کرد که پنج بند را برای تجارت
 باز نماید و اروپائی ها حق داشته باشد مال التجاره خود را در آنها
 فرود آورده بچینی ها بفروشند ولی چون چینی ها این معاهده را
 از روی غف و اضطراب قبول کرده بودند با مأمورین فرانسه
 تجارت انگلیس بدرقاری میگردید مالاخره انگلیس و فرانسه متفق گردید
 و جنگ با چین کردند از ۱۸۵۶ تا ۱۸۶۰ قشون قلیلی از فرانسه که
 دو ازده هزار نفر بودند در مالی کا تو چهل هزار نفر سواره تا آریخنی را شکست
 داده در ۱۸۶۰ داخل شهر گین شدند و دولت چین چند بند دیگر
 را برای اروپائیها مفتوح نمود

سؤالات

چین چگونه مملکتی است و جمیعت کته آن چه ر است محصولات چین چه

چیز است صنایع چینی با قیمت باثبات جنگها انگلیس با چین چه بود -
و مالاخره بکمی مستحق گشت انگلیس و فرانسه با چین چه کردند

۲۱۵- ابرو پاشا و درشاپون - سابق بر این ژاپون نیز
مانند چین برادر دایمیاس بود و بر بریتانیا که با آنجا یک سده
داشتند در سال ۱۸۵۸ حکم این ژاپون که در بدو در ساحل مسکو
بماهره بدور با آوازونی و روس و فرانسه انگلیس نیز بر ساحل جنوب
آن معااهده اردو باقی می داشت سال ۱۸۵۸ را در بریتانیا و ژاپون
تفرقه از این سال ژاپون به ما زیانهای بسیار پیدا کرد و گوید
آنها را زوده راء آسپا بخشیدند و در سال ۱۸۵۸ میلادی
تربیه دادند و در خارج از خاک ژاپن نگذاشتند و این سال
نظامی احزاب و قشون و کسب و کار و مافوق این چیزها
بحری تمام است

سعی الحالت

سابق بر این ژاپون چه سال داشت و ما که در سال ۱۸۵۸ کردیم بود
عدا از این ژاپون ما چه کردیم و در سال ۱۸۵۸ نظامی آنها را چه قرار است

۲۱۶- ژاپونیا و اروپایا در چین در سال ۱۹۱۴ قشون بر
 و بخری ژاپون مملکت چین داخل شده چینی را در خشکی و دریاست
 دادند دول اروپایان افتاده از چین حمایت نمود
 ولی طایفه مانداری که حکمران چین هستند از اروپایان نفرت دارند
 و آنها را تحقیر میکنند و چون میخواهند مملکت چین برای چینی باقی باشد
 میسرند اروپایان مملکت آنها را ضبط کنند در سال ۱۹۱۴ متحصنین چین
 و بکثیره مأمورین فریبی اروپا را قتل رسانیدند و سفرای دول اروپا
 در کین محاصره نموده وزیر مختار آلمان را کشتند اروپایان و ژاپون
 بجهت امداد و استخلاص سفرای خود قشون فرستادند و پانزده هزار
 قشون ایشان کین را محاصره نموده سفرای دول را خلاص کردند و شهر را
 غارت نمودند دولت چین تعهد نمود که با اروپایان تجارت جنگ
 بدهد دول اروپا و ممالک آمازون و ژاپون ثروت چین را برده
 و در تقسیم آن با یکدیگر اتفاق نمودند ژاپون در سال ۱۹۱۴ برای ضد
 روسها با انگلیس متفق گردید و با فرانسه نیز اتفاق نمود

سؤالات

ژاپون با چین چه کرد - و دول اروپا چه کردند متعصبین چین با اروپا
 چه کردند - اروپا و ژاپون با چین چه اقدام نمود - دول اروپا
 و آمازون و ژاپون با ژوت چین چه کردند

۲۱۷ - جنگ روس و ژاپون - روسها متعهد شده بود
 که بعد از ساختن راه آبی که از وسط ماخوری میگذرد آن مملکت تخلیه
 نمایند ولی در وعده خود بیاسمه و طفره گذرانیدند و ژاپونها
 نیز استند روسها بآن اندازه نزدیک آنها باشند سخت تشنه
 و در تخلیه ماخوری عجله نمودند در غلظت اخلاقی اقدام بجنگ روس
 نمودند و ابتدا قسمتی از قوه بحری روس را در بندر پرت ارتور که
 مدخل ماخوری بود نابود ساختند و بعد از یک سال جنگ بوناک
 چون قشون روس خیر مرتب بود و فرماندهان خوبند اشتد ژاپون
 ایشان را آماخرا خاک ماخوری برانند و پس از مدت شش ماه محاصر
 بندر پرت ارتور را تصرف کردند و همچنین قشون بحری جدیدی که روس
 بدریای ژاپون فرستاده بودند بهم شکستند بالاخره روسها ماخوری
 تخلیه نموده طالب صلح شدند و ژاپون با بجای ایشان به بندر پرت ارتور

رقعت چینی؛ بعد از آنکه ترقی و غلبه ژاپونیه را بواسطه علوم و فنون
صیج ملاحظه نمود ویکراهی مغرب اکثر تحقیر نمایند و از علوم و فنون
کمتر نفرت دارند و مانند ژاپون شروع کرده از برای تعلیم و تعلم
و تربیت بامریک و اروپا میروند

سؤالات

دو سه بار باب پنجمی چه تمهید کرده بودند - دولت ژاپون باروس
چه اقدامی نمود بالاخره کجا رسید - علت شکست روس چه بود -
چینی؛ بعد از مشاهده ترقی و غلبه ژاپون چه میکند

۲۱۸ - جلاء وطن چینی؛ - عده نفوس مملکت چین
خیلی زیاد است بحدیکه محصول ممالک چین کفایت نموده قوت آنها را
نمینماید و از این جهت بسیاری از آنها بعنوان محملی در قفسی با
تجارت و غیره از چین جلا نموده بممالک خارج میروند و چون این
چین کم خوراک هستند و طاقت مرعاد و گرامار از باد دارند و بسیار
جو هستند در همه جا میسر تواند زیست نمایند و اجرت از عمال اروپائی
کمتر میگیرند راه آهین امریکا را چینی؛ ما معتقد و چو پرسته در جزایر

انسانی ب تجارت مشغولند

عده نفوس چینی با علی الاتصال در زاید است و معلوم نیست قس
جمیت آنها بچه اندازه خواهد رسید

سؤالات

باعث جلای وطن االی چین ب مالک خارج چیست - اهل چین چگونه
مردمانی هستند - عده نفوس آنها از چه قرار است

۲۱۹- فرانسه در هند و چین - مملکت هند و چین مثل هندوستان
مملکتی ثروت خیرات و در میان چند پادشاه منقسم بود که قشون
آنها بسیار بود و در سال ۱۸۲۴ یک قسمت از ایران را انگلیسها تصرف
کرد و از طرف فرانسه مأمورین فریبی بآن مملکت رفقه بودند االی اینجا
چند نفر از مأمورین فرانسه را بقتل رسانیدند دولت فرانسه قشونی بآنها
فرستاده سامی کون اضبط نمود و بعد در سال ۱۸۴۰ سه ایالت دیگر از آنجا
مصرف شد و از این امالات مملکت کشن تشکیل یافت این مملکت بسیار
با ثروت ملی بواسطه بسیار بدی دارد قون کن درست شمال هند
چین است بعد از آنکه فرانسه قشون برمی و بحری خود را بآنجا فرستاد

در ۱۸۶۳ تون کن را تقریباً بدون جنگ گرفتند ولی دولت فرانسه از
این فتح و نصرت بهره نبرد و در ۱۸۸۳ دوباره شروع بجنگ نمود
و در این نوبت با قشون چینی طرف جنگ و نزاع کرد زیرا که چینی ها
نمیخواستند فرانسه با این اندازه با آنها نزدیک باشد و بالاخره
در ۱۸۸۵ چینی ها قرار داد شان سن دادند و تون کن و اشام را بفرانس
واکده داشتند امروز تون کن کشین و امام و کامیج بسمند
چین فسه اند موسوم و در تحت حکم کنفر فرمان فرماست فرانسه
دزدانی که مال التجاره تجار را در عرض راه میزدند از آن مملکت بیرون
کرد در این مملکت برنج و چای و قهوه و فی شکرو پنبه بعل میاید
در ماهومی که پامی تخت تون کن و محل اقامت فرمانفرماست آپتور
از محصولات بند و چین داده شد از رودهای بند و چین و رود احمد
و کنگ بالا رسته چین بند فسه اند و اتهام دارند که از سمت جنوب
چین داخل شوند زیرا که در آن سمت معادن معتبرست که قابل استخراج
از ۱۸۹۵ انهمها طرف مغرب بند و چین را تصرف کرده و اتهام
دارند که از رودهای ایر وادی و مکت داخل چین شوند و از این جهت

فرانسه و انگلیس بر سر تصرف ملک نزاع داشتند تا در سال ۱۸۹۶ با یکدیگر
 صلح نموده سواحل رود ملک را با یکدیگر قرار دادند و در جزیره
 هندوچین در میان مملکات انگلیس و فرانسه مملکت سیام واقع شده
 که متعلق است انگلیس و فرانسه و این دو استبداد آن مملکت را تصرف نمایند
 تا در سال ۱۸۹۳ یک جزیره از آن را فرانسه و بعد از یک جنگ تصرف کرد
 و با این جهت اهل سیام با فرانسه بغض دارند و با انگلیس و اطهار دوستی
 میکنند

سؤالات

مملکت هندوچین چگونه مملکتی است - انگلیس و فرانسه در آنجا چه اقدام نمودند
 فرانسه بعد از جنگ با نومی با که طرف نزاع گردیدند و چه شد - در
 کجا اسپوزیسیون داده شد - فرانسه و در چه امر اتمام داشتند
 و انگلیسها چه کردند و بالاخره بکجا منتهی گردید - مملکت سیام در کجا واقع شد
 و آن با انگلیس و فرانسه چه حال دارند

۲۲۰ - فرانسه در آسیای - در سال ۱۸۵۳ فرانسه

کالدونی جدید را تصرف نمود این جزیره خیلی بزرگ و تقریباً تماش
 کویر است و اهل آن سالم و خوبت اروپائی و میوانه در آنجا

سکنی نمایند دولت فرانسه شهر نو را در این جزیره بنا نمود
مقتضی آنجا میفرستد در سال ۱۸۷۹ دولت فرانسه جزیره تایتی و جزایر
نوسیه را ضمیمه مستملکات خود ساخت . این جزایر اماکن
بسیار خوبی هستند نباتات در آنجا بدون کشت و زرع میروید هوای
آنها بقدری سالم است که شب در زیر درختان میخوابیدن ممکن است
طوایف وحشی که در آنجا ساکن بودند مندرجاً جاعده نفوسشان
می پذیرد و قسمتی که مایل به جانی ایشان سکنی میکنند

مسئله آلات

کالدونی جدید را کدام دولت تصرف نمود — این جزیره چگونه جانی
دیگر دولت فرانسه که با ارضیه مستملکات خود ساخت — جزایر تایتی و نوسیه
چه حالی دارند طوایف وحشی که ساکن آنجا هستند چه حالی دارند

۳۴۱ — انگلیس در استرالیا — کمتر از صد سال قبل از این
ساکنین استرالیا مردمانی وحشی و اجمن و دروایه بودند نه خانه و نه تری
داشتند نه گله و نه مردمانی صحرا که در بیابانها برزیده در سال ۱۷۸۸
جمعی از انگلیسها چند نفر فقیر که در تحت حمایت سربازان بودند آنجا

فرو آمدند و چند اسب گاو کو سفند با خود داشتند و در ملک سید
 مادی گرفتند و سطلت استرالی صحرای ریزار است ولی اما کنی
 که نزدیک ساحل است بکلی چمن و غرم است چندی از وروده انگلیسها
 گذشته که گله کو سفند زیاد بواسطه خوبی آب و هوای آنجا فراهم آورد
 و پوست گاو و پشم کو سفند خود را فروختند و چون هوای سالم و صاف
 داشت انگلیسها متدبجا آنجا آمدند و دولت نیز در عرض پنجاه سال
 مقصرین را آنجا فرستاد اما استرالی صاحب یکصد و پنجاه هزار جمعیت
 سکنه گردید

در سال ۱۸۵۰ معدن طلای معتبری در ایالت ویکتوریا پدید آمد و معدن
 چنان بسیار از اطراف بلاد بد آنجا روی آورد و مشغول کار گردیدند
 در مدت چهار سال معادل هزار میلیون طلا از معدن مذکور استخراج
 نمودند ایالت ویکتوریا که سابق بر این یکصد و هفتاد هزار جمعیت سکنه داشت
 امروز ساکنین آن یک میلیون میرسد

از سال ۱۸۴۵ مهاجرین سکنه استرالی نخواستند دیگر مقصر با آنجا فرستاد
 شود ولی در هر سال قریب چهل هزار نفر از بلاد اروپا و خاور میانه

وطن کرده باسترالی میرقند بعضی از برای استخراج طلا و بعضی دیگر
بجست تریتم کله ورنه تا جمیعت سکنه آنجا امروز چهار طبلون میرد
و تمام مملکت استرالی بشش قطعه تقسیم شد در سنه ۱۹۱۸ ان شش قطعه
یکدیگر متحد شد و جمهوری استرالی را تشکیل داد

ز لاند جدید مملکت کوئینزلند است و خواه است در ۱۸۴۲
که هنوز ز لاند بتصرف انگلیس در نیامده بود چند نفر فرانسوی با بنجاره
ساکن شد ولی بعد با جمیعت انگلیس در آنجا مشی جمع کرد و نول زان
ضمیمه مملکت انگلیس گردید و سکنه آنجا امروز هشتصد هزار نفر است

سوالات

صد سال قبل از این ساکنین استرالی چه حال داشتند - انگلیس
چه ترتیب با بنجاره فرستاد و در آنجا چه کرد آب هوا و حال اراضی استرالیای
چه قرار است جمیعت سکنه آن چقدر است در ایالت ویکتوریا چه چیز پیدا
کند و باعث چه چیز کرد - سکنه استرالی امروزه چقدر و چقدر ایالت تقسیم
شده ز لاند جدید چکار نه مملکتی است و کدام طایفه او را متصرف شد
جمیعت سکنه ز لاند امروزه چقدر است

خلاصه که باید از برنمایند

اول از ۱۷۵۲ الی ۱۸۵۶ انگلیسها هند را متصرف شدند و در ۱۸۵۷
 پامیان هندی که هند دین ب بودند شورش نمودند انگلیسها را
 قتل رسانیدند و دولت انگلیس با قوه قشون آنها را مقهور ساخته هندو
 مالک شد

ثانیاً - از ۱۷۹۹ روسها علی رغم انگلیس تا که بلوچان را متصرف شدند
 بودند بمالک آسیا آمده بمت هند بنامی پیش نقن را کد داشتند
 و در ۱۸۶۷ ترکستان را مستخر رانته و در ۱۸۷۳ خیره را مالک شدند
 و در ۱۸۵۹ دره عظیم رود آمو را از چینی ها گرفتند و راه آمو را
 سیربی را از وسط ماچوری گذرانیدند ولی در ۱۹۰۵ اثر اپونها شکست
 یافته مجبور شدند ماچوری را تخلیه کنند

ثالثاً - مملکت چین که زیاده از چهار صد میلیون جمعیت مکنه آن است
 سابقاً از راه داون خارج بمملکت خود اقماع داشت دولت انگلیس
 از برای تر باک ما او حاکم نمود و از ۱۸۳۹ الی ۱۸۴۰ فرانسه و انگلیس

متفقاً با همین جنگ نموده بعد از فتح کالی کاتودر ۱۸۶۱ میلادی داخل لندن شد
دولت چین مجبور گردید که چند بند را برای تجارت اروپائی باز کند در ۱۸۹۰
ژاپون چین را مغلوب ساخت و در ۱۹۰۵ اروپائیها با نگی گری بگوهارا
رفع نمودند و چینی مطلقاً از اروپائیها ان نفرت دارند

رابعاً - قه‌مازید آرچینی را برای حمله کی و تجارت طلای وطن کرده باریکا
و اسانی میروند

خام - ژاپون نیز مدام بر روی اروپائیها مدام بود و در ۱۸۵۰ میلادی
گروژ ژاپونیا شروع تقلید اروپائیها نمود

سادساً - در ۱۸۵۰ فرانسه کالونی جدید را تصرف کرده و همین
باجا فرستاد و در ۱۸۷۹ تجربه مانی را تصرف نمود

سابعاً - در ۱۸۵۰ ای ۱۸۷۰ فرانسه کشین را مفتوح ساخت و در ۱۸۷۳

ای ۱۸۷۳ تون کی را مفتوح ساخته امام کامبوج را در تحت حمایت خود در آورد
و اکنون صاحب حرکت هندو چین است

ثامناً - انگلیس در ۱۷۸۸ با تریالی مهاجر نشین فرستاد و مهاجرین دوباره برگرد
و معدن طلا صاحب ثروت زیاد گردیدند و انگلیس حقیقت سکنه آبی از منقرض
تخلیل شد بود ولی اکنون انگلیسها از انگلیس جلای وطن کرده با انجام میزد و قصد
آنها زیاد میشود - ثامناً - انگلیس زمامد جدید را نیز نیز قرار داد

فصل پنجم

اروپا، آسیا و آفریقا و آمریکا

۲۲۲- فرانسه در آفریقا - در سال ۱۸۳۰ فرانسه
 انجیره را متصرف شد و بعد تمام انرژی را متحرک ساختند و این
 قیامی ساکن بودند که کار ایشان زراعت بود و بعضی اعراب که شغلی
 جز جنگنداشتند فرانسه تمام ایشان را با طاعت آورده زراعت
 کندم با ایشان آموختند و تا کنون اکثر غرس نموده و بنای شهرها و
 مملکتی فرانسوی کرد. از سال ۱۸۵۵ الی ۱۸۶۰ فرانسه با حاکمان
 سکنان آتانیس نمودند این مملکت هوایی بسیار گرم و غیر سالم دارد
 فرانسوی نتواند در آنجا زندگی کند ولی تجارت زیاد با آنجا میروند و تجارت
 با فایده میکنند بعلت اینکه مملکتی با بتول است جمعی از صاحبان
 سکنان غربت نموده شهری که در کناره رودخانه تصرف کردند در سال ۱۸۹۱
 یک نفر غیر نظامی را متصرف کردید که در طرف جنوب صحرا واقع شده در سال ۱۹۰۰

فلان نام از دانشمندان فیه فیله که در وسط صحرا واقع است
 نمود در سال ۱۸۸۱ فرانسه تونس را که با جزیره متصل است تسخیر نمود
 جانب خود و کپل و حامی در آن مملکت برقرار نمود مملکت تونس از
 الجزیره حاصل خیز تر است فرانسه را در اینجا درخت موکاشند
 در راه آهن ساخته و در بزرگ بندر بزرگ نظامی بنا کرده
 مملکت الجزیره و مارتیک در تحت حکومت سلطانی درآمده و در قدرت
 استقرار نظم را در آن مملکت نداشت فرانسه با انگلیس و اسپانی
 متفق گردیدند که رفرم لازم را در اینجا معمولی دارند
 در سال ۱۹۰۰ آلمانی متحرک شد که مجلس بین المللی در الجزیره تشکیل شود
 و در آن مجلس فرانسه و اسپانی مامور گردیدند که مالیه و پلیس مراکش
 منظم نمایند در سال ۱۹۰۱ فرانسه حمایت خودشان را بر روی
 مراکش انداختند باستانی خد قحطه که در تحت حمایت اسپانی در
 بود و این معنی بر حسب ضایت و امضای دولت بزرگ ^{اودا}
 بود فرانسه را در ساحل خلیج کینه بعضی اکنه تجارت ^{شد}
 بهما نریم یا د شاه دیم و مات فرانسه را عارت کرد و رهای

آنها را بسیر نزد، غلام ساخت دولت فرانسه سه هزار نفر را
فرستاده پای تخت دهم را تصرف کرد و پادشاه را گرفتند
از ۱۹۲۱ الی ۱۹۳۱ مملکت دهم جزو فرانسه بود
داخله افریقا سابق بر این بکلی مجهول بود کاشفین اروپا اهتمام نمود
داخل آن شدند و آن مملکت معروف ساختند

در ۱۹۱۱ الی ۱۹۱۹ مملکت آمریکا نیام از تمام اراضی
و امکنه افریقای مرکزی عبور نموده از مقصد و کنگو تا زنگبار
سیاحت کرد و معلوم نمود امکنه که آب آنها برود کنگو میریزد مملکتی
حاصل خیزات و سیاهانی که در آنها سکنی دارند از روی میل
و رغبت با اروپاییان معامله و داد و ستد نمایند پارچه های
و کلبه نشین و تفنگ از اروپاییان خریده در عوض صمغ و عاج
و خاک طلا بایشان میدهند و همچنین انگلیس و فرانسه و آلمانی آنها
نمود که در افریقای مرکزی پست با بخت تجارت برقرار کند
در ۱۹۱۵ در برلین مجلسی تشکیل یافت و مملکت آراو کنگو را هم که عبارت
از تمام اراضی مشروب از کنگو به لاپلند دوم پادشاه بجزایک داد

ولی چون مملکت شمالی رود گنگو متوسطه ارض قنون فسرانسه که
فرمانده آن ساورنیان برآزاد بود اکتاف شده بود مجلس رلن آن
مملکت را گنگوی فسرانسه خواند

از این قرار دامنه مهاجر نشین فرانسه در افترقا از آب رده تا اکتاف
امتداد یافته در سنه ۱۸۹۰ مأمورین فور لا از شمال بخوب طلیفت
میکرد و از انجریه حرکت کرده از وسط صحرا عبور نمینمودند تا
به لاک چاه رسیده از گنگوی فرانسه مراجعت میکرد
در مشرق فسر قیقا در ساحل خلیج عدن بندر اکبوت و حبیبوتی از
مستملکات فرانسه است

در میان مستملکات فرانسه یعنی مین گنگو و خلیج عدن مملکت علیا
نیل واقع شده در سنه ۱۸۹۶ مارشان فرمان ده بحکم وزیر مستملکات از
گنگو حرکت کرده از جنگلهای مراکر فسر قیقا عبور نمود که در آنجا
آدم خوار هستند و در ماه ژولیه ۱۸۹۱ بغا شود که در کنار رونیل
واقع شده متصل گردید در آن وقت انگلیسها بر متهم می سودانی
ظفر یافته از سمت نیل بطرف بالا رفته و بغا شود رسیده بود در سنه ۱۸۹۱

و ادعا نمودند که تمام مملکت نیل متعلق ب انگلیس است و از مارشان
 نمودند که فاشود اترک نماید و گفتند در عوض آن تمام زمینهای
 طرف مغرب شعبه های و دنیل متعلق بفرانسه باشد در ۱۸۹۹
 جزیره ماداکاسکار که قدری از مملکت فرانسه بزرگتر است با مقدا
 فاصله در طرف مشرق افریقا واقع است از زمان تیسلیو تجارت فرانسه
 در آنجا برقرار بودند در قرن نوزدهم دعوات انگلیس ملکه طایفه
 بنوآ را بذب عیسوی در آورند و طایفه بنوآ مردمانی جنگی هستند
 که ماداکاسکار را تصرف کرده اند انگلیسها ایشان ابرائیمیت را
 تجارت فرانسه اعانت کردند دولت فرانسه بجهت دفعه تجارت
 مقداری قشون بحری بآنجا فرستاد و بندر تاتا و را بمبارده کرد
 ملکه بنوآ باندردی گشتار بنوا بفرانسه داد و گداشت و ایشان اجازت
 داد که در پایتخت یعنی تاناماریو یک نفر نماینده از جانب دولت فرانسه
 برقرار باشد مطابق ۱۸۸۵

و لی ملکه بنوآ به آنچه متعهد شده بود وفا ننمود و در ۱۸۹۵ دولت
 فرانسه باز کرده هزار قشون بماداکاسکار فرستاد آب و هوای این جزیره

در سواحل بندری غیر سالم است که بسیاری از قشون فرانسه آنجا
تلف شدند و با وصف این ماجرای قشون مزبور تا ناچار بود اصراف
کردند بلکه مواضعی گردیده ما و اکاسکار یکی مهاجر نشین فرانسی
کرید فرانسه با خرید و فروش غلام را در آنجا مشغول کردند
وزراعت برنج و فی شکر را برافروزدند و از جنگلهای آن کاوتچ
در کلمنتیک بعل آوردند و در اینبار اساخته خط آهن کشیدند
بندر نظامی دمیگ سوارز در ساحل اقیانوس هند و شرف بر
کاپ است دکاپ مهاجر نشین هند انگلیس است

یک نفر فرانسی موسوم بفریدینا دل سبیل کاتال سوبس را کند که از
آنجا مستقیماً به هندو چین میروند بدون اینکه در دور فستیا بگذرند

سؤالات

فرانسه با انجریه را در چه سده تصرف کشند — در آن مملکت چه
قبایلی ساکن بودند — فرانسه با مهاجر نشین بنگال را در چه سده
تاسیس کرد — آب و هوای آنجا چگونه است — صاحبان آن بنگال
کجا عزیمت کردند — در چه سده فرانسه تونس را متصرف ساخت و

در آنجا چه کرد فرانسه با انگلیس و اسپانی در باب آنجزیره و مارک چه
 اتفاق نمود. آلمانی در خصوص مراکش چه چیز را محترک شد. فرانسه
 با مراکش چه مال حاصل نمود. پادشاه دوجم باد مالت فرانسه چه کرد
 و فرانسه چه اقدام نمود. داخله فرانسه قیاساتق بر این چه حال داشت
 ستانی امریکائی چه کرد. سیاهان سکنه آنجا با اروپائیان چه حال
 دارند و چگونه معامله میکنند. انگلیس و فرانسه و آلمانی در افریقا قیام
 مرکزی چه اهتمام ورزیدند. مجلس برلن مملکت کنگورا بکدام داد. در سال
 مأمورین فور لا از کجا بکجا طی مسافت میکردند. در میان متسلکات فرانسه
 چه عملی واقع شد. مارشان فرانسه مانده از کجا حرکت نموده بکجا رسید
 و انگلیسها در آنوقت چه کردند. جزیره ماداگاسکار در کجا واقع شده
 و دعوات انگلیس با بلکه هوا چه کردند. طایفه هوا با تجارت فرانسه چه رفتار
 نمودند و دولت فرانسه چه کرد. مکه هوا متعهد چه مطلب گردید و چه
 کرد و بکجا مستقر شد فرانسه و در آنجا چه اقدامات کردند. بندر
 دیکن شوارز در کجاست. کانال سویس را که خرم نمود

۳۳۳ — انگلیس با فرانسه قیام — انگلیس با در ساحل

گینه و در عدن و در نزد یک محل بحر احمر در دریای قلم م برقرار بود
 و در جنوب افریقا مهاجر نشین مانده را از بلندیها گرفته و در ۱۸۱۹
 بعد از آن از دماغه حرکت کرده استقام نمود که دامنه آفند لوبه
 بطرف شمال وسعت دهند در ۱۸۹۰ پرتو کالی را مجبور کردند که زامبیر را
 بآنها بکنند و در میان دماغه و زامبیر جنوبی میامی ترانسوال و لار
 بود که بویها مسکن داشتند و در عیشهای بودند که تربیت و اشیای
 مشغول بود اصلاً این جماعت از اولاد بزرگتران بلندی و پرتو
 فرانسه هستند که عهدنامه نانت را میخلفت نموده از اوپلان خود خارج
 شدند چندین نوبت انگلیسها خواستند ممالک ایشان را تصرف نمایند
 ولی از عهده آنها بر نیامده مغلوب گردید و مجبور شدند بفرار
 آزاد بشناسند

در ۱۸۹۹ بورتا ملاحظه نمودند که انگلیس قشون زیاد به مانده میفرستند
 و از این معنی مضطرب گردیدند بالاخره جنگ باین ایشان در گرفت
 و مدت دو سال طول کشید بورتا سردارهای قابل و رشید شدند
 از قبیل ژوئرت و گرتز و دو و دولا و پوتا و بسیاری از آنها

بقتل رسانیده مهاجر نشین کاپ اذاکرقتند انگلیس مجبور گردیده دست
 نبراقشون با بهترین سردارهای خود بجنگ ایشان فرستاد عده بزرگ
 بسیار کم بود و انگلیس با زراعت آنها را تلف نموده زمان و اطعانشان
 امیر و دربار دومی خود جس میگردند که در آنها هزاران ایشان میبود
 بالاخره بزرگها مجبور بصلح گردید در نتیجه از آزادی خودشان
 دست برداشتند امروز انگلیس تمام ممالک جنوب افریقا را از کاپ
 تا زامبیا مالک است در طرف شمال دره نیل را متصرف شده و
 شروع نموده راه آهنی از وسط هند قیابازد که امتداد آن از
 کاپ تا قاهره باشد در افریقای شرقی بجز یک نفرشان را داده اند
 باقی مانده و او نیگوت یا ملکیت پادشاه حبشه است در ۱۸۹۶
 سلطان حبشه ایتالیا نیهارا در ساحل بحر احمر شکست داد زیرا که ایتالیا
 میخواستند از مقر خود پیش قدمه تنخیر نمایند اما با وصف این پادشاه
 حبشه با سایر اردو پائیان که بمملکت او میروند کمال خوش رفتاری
 دارد و همیشه از اهل اروپا طرف مروت قرار داده از ایشان سخن شنیدی
 دارد و خیال دارد اجازه بدهد که فسرانسه راه آهنی از حبشوتی

سؤالات

انگلیسها در چه مکان از افسر تیا در ابتدا برقرار کردند و بعد آنان چه کردند — در جمهوریهای ترانسوال و آراثر چه اشخاص ماکن بودند و اصل ایشان از کجا بود و جنگ انگلیس با بورتا چه در طول کشید و بالاخره دولت انگلیس چه اقدامی نمود — امروز انگلیس در آفریقا از کجا تا کجا را مالک است سلطان حبشه با ایتالیا نیاز چه کرد و رفتار او با سایر اروپائیان چگونه است

۲۲۴ — آمازون فی — آمازون فی جمهوری بزرگی است که از خیزه مملکت تشکیل یافته در سال ۱۸۸۱ عده ممالک متحده آن سیزده مملکت و جمیعت سکنه آن زیاده از سه ملیون بود

تمام اراضی مابین مینی سیپی و اقیانوس کبیر مرتفع از راه سی سبز و چمنهای خرم بود و گلخانه های کاولوینی در آنها میچرخید و طوایف وحشی نیز ساکن بودند ولی چون این اراضی حاصلخیز بود بزرگراه و اهل زراعت بسیار بدانجا رفته مشغول زراعت شدند و خدین شهر بزرگ در آن ملک بنا کردند

در سال ۱۸۴۱ در کالیفرنیا جدید که اراضی آن تقریباً بیابان است معدنی
 طلا کشف شد و در جستجوی طلا از هر سوی رود بانجا در تاپوآند
 تا کالیفرنیا جدید مملکتی گردید صاحب یک میلیون و پانصد هزار جمعیت و
 راه آهن بزرگ اقیانوسی در آن ساختند که از تمام امریکای شمالی
 میگذرد و با آن از نیویورک در ساحل اقیانوس بسان فرانسیس
 در ساحل اقیانوس کبیر در مدت هفت روز طی مسافت میکند
 امروزه آمازون در عبارت از چهل و پنج مملکت و بیست و یک میلیون جمعیت است
 و همه ساله مقدار زیادی اروپائیان مهاجرت کرده بامریکا میروند
 از سال ۱۸۲۱ تقریباً بیست و یک میلیون جمعیت سکنا بخانه افروده شده است
 ولی امروز دیگر کمتر آمازون در مهاجرت میکنند زیرا که مثل سابق تحصیل در
 در آنجا آسان نیست ممالک آمازون بیخده برابر مملکت فرانسه است
 هنوز اراضی لم یزرع در آنجا زیاد است
 در خاک آمازون معدن فغال سنگ زیاد است که مهم ترین معادن
 عالم است امریکائیان و فغال اجمعت حرکت به شینما بکار برده اند
 تجارتی زیاد حاصل کرده

از برای ساختن و فروختن امتعه کپا نیهای نبرل مستقی و مجازش
تشکیل دادند که آنها را تروست می نامند مقصودشان آنستکه محصولات
خود را بسیار مالک امریک بفرودند و آنها را از محصول و متاع
اروپا مستغنی سازند میگویند اروپایی نباید داخل در امریکا داشته
باشد و این معنی از کلام مقرر ما خود است که گفته در امریکا مخصوص
امریکاییان است

و نیز مدعی هستند که آنچه در اقیانوس هند است باید در تصرف ایشان
باشد فرانسه مانعواستند که مال پاناما را در امریکای مرکزی حفره
از برای اینکه اقیانوس کبیر را باقیانوس اطلس اتصال دهند ولی
توانستند از عهده برآیند اما امریکاییها هنوز در این غم هستند
در سال ۱۸۹۲ امریکا با اسپانی جنگ نمود از برای اینکه او را مجبور کند تا
جزیره کو بادست بدارد و آنها را آزاد شد بلکه بعد از این جنگ اسپانی
مجبور شدند جزیره پرتریک که در تشیل واقع است با هرکاد آگدا
و همچنین ارشیل در دست جزیره، فیلیپین که در اقیانوس کبیر مجاز
چین میباشد فرانسه طبعاً دوست امریکاییها هستند محبت اینکه

امریکا هم مانند فرانسه جمهوریت و غیر آنکه فرانسه در قرن هجدهم
اهل امریکا را کثرت نمودند تا آزادی خودشان را بدست آورند

سؤالات

آمازون در ابتدا چند مملکت و قه سکنه آنجا چه مقدار بود — چه واقع
شد که آبادی آن اراضی فرونی گرفت — امروزه قه ممالک متحد
و حقیقت سکنه آنها چند است — در آمازون کدام معدن مهم فراوانست
و با آن چه میکنند — مقصود مالی آمازون چیست و چه میگویند —
فرانسه در آنجا چه خیال داشتند — امریکا با اسپانیایی
چه جنگ نمود و کجا منتهی گردید

۲۲۵ — کانادا — در ۱۷۶۳ انگلیس کانادا را از فرانسه
گرفتند در حالی که جمیّت فرانسویان ساکنین آنجا شصت هزار نفر
بود و امروزه قه نفوس ایشان دو میلیون است
کانادای فعلی بکلی ممکن فرانسیسیان است که مذیشان کانو
و بازبان فرانسه حرف میزنند و در آکادمی هم صد هزار فرانسوی

هست که از دویست سال قبل از نسل برزگرهای فسرانیه بودند
آمده اند

سؤالات

کامداد سابقا چند جمعیت داشت — و اکنون جمعی تا بنجاحد رست
۲۲۶ — مکزیک — ساکنین مکزیک کاتولیک میب
هستند و با زبان اسپانیولی حرف میزنند در این مملکت از
اسپانیولین قدیم هشتصد هزار نفر بیشتر نیست باقی ایالتی مکزیک از
نسل سندیهای قدیم هستند بدنی بواسطه جنگهای داخلی روستا
اتحادین طوایف مکزیک قطع شده بود تا در سال ۱۸۹۰ میلادی
مکزیک انصراف نمود و امارت آنجا را یکی از شاهزادگان اطراف
موسوم به ماکزیمیلین داد و او مدتی امپراطور مکزیک بود تا بنحائیه
مکزیک در سال ۱۸۶۷ سر باران فرانسه را بکشت خود طبعید ماکزیم
میلین اگر فتنه بر باران کرد و مکزیک با جمعی می خورد و ابرش
نمودند امروز مکزیک مملکتی آرام است و مکزیک با تجارت می عهد
با آمازوننی دارند و مملکت ایشان متوسط دو خط آبسن با آمازوننی است

سُئالات

از اهل کزیک حرف بزنید تا پلیرن تیم با کزیک چه کرده و یکجا انجامید
کزیک کی با یکجا تجارت و ساطع دارند

۲۲۷ - جمهوری آرژانتین - جمهوری آرژانتین

ملکی است که جلگه نامی وسیع دارد و هنوز اغلب آن جلگه نامی و
مرغزار است که پامپا لوسید گفته نامی بزرگ از گاو و گوسفند در آنجا تربیت
میکند سکنه آن ملکت کاتولیک مذمبانند و با لغت اسپانیولی
رف میزنند اصلاً از نسل اسپانیولیان قدیم هستند از ده سال
قبل از این اتصالاً اهل اروپا با آنجا هجرت میکنند یعنی اقلاً در هر سال
بسیار و چهل هزار نفوس میشوند که نصف آنها ایتالیائی هستند بسیار هم
فرانسویان و نیز مخصوص از طوایف باسک جمهوری آرژانتین امروز
چهار طبقه اجتماعی دارد

سُئالات

جمهوری آرژانتین چگونه ملکی است سکنه آن چه مذمب زبانی دارند
آیا از اروپا کسی با آنجا هجرت نماید

خلاصه که باید از بر نمایند

اولاً — از تاریخ ۱۸۳۰ دولت فرانسه اجزای را مستخر ساخت و
 بعد ولایتی فرانسوی کرد
 در ۱۸۵۰ الی ۱۸۵۱ سال استخر ساخت که ملکی ثروت خیزت
 دلی برائی غیر سالم دارد
 در ۱۸۸۱ تونس را تسخیر نمود در ۱۸۸۵ انگلیسی فرانسه را متصرف شد
 در ۱۸۹۱ دهم را که در ساحل کینیه واقع است مالک شد
 در ۱۸۹۵ ماداگاسکار را بحیطه تصرف در آورد
 در ۱۸۹۶ لاک (دریاچه) چاد را مالک شد
 در ۱۸۹۷ جزایر صحرای افستوج ساخت و پنجمین تمام اراضی
 در مغرب و دنیل در ملکیت فرانسه می باشد
 ثانیاً — انگلیس در ۱۸۹۵ کاپ (دماغه) ماداگاسکار کینیه و حد
 تصرف نمود در ۱۸۹۶ زانبر را تسخیر کرد و پس از جنگ دو ساله در آنجا
 و اثر را متصرف شد مملکت انگلیس در افریقای شرقی از کاپ تا قاهره

ثالثاً - اما زونی که در سال ۱۸۷۱ پیش از سیزده مملکت و سه میلیون نفوس
 نداشت امروز صاحب چهل و پنج مملکت و هفتاد میلیون سکنه میباشد در
 کالیفرنیا معاون طلا کشف شد و راه آهن از اقیانوسس کیر کشیده اُ
 وسط قاره امریکای شمالی عبور میکند

اشخاصی که از اروپا بجای وطن میکنند بسیار بنی با تازونی میانند
 از ایرلند، یهود المانها امروزه تازونی اذعان میکنند که هر آنچه در اقیانوس
 کیر واقع است مخصوص من است

رابعاً - کانادا که در سال ۱۷۶۳ شصت هزار جمعیت داشت امروزه دو
 میلیون سکنه دارد که غالباً فرانسوی و در تحت حکومت انگلیس است

امریکای شمالی و حشیان بومی تقریباً بکلی تمام شده اند

خامساً - ساکنین مکزیک مخصوصاً از ثرا قدیم هندی هستند و پس

از جنگهای طولانی داخلی در سال ۱۸۶۳ نامپن تیم مکزیک را منسوخ ساخت و بنام

امپراطور نشین کردید ولی مجدداً در سال ۱۸۶۷ جمهوری شد

سادساً - جمهوری آرژانتین که جزو اعظم اوصحرا و بسیار حاصلخیز است

آن اسپانیولی مستعده ولی بسیاری از ااطالی و فرانسه از وطن خود جدا نموده با بجا

ماحصل کتاب چهارم

اولاً - در قرن نوزدهم خریای عده قتم بسیار پیدا شد که هیچ صحرای پدید نشد
ثانیاً - علم بکسب کردید که بسی خریا بسیش از قدیم الانام بدست آید چاکر مالک
ذمت خود را از طرف دنیا بطرف دیگر آن محل نمودند و طوایف و اراضی جدید
در امریکا و استرالیا پیدا شد و اروپائیان صاحب مالک آنها شدند
ثالثاً - مردم از سابق آزاد تر گردیدند و دول متبذ قدیم از میان رفت مواسی و
و آلمانی و بجز این دو دولت تمام اهل اروپا خودشان بحکومت ممالک خود مشغول شدند
رابعاً - بسیاری از ملل از یکدیگر جدا و متمايز گشتند
خامساً - بدتجانه در همان زمان قشونهای بزرگ تشکیل یافت پر و مس و کبر
و روس بر آزادی ملل فشار وارد آورد و پنی را تقسیم کرد و دولت روس
بر آزادی ملت فشار آورد و بدین ضایات مالی و نور بهاد و آمارهای بسیار
والرأس لرنی مارا بنجد متعم ساخت پس از روی متجنس و تعیین تخیل امید
اروپا داشت اروپا یک جزو کوچکی از تمام عالم است و آسیا و استرالیا و امریکا
افریقا ممالک بزرگتر و حاصلخیز تر است و مردمان اروپا هم این ممالک مهاجر نشین
تغیر نموده اغلب اهتمام دارند که مهاجر نشین های خود را دست بند و در بند
نشینهای فرانسه از برای فراضیه یا خلی مکان باقی بماند

بسمه تبارک و تعالی

رجوع اجمالی بتاریخ هر مملکت

۱- شمالی افریقا - مصر - در حوالی قرن ششم
 قبل از مسیح در تصرف کارتاژ درآمد و بعد رُمها در عسله قبل از مسیح
 آنجا را تسخیر کردند در عسله تسخیر و اندالیا کرد که مملکت اندالیا
 در آنجا تشکیل داد - و بعد از آن روستی مین امپراطور رُم شرقی آنجا را
 تسخیر ساخت در قرن پنجم مسیحی عربها آنجا را متصرف شدند و دین اسلام
 در او متشر ساختند در قرن پانزدهم ترکها از عثمانیان آنجا را گرفتند
 از عسله فرانسه آنجا را تسخیر نمود و در عسله تونس را متصرف گشت
 ۲- آلمانیا - آلمانیا آن ژرمن بودند رُمها آلمانها را تسخیر
 نکردند آلمانیا در مملکت رُم را در قرن چهارم مسیحی فرا گرفتند
 ژرمنها که در آلمان باقی مانده بودند یک خبر آنجا تابان مرد و ژرمنها
 و آلمین صیوبی قبول کردند تسخیر مملکت آلمانیا بروست طوائف کا

لذریها انجام یافت و ایشان در آلمان فرانسه و ایتالی حکومت
میکردند تا زمان ورودن در ۱۴۳۰

و بعد از آن مملکت آلمانی پادشاهان مختلف از طوایف مختلف پیدا کرد
که یکی لقب امپراطور می داشتند و این معنی از زمان اطن بود در ۱۴۹۵
الی زمان فرانزرف در ۱۸۰۶

آلمانی در تحت است امپراطور می خود از قرن دهم و یازدهم و دوازدهم
سنت با قدرت بود ولی در قرن سیزدهم ضعیف گردید و بچندین پادشاه
نشین کوچک تقسیم شد و در ایام جنگهای صلیبی ساحت آن مملکت از فرقه
کمر بود و بعد از آن در جنگهای با پاپا با امپراطور اکتیه منقرض گردید
و از ابتدا می قرن یازدهم رفته رفته است امپراطور را کم شد و امپراطور
از خانواده اطریس غنیمت گردید و آنوقت تسلط سلطنت در آلمان
کمر از اوقات دیگر بود در ۱۵۱۹ شارلکن با امپراطور می آلمان غنیمت
و آلمان مشغول جنگ با فرانسه بود و مارمان استغهای شارلکن در ۱۵۵۰
ر فرم بر در آلمان و تویر عنوان کرده این مملکت بد وقت بزرگ منقسم
گشت که یک قسمت کاتولیک مذہب و قسمت دیگر پروتستان بود و پروتستان

بعاد نشت فرانسه در هشتاد و پنج سال تحصیل آزادی عقیده نمود و چون امپراطور
خواستند این آزادی را از ایشان بگیرند شاهزادگانی که پروتستان
بودند بنامی شورش گذاشتند و جنگ سی ساله عبارت از همین است
که از سال ۱۶۱۸ تا ۱۶۴۸ ممتد بود امپراطورهای آلمان از شاهزادگان
کاتولیک مذہب آلمان اسپانیول حمایت نمودند ولی چون پادشاه
سوئد و فرانسه از پرستانها حمایت میکردند ایشان غالب آمدند امپراطور
شکست منجور شد و چون مصاحبه و تفاهلی انجام یافت زیاده از سنخ
شاهزاده آلمانی بعلت قتل نایل گشتند

در قرن نهم اعلیٰ شاهزادگان آلمان در دشمنی لوی چهاردهم با
امپراطور متفق و مقتول شدند

در قرن بیستم آلمان میدان چندین جنگ واقع شد در پروس با امپراطور
جنگ نموده غنیمت با او بود در جنگهای شورش که آلمانها با امپراطور
و پادشاه پروس کردند طوایف آلمان با یکدیگر متفق و متحد گردیدند و این
رن از آلمان مجزئی شد و جمهوری فرانسه طغی گشت با پیون با امپراطور
فرمانت پی در پی آلمان را متقلب ساخت در هشتاد و پنج سال فرانسه و آلمان

اتریش مغلوب گردید و لقب امپراطوری آلمان از وی سلب شد و امپراطور
 اتریش لقب گردید و در آن وقت دول متحابه از علل آلمانی تشکیل یافت
 ولی اتریش و پروس از آنها جدا بودند و ناپلیون خود را حامی دول
 متحابه اعلام نمود در ۱۸۱۳ آلمان بر فرانسه شورش نمودند بعد از
 خرابی کار ناپلیون در حرب عهد نامه وین مملکت آلمان بدول متحابه برترب
 گشت و رئیس آنها امپراطور اتریش بود مملکت آلمان بجای سیصد و
 بی و پنج قسمت تشکیل یافت

از ۱۸۱۵ الی ۱۸۱۶ در حالیکه تمام آلمان در اطاعت سی و پنج شهزاده
 بودند از جانب بریتانیا و فرانسه و روسیه و ناپل و پروس و اتریش
 مجبوری تشکیل شد که محل آن در فرانکفورت بود و من خواهان آلمان
 طالب اتحاد آلمان و آزادی خودشان بودند ولی هیچکدام را نتوانستند
 تحصیل نمایند در ۱۸۴۸ آلمان شورش نمود و کلائی تعیین کردند که
 در سنه آنکه مجمع شوند و یک مملکت آلمان واحدی تأسیس نمایند ولی
 کسی زیر بار امپراطور شدن نرفت و بعد از اینرا دین آتش شورش
 خاموش ساختند در تمام آن اوقات پروس با اتریش مشغول مانع

بودند و بر یک میخواستند بر دیگری تفوق و برتری داشته باشد در ۱۸۶۶
 مابین پروس و اتریش جنگ در گرفت و بالاخره پروس غالب گردید
 و اتحاد قدیمی منحل گشته دو معاهده جدید منعقد شد یکی معاهده آلمان
 شمالی تحت استیلای پروس و دیگر معاهده آلمان جنوبی ولی اتریش از
 این بر دو معاهده خارج افتاد

در ۱۸۷۱ در جنگ آلمان با فرانسه این دو معاهده یکی و منتهی گردید و بعد از
 آنکه بر فرانسه ظفر افستند ثانیاً برای آلمان پادشاه پروس بر آلمان
 کل آلمان اعلام کردند در ۱۸۷۱

۳- انگلیس - سکنه اولیه انگلستان جمعی از سکاوتان و کلت
 طایفه گل بودند و در آن وقت آن مملکت ابرطان مینامید و کجیرو
 آن مطیع رمنها بودند بعد از آن در زمانیان این مملکت از آنرا گرفته شد و
 قرن ششم میلادی طایفه انگلیس ساکسون در آن فتح آمدند و در آن
 آن مملکت به انگلیس نامیده شد ایرلند و اکثر جزایر آن نیز بودند و انگلیس
 پادشاه نشین متقسم بودند در هر یک از آنها طوایف انگلیس ساکسون برقرار بود
 در عرصه انگلیس و اولی و در آن مملکت را تصرف نمود در ابتدا از پادشاه

در آنجا تسلطی کامل بود ولی از آغاز قرن سیزدهم تسلط او ضعیف
 و در جنگهای صلیبی انگلستان کمتر از فرانسه شرکت داشت همیشه پادشاهان
 انگلیس با پادشاهان فرانسه در جنگها و غیره متحد و همراه بودند
 در سال ۱۲۵۸ انگلیس از مملکت فرانسه رانده شد جنگهای داخلی باعث
 تزلزل انگلیس گردید و آنها را جنگ دو کل سرخ میامیدند امتداد آنها
 از سال ۱۲۹۶ الی ۱۳۰۱ بود

در آفرین جنگها پادشاه انگلیس بسیار مقتدر شد و فرانسویان
 و شارلن با کمال میل اتفاق و اتحاد او را جلب نمودند و نری ششم
 با پاپ نزاع برخاست و خود را از کلیسای کاتولیکها منفرد نمود بعد از
 او تمام انگلیس برستان شدند و کلیسای انگلیکان را تشکیل دادند
 در ابتدای قرن چهاردهم در انگلیس و شورش بزرگ ایجاد شد در سال ۱۴۰۱
 بر شارل اول پادشاه انگلیس شورش نمودند و شارل اول مقتول
 و مقتول گردید در سال ۱۴۰۸

و در آنوقت مملکت انگلیس در ظل حمایت کیرمول جمهوری شد در سال ۱۴۰۱
 و بعد از آن دوباره سلطنت برقرار گردید ولی ضعیف نگشت

در سال ۱۸۰۱ تراک دویم از انگلیس رانده شد و کیلیوم در اثر حطت
انگلیس باقیه حکومت ملی معیناً تأسیس شد.

انگلیس احزاب و طایفه ابرصد لوی چهاردهم حل نموده با اداره وقت
امور ایشان میرد اخت در قرن سیم انگلیس مهاجر نشین بزرگی
تأسیس نمود و کاناد را از فرانسه گرفته شروع بفتح کردند و لی
مهاجر نشین هائی که در امریکای شمالی داشت از دشتش بدرفت و نحو
ایشان دول متحد را از دنی را تشکیل دادند.

در مدت شورش و در ضمن تأسیس مهاجر نشینها انگلیس دهمین
نوبت بفرانسه حاصل نمود در سال ۱۸۱۵ مملکت کاپ تصرف انگلیسها در آن
و در تمام مدت قرن نوزدهم علی الاتصال مهاجر نشینهای انگلیس مترا
شد در سال ۱۸۵۰ انگلیس فتح بندوستان را تمام کرده شورش
سپاهیان را خاتمه داد و بجهت اقتضای بنا بر باد دولت چین جنگ نمود
و جزیره قبرس را تحصیل کرد و استرالی را مهاجر نشین خود قرار داده
و عدن و مصر و سرزمین و دنیل را با تمام افریقای خوبی متصرف شد
۴- استرالی - شرحی که در باب او گفته شد ملاحظه کنید

۵- اطرشس - طرشس در ابتدا سبابت از یانی بود
 تاریخ با ملک آلمان مشتبه شود و اهمیت حاصل کردن او فراز
 قرن ششم شروع نمی شود و در عصر هشتاد و نهمی ندارد
 در ۱۲۷۲ رُودلف دس بورک آقامی کوچکی از مملکت سوید
 امپراطور آلمان مملکت اطرشس را که در آنوقت متعلق به سیم بود تصرف
 کرد و از آن زمان دس بورک حکمران اطرشس گردید از آن
 فرد یک سیم در سلطه پادشاه اطرشس لقب امپراطور می یافت و
 سلطنت آلمان مورد و دس بورک گشاده
 در ۱۵۱۵ شارلکن که رئیس طایفه دس بورک بود با امپراطور می
 شد و پس از گذار که در شارلکن برادرش فردنیان که دس
 اطرشس بود امپراطور گردید و در حالیکه ملک اطرشس بود و از سیم
 و هوگر می شد و از آن زمان سیم و هوگر می با طرشس تعلق یافت
 امپراطور دس اطرشس که کاتولیک مذہب بودند رفرم مذہبی را
 میشد و نمیداشتند قوانین رفرم در مملکت ایشان که اطرشس
 داخل شود ولی آنان از رفرم دفاع و حمایت نکرد و این سیم

جنگ سی ساله کرد از ۱۶۱۸ تا ۱۶۴۸

و بالاخره پادشاهان کاتولیک مغلوب گردیده مجبور شدند که سلطنت
شاهزادگان آلمان را تصویب نمایند و اینمسی توسط معاهده وست
فالی در ۱۶۴۸ انجام یافت پادشاهان مغرب بالوی چهاردهم جنگ
میکرد و تمامت احزاب سیاحتی بر ضد او اجتماع داشتند اسپانی
که دعوی امپراطوری میکرد بعد از جنگهای پی در پی که با طایفه اطریشی
نمود حاکم بلجیک و میلان و ناپل را بدست آورد

در قرن بیستم هم حکومت ناپل از دست اطریش بدو یک نفر از طایفه
بوربن اسپانی رسید و همچنین سیلری را پر و سس از او گرفت ولی در
عوض یک خراج بونگری را که در تصرف ترکها بود از آنها گرفت
اطریش اولین مملکتی است که شورشیان فرانسه از برای آزادی با او
اعدام جنگ نمودند و مملکت بلجیک و میلان را قشون جمهوری فرانسه از
اطریش گرفتند و این دولت اول دولتی است که در ۱۷۹۲ در جنگ
اتریش مغلوب ناپلیون کرد و فرانسوا ژرژف بعد از خرابی کار خود
از لقب امپراطوری آلمان صرف نظر نموده لقب امپراطوری اطریش را

آمد نمود و بواسطه ناپلئون از دول متحابه در مانیک منفرد شد و
 ۱۸۱۳ در صده ناپلئون منسخت

معاهدات ۱۸۱۵ مملکت لمبارد و ونیزی را با امپراطور اطریش داد و در وقت
 رئیس حقیقی دول در مانیک شد امپراطور اطریش بمبارده در متعاقب
 بنای آزادی سد می کشید در ۱۸۱۴ از لرزل بر طرف کرد و
 آنوقت وطن خوانان آلمان امید خودشان را بست پروس
 داشتند

در ۱۸۱۵ بواسطه خرابی که فرانسه پیر منت با وارد آورد اطریش
 ضعیف گردیده میلانه یا لمباردی از دستش رفت در ۱۸۱۶
 مغلوب پروس و ایتالیا گردیده ونیزی از دستش رفت و از آلمان
 مجبری گشت در ۱۸۱۶ مجبور گردید که قانونی از برای هوکمری مقرر
 و امروز چون اطریش مغلوب پروس گردیده مجبور است با او متحد
 عـ بلجیک — بلجیک در سابق خبر پشیمان بود و حرب
 ارث بشمار لکن قتل گشت در قرن شانزدهم و هفدهم بدولت اسپانی
 قتل گرفت لوی چهاردهم دو ایالت را از او قلع نمود یکی ارتواز

درشته و دیر ملازدر در ۵۸۱ و هر دو ایالت نبرانه محلی گشت
 بلجیک در ۱۲۸۱ بدست اطریش با افتاد و در ۱۲۹۱ الی ۱۲۹۱ بدست
 فرانسه محلی گشته ضمیمه آن مملکت شد در ۱۸۱۱ این مملکت به طایفه و کلا
 شد در ۱۸۱۵ بلجیک با حمایت فرانسه استقلال یافتند و دولت پارلمان
 تشکیل دادند

۷- کانادا - این مملکت در قرن هفدهم مهاجران فرانسوی
 گردید و در مدت جنگ هفت ساله بواسطه حاکم دولت فرانسه در
 تصرف انگلیس در آمد تا امروز متعلق با انگلیس است

۸- چین - تاریخ مخصوص او را ملاحظه کنید

۹- مصر - مملکتی قدیم آئین است ابتدا در تصرف
 یونانیان و سپس پادشاه ایران شد و بعد اسکندر یونانی او را منقرض ساخت
 و بعد از آن از اعراب و دولت ام قرون پنجم غرور شد در ۱۲۸۱
 متصرف اعراب درآمد

در قرن هفدهم پادشاه نشینی متقل کرد

در قرن شانزدهم متحرک گردید (عثمانی) شد در ۱۲۹۱ تصرف

فرانسه درآمد و بعد دوباره ترکها اورا منخر ساختند در سال ۱۸۰۷ امپراتور
پاشا خودیو منتقل مصر کرد

۱۸۰۷ - هسپانی - ساکنین اسپانی طوایفی از اهل مملکت کل بودند
صد سال قبل از مسیح بتصرف منها درآمد

در قرن پنجم بربریا اورا منخر نمودند
قریب تمام ایشان مطیع و زیری گشت ما بوده
در سال ۱۸۰۷ اعراب آنجا را مفتوح ساختند

از قرن ششم الی قرن نهم صیویان اسپانیول از برای تحصیل
آزادی زود و خرد می کردند مملکت اسپانی بنجد پادشاه شین گوت
صیوی منقسم گردیده از این قرار لئون - کاستیل - آراگون -
ناوار - پرتوگال این ممالک اغلب با یکدیگر جنگ داشتند و با
عربانیر می جنگیدند اما در جنگهای صلیبی مشرق شرکتهای داشتند و جنگ
صلیبی آنها همان جنگی بود که با اعراب میگرد

در قرن نهم ممالک صیوی اسپانی ترقی بسیار نمود بخصوص دو
کاستیل و آراگون در سال ۱۴۹۲ عربها را از آن مملکت بیرون کردند و در سال

همان تاریخ تمام ممالک اسپانی باستانی بر توکال یک مملکت و گنجینه
 در ۱۵۱۲ اسپانیا مملکت امریکاکشف نمود و در ۱۵۱۳
 کنزیک را مستعمر ساختند و در ۱۵۲۹ مملکت پرتغال متصرف شد و سلاطین
 فرانسه را از فیروزی در ایتالیا مانع گشتند و مملکت ناپل را تصرف نمود
 در زمانیکه پادشاه ایشان شارلکن امپراطور گریو مملکت اسپانی
 بسیار مقتدر شد اهل اسپانی در مذنب کاتولیک باقی ماندند
 و با تقییس و مراقبت و مجازاتهای سخت مانع از رفرم مذہبی بود
 تریب ژرودیت با توسط کینفر اسپانیولی لالاما نام واقع شد
 بعد از استغای شارلکن پیرش فلیپ ویم رئیس حزب کاتولیک
 ارپ گریو ولی عیش در همه جا بدر رفت
 در قرن بعدیم اطیش با اسپانی متحد گردیده با فرانسه جنگ نمود
 و مملکت بلاند از دستش رفته در ۱۵۴۱ بلاند یکی آزاد و مستقل گریو شد
 در مصالحه پیریه در ۱۵۵۵ رز سیلین وارتوان از دست اسپانی خارج
 در عهد نامه اکس لاشاپل در ۱۵۶۵ جنگ از او متوقف گردید و در ۱۵۸۰
 شهرهای فلاندر و فرانک کنث از اسپانی متزع و بفرانس متحق شد

در سال ۱۷۸۱ دیم اسپانی با برالی آتش و فلبه گذاشت و بعد
آن بربیت و میلانه و ناپل از مملکت اسپانی منفرد گشت با طریقی طبعی شد
انگلیس با جل و الطارق و اتصرف کرد

در مدت قرن مجید هم رفقاری که قابل ذکر باشد از اسپانی در ادوار
بفرورزید در سال ۱۸۰۸ اسپانی بجمهوری فرانسه اعلان جنگ نمود
قشون فرانسه مملکت اسپانی را فرا گرفت و اسپانی مجبور بمصالحت گردید
در سال ۱۸۰۹ ناپلیون اسپانی را منقرض نمود و برادرش ژرژف اباد شاه
کرد ولی بعد از مراجعت ناپلیون امانی مملکت شورش کرد در سال ۱۸۱۰
فرانسه از اسپانی رانده شدند و سلسله سلاطین قدیم اسپانیول
بار دیگر بسلطنت مقرر گشتند و فرود نیامد بقیتم با حکومت مطلقه سلطنت کرد
آزادی طلبان اسپانیول از این جهت بیجان آمدند ولی قشونی از فرانسه
فرود نیامد و در سلطنت معتدز نمود تمام مهاجر نشینها که در امریکا
متعلق با اسپانی بودند و تنش در بر شده بربیت از آنها جمهوری آزاد
گردیدند

در جلوس ملکه الیزابل اسپانیول دولتی مشروطه گردید و بوجهی شریفی

متوالی تزلزل گشت

و بالاخره در ۱۸۶۱ میلادی اسپانی رانده شد و این حاکم جمهوری
گردید در ۱۸۶۷ یکی از شاهزادگان ایتالیا سلطنت اسپانی یافت
ولی تیرانت سلطنت ناپید و استعفا نمود و مجدداً اسپانی جمهوری
ولی دیرینه گشت که نفوس پیرایز ایل بر تحت سلطنت متقله نشت

۱۱- آمازونونی - آمازوننی در ممالک متحدہ ۲ در قرن ہفتم

صاحب نشین انگلیس گردید در ۱۷۶۳ اہل حاکمت بر صند انگیلہا شورش

گمفندہ در ۱۷۶۳ جمہوری آمازوننی برقرار شد و انیمنی ملک فرہ

بود کہ انگلیس را مجبور نمود تا آن ممالک را آزادی بشناسد

در قرن نوزدہم جمعیت نفوس ایشان در مدتی قلیل خیلی زیاد شد در

۱۸۶۱ مابین ممالک جنوبی و شمالی امریکا بواسطہ خرید و فروش غلام

جنگ انفصال شروع شد

در ۱۸۶۵ اختتام یافت و ممالک شمالی مظفر و منصور گشتہ قانون

غلام فردوسی منسوخ شد

ممالک متحدہ پرتریک را کہ فریرہ از انقیہا میباشد باجمیع انجراستہ سین کہ

در مقابل چین واقع شده بدست آورد.

۱۲- فرانسه - فرانسه در ابتدا مسکن طوایف کل بود پنجاه سال قبل از مسیح منها آنجا را تصرف کرد و در قرن چهارم میلادی مغرب بر بیاگشت در ابتدا ای قرن ششم تمام ممالک آن مطیع فرانسه گردید و تا سال ۷۵۰ طایفه موثرین در آن حکمرانی کرد و از سال ۹۱۷ کارلوزین ممالک آن بودند و بعد از ایشان طایفه گائین حکمران شده

در قرن دهم و یازدهم و دوازدهم فرانسه بلوک الطوایف متعدد تقسیم گردید و زرقه زرقه در قرن سیزدهم در تحت تسلط یک پادشاه جمع شد فرانسه را در جنگ های صلیبی از قرن یازدهم تا سیزدهم ستر عظیمی داشتند جنگ صد ساله را با انگلیس انجام دادند و اتمام آن جنگ در سال ۱۴۵۰ بود

و در آنوقت فرانسه مملکتی شد که اقدا در سلطنت در آن قوت یافت شد و در قرن دهم و یازدهم و سیزدهم از اول پادشاهان فرانسه از سال ۱۴۱۳ الی ۱۵۴۰ میخواستند برای ایتالیا طفرایند

در عهد فرانسی اذل داری دوم از ۱۵۵۱ الی ۱۵۵۹ فرانسه باشد
ز دو خورد نمود

در عصر سلطنت شارل نهم داری سیم و در ابتدا ای سلطنت داری
چهارم فرانسه بواسطه جنگهای مذهبی متزلزل و ضعیف شد تا موقع عهد
نانت در ۱۵۹۵ و بعد از آن مجدداً پادشاه ماکلفاب کرد و با خان
اطرش ز دو خورد نمود داری چهارم بلانیه بیارادر تحصیل آزادی آنها
ملک و معاونت نمود لوی ششم از ۱۶۴۱ الی ۱۶۴۳ و همچنین لوی چهارم
در عصر خود پرخانواده اطرش فیروزی عظیم یافتند

مصالحه و ست فالی در ۱۶۴۱ و مصالحه پیرنه در ۱۶۵۹ واقع شد و
آنوقت لوی چهاردهم مقتدرترین سلاطین اروپا گردید و ممالک
در ولسن و آرتوا را مستخر ساخت و پس از آنکه اقمه از خود در شتر
نوده شهر فلاندر و فرانسه کنت اعتراف نمود و تمام اروپا برضد
او متفق گشتند و پس از مرگ لوی چهاردهم در ۱۷۱۵ فرانسه ضعیف
بود و در قرن بیستم فرانسه باعث شد که ممالک جدید پروسی و روسی
شود و مهاجر نشینهای فرانسه بفرانکلیس و آلمانی و ایتالیایی و اسپانیایی

نمود در سال ۱۷۸۳ تا آزادی خود را تحصیل کرد

در سال ۱۷۸۹ شورش فرانسه شروع شد و سلطنت از میان رفت قشون
رومیسن فرانسه با تمام اروپا که با یکدیگر متحد شده بودند زود خورد نمود
و پی با د ممالک ساحل زد و رن را تصرف کرد و چند ملت را از او خست
یک نفر ژنرال رشید فاتح ناپلیون بنا بر استعمار در این فضا را
برهم زد و ابتدا در سال ۱۸۰۱ با سم کهنولی حکمرانی کرد و بعد در سال ۱۸۰۳
با امپراطری سلطنت متقل نمود

ناپلیون با تمام اروپا جنگ نمود و مدتها بر سره نظریات استعماری
جنگی که با انگلیس کرد

بعد از آنکه از مقابل روسیه عقب نشین نمود و لئالی از بران و رنج نمود
بخوان تا خاک فرانسه عقب نشست و در آنجا می عقب نشینی نمود
جنگ بود

در سال ۱۸۱۵ ناپلیون از سلطنت استعفا نمود و در سال ۱۸۱۵ مجدداً محبوس
کرد و در واترلو شکست یافته مجبور شد که دوباره استعفا نماید
و در سال ۱۸۱۵ قهر قزاقان شورش را از فرانسه عقب نمود

و مجدداً سلسله سلاطین قدیم برقرار گردید تا سلسلهٔ سلطنت کردند تا
 زمان یعنی از ۱۸۱۵ تا ۱۸۳۰ از زمان رجعت سلطنت گویند و در
 این زمان فرانسه یونان، المک نمود تا آزادی خودش را بدست آورد
 آزادی طلبان با سلطنت بنحیضت میکروند تا در سلسلهٔ سلطنت
 و از کون ساختند

از سلسلهٔ ۱۸۳۱ تا ۱۸۴۸ لوی فیلیپ و الی ارلمان سلطنت فرانسه نمود و در
 سلطنت او فرانسه بلژیک، المک نمود تا آزادی خود را تحصیل نمود
 در شورش ۱۸۴۸ لوی فیلیپ و از کون کردید و حق انتخاب عمومی
 مقرر شد رئیس جمهوری که لوی ناپلیون بود بار دیگر جمهوری را و از کون خست
 در دسامبر ۱۸۵۱ دوباره امپراطوری را برقرار کرد

در عهد سلطنت او فرانسه ایتالیا را المک نمود تا تحصیل آزادی کرد
 و بعد در میان فرانسه و آلمان جنگ در گرفت و امپراطوری فرانسه
 و از کون کردید در سلسلهٔ ۱۸۷۰ بوجب عهدنامه فرانکفورت مملکت آلمان
 و بجز آلمان از فرانسه تفرع گشت

از سلسلهٔ ۱۸۷۰ دولت فرانسه جمهوری است و در افریقا ظفرهای عمده یافته

از قبیل فسج تونس و ماداگاسکار و کنک و غیره و در شرق آهسی بنید
چین فرانسه را مالک شد

۱۳- یونان — در قدیم مملکت یونان بچندین شهر تقسیم شده بود
و بالاخره همه آنها مطیع پادشاه ماسدون شد
و در سال قبل از میلاد مطیع پادشاهان من گشته و بعد خبر مهاجرت
قسططنیه کرد

و در سال میلادی بتصرف مجاهدین صلیبی درآمد
و تا سال جزایر اسپرطوری لاتین قسططنیه بود
در قرن پانزدهم ترکها دشمنانی، آنجا را تصرف کردند
در سال بر ضد ترکها برخاستند

و در سال با مملکت فرانسه و روس پادشاه نشین یونان را تشکیل دادند
در سال تسالی را تصرف کردند

۱۴- بلاند — بلاند از ابتدا خبر مملکت پیا بود و بخانووده پیا
تعلق داشت در قرن شانزدهم رفسر مدراو مقرر گردید و بر ضد
دویم شورش نمود و در سال جمهوری ایالات آمازونی را تشکیل داد

و قرن هجدهم مهاجرشینهای بزرگ در جزایر هند برقرار نمود و بازرگان
بنای تجارت گذاشت در ۱۶۸۹ توسط گیلوم در اثر پادشاه هند
که پادشاه انگلیس شد با انگلیس متحد گردید

و در ۱۷۹۵ مغلوب فرانسه گشت و جمهوری با آما از آن مملکت تشکیل شد و
بعد از آن بوطنا پیرین اول سلطنت نشین گردید و در ۱۸۰۶ اسطنت او
پیر از خودش لوی داد و در ۱۸۱۰ ضمیمه فرانسه شد و در ۱۸۱۱ آزاد
گردید و بزرگ با وطنی گشت و در ۱۸۱۸ لکل آزاد گردید

۱۵- هند - در قرن هجدهم فرانسه با کمپانی تجارت در
برقرار کردند و دو پلینش شروع تبحیر آن مملکت نمود ولی لوی پانزدهم
در دولت خود او را مغرول ساخت

در ۱۷۵۷ الی ۱۷۵۹ مملکت هند مغرول انگلیسها گردید در ۱۷۵۷ استوار
پایان در آنجا احدث شد هند و چین انگلیسها از طرف مغرب
برمان تصرف کرده بودند و فرانسه با از طرف مشرق یعنی از طرف
گشتن شین و تنکن و آنام و کامبوج
مملکت سیام محل نزاع مابین انگلیس و فرانسه گردیده و آزادمانده بود

۱- ایتالیا — ایتالیا مسکن مردمانی مختلف بود که کلیه
 اطاعت ننمها بودند و رمنها مملکتی بزرگ تشکیل داده بودند ایتالیا
 در قرن پنجم بعد از مسیح متحرک بر بیان گردید و بعد از آن در ۴۸۰
 باطاعت استرگت در آمد و پنجمین متحرک امپراطور قسطنطنیه گردید و در ۵۲۵
 مبارک آنجا را تصرف نمودند و بعد به تصرف شارلمان درآمد
 و بعد از آنکه عهدنامه ورودن در ۸۴۳ تشکیل یافت ایتالیا باد
 نشین حلیه گردید ولی شخص پادشاه ابد تسلطی نداشت و مملکت بین
 عده زیادی از شانرا دکان تقسیم شده بود و در ۱۰۰۰ اطن آنرا مملکتی
 جدید تشکیل داد در قرن یازدهم و دوازدهم و سیزدهم این مملکت
 بواسطه جدال فزاع مابین پاپ و امپراطور در زلزله و آفت شدید بود
 در قرن یازدهم نورماندها مملکت پاپ را تسخیر کردند
 در جنگهای صلیبی ایتالیا ایماجرای بزرگی نمودند
 در قرن یازدهم مالک اصلی و عهد ایتالیا از این سلسله بود که
 متعلق به کلیسا پادشاه نشین پاپ و آن نشین میدان دالی نشین
 جهومی فنیر دالی نشین ساودا که مملکت پیه من نیز با و متصل است

بر اسط این انقمامات که در ایتالیا واقع شده بود دولت‌های خارجه
 حمله کردند چنانکه فرانسه با او جنگ نمود و همچنین اسپانی در زمان
 شارلکن و جانشینهای او و نیز در زمان شارل هشتم و لوی دوازدهم
 و فرانسوی قول با ایتالیا جکیده

و این عصر عصریست که ادبیات و صنایع در ایتالیا متولد و طالع گشت
 و نایل آن در مذبح اثر نیک باقی ماند نه شارلکن میخانه و نایل را
 از ممالک ایتالیا تصرف نمود و بعد از استغناسی او بدست پسرش
 افتاد که فیلیپ دوم نام داشت و در قرن هفدهم پادشاه اسپانی
 ایتالیا بشبه میدان جنگ باین فرانسه و اسپانی بود و در آخر
 بندهم دانی سوده که مالک پنه من و ساموئلی بود ایتلیت
 حاصل نمود و در سن ۱۶۰۰

پادشاه بالاستیلا از شد بعد فر تمام شدن جنگ تبدیل سلطنت
 مالک میدان و نایل با برش طعنی گشت

در قرن بیستم ایتالیا میدان جنگ فرانسه و اطرش کردید و
 امر نمود که ناپل و توسکان را بپور بونهای اسپانی بدهند تا بفرانکا

ایطالی جمہوری فسرانہ اعلان جنگ نموده و مغلوب شدند و جمہوری در ایطالیہ بزرگوار شد اما با پیروین بنا پات شہر و تیراہر تخت مستطاطریشی با در آورد و یک فرہ از ایطالیہ ما بفرہندہ ملحق ساخت .
 ما بقی آنرا دو سہفت تئین دیگر تشکیل داد یکی برای خود شش و یکی دیگر برای بدو زئش مورت

از تہ امی ۱۳۱۳ تسلط فرہندہ با در ایطالیہ بر ہم خورد
 نہد ماہ ۱۵۱۱ ایطالیہ را بچند محکمت تقسیم نمود کہ اصول آنہا این قرار است مالک پاپ و پادشاہ تئین دو سیل و والی تئین بزرگ تو سکان و تہکت پیہ من و پادشاہ تئین لباردونی سین کہ متعلق با طریش است

از تہ ۱۸۱۵ تا ۱۸۵۹ بر تئین ایطالیہ تسلط داشت و سر شہالی
 لہ بعد از تہ ۱۸۵۹ بچہ آئینہا بوقوع یافت و فتح شد
 در تہ ۱۸۵۹ محکمت پیہ سین محکمتی بود کہ آزادی در آن مقرر کرد و با فرہ
 اتحاد نموده با طریش جنگ نمود و طریش مغلوب نموده لباردونی
 از اذ کرتہ ریام مالک ایطالیہ بہ پیہ من ملحق گشتہ غنائی تشکیل داد

در ۱۷۰۰ پادشاه ایتالیا با پروس متحد گردیده براطریش حمله نمود

دوینسی را از اطریش گرفت

شهر رم متعلق به پاپ بود و همیشه یکده قشون فرانسه پاسبانی

و حمایت او قیام داشتند

از ۱۸۰۶ این ده قشون فرانسه برگشتند و از آن زمان (شهر رم)

پای تخت ایتالیا است

۱۶- ژاپن - تاریخ مخصوص او را ملاحظه کنید

۱۸- یهودیان - فصل دوم این کتاب رجوع نمایند

۱۹- مکزیک - در قرن شانزدهم توسط اسپانیولیها

اکتشاف شد و مملکتی بود که بواسطه معادن طلا و نقره ثروتمند و بیاداشت

در ۱۵۱۹ فرمان کربان را تصویب نمود و مدت سیصد سال

متعلق به اسپانیایی بود و هندوهای میسکته آن کاتولیک مذهب شدند و

زبان اسپانیولی آموختند

در ۱۸۱۰ ایالتی مکزیک شروع ثبورش نمود و مکزیک اول امپراتور

گردید و بعد از آن جمهوری آزاد شد

در ۱۸۶۳ ناپلئون سیم انجارا مستقر نموده به ماکسیملین امپراطور و
ولی دوباره در ۱۸۶۴ به بحبوتیت عود نمود

۲۰- پرو - اکتشاف تسخیران در ۱۸۶۵ تبوسا اسپانی
شد و سکنه آن کاتولیک شد و فرانسه حرف زدند پرو نیز مدت سیه

سال متعلق به سپانی بود ولی در ۱۸۶۵ برانهای بولیوار بر ضد
اسپانیولیها شورش کردند و آن مملکت جمهوری کرد

۳۱- پرتو کال - سلطان نشینی عیسوی است که بکنفر شابر
فرانسوی در قرن یازدهم از مسلمانان گرفت

پرتو کالها در قرن سیزدهم سواحل افریقا را کشف نمود و راه هند
پیدا کردند و در هند بقاء و بر ازیل و در هند مهاجر نشینها برقرار کردند
و در آنوقت بسیار متقدر شدند

در ۱۸۶۸ ایالتی آن شورش کرده دوباره پادشاه نشینی آزاد شد
در ۱۸۹۱ پرتو کالها ادعای جمهوریت کردند

۳۲- پرو و سس - مملکتی مرکب از چند ولایت است که در قرن
مقدیم میلادی با یکدیگر متصل بودند ولی در عصرهای اولیه تاریخی ند

و در عهد متروکه پروس حاکمیت پر دس تشکیل شد، بود

و وایالت اصلی آن که بعداً تشکیل یافت براند بورک و پروس است
براند بورک مملکتی است که طایفه سلاو و زبان ساکن هستند و در قرن

دوم امپراطورهای آلمان بنحرا تصرف شدند

پروس ولایتی است که طایفه پروس در آن ساکن بودند

در قرن نیردهم شجاعان شش میک بنحرا تصرف کردند و در قرن

پانزدهم کیفرش برادره از آلمان جنوبی که هاشم فروریکن بهمن زاده
بود فرمانروای براند بورک شد.

فرمانروایان براند بورک شاهزادگانی بودند که حق انتخاب وکیل داشتند

بهمن زلمین رئیس براند بورک قانون فرم قبول کرد و کیفریم

از اقوام شاهزادگان که صاحب درجه تبتیک بود بهمن قسم فرم

قبول کرد و والی پروس کرد پروس و براند بورک بسبب جنگها و

فرم بسیار صده خورد

در ابتدا ای قرن بعد هم مارکراو حکمران براند بورک والی نشین بود

و والی نشینهای سواحل تن در مالک شد

در مدت جنگ سی ساله مالک مارگراو و براند بورک یکدیگر متصل
 در ^{مجلس} در مصالحه و ستغالی و اذیاء با بر و فرد یک یوم
 یک خردار پرمرانی را تصرف نمود و پختن اراضی دیگر که باعث
 محکمش گردید این شاهزاده بالونی چهاردهم در تمام جنگها همراه
 و دولتی بسیار قوی تربیت داد اما التهامی متفرقه را در یک محاکم جمع
 نمود و بر همه آنها فرمان فرمائی میکرد

فردریک نواده فردریک کیلیوم در ^{مجلس} القاب و شایان پرور

معاهده می ۱۸۱۵ ایالت‌های باتمول و درن ابر پروس داد
 ۱۸۱۵ تا ۱۸۴۸ مملکت پروس با وصف اینکه احکامش ابتدا
 در دلی امیدواری و ب وطن خوانان آلمان بود که قوانین نظامی خود را
 کار برده

در ۱۸۴۸ بواسطه شورش که در پروس حاصل شد پادشاه مجبور گردید
 که بطور آزادی مشروطه بر خایامی خود به دلی شورش اقامت
 ساخته خودش هم از تاج امپراطوری آلمان انقاع و زریه
 در ۱۸۶۸ دولت پروس در سلطنت کیلیوم و وزارت پرنس نیر
 با اطریش جنگید و اطریش را در ساد و مغلوب ساخت و در آن وقت
 بتتین و سیلیکی و مانو و والی شین بن کاسل و شهر
 فرانکفور ضمیمه پروس شد و پادشاه پروس قس و ول متحابه آلمان
 شمالی گردید در ۱۸۷۱ پادشاه پروس بعد از غلبه بر فرانسه امپراطور
 آلمان شد

۲۳ - روسی - روسیه مکن طوائف مختلف بوده مخصوص
 سلاو در عصرهای اولیه تاریخی ندارد و در اواخر قرن نهم روسها

تغیر مذہب داده میسر گردیدند در آخر قرن سیزدهم متولیان اروپا
آمده روسیه را تصرف کرد

در سال ۱۷۷۴ ایوان روسی روسها را از تبعیت منقول بیرون آورد و سر
بنایس دولت و سس نمود رفتم مذہبی در روسیه نفوذی نمود
زیرا که روسها تا قولیک مذہب نبود بلکه رئیس آنها که شاهزاده
بزرگ یا قیصر نامیده شد رئیس مذہب آنها هم بود
در آخر قرن هجدهم قیصر بطرگیر تربیت و ترقی روسها اقدام نمود
شهر سن پترزبورگ را در سال ۱۷۰۳ بنا کرد و در سال ۱۷۱۲ ایالات لیتوان
از نو بد گرفت

در مدت آن هجدهم روسها در اروپا رفقای بزرگ نمودند و کار
دویم ایالات بحر اسود را از عثمانی گرفت و یک خبر از پلنی را تصرف نمود
در ایام شورش فرانسه روسها از جنگ فایده نبردند با ناپلیون دشمنی
نموده مغلوب او گردیدند و بالاخره در سال ۱۸۰۷ مصاحبه نموده دوباره هند
سال ۱۸۱۲ آن مصاحبه را برهم زد

مقاومت روسیه با ناپلیون که در سال ۱۸۱۳ بود ثروت ناپلیون را تمام کرد

در ۱۱۳۰ هجری الکساندر اول قیصر روس قوی ترین دشمنان اوست

و در ۱۱۳۵ هجری از سایر غالبین با فرانسه ملایم تر بود و مدت قرن نوزدهم روسی نظری عظیم حاصل نمود بخصوص در زود خور عثمانی و سایر گنجان

در ۱۱۳۸ هجری روس ملک تقعا را تسخیر نمود

در ۱۱۳۹ هجری ارمنستان را متصرف شد

در ۱۱۴۲ هجری یونان را ملک نمود تا آزاد شد

در ۱۱۵۳ هجری ملک عثمانی را فرا گرفت

ولی از فرانسه و انگلیس که با عثمانی اتفاق کرده بودند مغلوب شد

در ۱۱۵۴ هجری در زود آمو را از چین گرفت در ۱۱۶۰ هجری

ترکستان را فتح و تصرف نمود در ۱۱۷۱ هجری خیره را متصرف گشت و در ۱۱۷۲

مرد را در ۱۱۷۳ هجری با عثمانی جنگ نموده اعضای عثمانی از هم متلاشی شد

و در آسیا از کنار دریای مازندران در وسط سیری راه آهن کشید

ولی در ۱۱۷۴ هجری از ژاپون شکست یافته مغلوب و مجبور تجلیه منچوری گردید

و در ۱۱۷۵ هجری رفا قیصر را صی نبودند و نجافت او را خواسته مطالعه نمود

۴۴ - سوید - االی سوید در ۱۱۷۶ هجری مذهب پرستان کره و

جنگهای سی ساله همراه بود

در مدت قرن بیست و یکم سوئد مملکتی با قدرت گردید شارل دوازدهم پادشاه در سال ۱۷۰۰ بر روسها غالب آمد و پنی را تصرف کرد ولی در سال ۱۷۰۹ پرتلادا مغلوب و وسها گردید. تمام ایالات دریایی بالیک او را در دست برداشت

سوئد با املیون جنگ نمود و در معاهده سال ۱۷۲۱ از او را ز پادشاه و انمارک گرفت ولی در ۱۷۵۰ از او را خود را بخیر می و آزاد کرد

۴۵ - سوئیس - دما تیهایی کوستانانی کنار دریاچه لودین اتفاق تشکیل داد و محض اینکه خودشان از شرش ابرادگان محفوظ دارند و بخصوص والی اطریش که در آن ولایت تسلط داشت در سال ۱۷۹۲ در کارتن برشجان اطریش غالب آمد و رقه رقه سایر ساکنین سوئیس را بطرف خود جلب نموده اتحاد بنبرده بلوک را تشکیل داد و در سال ۱۷۹۲ در گرنش و در مرات برشجان بزرگینی غالب آمد سوئیس با بهترین قشون پیاده اروپا محسوب میشوند و در کالون در ژنو بذب پرستان قبول کردند

نوزدهم نیز قطعات از مملکت عثمانی منسوخ شد در سلسله سهرابی آزاد گردید
در سلسله یونان و در سلسله رومانی آزاد و مستقل گشت
در سلسله بعد از جنگ روس بلغاری و رومانی و بوسنی و هرزگوینا
و تصرف عثمانیان خارج شد در سلسله اکروتیر منسوخ گردید
در سلسله ملت با سلطان عبد الحمید مخالفت نموده شورش کرده
مشرطه خواستند

در سلسله عبد الحمید از تخت سلطنت عثمانی بر برآمده سلطان محمد
پنجم جانشین او گردید و همراهی مشروطه را مقصد شد
با تمام رسید کتاب تاریخ عمومی

در مقام شهر شوال المکرم

سلسله ۱۳۳۱

(جلد دوم)

بعضی دستنویها تاریخ عمومی که یکی از درس های معیذ و متعدی ارسطو در علم
 خارجیه با کمال اجماع تدریس و تحصیل میشود زیرا که موجب ازدیاد بصیرت و درایت
 اطفال است مناسفانه تا کنون در این مملکت معمول و متداول نبوده بکلی نسخه آن
 بزبان فارسی نقل و ترجمه نشده جز اینکه بعضی از فضلا پسندیدند و آنرا در ترجمه نمود
 و از تمام آن طول کردند بعضی تواریخ چین و هند و غیره را ضمیه آن ساختند
 و کتابی پرداخته بنام تاریخ عمومی منتشر کرده اند و حال آنکه تاریخ عمومی معمولی
 متوجهی که بیشتر از زوال موسوم دار اکثر است اینست تا کنون چندین هزار نسخه از آن
 بطبع رسیده و مشتمل بر کتابت بعضی قایق تاریخی و دل ناز چه میباشد تمامی
 ترجمه شده و بطبع و انتشار نیافته در این اوقات که را می حالی بندگان
 حضرت مستطاب اجل امجد اعظم سرور کبیر مد ظله بنایع و اشار یکند دوره دروس
 همه اطفال و وطن تعلیم گرفت در خصوص درس تاریخ که مهم و مفیدترین درس
 میباشد نظر بر آنکه تاریخ خصوصی ایران تعلیم دانشمندان از قبیل مردم و کاهنک
 غیره مکرر و متعدد تصنیف و طبع گشته و نسخه آن زیاده از اندازه لزوم حاجت موجود

و فرام است غایده و مردم تاریخ بیشتر از زوال الزم و اجم دانسته بجانب
آقای معاون نظام را تبرجه آن از فرانس به کاشتنه و این بنده بعد بحسب
مردم مؤید الدوله طاسب میرزا که مدت ها تبرجه و تألیف کتب تاریخیه و غیره
نکندارنده بر تصحیح و تصحیح عبارات و انجام طبع آن مأمور فرموده و باپردن
حسب الامر مطاع آن بزرگوار امن خدمت برگزیده بقدر متعدد در تصحیح
عبارات و تلخیص بیانات آن سعی نموده و با عباراتی سهل و بیانی ساده که بفهم
اطفال نزدیک باشد ترتیب اودیم و در تحریر و طبع آن نیز بقدر متد و در بدل
جد نمودیم حتی در قتل تعداد تاریخیه و نقشه های جغرافیائی آن منتهای سعی
بجمل آوردیم و بر ترتیب کتب جدید در آخر هر نمره مطالب حقه را در تحت عنوان
مسئلات مرقوم داشتیم و همچنین در آخر هر فصل خلاصه آن فصل را ترجمه نموده
در آخر هر یکی از چهار کتاب حاصل آن کتاب ادر قلم آوردیم و در انتهای کتب
چهارگانه تلخیص تمام تواریخ را در چند ورق ذکر نمودیم که بر روزه معلم در اختیار
مطالب آن نمره را از شما کرد سوال نماید و شما که در آخر هر فصل رؤس
تاریخی را مختصر فاداشته در آخر هر کتاب حاصل مطالب در آخر کتب تلخیص تمام
تاریخ را ضبط نماید باین قسم که اصل فرانس نیز عین ترتیب بدی که منبوع طباع

اهل فضل و دانشوران گردیدند و نهالان وطن را از آن فایده نفع حاصل شود و چنانچه
 عمر و فائده نفع رقیق شود پس از ترجمه و انتشار سایر دروس همه ارباب
 حساب و هندسه و فیزیک و غیره در صد داد ای نفع خدمت وطن عزیز را
 تاریخی مختصر و مختصر همین زینت از دولت و ملک ایران تصنیف و منتشر خواهیم

ساخت و من الله التوفیق و علیه التکلان

در مطبعه میرزا علی اصغر طبع رسید

